IL THRILLER STORICO CHE HA APPASSIONATO
I LETTORI DI TUTTA EUROPA
CARLO A.
MARTIGLI
999
L'ULTIMO CUSTODE
TEA

Ediţia originală:
CARLO A. MARTIGLI
999 – L'ULTIMO CUSTODE

În traducere:
999 – ULTIMUL CUSTODE

Motto:
„CAETERA NORUNT ET TAGUS ET GANGES FORSAN ET ANTIPODES".
„RESTUL ÎL ŞTIU TAGO[1], GANGELE ŞI POATE ANTIPOZII".

Septembrie 2009.

Guido de Mola primeşte un plic misterios din partea bunicului recent decedat, bunic despre care nu ştia nimic. La interior găseşte o scrisoare şi două manuscrise, unul din ultimii ani, celălalt cu posibile origini în epoca Renaşterii. După citirea celor două texte descoperă că, de secole, familia lui era păstrătoarea unui secret extraordinar şi teribil, privindu-l pe filosoful Giovanni Pico della Mirándola, scrierile – „tezele" sale esoterice şi originea celor trei mari religii monoteiste: creştinismul, mozaismul şi islamismul.

Guido devine, cunoscătorul evenimentelor în care sunt implicaţi strămoşii săi, dar şi ultimul custode, păstrător al misterului lui Pico, misterul legat de moartea contelui de Mirándola, a lui Poliziano, al Conciliului din Efes, a mii de femei acuzate de vrăjitorie.

Un secret care, odată revelat, ar putea pune în discuţie organizarea lumii (aşa cum o cunoaştem noi), de

1 TAGO (Tajo sau Tejo în spaniolă) este cel mai lung fluviu al Peninsulei Iberice, cu o lungime de 1006 km (din care 275 km în Portugalia) și care se varsă în Oceanul Atlantic.

când Saul din Tars – Sf. Paul – convertindu-se la doctrina creştină (o sectă fără importanţă în acele timpuri), reuşi să facă în aşa fel ca această doctrină să devină religia majoră a Europei. Trecând prin epoci diverse, de la fascinanta Roma din timpurile lui Innocenzo VIII, la Florenţa lui Lorenzo Magnificul, la Italia fascistă a anilor ’30 şi în fine, până în zilele noastre, cartea va conduce cititorul într-o călătorie memorabilă, de-a lungul timpului, al spaţiului şi al misterului cunoaşterii umane.

PROLOG
Septembrie 2009

Totul a început cu nouă luni în urmă când am aflat de moartea bunicului meu. Un om peste suta de ani, care a avut o viaţă stranie şi periculoasă – cel puţin aşa reiese din cronicile de familie. Din cele povestite de cei care l-au cunoscut sau l-au auzit vorbind, bunicul meu apare, în acelaşi timp ca un solitar, un filantrop, un aventurier; un om de mare cultură, cu pasiune pentru fiecare ramură a cunoaşterii, un anticleric C’mangia preti” în textul original – nota trad.), dar profund religios în acelaşi timp. Un fustangiu, care şi-a abandonat soţia şi pe tatăl meu – la acea vreme în faşă – dar care a încercat, nu se ştie din ce motiv să rămână în contact cu ei. A murit într-un loc retras, la Camaldoli, după cum aflasem de la *„Priore Generale dei Cenobiti Camaldolesi”* de la abaţia din acea localitate. Scrisoarea era însoţită de un înscris dactilografiat, cu menţiunea de a-l citi cu atenţie şi de un înscris antic, sigilat, poate de valoare.

Nu am fost prea apropiaţi; cred că l-am văzut de trei sau de patru ori în viaţa mea şi probabil că moartea prematură a părinţilor mei a grăbit această îndepărtare. La început a fost curiozitatea să citesc acel manuscris antic. Adâncindu-mă în lectură mi-am dat seama că faptele

povestite mă vor influenţa definitiv. Dilema mea apare din faptul că ştiu că e un mister care de secole persecută familia mea, care e în acelaşi timp şi protagonistă şi victimă. Un secret teribil, care trimite la fapte îndepărtate în timp, dar cu efecte devastatoare dacă ar fi cunoscut de cei cu intenţii criminale.

Dacă la timpul său acest secret ar fi fost revelat lumii, istoria noastră ar fi fost diversă cu mult, în bine sau în rău. Nu se poate şti; astăzi pericolul este încă şi mai mare. În acest moment nu sunt capabil să ştiu sau să dovedesc cât din cele prezentate este adevărat. Ştiu doar că am dedicat ultimele luni documentării celor descoperite, că totul e descris şi adnotat în mod corect.

Nu ştiu nici măcar dacă acea scrisoare a fost scrisă de bunicul meu sau de cineva apropiat lui. Până acum nu are prea multă importanţă. Totul depinde acum de mine, pe umerii mei purtând greutatea unei enorme responsabilităţi. Câteva indicii mă fac să cred că cineva, din umbră, vrea să adun informaţii despre strămoşul (strămoşii) mei, tocmai eu, ultimul din familie să rezolv acest mister. Pentru că este şi o enigmă, nu doar o poveste. Am înţeles acest lucru de cum am deschis al doilea plic, cel antic. Acum, sentimente contradictorii mă încearcă pentru că ştiu că atunci când voi afla soluţia, nimic nu va mai fi ca înainte.

* * *

Între ARREZO* ŞI *CHIUSI
Luni, 1 mai 1486

De-a lungul anticei Via Cassia, care trecând prin Val di Chiana uneşte Arezzo de Chiusi, un grup de călăreţi înarmaţi, toţi cu însemnele heraldice ale aceleaşi familii, mergeau în ritm întins. Pielea cailor lucea de sudoare şi

totul avea un aer sinistru la lumina torţelor purtate de cavaleri. În acea noapte cu lună plină, cine i-ar fi întâlnit pe drum ar fi crezut că se află în faţa unei legiuni de demoni, veniţi să incendieze vechile locuri de odihnă ale trecătorilor.

Conducea grupul un om impunător ca statură, acoperit cu o pelerină uşoară şi un pieptar de piele, destul de gros, dar cu o lucrătură fină. Călărea parcă greoi şi fără uşurinţă, dar determinarea din gesturi era mult superioară celorlalţi. Pe măsură ce calul îşi încetinea ritmul, acesta îşi implânta pintenii în lateralele însângerate ale calului. De mai multe ore, nimeni nu-i adresa nicio vorbă. Giuliano Mariotto de Medici, mare gabelier în Arezzo, pradă celor mai negre gânduri, îşi imagina cum o va pedepsi pe soţia lui şi pe amantul acesteia. Erau amândoi vinovaţi şi onoarea lui era profund pătată. Deşi ştia că nimeni de faţă cu el nu ar fi vorbit despre acest lucru, era sigur că fuga celor doi devenise subiectul bârfelor şi discuţiilor în toate tavernele toscane, şi destul de devreme, ştirea ar fi ajuns şi la Florenţa devenind motiv de amuzament la palatul Magnificului.

Un cavaler, cu o pălărie cu panaş pe cap şi cu pieptul protejat de o armură întunecată, acceleră ajungând alături de conducătorul grupului. Diferit de ceilalţi, instrucţia şi ordinea militară se făceau cunoscute, iar accentul german din vorbire îl făcea şi mai ameninţător.

— Stăpâne, urmele sunt din ce în ce mai proaspete; deja îi avem în pumn. Chiar dacă nu s-ar fi oprit deloc, nu au decât o oră sau două de avans. Caii devin din ce în ce mai obosiţi şi poate merită puţin repaus.

— Unica mea odihnă pe care o voi îngădui în această noapte va fi cea eternă, de care va avea parte cel care m-a dezonorat. Giuliano nici măcar nu-şi încetini mersul.

— Mă minunezi, Ulrich, te „înmoi” cumva? Ceea ce văzu pe chipul lui nu-i plăcu lui Ulrich de Berna.

Mercenarul elveţian, căpitanul gărzilor lui Giuliano, ar fi ucis pentru mai puţin. Dar Giuliano de Medici era încă stăpânul lui, pentru încă doi ani, aşa cum era contractul. Şi el respecta contractele. Bineînţeles, dacă ar fi continuat să-şi primească solda. În sinea lui credea că Margherita, soţia stăpânului, a făcut bine atunci când i-a pus soţului „pe cap o pereche de coarne”.

— Cum doriţi, domnul meu! Atunci îi voi îndemna pe ceilalţi să ţină pasul cu dumneavoastră. Şi după cum cred eu, dacă cei doi s-au oprit la vreun han să doarmă, în cel mai scurt timp veţi dispune de ei aşa cum veţi dori. Ulrich se îndepărtă zâmbind, dar fără a fi văzut. Îşi amplifică anume vocea atunci când rosti *han*, *să doarmă*, *de ei*. Un mod elegant de a spune că poate în acel moment, doamna Magherita era în pat cu amantul ei.

Pe lângă Badia del Pino, lăsară strada principală, mergând de-a dreptul peste coline, ca nişte insule în mijlocul unei mări infinite, punând la grea încercare cal şi călăreţ. Era o zonă mlăştinoasă unde vara nu se putea respira şi iarna îngheţa totul în jur. Îşi terminară călătoria la Badicorte; la acea oră târzie locul era pustiu iar poarta închisă le bloca intrarea în oraş. Giuliano bătu de mai multe ori în poartă cu apărătoarea braţului. În realitate ghimpii ascuţiţi de pe aceasta puteau fi o armă de temut, în atac sau apărare, lucru intuit de fierarul care meşterise apărătoarea. Soldaţii de gardă, treziţi brusc, îşi luară lănciile şi înjurând, întredeschiseră vizeta din poartă. La auzul numelui celui care dorea să intre deschiseră porţile în grabă, fără a aştepta plata pentru trecere. Forţând caii „hoarda” aproape că ajunse. Câteva lumini în depărtare îl alertară pe Ulrich. Fără să aştepte ordin de la stăpânul său, comunică celorlalţi să stingă torţele şi să continue drumul în linişte. La câteva sute de metri, în faţa unui han, o caleaşcă elegantă. „Ei sunt, opriţi pentru a se odihni sau pentru altceva”, gândi Ulrich. Orice ar fi fost, „vânătoarea”

era pe terminate. Legară caii şi se apropiară în linişte. Fiecare dintre cavaler avea în mână o sabie iar în cealaltă un pumnal. La un semn al lui Ulrich, doi dintre ei, târâş, se opriră în spatele caleştii. Doi slujitori care dormeau la interior muriră cu gâtul tăiat şi fără cel mai mic zgomot. Un la treilea se apropie şi el de caleaşcă. Ulrich îi implântă sabia în abdomen, cu cealaltă mână acoperindu-i gura să nu ţipe. Simţindu-l inert, îşi scoase sabia însângerată, făcând celorlalţi semn că se pot apropia. Giuliano era în spatele lui. Îi revenea partea cea mai bună, de a-i surprinde pe amanţi şi de a-i pedepsi.

Încercară să intre dar uşa hanului era închisă. Alt mod de a intra fără a face zgomot nu era, drept care, Ulrich bătu încet, ca un călător în căutare de adăpost. După puţine momente, la fereastra de la parter se văzu lumina unei candele şi uşa masivă se întredeschise puţin. Ulrich spuse în şoaptă câteva cuvinte de scuză pentru ora târzie. Uşa se deschise mai mult. Atât cât era nevoie ca hangiul să se trezească cu un pumnal îndreptat ameninţător asupra lui; încercând să strige, Ulrich, mai iute, îi îndesă în gură o bucată de cârpă. Hangiului îi căzu sfeşnicul din mână şi zgomotul trezi câţiva servitori care dormeau cu capetele pe mese. Începu hărmălaia.

Ulrich împărţi urlând ordine oamenilor săi. Deja atacul le era descoperit şi în acel moment, cea mai bună tactică era aceea de a înspăimânta şi zăpăci adversarul. Nu a fost nicio luptă, doar un măcel. Cei trei servitori care dormeau nici nu au avut timp să se înarmeze, fiind ucişi cu rapiditate. Cei care dormeau la etajul de sus încercară să se apere, dar au fost şi ei doborâţi imediat. Numai unul din soldaţii lui Giuliano fu rănit uşor la un braţ. Trecând şi de ultimul servitor care păzea în faţa uşii iatacului, se gândi cum să intre. Iniţial dori să bată la uşă, ca formă de respect pentru femeia cu care se căsătorise din dragoste şi nu pentru zestrea infimă a acesteia. Dar îşi dădu seama că

oamenii din subordine nu-l vor mai trata cu acelaşi respect. Trase un şut puternic în uşă dar aceasta rezistă. Din interior nu se auzi niciun zgomot; Giuliano căută privirea lui Ulrich, care înţelegând situaţia, făcu semn la doi din oamenii lui. După câteva încercări uşa cedă; soldaţii se retraseră făcând loc de trecere stăpânului lor.

În penumbră Giuliano văzu două corpuri imobile, în pat şi i se păru că sesiză un licăr în privirile celor doi. Cu o mână îndepărtă oamenii care coborâră în linişte, sub privirile ironice ale lui Ulrich. Cu spatele la patul celor doi, aprinse o lumânare. Cei din pat se mişcară aproape în acelaşi timp, înălţându-se puţin de sub pătura uşoară de lână. Acum îi putea vedea; pletele arămii ale soţiei sale îi încadrau chipul, înfrumuseţat acum de furia care i se citea în ochi, coama blondă a rivalului său, Giovanni Pico, conte de Mirándola, care-l observa detaşat, fără mirare, de parcă se pregătise pentru acea întâlnire.

— Ar trebui să vă ucid! spuse cu voce joasă, în picioare, la capătul patului.

— Dar nu o vei face, aşa-i Giuliano? răspunse rece Margherita. Pentru că ar putea afecta afacerile tale.

— Aş avea tot dreptul să o fac, răspunse Giuliano şi nimeni nu m-ar putea judeca.

— Cineva, da. Lorenzo, de exemplu.

— El are problemele lui la Florenţa şi nu cred că ar vrea să apere un cuplu de amanţi adulterini. Dar aş putea să te ucid pe tine şi să-i las viaţa lui.

— Dar ştiu că nu o vei face!

— Ce rasă de femeie eşti? Ar trebui să te îneci în ruşine.

— Giuliano, spuse ea cu voce blândă, dragostea ta mi-a fost cel mai scump lucru şi te-am respectat din tot sufletul. Dar ţi-am spus, încă de dinainte de a ne căsători că oricând voi fi găsit cealaltă jumătate a sufletului meu, voi urma raţiunile inimii şi nu pe cele ale datoriei. Aşa era

stabilit, de Medici privi fugitiv pe omul de lângă soţia lui.

— E adevărat, zise Pico rupând pentru prima dată liniştea, e totul adevărat, domnule. Eu şi Margherita ne iubim şi aceasta trece peste orice convenţie. Vă înţeleg durerea şi resentimentele, dar această întâlnire e urmarea firească a primului moment de când ne-am cunoscut, ca şi cum am fi ştiut dintotdeauna că eram meniţi unul altuia.

— Tăceţi! Nu aveţi dreptul! Şi profitaţi de poziţia de protejat al Magnificului pentru a vă salva viaţa.

— Sunt gata să mor, spuse Giovanni, ridicându-se din pat şi venind în apropierea lui cu pieptul gol. Mă puteţi ucide, aveţi acest drept după lege, sau poate că veţi înţelege. Nici măcar nu vă port pică; ca soţ al Margheritei aţi protejat-o, deci nu mă pot opune în niciun fel deciziei voastre. Dar ea va fi mereu a mea. Giuliano îl privea intrigat: era acolo, în faţa lui, gol şi fără cea mai mică ezitare pe chip. Înălţă braţul stâng pentru a-l lovi cu apărătoarea braţului; după care ridică mâna dreaptă pentru a-l lovi cu mânerul sabiei. Dar se opri, cu ambii pumni închişi, privind expresia de absolută linişte a celuilalt. Cei doi se priviră îndelung, dar în ochii lor nu era nimic sfidător. Giuliano avu impresia că putea citi gândurile contelui de Mirándola, iar contele că ar putea citi gândurile lui. Îşi lăsă braţele să cadă şi întorcându-se se adresă soţiei lui.

— Acum mergem. Trebuie să te duc acasă.

— Ştiu, spuse ea pe un ton grav. Giuliano nu o privi în timp ce aceasta se îmbrăca; când fu gata îi oferi braţul ajutând-o să coboare scările. Ulrich urcă şi intrând în cameră aruncă cu dispreţ hainele contelui pe pat, invitându-l cu un gest să se îmbrace. Şi în grabă.

— Sunteţi aşteptat, nobile Mirándola, spuse cu un ton ironic, şi sunteţi obligat să mă urmaţi, zise Ulrich subliniind cu fermitate cuvântul „obligat”. Giovanni se îmbrăcă fără grabă sub privirile acestuia şi în timp ce

ieşea din cameră nu schiţă nici cel mai mic gest de nesupunere când Ulrich îi legă mâinile cu o fâşie robustă de piele. Îl ajutară să urce pe cal şi însoţit de cinci cavaleri şi de Ulrich de Berna, ajunseră sub zidurile cetăţii Marciano. Găsiră deja porţile deschise. Trecură de grilajul strâmt de la intrare: temnicerul său călărea înaintea lui şi se îndreptă la pas spre „Câmpul lui Marte”. La coborârea de pe cal, Giovanni fu preluat de doi soldaţi care aveau pe haine simbolurile Sienei şi fu condus în turnul cazărmii. Ultima poartă, cea mai înaltă dădea într-o celulă amplă. Fu invitat în linişte să intre şi lăsat singur, auzi la spatele lui uşa închizându-se cu cheia. Îşi petrecu noaptea fără somn, privind prin fereastra mică şi cu gratii din înaltul zidului la o bucată de cer înstelat. Un miros de trandafir care urca de jos îi aduse aminte de clipele petrecute cu Margherita. În fond, în adâncul gândurilor lui ştia cu siguranţă că ea era ultima femeie a vieţii sale. Cu ea împreună ar fi recreat unitatea. Dragostea, ca act creativ i-a unit şi nimeni şi nimic nu-i mai putea despărţi.

FLORENŢA

Duminică, 10 iulie 1938

Câte unul pe rând, cei şapte oameni se ridicară şi introduseră mâna, fiecare, în săculeţul de velur, lăsând să cadă o bilă. Terminat turul, unul din ei le scoase pe toate şi le aşeză pe masa în faţa sa.

— Cinci albe şi două negre, spuse acesta. „Omega” aprobă. Michele, deschide, te rog, obloanele. O undă de aer cald, îmblânzită până atunci de penumbra din cameră intră pe fereastră. Umiditatea era aproape fizică, palpabilă şi împreună cu micile vârtejuri de la sol anunţa venirea furtunii. Michele scoase capul prin fereastră; petecul de cer fu traversat de un cârd de porumbei, poate dinspre piaţa Domului. În acel moment, clopotele de la Giotto anunţară slujba.

— Acelaşi sistem, Gabriele? întrebă Michele

reaşezându-se.

— Dacă nu sunt alte propuneri mai bune, aş spune că da. Nu văd de ce l-am schimba atâta timp cât Elveţia rămâne neutră şi impenetrabilă. Clauza „Diverse consultaţii – Consulenze varie” poate fi declarată fără probleme şi fără a ridica suspiciuni în caz de verificări.

— Dar de ce era nevoie de o altă plată? Din calculele prezentate de Giacomo, librăria e mai mult decât înfloritoare şi nu pare să aibă nevoie de bani. El însuşi nu i-a cerut. Gabriele îşi uni mâinile şi înălţând sprâncenele îl privi peste ochelari. Numai ochii îi surâdeau gândindu-se la cât de mult numele de Remiele se potrivea interlocutorului său. Precum îngerul fulgerului divin, lansa acuze împotriva a toţi şi toate, dar nu era nimeni mai fidel şi mai onest decât el.

— Giacomo ştie să gestioneze magazinul şi nu cere niciodată, chiar dacă are nevoie. Dar ştii că e bine să dispună de sume consistente în caz de necesitate forţată.

— Acei bani trebuie să folosească unui anume scop, punctă Remiele, să garanteze siguranţa cărţii în timp.

— E exact ceea ce Giacomo face de-o viaţă întreagă, interveni Raffaele cu o iritare prost, disimulată, şi în plus fondurile continuă să crească. Deja sunt suficiente pentru zece generaţii.

— Nimeni nu susţine contrariul, răspunse calm Remiele, voiam doar să spun că…

— Dragi „îngeri”, îl întrerupse Gabriele. Alese să folosească ritualul interior al adresării către ceilalţi membri pentru a da o mai mare autoritate cuvintelor sale. Erau ultimele luni de „primus inter pares” – primul între egali, obligaţie care dura de trei ani. La sfârşitul anului avea să fie rândul lui Israel; după optsprezece ani ar fi fost din nou rândul lui dar se îndoia că destinul îi va mai da o a doua şansă.

— Noi toţi suntem „apărători” în serviciul cărţii, la fel

ca Giacomo. Şi e un noroc de a avea micile noastre divergenţe. Deciziile ce le luăm sunt rezultatul unei atente munci de alegere. „Omega” s-a născut tocmai pentru aceasta şi faptul că suntem de trei secole aici, cred că trebuie să fie pentru noi toţi un motiv de orgoliu îndreptăţit.

— Peste doi ani vom sărbători bicentenarul, Michele îşi bătu genunchii cu palmele. Era cel mai tânăr din grup. Faptul că el era purtătorul numelui de Michele, îngerul legat de sabia de foc, îl entuziasmă din prima zi a iniţierii lui, cu trei ani înainte, după moartea ultimului Michele.

— Păcat că nu putem sărbători printr-o festivitate, continuă el. Surâsul lui îi molipsi pe ceilalţi şi elimină orice urmă de tensiune din interiorul cercului „Omega”.

— Cred că cineva trebuie să se ducă la slujbă, spuse iar Gabriele, soţiile sunt deja în aşteptare.

— Pot întreba un lucru?

— Tot ce doreşti, Unele, îi răspunse Gabriele, eu nu mă grăbesc.

— Mă simt onorat să fac parte din „Omega”, de mai bine de opt ani şi acest lucru mi-a adus aminte un gând, care câteodată îmi vine în minte.

— Hai Unele, suntem curioşi, îl întărâtă Michele. Unele era complicat în gândire, dar câteodată remarcile lui făceau loc unor discuţii interesante.

— De ce Giacomo nu s-a recăsătorit niciodată? Întrebarea rămase mult timp în aer, suficient ca privirile tuturor să se întretaie şi fără ca nimeni să dea de înţeles că ar şti răspunsul. Anumite întrebări, chiar şi cele mai nevinovate devin tăioase dacă nu obţin un răspuns.

— Nu ştiu sigur, dar cred că într-un fel sau altul s-a întâmplat cu el ceea ce i s-a întâmplat contelui. Odată întâlnită femeia vieţii, dacă rămâi fără ea, e dificil de înlocuit. În ce priveşte cartea, tonul devenindu-i amical, cred că soluţia aleasă de Giacomo reflectă şi lipsa unei

descendenţe de sânge, cred.

Membrii cercului „Omega” plecară la cinci minute unul după altul, în ordine alfabetică, primul Michele, după care Raffaele, Raguele, Remiele, Unele şi Zerachiele. Se numeau aşa în amintirea celor şapte îngeri biblici, uniţi de un singur scop, de a-l proteja pe Giacomo, „Custodele”. Ultimul ieşi Gabriele care închise uşa unei mici camere din „Academia Georgofili”. Ploaia îl lovi în plin şi se refugie sub „Galeria Negustorilor” din apropiere. Se trezi alături de un grup gălăgios de militari germani. I-ar fi evitat bucuros, dar ruperea de nori ar fi împiedicat şi un înger adevărat să zboare.

MARCIANO, VAL DI SIENA.

Marţi, 2 mai 1486

Înainte de ivirea zorilor, liniştea fu întreruptă de zgomotul zăvorului de la uşă, după care linişte. Precaut, Giovanni trase de uşă şi o găsi deschisă. Coborî scara de lemn puternic înclinată, pe care cu câteva ore înainte o urcase cu mâinile legate şi ieşi în loc deschis. Un cal înşeuat părea că-l aşteaptă. Era un cal destul de frumos, cu coada şi coama negre. La fel de negre erau şi părţile terminale ale picioarelor. Robust şi musculos, cu o coamă mare, nările ample din care ieşea un lejer firicel de abur. În ochii lui mari şi intenşi, în care se reflectau ultimele stele ale nopţii şi primele sclipiri ale zilei, întrezări frică şi nervozitate. Îl mângâie pe gât, fără grabă şi când crezu că-i câştigase încrederea, sări în şa. Toate porţile erau deschise, inclusiv grilajul de la poarta de la intrare şi Giovanni plecă rapid din Marciano, îndreptându-se în galop spre hanul din seara din ajun.

Găsi totul neschimbat: slujitorii lui de afară încă aveau în privire mirarea pentru moartea subită. Le închise ochii şi făcu la fel cu cei din interiorul hanului. Plecă peste câmpuri şi nu se opri decât când ajunse la un smochin, copacul primordial, sacru pentru toate religiile. Se aşeză

cu picioarele încrucişate la umbra frunzelor abia dezvoltate, inhalând parfumul. Şi trecu ziua, şi trecu şi noaptea şi iar ziua, până când, spre amurg simţi că a atins din nou un nivel de conştiinţă superioară. Era ceea ce sfinţii creştini numeau – *extaz*, înţelepţii islamului – *renaşterea*, *trezirea*, cabaliştii evrei – *intuiţie mistică* şi fidelii lui Buddha – *iluminare*. Totul era numai de a aştepta, fără grabă, ştia că va veni. Nu cu mult departe de el văzu sfera de foc, cea care apăruse, după mărturia a numeroşi martori, în prima zi a vieţii sale. Medicul care asistase la naşterea lui reţinu şi scrise toate detaliile legate de acea întâmplare. Astrologi, oameni de ştiinţă, preoţi veniţi la curtea de Mirándola îşi spuseseră flecare părerea lui; toate coincideau în faptul că nou-născutul era destinat pentru ceva particular. Acum, în sfârşit, Giovanni Pico ştia despre ce e vorba.

De multe ori, din ziua morţii mamei lui i-a simţit prezenţa, aşa că în toate momentele dificile ale vieţii lui. Simţind-o din nou înăuntrul lui îi dădea siguranţă şi îi aminti că nimic nu trebuie să-l distragă de la treaba lui. Toată viaţa lui era dedicată acelui unic scop, chiar dacă la început nu-şi dădu seama. Era pregătit şi timpul meditărilor trecuse. Sfera se stinse încet şi Giovanni redeschise ochii. Niciun fel de durere nu l-ar fi oprit.

După aproape şapte luni, ROMA.

Luni, 20 noiembrie 1486

Noul palat al nobililor „de la Rovere”, pe partea dinspre „Borgo Vecchio”, era luminat de sărbătoare, în ciuda nopţii târzii. Stăpânul casei era noul cardinal Domenico della Rovere, duşman de moarte al unui verişor mai îndepărtat, Giuliano della Rovere, cardinal şi el, nepot al papei Sisto V mort de aproape doi ani. Printre oaspeţii de onoare, un alt cardinal, don Rodrigo de Borja y Doms, însoţit de noua lui amantă „oficială”, frumoasa şi tânăra Giulia Farnese. Cozile lungi şi groase, adunate în jurul

capului, erau blocate cu un şir de perle, toate dominate de un enorm smarald, semn al rangului ei. Pentru ea Borja o părăsise pe Giovanna Cattani (numită şi „Vannozza”). O doamnă încă plăcută la înfăţişare (după cei trei copii născuţi spaniolului) dar căreia nimeni nu-i mai arăta atenţie, fiind considerată încă împreună cu Borja.

Un cântăreţ din „vihuela de mano” (violă de origini spaniole) – instrumentul preferat al invitatului, dădu tonul, de puţin timp la un vioi „branle” (dans care dădea voie cuplurilor să se curteze, să se oprească şi să se privească în ochi). „Sala Semizeilor”, cu pereţii împodobiţi cu sirene, tritoni, sfincşi, centauri surprinşi în diverse ipostaze era plină de voci vesele de femei şi bărbaţi.

Atmosfera veselă din jur nu influenţa cu nimic gândurile tânărului Giovanni Pico, conte de Mirándola şi Concordia. De luni bune, gândurile lui erau concentrate în jurul unei unice probleme: publicarea (era doar o chestiune de timp) „Tezelor” sale. Nu a avut nicio posibilitate de a lipsi de la sărbătoare, iar refuzul participării i-ar fi ofensat pe cei doi cardinai: gazdă şi oaspete. Se gândea în sine, zâmbind la furia care i-ar stârni-o maetrului Savonarola, un critic teribil al obiceiurilor din epocă, de care se temea toată Florenţa, chiar şi Lorenzo Magnificul. L-ar fi atacat cu cuvinte caustice asemănându-l cu nobilimea coruptă de la Roma. Poate că ar fi avut dreptate, poate că nu. Dar deocamdată, asta era. Între pericolele reale şi cele ale conştiinţei, le-ar fi preferat pe cele din urmă.

Dar veni timpul să plece. Ceru de la un servitor bereta şi pelerina lui şi ascunse în consistenta căptuşeală de lână lanţul de aur cu însemnele titlului de nobleţe. La acea oră din noapte nu era indicat de a merge cu bijuteriile la vedere. În afară de hoţii înarmaţi cu un soi de săbii de secţiune triunghiulară, care atacau pe oricine, străzile Romei erau „infectate” de o nouă ameninţare.

Hoarde de spanioli fără ocupaţie veniseră în capitală cu speranţa de a primi oarece privilegii după brusca ascensiune a protectorului lor: cardinalul Borja. În afară de a răpi şi de a fura, mai angajau conflicte cu bandele locale şi oricine se afla la mijloc nu prea avea scăpare.

Nimeni nu păru să bage în seama fuga discretă a contelui. Toţi erau ocupaţi să asculte faimosul „Lauro di Lorenzo”, o compoziţie nouă – se spunea că ar fi fost opera Magnificului, şi ascultătorii o acompaniau cu gălăgie şi glume vulgare (dat fiind conţinutul acelei compoziţii). Bucuros că scăpase de dansurile vechi şi noi – „leoncelul”, „inelul” cu două sau patru cupluri, „pinzocarra” şi mai ales „saltarelul” care te făcea să transpiri şi umplea atmosfera de miasme nu tocmai plăcute – Giovanni se îndreptă spre „Piazza delle Giudea”, însoţit de slujitorul său de încredere. De acolo se îndreptă spre „Monte de Cenci” unde se găsea atelierul maestrului Eucharius Silber Franck, cel mai cunoscut tipograf din Roma. Ştiind că era târziu sună fără ezitare din clopoţel şi începu să aştepte pe partea opusă a străzii. Silber Franck poate că dormea, dar era obişnuit cu orele „ciudate”. De altă parte, Pico nu era un mare admirator, ci un client bun platnic. Pico, învăluit de întuneric se gândea la circumstanţele care-l aduseră pe tipografia Roma. Chiar dacă se convertise, era un evreu, şi în Germania, noul val de predicatori categorici ca şi Savonarola, chiar dacă nu de talia lui, îndemnau de multă vreme împotriva tuturor inamicilor lui Hristos. Pentru clasa politică, pentru conducerea coruptă a Bisericii de la Roma acţiunile contra evreilor, a musulmanilor şi a tuturor celor care se îndepărtau de normele creştine, singurele care garantau Paradisul, erau justificate.

Cu ceva timp înainte, luat de val, Eucharius îi spuse că, pentru a scăpa de pericole, fratele lui, un cunoscut negustor de coloniale, s-a mutat cu familia în Spania, la Sevilla, unde cu puţin timp în urmă înflorise o puternică

comunitate evreiască. Dar căzu în ghearele catolicismului regelui Ferdinand şi avu parte de umilinţe fără de sfârşit din partea dominicanilor conduşi de Torquemada, puternicul inchizitor. De mai multe ori, şi cu ironie în glas, Pico îl întreba pe prietenul Savonarola cum de nu se puteau întâlni în cadrul aceluiaşi ordin călugăresc atât el – Savonarola – cât şi Torquemada; i se răspundea că rezultatul era acelaşi, chiar dacă metodele erau antagoniste şi discuţia se muta de pe planul religios pe cel filosofic.

Eucharius din Wilzberg fusese mai norocos decât fratele lui. Alesese Italia, cu toate tulburările politice din ea, cu toate disputele dintre conducători şi datorită experienţei acumulate în atelierul lui Gutenberg, la Roma găsi o atmosferă propice muncii şi creaţiei, idei de reînnoire, chiar o adiere de libertate. Dar nu avea prea mare încredere. Mai devreme sau mai târziu, ar fi ajuns şi în Italia persecuţiile contra evreilor. Utiliza mici trucuri prin care se folosea de alte nume în loc de Franck, prin care se făcea cunoscută, chiar prea tare, originea lui. Contele de Mirándola îl asigură că atâta timp cât se va bucura de stima familiilor Orsini, Medici, della Rovere, chiar şi Borja (care cu douăzeci de ani mai înainte îşi italieniză numele în Borgia) nu trebuia să se teamă de nimic.

O mică lumină apăru în atelier urmată de zgomotul zăvoarelor. Prin uşa semideschisă apăru figura lui Eucharius, abia luminată de lampa cu ulei.

— Cum trebuie să vă întâmpin, conte? Cu „Bună seara!” sau cu „Bună dimineaţa!”? Pentru prima cred că e prea târziu, pentru a doua e prea devreme, dat fiind că soarele va răsări peste vreo cinci ore.

— Urează-mi o viaţă liniştită, răspunse Pico, să mă pot bucura de orice oră, fie zi, fie noapte.

— O dorinţă pentru orice om de bună conduită şi o

treabă nu tocmai uşoară pentru Domnul nostru, răspunse Eucharius, invitându-l să intre şi închizând uşa imediat. Pico îşi lăsă servitorul afară, de pază.

— Nu-ţi voi ocupa mult timp, bunule Eucharius. Voiam să ştiu în ce punct eşti cu tipăritul „Tezelor" mele.

— Cinci sute de copii nu se tipăresc în timp de un „amin", nobile Giovanni. Chiar dacă, aşa cum spunea ilustrul coleg Ulrich Han, astăzi se tipăreşte într-o zi cât se reuşeşte a scrie într-un an. Contele zâmbi.

— Îl cunosc pe Han. E o persoană deosebită, un om inventiv şi plin de resurse. Când am văzut al său „DE HONESTA VOLUPTATE ET VALETUDINE" mă gândeam că e un tratat de filosofie, al vreunui autor latin, dar după ce l-am cumpărat am descoperit că e o carte cu reţete de bucătărie. Era o capcană plăcută care mi-a dat posibilitatea să verific unele reţete care-mi dădeau probleme.

— Este mereu ceva de învăţat, excelenţă, chiar şi pentru unul ca dumneavoastră. Dar ascundeţi un lucru, chiar dacă mulţi o ştiu. Argumentul tratat – profan – îl poate face pe Han să-şi piardă licenţa de tipograf.

— Cred că BINELE fără LIBERTATE nu ar avea valoare. „Nu face rău, spunea Seneca, şi nu vei avea cauze de preocupare".

— Dacă ar fi aşa, excelentă.

— Este în ceruri şi aşa va fi pe pământ atunci când oamenii vor cunoaşte mai bine esenţa divinului. Dacă suntem toţi fiii unei fiinţe supreme, înseamnă că suntem egali cu toţii. Asta e ceea ce lumea trebuie să cunoască, şi sper că o va face, cu ajutorul „Tezelor" mele.

— Cum aţi spus, excelenţă? Am înţeles bine? Desigur că nu. Urechile vechi ale mele amestecă cuvintele între ele, aşa cum un vânzător de fructe îţi pune în traistă fructe stricate, după ce ţi-le-a arătat pe cele bune.

— Ai înţeles bine, Eucharius. Şi că tot ai adus vorba

de amestecat, aş vrea ca trei copii să fie legate în piele roşie, cu posibilitatea de a adăuga alte pagini. Şi să aibă un sistem de închidere. Eucharius îl privi perplex, dar la dorinţele unui domn nobil şi bogat nu putea obiecta.

— Aşa va fi şi voi face în aşa mod să primiţi totul în cel mai scurt timp. Dar cu comisia pontificală, cum o rezolvăm? Amintiţi-vă că aştept să-mi trimiteţi consensul lor pentru publicare.

— Nu te teme. Îl vei avea, mai devreme sau mai târziu. Oricum să ştii că „Tezele" mele sunt inspirate de unica Divinitate în care au crezut strămoşii mei, ai tăi şi chiar Mahomed.

— Nu spuneţi aşa. Pentru mai puţin, fratele meu a fost spânzurat de picioare, i-au frânt degetele. Era un bun negustor şi acum nu e decât un olog sărac.

— Ai dreptate, Eucharius. Dar totul se va termina rapid, sunt sigur, şi oamenii nu vor mai avea de ce să se teamă.

— Atunci Dumnezeu să vă binecuvânteze, Giovanni, oricine ar fi el.

ROMA

Marţi, 21 noiembrie 1486

— Sanctitate, ambasadorul trimis de Medici a ajuns.

— Lăsaţi-l să aştepte, ca pe ceilalţi, nu trebuie să se creadă mai important decât alţii.

— Cum doreşte Sanctitatea sa… Îmi permit să observ, cu umilinţă că, în aceste vremuri nesigure, Medici sunt creditorii noştri.

— Ştiu foarte bine ce datorie avem către Medici, tună papa, şi nu e nevoie ca în niciun fel, cardinalul camerleng să mi-o amintească. Lăsaţi-l să aştepte şi chemaţi-l pe Franceschetto, îl vreau aici imediat! Cardinalul Sansoni ieşi din sala pontificală cu braţele încrucişate pe piept, mergând de-a îndărătelea şi fără a mai spune un cuvânt. Nepot al răposatului papă Sisto IV, reuşi să-şi păstreze

postul de camerleng, chiar şi sub „domnia” puternicului genovez Giovanni Battista Cybo, numit şi Innocenzo, al optulea din serie. Unica putere pe care i-o dăduse funcţia sa a fost perioada dintre cei doi papi şi se folosise de acest fapt pentru a-şi întări şi confirma respectiva funcţie; şi acum nu avea nicio intenţie de a o pierde cu uşurinţă. Chiar dacă era, în mod formal, şi trezorier, de fapt cheile de la tezaur erau în mâinile lui Franceschetto, primul fiu din cei doi fii nelegitimi ai lui Innocenzo VIII. Franceschetto veni după puţin timp, intrând pe uşa secretă din spatele tronului papal. La vremea respectivă era construită ca o cale de fugă. De fapt, printr-o serie de camere se ajungea cu uşurinţă la un pasaj secret – „passetto” – care din Basilica San Pietro ducea direct în incinta castelului Sant’Angelo.

— M-aţi chemat, tată? Tonul vocii era „uleios”, statura dreaptă şi arogantă, şi oglindea cu fidelitate caracterul lui. Franceschetto era frumos şi înalt, cu păr negru şi des, moştenit de la mama lui Eleonora, o doamnă nobilă din Napoli. Era cu totul diferit faţă de tatăl său natural şi poate de aceea îl adora. De cum a început să cunoască treburile prin lume, Franceschetto nu avea alt gând decât acela de a acumula bogăţie, pe de o parte şi de a o pierde la zaruri, pe de alta. Pentru a face faţă acestor probleme, tatăl, devenit papă, îl numi „nobil de Ferentillo”, un oraş mai înstărit la graniţa cu ducatul Spoleto. Dar lui Franceschetto, acea sursă de câştig nu-i ajungea şi prin rugăminţi şi „plânsete”, cu o oarecare viclenie, îl desemnă şef peste perceptorii Bisericii Romane. Această îndatorire îi dădu posibilitatea de a pune la punct un înfloritor comerţ numit al „iertărilor pământene”. Dacă tatăl său papa „înmulţea” averea lui Sf. Petru vânzând bucăţi de Paradis la nobili şi negustori, el, Franceschetto vindea iertări pe pământ. Orice asasin sau hoţ, care ajungea în bune condiţii la Roma îşi putea cumpăra de la el imunitatea şi iertarea

de toate păcatele. În aur, bineînţeles. Preţul era variabil şi Franceschetto, care avea acces la sigiliul papal, începea de la minime de două sute de ducaţi care, în caz de crime grave, puteau ajunge şi la o mie de ducaţi. Trei părţi mergea în vistieria bisericii, o parte în buzunarele lui.

— Cât timp mai avem la dispoziţie până când trebuie să plătim rata din împrumutul luat de la florentini? întrebă brusc papa.

— Bani genovezi fiind, suma a scăzut, tată, fără a plăti nimic.

— Şi din ce motiv? Nu avem suficient de mulţi bani disponibili? Innocenzo îşi mută privirea asupra camerlengului. Dar înainte ca acesta să răspundă, Franceschetto aşezându-se încet pe treptele de dinaintea tronului răspunse:

— Nu e din acest motiv, tată. E numai că dorim ca Medici să-şi facă griji pentru soarta împrumutului. Un gentilom nu plăteşte niciodată la timp. Cu atât mai mult din alte motive, papa. Creditorul trebuie să se simtă onorat şi mulţumit când primeşte banii. Innocenzo VIII surâse. Acel fiu al lui, aşa cu nebuniile lui cum era, îi era la fel de drag ca şi tronul pe care stătea acum şi care îl costase ani de intrigi, alianţe şi nici mai puţin de o sută de mii de ducaţi-aur.

— Atunci rămâne aşa! spuse, Medici vor aştepta încă. Acum îl putem primi pe ambasador iar dacă va cere, noi vom promite, vom promite… Camerlengul îşi desfăcu mâinile şi le introduse în mânecile largi. Coborând uşor capul îşi ascunse surâsul.

— Deci Sansoni! Ai adormit? spuse papa aproape râzând. Pofteşte-l pe emisarul de la Medici. Nu, aşteaptă. Spune-mi, cine e de data asta?

— Un anume Jacopo Salviati, Sanctitate, are toate acreditările, răspunse cardinalul camerleng.

— „*Oh*, *belan*" – oh, ce bine. Innocenzo VIII îşi arăta

de fiecare dată rădăcinile de genovez.

— *„O nu eu cusin de Francesco”* – Dar nu este vărul lui Francesco?

— Care Francesco, Sanctitate?

— Da eşti chiar prost, Şansonil. Francesco Salviati, arhiepiscopul de Pisa, suflet bun, acela spânzurat de Medici (*han cricca* – dialect).

— Cricca? Nu înţeleg când vorbiţi în dialect, Sanctitate.

— Cel care fu spânzurat de Medici pentru că a participat la conspiraţia familiei Pazzi, răspunse răbufnind.

— N-aş şti.

— Tu nu ştii niciodată nimic, *„maccaccu”* (peiorativ în dialect). Dar vei vedea că e chiar el. Familia Salviati cred că a înţeles din ce parte bate vântul.

— Fă-l să intre, îi voi prezenta condoleanţele noastre.

— Imediat, Sanctitate.

FLORENŢA

Vineri, 15 iulie 1938

— Giovanni, ai citit „Il giornale d’Italia” de azi? întrebă Giacomo de Mola.

— Nu, nu am avut timp.

— E incredibil, eu cel puţin nu credeam că se va ajunge la aşa ceva. Ascultă: „Marea parte a Italiei de azi e ariană şi civilizaţia ei e ariană”. Şi aici: „E timpul ca italienii să se declare deschis şi cinstit rasişti. Tot ceea ce a făcut până acum regimul (conducerea) în Italia are ca fond rasismul”. E o lipsă de nobleţe, cuvântul „rasism” are aici o semnificaţie pozitivă. Dar aşteaptă, încă nu e gata: „Evreii reprezintă unica populaţie care nu a fost asimilată în Italia, pentru că sunt constituiţi din elemente de rasă non-europoidă, diverşi în mod absolut de elementele care au stat la baza originii italienilor”. Îţi dai seama?

— Cine a semnat articolul?

— Nu e un articol, e un fel de manifest scris de o

persoană, nu prea bine identificată: „Grupul de studenţi fascişti din universităţile italiene”. Dar nu e semnat, ceea ce mă face să cred că e „făină din sacul lui Mussolini”.

— Îţi mărturisesc că sunt mulţumit că nu sunt evreu azi!

— Eu în schimb, nu! exclamă de Mola ridicând vocea. Azi eu aş vrea să fiu evreu. Mi-e ruşine că sunt italian. Ar trebui să scriu o scrisoare către „Il giornale d’Italia” şi să pretind să o publice. Giacomo de Mola nu avea aerul unui om teribil. Era înalt şi slab, părul scurt tuns perie, spre cărunt. Ochelarii cu rame aurii se odihneau pe un nas mic, aproape feminin; toate lăsau să se vadă un om, de o aparentă fragilitate, într-o perioadă când bastonul, parul, măciuca erau la putere. În acel corp uscat şi nervos se ascundea un demon, şi în rarele momente de furie sau în faţa vreunui pericol părea dotat de o forţă biblică şi o agilitate extraordinară în ciuda celor patruzeci şi opt de ani. În tinereţe fusese rezervă în echipa olimpică la Stockholm şi trăise bucuria victoriei la individual – floretă a bunului sus prieten Nedo Nadi. Giacomo însă prefera spada; „parcă o avea în sânge” spunea maestrul lui care considera spada un obiect barbar, de o anume duritate, altfel decât floreta şi sabia. Răbdare, nervi de oţel şi un excelent spirit de observaţie erau calităţile necesare pentru a reuşi în acest sport şi Giacomo continua să antreneze aceste calităţi şi să se menţină în formă.

— În locul tău nu aş face-o. Ar fi subiect de discuţie pentru toţi, în timp ce avem datoria, aşa cum mi-ai raportat de multe ori, de a fi ca o salcie atunci când bate vântul. Mai devreme sau mai târziu va trece, spuse zâmbind.

— Da, ştiu prea bine, spuse Giacomo, o spun doar ca mod de a spune. Ştiu că nu ar ajuta la nimic. Dar vei vedea, acesta e doar începutul. Suntem norocoşi că nu suntem în Germania chiar dacă continuăm să o copiem.

Uitasem, cum a fost întâlnirea de ieri cu consulul?

— Domnul Wolf a fost foarte drăguţ şi a apreciat în mod deosebit cărţile pe care i le-am dus. În special, acea ediţie rară de Manuzio „HYPNEROTOMACHIA POLIPHILI”.

— E o ediţie de preţ, a ştiut ce să cumpere.

— În ziua de azi nu e nimeni dispus să plătească doazeci şi cinci de mii de lire (italiene) pentru o carte.

— Ai dreptate, dar acel text valorează mai mult. Giacomo de Mola se pregătea să iasă, cu părere de rău că trebuia să renunţe la penumbra răcoroasa a anticariatului de cărţi. Zidurile groase menţineau o temperetură constantă tot timpul anului. Ceea ce asigura o atmosferă protectoare pentru cărţi, dar şi un flux continuu de interesaţi. De fapt, la interior, găseau tot timpul anului fie o căldură plăcută pentru frigul de afară, fie o răcoare binefăcătoare pentru căldura de afară, tocmai ca în acele zile. Ieşind, o undă de căldură umedă şi sufocantă îl cuprinse. Pălăria din ţesătură de panama, de culoarea fildeşului abia îl proteja de razele solare şi zâmbi când văzu doi militari ai regimului, cu pantaloni gri închis băgaţi în cizme înalte, cu cămaşă şi fes negru. În ciuda aerului lor dezinvolt, era sigur că sufereau mai mult decât el şi că îl invidiau în costumul lui alb de in Era deja în întârziere pentru obişnuita adunare a „Academiei Georgofili”, de puţini ani mutată în „Torre de Puici” C’Turnul Puricilor” – nota trad.), şi grăbi pasul, chiar dacă se afla la câteva sute de metri. Se gândea, din ce în ce mai des în ultimele zile, la Giovanni şi la cele înfăptuite împreună din zilele când îl luase de la orfelinat, până în zilele când studia la Colegiul Iezuit din Livorno. Cu diploma în mână, cu nota maximă şi în virtutea inteligenţei lui reuşi să-l înscrie la Sorbona, la Paris, unde tânărul îşi terminase studiile cu brio, în literatură antică şi italiană.

Satisfacţia lui nu era deplină şi datorită faptului că

nu avea deplină încredere în el. Chiar dacă trecuseră zece ani de când lucrau împreună, câteodată părea că se află în faţa unei porţi de netrecut, lucru datorat şi modului său rezervat de a fi, fie suferinţelor din anii de orfelinat. De-a lungul anilor îl instrui îndelung şi-l făcu părtaş la multe secrete, dar nu cele mai importante. Pentru cele din urmă, nu-l simţea pregătit. Poate ar fi fost, dar la vremea lui, era sigur că a făcut o alegere bună. Nu avea niciun copil, dar Giovanni ar fi devenit în curând, prin adopţie. El încă nu ştia, i-ar fi spus când va fi să fie, împreună cu ultimul secret, cel mai mare. Poate în timpul aceluiaşi an. Simţea că Giovanni „lovea din copite" ca un mânz care ştia că a fost crescut să alerge şi deja simţea în nări mirosul câmpului şi al competiţiei.

Giovanni Volpe rămase singur în librărie. Aşteptă până ieşiră şi ultimii clienţi şi închise cu grijă casa de marcat şi uşa externă. În trecere se privi în oglindă, părul roşu îi dădea un aer curios. Se îndreptă spre telefon şi ceru centralistei un număr de telefon din Roma, cu plata la cel chemat.

— Încercaţi cât de repede se poate, vă rog! Destinatarul acceptă? Da, aştept legătura.

— Herr von Mackensen?

— Ja, herr Volpe.

— Wie gent es Ihnen?

— Sehr gut. Aber sprechen Sie bitte italienisch.

— Vielen Dank. Pot vorbi?

— Desigur! răspunse ambasadorul german cu un uşor accent gutural. Linia e sigură.

Întâlnirile săptămânale de la „Academia Georgofili" erau rezervate unui număr restrâns de studioşi. Nu se discuta după cum era tradiţia şi scopul acelei academii, despre cele mai bune metode în cultivarea măslinului sau a calităţii iasomiei chineze faţă de cea filipineză. Erau reuniuni un pic mai speciale în care termenul grec

„georgos” avea o altă semnificaţie, mai spirituală. În cadrul acelor întâlniri rezervate se discuta în mod deschis despre religie, filosofie, ştiinţe şi politică fără niciun fel de frică sau de cenzură. Dar înainte de a intra în acel mic grup de studioşi şi gânditori trebuia făcută dovada că doritorul era animat de cele mai profunde idealuri de pace, libertate, dreptate, frăţietate. Pentru a fi admişi toţi îşi dădeau acceptul, justificându-se cu o scurtă relatare şi asumându-şi întreaga responsabilitate. După care, în mod rezervat, candidatul era informat pe grade, şi după ce verificaseră interesele lui reale, îi erau explicate scopurile acelei asociaţii.

După cum se desfăşura „iniţierea” lor, mulţi credeau că vor face parte din vreo lojă secretă masonică şi cei mai mulţi nu rămâneau deziluzionati. Era şi un al doilea nivel de asociaţi, dar mult mai restrâns, care se rotea în jurul lui de Mola şi avea menirea de a-l proteja. De secole purta numele de „Omega”. Giacomo avea la el „Giornale d’Italia”, ca subiect de discuţie privitor la articolul despre rasă. Era convins că într-un fel sau altul, intelectualii şi studioşii ar fi trebuit să încerce să frâneze idioţiile pe care de ceva timp, regimul fascist le difuza cu viteză crescândă. Erau multe, parte dintre ele nevinovate, ce de exemplu în loc de cocktail să se spună „cocotello”, în loc de jazz – „giazzo”, în loc de partener – „membru” lăsând loc, mai ales în ultimul caz la o veselie fără margini. Idioţia cea mai mare era institutul numit „Figli della Lupa” („Fii lupoaicei” – nota trad.), dedicat copiilor până la şapte ani, care apoi deveneau „Balilla” – „Avangardişti”. Dar mereu îşi pusese întrebarea, dacă vreun şef fascist ştia că etimologic „Figli della Lupa” însemna „Figli di puteana” din momentul în care, la origine, „lupa” se numea prostituata care se vindea păstorilor sau ţăranilor în timpul Romei antice. Dar acelea erau prostii. Felul veninos, de clară inspiraţie germanică era în schimb destul de periculos şi putea avea

un potenţial distrugător. Giacomo ştia că nu putea să se expună prea mult. Dacă l-ar fi luat în „vizor”, ar putea compromite misiunea. După aproape cinci secole de tradiţie şi aşteptare, aşa ceva nu era permis. Înainte de toate trebuia să se gândească la carte, fiind ultimul custode. Cărţii îi dedicase întreaga lui viaţă. Acela era destinul lui, ca de altfel al tuturor de Mola de dinaintea lui. Şi pentru alţi de Mola, din acel moment în viitor, până ar fi venit timpurile pentru a se cunoaşte conţinutul cărţii. De aproape cinci sute de ani secretul era protejat şi dat din generaţie în generaţie. Următorul ar fi putut fi Giovanni, imediat după adopţie şi primirea numelui de „de Mola”. În timpuri mature, cartea ar trebui să fie făcută publică. Atunci când toţi, fără deosebire de religie, sex, condiţie socială, opinie politică sau de suveranitate ar fi fost în stare să citească şi să înţeleagă, abia atunci, visul contelui de Mirándola s-ar fi îndeplinit. Cu câţiva ani înainte, când fascismul avea o latură mai umană şi naţional-socialismul nu-şi arătase adevărata faţă, părea că veniseră acele vremuri şi Giacomo sperase că se va putea elibera de acel „secret”, pentru el şi pentru urmaşii lui. Dar în ultimele zile, când toate ororile păreau trecute cu Primul Război Mondial, lumea era iar pradă „obscurităţii”, era în fierbere. Şi el trebuia să fie foarte atent, ascunzând cartea de noii şi vechii demoni care-şi refăceau antica putere.

ROMA

Joi, 7 decembrie 1486

Contele Giovanni Pico de Mirándola şi Concordia îşi trecu mâna distrat peste un rând de cărţi, aranjate cu grijă de tipograful Eucharius Silber, alias Franck, în câteva cutii. Luă una şi după numele său citi cu mândrie titlul: „JOHHANES PICO ML CONCLUSIONES SIVE THESES DCCCC PUBLICE DISPUTÂNDAE, SED NO ADMISSAE”. Începu să-i răsfoiască paginile, scrise cu caractere gotice, dar cu unghiurile rotunjite, uşurând citirea.

— Frumos lucrat, Euchariu. Cred că ar trebui să fim mândri amândoi.

— „Forma este un lucru minor”, spunea Platón, şi în acest caz nu e decât umbra a ceea ce conţine.

— Ai citit-o?

— Nu excelenţă, trebuia să aleg, să o imprim sau să o citesc. Dar ştiu că mai cu folos ar fi fost pentru dumneavoastră prima variantă. O voi citi, dacă îmi permiteţi, sunt foarte curios.

— Mi-ar plăcea, răspunse Pico, şi sper că la următoarea ediţie nu vei mai pune acel „alias” în numele tău căci nu te merită.

— Vai mie, domnule, aş putea face-o când vor zbura măgarii şi luna va încălzi mai tare decât soarele. După cum ştiţi, acel „alias” pentru mine e ca un scut care ascunde şi protejează originile mele.

— Ştii că frecventez biserica, Eucharius.

— Ca şi mine, excelenţă, sublinie rapid tipograful.

— Desigur, dar în faţa Dumnezeului creştin am mai puţine merite decât tine, răspunse cu un zâmbet uşor Pico. Eucharius îl privi suspect.

— Da, continuă Pico, ai un mare avantaj în faţa Atotputernicului decât mine.

— Nu înţeleg, explicaţi-vă.

— Eşti din aceeaşi rasă, ca şi fiul său, spre onoarea ta.

— A, mi se pare că râdeţi de mine. Eu sunt văzut mai degrabă ca cel care l-a urcat pe cruce, decât ca frate. Şi în faţa acestei lumi nu fac altceva decât să mă căiesc pentru păcatul săvârşit, ascultând în fiecare zi sfânta slujbă, spovedindu-mă şi făcând danii generoase.

— Înţeleg, dar aminteşte-ţi că Iisus era evreu. A trăit, studiat, predicat ca un evreu şi ca un evreu a murit. A fost Saul din Tars, Pavel al Scripturilor care i-a dat lui Iisus o imagine diversă. Şi a făcut-o din motive politice, prietene.

— Domnule conte aş vrea să nu vă ascult. Cum puteţi fi un un creştin convins atunci când vorbiţi aşa?

— Eu sunt creştin pentru că cuvântul lui Iisus era şi este minunat.

— Nu vă înţeleg, conte, sau poate nu vreau să înţeleg.

— Eucharius, Eucharius nu-ţi astupa urechile la auzul adevărului. Tu ştii bine că Pavel devenise cetăţean roman (tatăl lui, evreu îşi cumpărase dreptul la cetăţenia romană – nota trad. conform Enciclopediei Universale RIZZOLI-LAROUSSE, ediţia 1969) şi că evreii reprezentau un pericol pentru Roma; iar cel mai periculos era tocmai Iisus din Nazareth. Datoria lui de cetăţean roman era aceea de a-l îndepărta pe Iisus de evreism şi de poporul său, şi aşa făcu. Ştii că Pavel a fost acuzat de magie de către capii comunităţii evreieşti şi tocmai romanii au fost cei care l-au salvat? Ştii că l-a apărat pe crudul Nero numindu-l „autoritate instituită de Dumnezeu”?

— Dar e sfânt şi martir al bisericii! spuse Eucharius cu convingere.

— A cărei biserici, Eucharius? A acelei trădătoare, păcătoase? (în original „fomicatrice, fomicazione” – biblic figurat – „infidelitate a poporului evreu care-şi abandonează adevăratul Dumnezeu pentru divinităţi străine”, acelaşi RIZZOLI-LAROUSE). Saul din Tars martir? Şi cine o spune? Martirajul său e învăluit în mister pentru că nu s-a întâmplat. Nimeni nu ştie, nu-şi aminteşte cu exactitate unde şi cum, şi mai ales dacă a fost „martirizat”. Poate că dispare şi reapare în „hainele” unui „*civis romanus*” – cetăţean roman în vreo provincie mai îndepărtată a imperiului, bucurându-se de o bătrâneţe liniştită între libaţii şi viziuni cauzate de epilepsie.

— Ajunge, conte, vă rog, vorbiţi ca un eretic. Contele suspină mişcându-şi capul.

— „Eresia” – sub acest nume sunt înfăptuite cele mai

teribile şi abominabile fapte. Ştii bine că „eresia” (în greceşte „alegere”) înseamnă alegere şi că eu am făcut-o pe a mea. Ai încredere, al nostru e Unic, şi acest lucru va fi în curând cunoscut.

— Dar ce aţi scris în „Tezele” voastre?

— Nimic din ceea ce ţi-am spus, nu trebuie să-ţi faci griji. Sunt scrieri cinstite şi… creştine, aşa cum înţelegi tu. Oricum, când acestea vor fi discutate în mod public şi admise ca fiind adevărate de comunitatea ştiinţifică din lume…

— Care discuţie? Ce vreţi să faceţi cu aceste cărţi? Eu credeam că…

— Aşază-te Eucharius. Vreau să te informez despre ceea ce vreau, înainte de a şti toţi. O meriţi. Silber Franck se aşeză în faţa lui, şi pe măsură ce asculta explicaţiile nobilului client, teama iniţială se transforma din ce în ce mai mult în nelinişte şi groază.

— Dar papa nu ştie nimic de intenţia voastră, spuse întrerupându-l. Ar fi trebuit să-l anunţaţi înainte. Şi cartea nu a fost nici măcar autorizată; Dumnezeule mare! Vă mărturisesc, conte, că dacă aş fi ştiut de prima dată nu aş fi acceptat să o tipăresc.

— De ce anume te temi, Eucharius? Niciuna din scrierile mele nu este împotriva voinţei celui numit Dumnezeu; dimpotrivă, acestea sunt proba existentă a existenţei Sale, chiar dacă nu e ceea ce secole de ignoranţă ne-au făcut să credem. Discutând cuvântul Său nu înseamnă blasfemie; blasfemie înseamnă să mergem împotriva voinţei sale, care e aceea de a reuni toţi oamenii, atâta timp cât trăiesc în pace, ca fraţii, în acelaşi loc.

— Chiar şi fii lui Mahomed?

— Desigur, chiar şi ei! Gândeşti că nu sunt demni de acest lucru? Şi ei cred că Evanghelia, Psalmii şi Torah-ul sunt cărţi de inspiraţie divină. Şi deci, unde este diferenţa dintre noi? Eucharius îşi făcu rapid semnul crucii, un gest

care pentru el, evreu fiind, îi fu destul de greu, dar deja în ultimii ani devenise o obişnuinţă. Privea în ochii omului care cu o absolută seninătate îi vorbea de lucruri teribile şi periculoase. Poate că auspiciile naşterii lui îl puneau deasupra legilor, poate vârsta lui tânără, lipsită de înţelepciune, după cum recunoştea chiar el, îl făceau să vorbească aşa. Părea un om liniştit, pacifist, de-o graţie aproape feminină, cu acei lungi cârlionţi care-i ajungeau până la umăr, dar cuvintele lui erau săgeţi care atacau cerul.

— Nu mă simt în stare să discut cu dumneavoastră, nici nu aş îndrăzni să vă dau sfaturi, dar vă rog să daţi ascultare rugăminţii mele: fiţi prudent!

— Voi fi, bunule prieten. Giovanni Pico se ridică şi îi puse o mână pe umăr; după care din geanta mare scoase trei manuscrise. (în original „bisaccia” – geantă mare de stofă sau piele, cu două buzunare, care se putea pune pe cal sau purta pe umăr).

— Ai şi cele trei copii în piele pe care le cerusem? îl întrebă el pe tipograf.

— Da, excelenţă. Cum aţi cerut, de ele m-am ocupat personal. Spuneţi-mi dacă vă plac. Nobilul privi munca excelentă şi rafinată a lui Silber Franck. Legate în stil italian, în piele roşie, destul de groasă şi lucioasă, fără nicio imperfecţiune, cu o subţire ramă de aur. Partea dorsală era întărită cu şase nervuri, cu atât mai mult cu cât pe părţile laterale trebuiau să ţină şi o încuietoare de fier încastrată. Fiecare cheie era o capodoperă în sine. Partea de prindere era de formă inelară, un disc lucrat cu migală; partea cilindrică cu tot felul de desene pe ea se termina cu partea danturată, cu dinţi rotunjiţi, aparent iregulari. Fără cheia sa, cartea nu putea fi deschisă. Totul era făcut la cerere, inclusiv spaţiul gol de la interior, sub formă de casetă, unde se puteau introduce alte manuscrise.

— M-ai ajutat într-un mod exemplar, Eucharius, şi-ţi voi fi mereu recunoscător. Giovanni Pico încărcă lăzile cu cărţi pe un cărucior, reţinând manuscrisele pe care le introduse în cele trei cărţi de piele roşie. În acel moment, Eucharius observă cu mirare că paginile erau lipite între ele, dar nu spuse nimic. Deja auzise şi văzuse prea multe. Se simţi liniştit privindu-l cum se îndepărtează, însoţit de zgomotul sec al roţilor pe caldarâm. Înainte de a intra în dugheana lui observă un grup de copii care jucau zaruri şi pentru un moment ascultă râsetele lor. Închizând uşa şi trăgând zăvorul îl inundară cele mai negre gânduri.

****

Unul din copii prinse repede zarurile şi printre protestele celorlalţi le introduse într-o mică punguţă de piele, agăţată de gât, pe sub haină. Unul încercă să-l tragă de haină, dar el scoase un pumnal şi-l agită. Se îndepărtă zigzăgând pe picioarele scurte cu care-l înzestrase natura. Făcuse puţini paşi când simţi între umeri o bucată de pământ aruncată de un altul, care se îndepărta deja cu repeziciune. „Nişte copii!”. Reuşise să-i înşele cu zaruri false, dar nu câştigă mai nimic, cât doar pentru un pocal, două de vin. Şi totuşi seara trecută nu era pierdută în totalitate. Acel nobil pe care îl urmărise cu gândul să-l jefuiască, avea ceva de ascuns; altfel nu s-ar fi dus în toiul nopţii la un tipograf, evreu pe deasupra. Urmărind persoana justă, potrivită, i-ar fi adus mai mulţi bănuţi, chiar un ban de argint. Mai mult decât reuşea să câştige într-o lună cu compania de bufoni cu care îi înveselea pe nobilii spanioli de la Roma. Pe de altă parte, la ce se putea aştepta un pitic? Se îndreptă rapid spre Pantheon şi trecând pe lângă ajunse la biserica „Santa Maria sopra Minerva”, sălaşul puternicilor dominicani. Garda de la intrare îl recunoscu şi-i râse în faţă.

— Juanito din canalizare! Ce cauţi la ora asta pe stradă? Sau nu ai terminat încă cu „vânzoleala”?

— Nu, îmi mai lipseşte mama ta. Soldatul încercă să-l lovească cu un şut, dar piticul mai rapid se feri, chiar dacă căzu la pământ.

— Las-o baltă, Ramon, spuse celălalt, dacă Juanito e aici cred că are bune motive.

— Trebuie să vorbesc cu don Diego de Deza, răspunse piticul ridicându-se de la pământ, e urgent.

— Du-te Juanito, are încă lumina aprinsă. Piticul urcă cu greu scările până la biroul preotului. Pe sub uşa grea trecea un fir de lumină; bătu şi începu să aştepte. Puţin după se deschise un mic vizor şi o umbră privi în jos. Juanito nu trebuia să se aplece pentru a săruta mâna episcopului.

— Cum vă este, monseniore?

— Bine, pentru că în sfârşit mă întorc în Spania natală. Juanito îşi încruntă sprâncenele, nu era o veste bună. Don Diego de Deza era principala lui sursă de câştig, în afară şi de furturile ocazionale. Lui îi spunea tot ceea ce vedea şi auzea în casele nobililor şi clerului roman, şi credea că cele spuse de el ajungeau până la urechile cardinalului don Rodrigo de Borja, protectorul lui don Diego.

— Mi-ai întrerupt rugăciunea, continuă episcopul. Sper că nu degeaba. Juanito povesti ceea ce văzuse, cu multe detalii la care adăugă cu laudă altele, inventate. Don Diego nu păru prea interesat de cuvintele lui, dar atunci când la mijloc era un evreu, ordinele primite de episcop nu lăsau semne de îndoială: nimeni nu trebuia trecut cu vederea. Cu un ban de aur şi o binecuvântare îşi lăsă informatorul să plece. În timp ce Juanito se îndepărta spre „Campo de Fiori”, unde ar fi împărţit câştigul său cu oarece „duduie”, episcopul îşi trezi secretarul şi-i dădu ordine precise de urmat pentru acea noapte.

Eucharius nu mai aştepta pe nimeni. După ce trimise acasă şi ultimii doi lucrători, închise tipografia. Era deja în

pat când auzi bătăi violente în uşă. Coborând în fugă, deschise şi se închină în mod repetat. Imploră, plânse, inventă tot felul de scuze pentru sănătatea lui şi la urmă acceptă cu resemnare invitaţia de a se prezenta, în aceeaşi zi, care şi aşa după culoarea cerului era aproape, nici mai puţin, nici mai mult decât la Bazilica lui Petru, unde cardinalul camerleng îl va interoga. Şi de a nu uita să ia cu el probe ale vinovăţiei sau nevinovăţiei lui, îi mai spuse trimisul papal. Cum ar fi putut un condamnat să-şi aducă şi funia cu care va fi spânzurat?! Se întoarse în pat dar numai pentru a-şi linişti soţia. Când simţi că respiră profund se ridică şi coborî în tipografie. De sub un vraf de cărţi luă o copie din ultima lui muncă. În general făcea mereu aşa, ţinea o copie pentru el, puţin din orgoliu pentru munca făcută, puţin din prudenţă, mai ales că i se întâmplase să nu fie plătit. De data aceasta era diferit, mâinile îi tremurau în timp ce ţinea cartea. Oh, contele şi nebunia lui: să organizeze un consiliu de înţelepţi din toate religiile şi nicăieri decât la Roma, fără autoritatea papei. Nici măcar ultimul împărat al Bizanţului nu ar fi îndrăznit aşa ceva! Şi în mod normal, la Roma se ştia deja tot, înainte ca toate copiile să fi început să circule, şi în mod normal, primul căutat era el, Silber Franck, tipograful evreu. Deja îşi imagina, i-ar fi închis tipografia, l-ar fi dus în închisoarea din castelul „Sant'Angelo" unde l-ar fi torturat şi acuzat de cele mai teribile fapte. Şi el ar fi confesat totul, că ar fi profanat împărtăşania, că ar fi scuipat pe crucifix şi că pe durata paştelui ar fi lăsat să curgă sânge de copil nevinovat. Ce mai, ar fi avut sfârşitul fratelui său sau chiar mai rău, l-ar fi ars de viu. Sau poate că ar fi sfârşit într-o canalizare, fără cinstea şi onoarea unei înmormântări.

Sărmanul Eucharius, ar fi pierdut tot, soţia şi copii lui ar fi fost permanent supravegheaţi, sau chiar morţi. Pentru că nu ar fi lăsat nimic din ce este al lui: ceea ce nu ar fi

fost ars, ar fi fost sechestrat. Ce fel de destin sălbatic şi răuvoitor prevedea să furi şi să ucizi în numele Său? Sau poate în acest mod se aduna glorie seculară şi salvare eternă, în timp ce, ceilalţi ca el erau predestinaţi infernului, pe pământ şi în cer?

— De ce, conte? De ce trebuie să plătesc? Pentru încrederea acordată când aţi avut nevoie? Pentru îndemânarea mea în ale tipografiei? Adonai, o Adonai, m-ai abandonat şi e just pentru că te-am trădat. Iartă-mă, Adonai! Salvează-l pe umilul tău servitor.

— Şi tu conte, pentru că eşti în relaţii aşa de apropiate cu El, vorbeşte-i de mine! Lacrimile începură să inunde din abundenţă obrajii slabi până când disperarea se transformă în furie. Luă cartea în mână, o aruncă la pământ, scuipă pe ea. O luă de la pământ şi cu un gest furios deschise uşiţa sobei, privind imobil focul. Să o ardă poate nu i-ar fi ajutat. Dimpotrivă, poate ar fi fost mai rău. Când lacrimile începură să se usuce, îşi dădu seama că viitorul lui era deja „însemnat”. Şi se simţi ca Iuda, destinat să-şi trădeze domnul, pentru ca el, să fie sacrificat sau glorificat; dori contelui acelaşi destin ca al lui Iisus, în timp ce primele lumini ale zorilor pătrundeau în încăpere.

ROMA

Vineri, 8 decembrie 1486

Euchariu Silber Franck ezită un moment în timp ce urca cele treizeci şi cinci de trepte, destul de mari, care duceau la mormântul şi Basilica San Pietro. Mulţi credincioşi le urcau în genunchi, ca un act de umilinţă, aşa cum a făcut şi Carol cel Mare, dar el nu ar fi făcut-o. Nu avea nevoie de alte umiliri. Cele trei mari porţi arcuite care-i apărură în faţă îl puseră în îndoială. Pe care să o aleagă? Fiecare avea o semnificaţie precisă şi el ştia, în timp ce mulţi creştini, creştinătatea ignora acele lucruri. „Poarta Justiţiei” era la stânga, a „Adevărului” la mijloc şi a „Dreptăţii” la dreapta. O alese pe a treia, pentru că nu

era nici justiţie în ceea ce făcea şi nici adevăr, şi intră cu pas hotărât. Într-o parte a mantiei lui ducea o copie ale „Conclusiones”, a clientului său, contele Mirándola. Nu-l opri nimeni şi se găsi în marele spaţiu plin de coloane, de unde putea să admire, în sfârşit, faţada giganticei bazilice cu cinci navate (navată – spaţiu intern al unei biserici cuprins între două şiruri de coloane sau pilaştri), opera împăratului Constantin. Dar totul împrejur era într-o stare de semiabandon, un fel de şantier deschis în care nu lucra nimeni. Cu mulţi ani înainte fusese conceput un mare proiect pentru restructurarea bazilicii şi papa Nicola V lăsă acest lucru în seama arhitectului Leon Battista Alberti. Eucharius cunoştea ce putea face arhitectul şi odată admiră minunile din „DE RE AEDIFICATORIA”, editată de Alemanno, un tipograf din Florenţa, care ca şi el, îşi ascundea originile evreieşti. Dar lucrările s-au terminat odată cu moartea papei şi acum, în jur nu se vedeau decât pereţi rupţi, acoperişuri sparte, piatră şi pulbere peste tot.

— În halul ăsta ai ajuns, „Sfântă Biserică Romană”? Şi eu care pun în tine toată încrederea mea, toate speranţele mele, însăşi viaţa mea? „Curvă fără stăpân!” C’puteana sciolta” – text original) ţi-a spus acel poet florentin, cea care stă doar cu puternicii lumii. Oricum, eşti precum târfa din Apocalipsă, care trebuie ucisă şi trimisă în infern, de unde vine. Eucharius tresări când în interiorul bazilicii, un călugăr dominican cu gluga pe cap, îl opri cu un gest ferm al mâinii. Speriat bâlbâi ceva de o convocare la cardinalul camerleng. Fără un cuvânt, călugărul îi făcu semn să-l urmeze. Ieşiră din biserică şi prin porticul spre exterior intrară într-un edificiu bogat împodobit cu stucaturi, plin de armuri de cavaler. Tipograful rămase într-o cameră, luminată de o fereastră mare, în care unicele dotări erau un scaun în formă de cruce, după moda florentină şi un fel de suport din lemn,

pe care se putea îngenunchea. Îngenunche şi el. Puţin după, printr-o uşă laterală de la stânga sa, intră o persoană nu prea înaltă, cu o pelerină de culoare purpurie şi o beretă striată de mătase roşie. Euchariu dădu să se ridice, dar ultimul venit îi făcu semn că poate să rămână în genunchi; părea o confesiune cu camerlengul aşezat în faţa lui pe scaun.

— Sunt cardinalul Sansoni, camerlengul. Vă ascult, Eucharius Silber Franck. Şi încercaţi să fiţi cinstit şi sincer pentru că Dumnezeu vă priveşte.

****

Strigătele lui Innocenzo VIII răsunau în toată clădirea.

— Ce tânăr arogant! A decis să-mi ia locul? De asta a plecat de la Paris şi a venit la Roma? Contele Mirándola nu are voie să publice nici măcar o listă cu prostituatele Romei fără ştirea mea.

— Sanctitate, vă rog, vă aud toţi!

— „*Meggiu*" \ „*Ah, în ataştu se ghe sun*".

— Sanctitate, nu înţeleg.

— Păi da, eşti toscan şi ţăran, e în genoveză, ignorantule, înseamnă „că mă atinge dacă exist".

— Şi ce înseamnă, Sanctitate?

— Înseamnă că un lucru e în aşa hal de nemaiauzit, că mă ating, mă pipăi, să văd dacă exist cu adevărat. Las-o baltă. Mai degrabă spune-mi, ai citit acea carte?

— Nu Sanctitate, am primit-o în urmă cu câteva minute. A adus-o chiar tipograful, cu profundă umilinţă.

— Cum ai spus că se numeşte acel creştin destoinic?

— Eucharius Silber Franck, are o prăvălie…

— Da, creştin! îl cunosc, e tipograful evreu.

— Convertit, Sanctitate, convertit şi foarte devotat, mi s-a spus.

— Convertit sau nu, tot evreu rămâne. Şi aminteşte-ţi că „CHI VEU VIVE DA BON CREŞTIAN, DAI BEGGHIN O

STAGGHE LONTAN”.

— Sanctitate, vă rog…

— „Un adevărat creştin nu trebuie să aibă credinţe false”.

— Am înţeles. Oricum putem opri încă difuzarea cărţii.

Innocenzo VIII înălţă o sprânceană şi-l privi fix în ochi pe camerleng, care-i susţinu privirea. Da, erau încă în timp şi era necesar. Cu toată simpatia ce o simţea pentru geniul tânărului Mirándola, de data asta a trecut linia şi nu putea lăsa nepedepsită aroganţa lui. Nimeni, nici chiar el, nu-şi putea să publice afirmaţii teologice fără aprobarea papei.

— Foarte bine, Sansoni, şi cum vei proceda?

— Cred că pe moment e suficientă o comisie (adunare) de oameni de ştiinţă care să examineze textul şi care…

— Ajunge, ocupă-te şi în grabă. Ai binecuvântarea mea. Dar vreau ca din acest grup să facă parte şi Paolo Cortesi.

— Dar acesta e un admirator al contelui de Mirándola.

— Nu are importanţă, nu vreau o condamnare, vreau o examinare, ai înţeles?

— Da Sanctitate, dar nu e totul.

— Cum adică nu e totul? Ce îmi ascunzi, camerlengule?

— Faptul a ceea ce mi-a spus evreul, Eucharius, că contele nostru vrea să întrunească un consiliu de înţelepţi.

— Ce anume? urlă cu toată gura papa. Fii atent la ceea ce spui Raffaele Riario Sansoni e Galeotti, continuă el cu voce ameninţătoare, sau voi avea bucuria să te văd atârnând printre crenelurile castelului sunt Angelo până când corbii vor înălbi oasele tale. Prelatul se făcu şi mai mic decât era: ştia că riscă, furia papei era periculoasă,

dar ca să fie bine, era indicat să-i spună textual tot ceea ce aflase de la tipograf. În acest fel ar fi îndreptat împotriva altora, Mirándola, tipograful, mânia şi răzbunarea lui Innocenzo. Aşa făcu, luând distanţă de spusele evreului şi aruncând în cârca acestuia orice responsabilitate despre adevărul sau neadevărul celor spuse. Pe timpul întâlnirii faţa papei se schimbă în culoare, de la roşu de furie până la alb de mirare. Papa părea fără forţe şi abia vorbi:

— Dar asta e… erezie!

— Aşa cred şi eu, Sanctitate, spuse Sansoni, satisfăcut de cum a reuşit să prezinte faptele. Nu a avut o mare simpatie pentru tânărul nobil, care tuturor, la Paris, la Bologna, la Roma şi mai ales la Florenţa, Florenţa lui, era ca un idol. Poate din cauza frumuseţii lui, poate a inteligenţei, a titlului nobiliar mai mare decât cel al lui Sansoni. De data asta contele nu mai avea scăpare, şi poate prietenia lui cu puternicul Lorenzo de Medici, primul creditor al bisericii, ar fi adus ceva avantaje economice.

— Şi când ar trebui să aibă loc această întrunire?

— Februarie următor, Sanctitate. Cred că Mirándola, cu sursele sale de venit, ar vrea să plătească călătoria şi şederea tuturor invitaţilor.

— Evrei, musulmani, eretici… toţi aici la Roma şi sub nasul meu… sub nasul papei! Ce se va spune despre mine?

— Eucharius spunea că Mirándola ar fi convins că papei i-ar face plăcere şi nu s-ar simţi deranjat.

@— Da, dar „*femme u plase*”„fă-mi o favoare”, aşa cum piciorului meu îi place reumatismul, spuse papa rânjind cu dinţii strânşi. Camerlengul era liniştit, papei îi trecuse furia, şi cu aceasta, consecinţele negative ale întrevederii. Contele de Mirándola era fără scăpare, asta în cazul în care tezele lui, „Conclusiones” nu erau altceva decât o lucrare a papei şi a politicii sale, lucru foarte improbabil. Era doar o chestiune de timp, poate că şi evreul era fără scăpare, dar asta nu avea importanţă.

— Trebuie să împiedicăm în orice fel adunarea, chiar dacă îmi vine rău numai când vorbesc în aşa fel, de o simplă „întrevedere”, între oameni de ştiinţă… dar ce oameni de ştiinţă, şarlatani şi eretici.

— Absolut.

— Află dacă tipograful evreu are încă toate copiile, caz în care cumpără-le.

— Toate, Sanctitate?

— Toate, desigur.

— Nu ar fi mai bine şi mai economic dacă le-am sechestra?

— Prost gândit! Nimeni nu trebuie să afle că noi ştim. Şi aminteşte-ţi că Mirándola este protejatul lui Lorenzo de Medici. Aici la Roma, e oaspetele cardinalului de Rossi, nepotul Magnificului. Nu vreau să avem incidente diplomatice. Cu grijă, Sansoni, cu grijă.

— Şi dacă copiile nu mai există?

— Mişcă-te! Găseşte-le! Şi încearcă să interceptezi invitaţiile, asta dacă nu au fost trimise toate. Dar fă ceva, pentru Dumnezeu! Sansoni răspunse la cuvintele papei.

— Va fi după voinţa voastră, Sanctitate.

— Voinţa lui Dumnezeu, Sansoni, a lui Dumnezeu.

ROMA
Vineri, 15 decembrie 1486

În casa cardinalului de Rossi, la calda adiere a flăcărilor din şemineu, Giovanni Pico scria o scrisoare, „inamicului, ca un frate”, după cum îi spunea el călugărului Girolamo Savonarola. Tonul scrisorii era blând, ca un tată către fiul său, chiar dacă călugărul era mai mare cu unsprezece ani şi Pico îl considera un veritabil maestru. Dar acum Giovanni cunoştea, privind chiar cu o anume bunăvoinţă, şi nu cu spirit critic ieşirile lipsite de autocontrol ale călugărului care de ceva timp făceau vâlvă

la Florenţa. În scurt timp, orice lucru ar fi fost îndeplinit, totul ar fi fost revelat. Omul, umanitatea ar fi înţeles totul şi ideile lui Platon ar fi rodit: „Dacă se cunoaşte BINELE, nu se poate face totul decât pentru BINE şi în folosul BINELUI”. Contele de Mirándola rămase un moment cu pana în mână şi privi prin fereastră. Cerul era limpede şi norii, subţiri ca nişte aripi de îngeri duceau cu ele cristale de gheaţă. Se anunţa o iarnă dură. Uşa se deschise fără ca cineva să fi bătut şi o umbră cu gluga trasă intră în încăpere, pe furiş, fără cel mai mic zgomot. Odată cu el intră în cameră şi o undă de aer rece. Apropiindu-se, prin spate de conte, o mână i se aşează acestuia pe umăr. Pico nici măcar nu ridică privirea, continuând să scrie alte cuvinte.

— Scriu celui mai faimos Girolamo din lumea întreagă şi simt atingerea unui prieten drag. E o zi aparte, azi.

— M-ai recunoscut? spuse umbra descoperindu-şi faţa.

— Girolamo Benivieni, aş recunoaşte mâna ta chiar şi printr-o învelitoare pentru cal. Vino să te îmbrăţişez. Cei doi se îmbrăţişară cu afecţiune, fratern, până când Girolamo prinse între mâinile sale chipul celuilalt. O uşoară umbră de neplăcere trecu pe faţa lui Pico. Chiar dacă îl preţuia în mod deosebit, anumite manifestări de afecţiune nu-i plăceau. Se desprinse din îmbrăţişarea lui şi-l invită să se aşeze alături.

— Aşază-te, Girolamo, şi spune-mi de cât timp eşti la Roma?

— Am ajuns ieri şi cam de mult timp nu mai aveam veşti de la tine, şi eram… preocupat.

— Şi de ce anume? răspunse contele zâmbind. Cât timp trăim, nu avem de ce să ne temem iar când vom fi morţi, din ce motiv să ne mai fie frică?

— De data asta nu mă „înşeli” cu filosofia ta. Am de

ce să mă tem şi sunt aici din acest motiv.

— Lasă, Girolamo, lucrurile care le ştii merg de la sine. „Tezele” mele sunt gata, la fel şi scrisorile cu invitaţiile. Tocmai îi scriam lui Savonarola, aş vrea să vii şi tu. Peste două luni…

— Peste două luni vei fi mort! Şi nu va fi suficientă prietenia lui Lorenzo pentru a te salva. Medici sunt influenţi, dar tu… Îl sfidezi pe Atotputernic.

— Nu! răspunse Mirándola cu duritate. Sfidez întunericul ignoranţei, al neştiinţei, aroganţa puterii şi toţi „şoarecii din canal” care au invadat lumea de-a lungul secolelor şi care infectează până şi aerul pe care-l respirăm.

— Şi cine crezi că e vinovat de toate astea? Dacă Dumnezeu ar fi vrut să ne facă îngeri, ar fi făcut-o. În schimb a vrut să umblăm pe pământ şi să purtăm greutatea păcatelor noastre, pe care nimeni nu va putea să le ierte.

— Girolamo, ce s-a întâmplat cu prietenul meu de discuţii, cu vorba dulce şi ascuţită, cu râs nevinovat şi contagios? Şi ai grijă, discuţiile tale despre păcate pot fi eretice pentru o ureche mai puţin onestă.

— Voi râde şi voi glumi când totul se va sfârşi. La Florenţa deja a ajuns vestea că ai publicat „Ideile” tale şi toţi freamătă, Medici mai ales, dar şi Tomabuoni, Strozzi, Salviati, chiar şi familiile inamice Magnificului, Albizi şi Pazzi. Chiar şi Poliziano, care „înnebuneşte” citindu-te, spune tuturor că în lume nu există unul ca tine.

— Angelo, cât îmi lipseşte prietenia şi compania lui.

— Toţi sunt curioşi să cunoască ce a mai „născocit” marea minte a tânărului Mirándola. Să te ridice în slăvi sau să te urce pe cruce.

— Şi Savonarola ce spune?

— Mi-a transmis să te salut şi să fii atent la „Idele lui

Marte”[2] şi că va arde cartea ta dacă vorbeşti bine despre papă. Râsul contelui de Mirándola îl molipsi şi pe prietenul său. Afecţiunea lui pentru autorul „Tezelor” îi dădea mai multă suferinţă şi preocupare şi nu ar fi făcut nimic împotriva lui nici dacă Dumnezeu în persoană i-ar fi cerut-o. Luă cupa cu vin întinsă de Pico, privindu-l cu intensitate.

— La ce te gândeşti? îl întrebă contele. Mi-e teamă de gândurile tale când ai această privire.

— Mă gândeam la naşterea ta.

— Când m-am născut? Aveai doar zece ani şi erai „moaşă”?

— Măcar dacă te-aş fi văzut născându-te. Mă gândeam la acel glob de lumină care apăru la capul tău şi semnificaţiile apariţiei.

— Sfera mea, binecuvântare şi blestem în acelaşi timp. Când o caut, adesea îmi fuge şi când nu mă aştept apare ca un meteorit.

— Eşti un ales, Giovanni, o ştiu, o simt. Contele goli dintr-o înghiţitură pocalul cu vin.

— Ales, pentru ce anume? Eu ştiu că datoria mea este să fac cunoscut conţinutul „Tezelor” mele. Asta e unica predestinare.

— Se prea poate. Dacă Dumnezeu va vrea şi lumea va cunoaşte ceea ce ai de spus, mulţi te vor asemăna cu profetul Ezechiel, când cuvântul Domnului nostru fu anunţat cu un car de foc. Important este ca tu însuţi să nu „stingi” acel foc. Multe ruguri ard deja în toată Europa.

— Nu sunt profet şi nu voi muri de foc. În orice fel, dacă aş putea, aş utiliza sfera de foc după cum cred eu şi nu mi-ar displăcea să o lansez împotriva celor care la Roma călăuzesc suflete. Privindu-l pe Girolamo cu intensitate şi având consensul lui, Pico se ridică şi se duse

---

2 „*Idi di marzo*” text original – în calendarul roman, a cincisprezecea zi a lunilor martie, iulie, octombrie şi a treisprezecea a celorlalte luni

spre un birou de lemn, bogat ornamentat. Îl deschise şi introducând mâna la interior, declanşă un mecanism care ţinea închis un sertar secret.

— E totul aici! spuse contele cu faţa brusc serioasă, scoţând afară manuscrisul cu paginile lipite.

— Totul e aici! repetă aşezând manuscrisul pe masa de lucru.

— Mai spune-mi despre, zise Benivieni, aşezându-se. Mi se pare că ştiu aşa de puţin. Ştia că înăuntru e cheia cunoaşterii, sfârşitul oricărei dispute. Ştia că înăuntru se explică filosofilor, oamenilor de ştiinţă, originea omului, cea adevărată, aceea care a unit toate popoarele lumii. Şi mai ales, cine era Adevărata Existenţă, Entitatea care guverna universul dintotdeauna, Fântâna Vieţii, Principiul Creator.

FLORENŢA ŞI *ROMA*
Duminică 7 şi luni 8 august 1938

Giacomo de Mola apăru în unul din spaţiile dintre coloanele din vârful turnului Giotto. Cele peste patru sute de trepte l-au lăsat aproape fără suflare, dar se simţea bine şi împăcat cu sine însuşi. Îşi curăţă ochelarii de picăturile de sudoare şi trase în plămâni briza uşoară. Nu privi în jos, să nu înceapă iar „răul de altitudine” şi lăsă privirea pe vârfurile acoperişurilor, şi mai departe, spre tumul de la „Palazzo Vecchio”. Câţiva câini şi câteva voci izolate tulburau o Florenţă liniştită şi însorită. De Mola scoase carneţelul negru căruia îi încredinţa faptele de peste săptămână. Nimic prea personal şi nici prea periculos în caz că l-ar fi pierdut sau i-ar fi fost furat. În dreptul notiţelor, observaţiilor şi diverse „memento”, o singură curiozitate: un număr progresiv în dreptul fiecărei duminici. Numărul zilei în curs era 23503. Giacomo zâmbi gândindu-se că douăzeci şi trei de mii cinci sute trei

duminici trecuseră de când familia lui era proprietara cărţii. Pentru a o proteja, de Mola au călătorit mult, întregi generaţii, dar întorcându-se mereu, pe cât posibil la Florenţa. Cercul Omega, de secole, nu trădase niciodată funcţia de loc sigur, de refugiu şi protecţie, pentru mai mult decât acele mii de duminici, începând cu 1487. Da, Florenţa fusese mereu o mamă admirabilă, ca şi... Un porumbel se aşează pe margine şi de Mola ezită între a-l fugări sau a-l lăsa în pace. Dejecţiile păsărilor distruseseră deja din marmura de prin jur. Încetă scrisul şi se gândi câte generaţii de păsări şi de Mola s-ar fi întâlnit în acele circumstanţe şi renunţă de a goni pasărea. Nu ştia cât trăieşte un porumbel, dar ştia că începând cu Ferruccio era al douăzeci şi doilea de Mola, paznic al cărţii. Ar fi vrut să fie ultimul, dar timpul încă nu venise, aşa cum nu au fost nici secolele trecute. Nu a fost nici Renaşterea, cu luptele continue între cele mai puternice familii italiene, dar şi europene; ar fi putut fi „secolul luminilor” – „iluminismul” – dar lupta s-a dus între state întregi. Desigur nu erau nici ultimii ani, în care marele război, în loc să scoată la iveală marile orori, lăsase să încolţească „seminţe” şi mai periculoase. Era ceea ce-l înspăimânta mai mult: să vadă că în Spania şi în Italia, cultul personalităţii conducătorului suprem, al omului providenţial se insinua încet în conştiinţe, chiar dacă limitat la manifestări exterioare de genul parăzilor şi adunărilor publice. În schimb, în Germania se ridica o adevărată religie în care Hitler nu era conducătorul, sacerdotul suprem, era însuşi Dumnezeu. Dacă ar fi făcut publică cartea şi secretul ei ar fi obţinut efectul invers decât celui pentru care a fost scrisă, ar fi distrus totul fără să construiască nimic. Şi atunci, câţi de Mola, câţi veghetori vor mai veni încă după el? Giovanni care peste puţin timp şi-ar fi schimbat numele din Volpe în de Mola ar continua tradiţia, dar şi timpul lui ar fi trecut. Poate odată

cu noul mileniu… Cele trei clopote începură să sune, anunţând că într-un sfert de oră ar fi început slujba de după-amiază. Porumbelul zbură şi de Mola se gândi că ar fi mai bine să se îndepărteze înainte ca piaţa Domului să se umple de lume. Privi ceasul. Era cinci fără un sfert. La acea oră Giovanni deja era ajuns în camera lui de hotel, la Roma. Era bucuros că măcar o dată era Giovanni cel care a găsit un cumpărător, dispus să plătească o mie cinci sute de lire pentru un dicţionar de latină-germană, chiar dacă din secolul XVI. Giovanni devenea din ce în ce mai sigur pe picioarele sale, şi asta era bine, pentru că peste câţiva ani ar fi trebuit să se confrunte cu alte responsabilităţi şi mai dificile decât cele legate de gestionarea unui magazin de cărţi rare.

****

Parcul „Villa Wolkonsky", reşedinţa ambasadei Germaniei la Roma forfotea de uniformele gri al ofiţerilor din Wermacht şi de cele negre ale SS-ului; cei în civil care circulau făceau parte din poliţia secretă, Gestapo. Giovanni Volpe recunoscu de departe reşedinţa, împodobită cum era cu gigantice steaguri roşii cu crucea încârligată. Ajuns la intrare îşi arătă documentele: ofiţerul de serviciu, în uniformă neagră şi cu banderola roşie pe braţ îl privi cu aer superior. Giovanni se simţi ofensat şi fără reţinere începu să-l cerceteze cu privirea. Cu permisul de intrare – vizitator la vedere, intră pe drumul de acces care ducea la intrarea monumentală, cu baldachin şi patru coloane de marmură. Faţada clădirii se înălţa impozantă, pe două etaje şi Giovanni se simţi ca un barbar în vizită la împăratul Romei. Abia trecu pragul intrării că un angajat al ambasadei, atenţionat de cel de la poartă, îl conduse imediat la etajul superior, într-un salon amplu, cu mobilier în stil italian de pe la 1700. Admira o ladă când simţi o persoană în spatele lui; se întoarse şi văzu faţa impunătoare a ambasadorului von Mackensen venind în

întâmpinarea lui, surâzător şi cu mâna întinsă.

— Herr Volpe, ce plăcere. Aţi călătorit cu bine?

— Foarte bine, domnule ambasador.

— Bine, văd că admiraţi ultima mea achiziţie.

— Da, într-adevăr frumoasă.

— Vă pricepeţi, Herr Volpe. Este opera unui mare lemnar de-al dumneavoastră, Giuseppe Maggiolini. O operă unică, irepetabilă, cu însăşi semnătura artistului.

— Felicitările mele, domnule ambasador, spuse Volpe cu un ton untos.

— Ja, ja, dar acum veniţi cu mine, vă rog, în biroul meu. Abia intrat în cameră, Giovanni încremeni: în faţa marii ferestre era un om care îi aştepta în picioare. Fuma fără probleme, dar îşi lovi călcâiele la vederea ambasadorului, semn că sub haina civilă, tot un militar rămânea.

— Herr Volpe, vă prezint pe Herr Zügel. De azi înainte, el va fi omul nostru de legătură. Nu vă lăsaţi indus în eroare de vârsta lui. La Berlin, acest tânăr este foarte bine considerat, şi de încredere. Ca şi mine, adăugă ambasadorul sinistru. Zügel stinse ţigara şi întinse mâna dreaptă, ascunzând la spate mâna stângă. Volpe ştia că acel gest, încă de la uciderea lui Cezar, însemna să oferi loialitate cu o mână şi să ascundă cuţitul în cealaltă, motiv care-i stârni antipatia. În plus, Zügel purta părul dat cu briantină şi pieptănat peste cap, o pieptănătură care nu-i plăcea dar era la mare modă.

— Pot vorbi liber, domnule ambasador?

— Desigur, bunule prieten, răspunse ambasadorul, lăsându-se să cadă în fotoliul auriu destul de mare şi încrucişându-şi braţele pe abdomenul proeminent.

— Ajung imediat la subiect. Maestrul meu încă nu are destulă încredere în mine. Dar ştiu unde este cartea, sau mai bine zis, cum să ajung la ea, pentru că am instrucţiuni precise de cum trebuie să procedez la moartea lui. Von

Mackensen şi Zügel se priviră.

— Dar cred că, continuă Volpe, e o chestiune de câteva luni. De Mola e din ce în ce mai preocupat de situaţia politică din Italia şi are din ce în ce mai multă nevoie de încredere în mine. Chiar şi chestiunea evreiască…

— De Mola e evreu? îl întrerupse Zügel.

— Nu, e italian cu îndepărtate origini franceze.

— Păcat! răspunse Zügel zâmbind.

— Situaţia e că, spuse von Mackensen ridicându-se, nu avem prea mult timp. Vedeţi, Herr Volpe, noi suntem aici la Roma, în frumoasa dumneavoastră Italie, aproape vrăjiţi de clima şi atmosfera de aici. Dar situaţia la Berlin e diferită; acolo nu se cunoaşte cuvântul „calm”, „aşteptare”, „răbdare”. Vă spun un mic *secret Reichsführerul* nostru, Heinrich Himmler e personal interesat de dumneavoastră. Cu oferta dumneavoastră aţi ajuns la inima lui. Ca toţi marii conducători are multe virtuţi, dar nu şi darul „răbdării”. De când a aflat de existenţa cărţii, nu face decât să o ceară şi ne-o cere nouă, aţi înţeles? Giovanni Volpe era nervos, dar încerca în toate modurile să nu se vadă. În acel joc voia să fie tratat de la egal, chiar dacă era unicul mod de a fi strivit.

— Trebuie să ştiţi, continuă ambasadorul cu ton confidenţial că Herr Himmler e convins, aş spune chiar mai mult decât Führerul de marea misiune a Reich-ului milenar. El susţine că acest scop a fost profetizat de mult timp, dintotdeauna, dar că are nevoie şi de câteva semne, să spunem în acest fel, care să demonstreze acest lucru fără umbră de îndoială. Cred că ştiţi că tocmai în acest an, „Lancea lui Longinus”, care-l străpunse pe Iisus, a fost transferată cu mari onoruri de la Viena la Nürnberg. Poate nu ştiaţi că suntem aproape de a avea şi „Sfântul Graal”, care ştim că e în Spania. Toate, sunt semne foarte importante. Mai mult aş spune: sunt instrumente pe care

Reich-ul trebuie să le aibă pentru realizarea misiunii istorice. Deci nu putem aştepta peste măsură cartea dumneavoastră şi pentru ceea ce ar trebui să conţină; divulgarea ei va fi o bombă care va îndepărta ultimele piedici în calea a ceea ce Reichsführerul nostru numea „religia Reich-ului”. Spun „ar trebui” pentru că nimeni nu a văzut cartea. Şi dacă va fi un bine pentru Reich, va fi şi pentru dumneavoastră. M-aţi înţeles, nu-i aşa? Herr Volpe? Ultimele cuvinte au fost pronunţate cu un ton decis şi ameninţător. Volpe stinse ţigara pe jumătate fumată, cu un calm studiat.

— Ar fi deci oportun ca de Mola să moară cel mai curând posibil, deci?

— „Ja”, spuse von Mackensen zâmbind şi desfăcându-şi braţele, „foarte oportun”.

— Am reţinut, spuse Volpe cu răceală, dar eu nu sunt dispus să…

— „Nein, nein”, îl întrerupse Zügel, luându-l de un braţ, într-un gest foarte amical. Volpe privi cu repulsie mâna lui Zügel acoperită cu pete brun-roşiatice.

— „Nein”, continuă el, dumneavoastră sunteţi un om de ştiinţă. De aceste mici detalii ne vom ocupa noi. Dumneavoastră veţi fi numai anunţat când şi în ce fel.

— În ce fel nu mă interesează, dar amintiţi-vă că dacă moartea maestrului meu nu va „apărea” naturală, caseta va rămâne sigilată pentru alţi douăzeci de ani, spuse Volpe eliberându-şi braţul. Eu vreau… doar să fie respectat acordul nostru.

— Fiţi liniştit, spuse von Mackensen, Herr Himmler deja a dat dispoziţie pentru plată. Şi ca să spun adevărul, s-a mirat puţin când în loc de mărcile noastre aţi cerut dolari. America e supraevaluată. Dar totul va fi făcut conform înţelegerii: imediat ce de Mola va fi mort şi ne veţi da cartea, contul dumneavoastră din Elveţia va fi mai bogat cu două sute de mii de dolari. Vă doresc doar ca

acea carte să valoreze aşa de mult, altfel, Herr Volpe, nu vă veţi bucura de nicio centimă.

— Le valorează pe toate, şi chiar mai mult cred.

— Şi ce veţi face cu toţi aceşti bani?

— Dacă nu vă displace, voi merge în Statele Unite, de aceea am cerut dolari.

— Foarte bine, Herr Volpe, sunteţi liber să mergeţi oriunde doriţi. Dar amintiţi-vă că dacă Herr Himmler nu va fi mulţumit, vă puteţi schimba numele şi înfăţişarea, tot vă vom găsi. Avem mulţi prieteni, chiar şi în acea ţară capitalistă.

— Când veţi începe?

— Sunteţi aşa de grăbit?

— Nu, nu. Mi se părea că vă grăbiţi voi, răspunse Volpe privindu-l în ochi.

— Curând, foarte curând, spuse ambasadorul întinzându-i mâna, semn că discuţia a luat sfârşit. Giovanni Volpe deschise geanta, scoase afară o carte cu coperţi de piele roşie, cu o ramă delicată aurie, pe care o aşează pe masă. Ambasadorul rămase perplex, dar imediat îşi atinse fruntea cu mâna şi zâmbi.

— Stema principelui de Condé, spuse mângâind coperta. După care luă un plic din sertarul biroului şi i-l dădu lui Giovanni. Acesta îl introduse în buzunarul interior al hainei.

— Nu-i număraţi? îl întrebă von Mackensen. O mie cinci sute de lire nu e puţin.

— Nu, răspunse Volpe, cu seriozitate, am încredere în dumneavoastră.

ROMA
Duminică, 17 decembrie 1486

Corul Bazilicii „San Pietro” intona o „*Miserere*” de introducere, când contele de Mirándola şi Girolamo

Benivieni intrară. Trecură pe partea dreaptă a celei de-a doua navate, cu mantiile stârnind nori de praf prin frecarea de pardoseală. De la moartea lui Nicolo V, cu peste treizeci de ani înainte, bazilica era un şantier deschis, şi după cum se tărăgănau lucrurile de decenii, părea că va fi aşa pentru încă mulţi ani. Papa îşi făcu intrarea în mod triumfal, anunţat cu sunetele trâmbiţelor de argint, de un cor care intona „aleluia”, ca şi cum intrarea sa ar fi anunţat învierea lui Iisus. Înconjurat de cardinali în veşminte de culoare roşie-purpurie, figura lui corpolentă era accentuată de o vestă albă, cu înflorituri de aur. Aşezându-se în jilţul papal şi îndepărtându-şi mantia de hermelină roşie cu broderii, făcu semn unui grup de nobili în aşteptare. Unul câte unul se apropiară prosternându-se şi sărutându-i încălţămintea. Era un ritual vechi şi sublinia supunerea faţă de autoritatea papei.

— Cine sunt? întrebă Pico uşor la urechea lui Girolamo. Magdalene care săruta picioarele lui Hristos sau senatori care aduc un omagiu împăratului?

— Nu ştiu, spuse Benivieni zâmbind, dar ştiu că „sacrul pantof” are un miros care ar îndepărta şi un porc.

— Eşti mai eretic decât mine şi Savonarola la un loc. Innocenzo ar fi în stare să te castreze şi pentru mult mai puţin decât ceea ce ai spus.

— Organele mele stau bine la locul lor. Mie fiică mai degrabă de gărzile sale…

— Margherita! Ea e, în sfârşit! Priveşte, Girolamo, cât e de frumoasă. Aproape de ei, dar în *navata*[3] opusă, o doamnă în picioare, cu ţinuta demnă, privea imobilă scena sărutării încălţămintei. Atitudinea ei nu părea ca fiind a unei credincioase, ci mai degrabă a unei persoane curioase. Avea un veşmânt de damasc, de culoare albastră şi o mantie brodată cu flori de crini aurii, pe fond albastru,

---

3 subdiviziune a spaţiului unui edificiu, în general separată de restul printr-un loc de trecere.

simbolul apartenenţei prin căsătorie la familia Medici.

— Margherita?! spuse Benivieni neîncrezător. Ea, aici la Roma?

— Dar tu crezi că în fiecare duminică vine aici să asculte slujba? E întâlnirea noastră aşa cum ne-am promis.

— Nu e posibil! Încă te mai gândeşti la ea?

— Cum altfel să fac?

— Nu ţi-e de ajuns cele întâmplate?

— Nu, aş reface-o de fiecare dată.

— Spune-o spiritelor care şi-au pierdut viaţa din cauza voastră. Cei trei episcopi veniţi la celebrare cântară un „*Ite missa* est", iar toţi ceilalţi le răspunseră în cor cu „*Deo gratias*", de parcă ar fi mulţumit lui Dumnezeu că slujba aceea lungă s-a terminat. În acel moment Margherita întorcându-se îl văzu. A trebuit să se sprijine de braţul soţului pentru felul cum îi bătea inima cu putere. Dar imediat îşi recâştigă atitudinea calmă şi făcu anumite semne din cap, aproape ca o rugăciune mută.

— Vrea să ne vedem, spuse Pico, şi vreau şi eu.

— Eşti nebun, răspunse Benivieni, e cu soţul ei. Şi suntem la Roma, îţi rişti capul.

— Nu, risc mai mult dacă sunt departe. Îţi voi explica.

— Şi cum vei face să vă întâlniţi? Unde vă veţi întâlni?

— Poimâine, pe la ora patru, după-amiază, în a treia biserică cea mai apropiată de San Pietro.

— Dar cum? Când aţi căzut de acord?

— Acum. A înclinat capul de două ori, deci două zile; şi-a rotit capul spre stânga de patru ori pentru a-mi spune la ce oră şi de trei ori la dreapta pentru a-mi indica a treia biserică mai apropiată. E limbajul nostru.

— Sunteţi doi nebuni.

— Şi nu e totul, prietene. Margherita şi-a împreunat mâinile în rugăciune. Înseamnă că unul din noi doi e în

pericol şi sper să fiu eu acela.

— Nu la fel şi pentru mine, răspunse Benivieni ca pentru el. Giovanni îl luă de un braţ şi se îndepărtară amestecându-se în mulţime. Atmosfera de afară era mai paşnică decât aceea care se respira între pereţii reci de marmură ai bazilicii.

— Hai la mine acasă, îi spuse, azi sunt fericit şi vreau să-ţi arăt ceva. Benivieni îi zâmbi, neputând să reziste entuziasmului său.

Halebardele încrucişate blocau intrarea cardinalului Sansoni în sala de audienţe.

— Lăsaţi-mă să trec, strigă cu voce stridentă, dar gărzile nici nu se mişcară.

— Sunt cardinalul camerleng! continuă el din ce în ce mai puţin convingător. Am dreptul să intru. Gărzile pontificale continuau să-l ignore şi Sansoni se aşeză pe o bancă, în aşteptare. Puţin după, pe uşa pe unde încercă fără succes să intre, ieşi o tânără femeie. Sansoni o privi cu interes şi aviditate: cu sânii mari ce păreau să explodeze strânşi de corsetul de damasc. Cu părul în dezordine, lăsat liber pe umeri, cu buzele vopsite în roşu; înţelese că nu putea fi de viţă nobilă, chiar dacă în acea perioadă nu era uşor de distins dintre doamnele care treceau pe la curtea papală, dacă era o prostituată sau o baroneasă.

— Acum pot intra? întrebă gărzile. Lănciile se mişcară şi Sansoni intră cu un mănunchi de foi sub braţ. Innocenzo VIII degusta nişte struguri târzii aduşi direct de pe domeniile familiei sale din Sicilia.

— Sancitate, v-aţi odihnit? Tonul vocii nu ieşi aşa servil cum şi-ar fi dorit.

— „*Nu me rumpe u belin*, Sansoni, *cossa ti veu*”?[4]

— Am aici o listă cu magistraţii propuşi pentru a judeca „Tezele” contelui de Mirándola.

---

4 „Nu mă „rupe”, ce vrei?”

— Oh, bravo! Dă-mi să citesc. Innocenzo citi plictisit numele tuturor, dar se opri asupra unuia.

— Pedro García? Ah, ăsta ţi l-a impus Borgia.

— Mi l-a „recomandat”, Sanctitate. Episcopul de Barcelona e de fapt un mare prieten al Eminenţei Sale. Eminenţa sa spaniolă nu are prieteni ci doar protejaţi, protectori sau duşmani.

— Să spunem că monsenior García e un protejat al său.

— Aşa mai merge, Sansoni. Nu face pe vicleanul cu mine, sunt încă papă şi încă nu am murit. Lista e bună, pregăteşte numirile. Şi spune tuturor magistraţilor că până în februarie vreau sentinţa.

— Aşa va fi.

— Şi să fie clar, vreau o examinare onestă şi sinceră, nu o condamnare justificată de prejudecăţi.

— Aşa va fi.

— Acum trimiteţi pe cineva la contele Mirándola, vreau să-i vorbesc.

— Sanctitate?

— Ai înţeles bine, Sansoni. Cum se poate că până acum mi-ai spus că ai înţeles tot şi acum când îţi cer să vorbesc cu Mirándola, te prefaci că nu m-ai înţeles?

— Dar de ce… Sanctitate, cartea lui e în cercetări, poate fi eretică, cu acea adunare… nu mi se pare potrivit.

— Sansoni, tu nu vei fi niciodată papă. Şi ştii de ce?

Camerlengul îl privi prin ochii abia deschişi.

— Poate că nu am destule merite faţă de Domnul Nostru.

Innocenzo începu să râdă.

— Eşti un servitor cum ne e nimeni altul, Sansoni şi vei fi capabil să serveşti şi următorul papă. Un singur camerleng pentru trei papi. Ai stofă. Dar nu vei fi papă pentru că iei în considerare limita dintre drept şi nedrept, bine şi rău, lucrurile clare şi cele neclare. Pentru un papă,

nu. Un papă trebuie să vadă dincolo de frontiere, dimpotrivă, nici măcar nu trebuie să ştie că există acele delimitări. Şi de a acţiona după regulile făcute de el însuşi. Ai înţeles?

— Nu Sanctitate, dar cu siguranţă e aşa cum spuneţi.

— Bine, Sansoni, acuma du-te. Îl vreau pe Mirándola aici, mâine dimineaţă.

****

— Nu trebuie să te duci, sunt sigur că e o capcană. Girolamo Benivieni umbla încoace şi încolo, nervos, pe un covor turcesc, care reproducea o serie de stele albastre, cu opt vârfuri, pe un câmp de culoare roşie, cu un arbore stilizat în centrul unui vas mare.

— Dacă distrugi covorul, gazda mea mă va da afară din casă. Şi abia atunci apar necazurile. Trimisul papal era plecat de puţin timp, dar Giovanni Pico nu arăta nicio preocupare pentru intenţia expusă, de a se prezenta la palatul apostolic.

— Cardinalul de Rossi va avea probleme şi mai mari când va fi acuzat că a dat adăpost unui eretic.

— Poate că-mi va mulţumi pentru onoare.

— Poţi fi acuzat de multe lucruri, de răpirea Margheritei, de care ai face bine să stai deoparte, de publicarea „Tezelor” şi nu mai ştiu pentru ce alte crime, care se pot inventa uşor.

— De acord, Girolamo. Voi încerca să fiu serios, chiar dacă ieşirile tale necontrolate mă fac să râd. Aceasta este o invitaţie care nu se poate refuza. Să fug înseamnă să-mi semnez sentinţa pentru crime pe care nu le-am comis. Asta dacă, a spune adevărul e o crimă.

— Ba e. Giovanni îl privi, dar Girolamo nu-i susţinu privirea, aşezându-se.

— Vreau să-ţi povestesc ceva. Ştii de ce, îi spuse contele cu seriozitate, în această casă catolică, a acestui cardinal catolic, se află acest covor roşu cu stele în opt

vârfuri?

— Nu, dar cu siguranţă că-mi vei spune.

— Pentru că gazda noastră, îi răspunse susurând, având strămoşi printre întemeietorii catolicismului, e un mare neştiutor. I-a plăcut cum arată covorul, aparenţa lui, dar nu a reţinut esenţialul, altfel nu l-ar fi primit în casă nici dacă îl primea cadou.

— Explică-te, Giovanni, nu te înţeleg.

— Steaua cu opt colţuri, octogonul face trecerea de la pătrat la circumferinţă. Reprezintă cunoaşterea sau *„principiul alchimic”*, poţi să-l numeşti şi aşa. Este baza secretului lui Nicholas Flamel, alchimistul. Ceea ce orice preot, episcop, cardinal, ar arunca cu plăcere în foc. Steaua e victoria cunoaşterii, aceea a primit femei, Eva, care a luat-o din copacul Binelui şi Răului.

— Dar e păcatul original, Giovanni.

— Gândeşte-te puţin, prietene. Când ai fost mic, te-a pedepsit maestrul tău pentru că ai studiat prea mult? Poate un Tată sau o Mamă să-şi pedepsească urmaşul pentru că acesta vrea să le semene? Cum poate un Dumnezeu, ca toate creaturile sale să nu fie ca El, să fie contrare Lui? Încă nu înţelegi? De ce s-au întâmplat toate acestea? De ce am trecut de pe drumul Luminii pe calea întunericului? Girolamo era agitat, pentru că pe măsură ce înţelegea logica liniştită şi fără cusur a lui Giovanni, se temea din ce în ce mai mult pentru soarta acestuia.

— Există o explicaţie în toate acestea, şi o ştii şi tu. Dacă te conving că cunoaşterea e un păcat, pot spune că voi reuşi să te ţin în neştiinţă şi în acest fel voi putea să te domin. Fiecare Dumnezeu violent, uzurpator, crud, războinic a fost creat de om pentru a justifica acţiunile sale, ale omului.

— Gândeşte-te puţin, fiecare Dumnezeu reflectă natura omului şi nu invers. De aceea există un Dumnezeu creştin, există Allah, există Yahve şi toate celelalte nume

care au fost create pentru a justifica războaiele, omuciderile, uzul forţei în relaţiile interumane. Dar scânteia Existenţei Unice nu a murit. De-a lungul secolelor ea a rămas în mici semne, în atâtea înscrisuri, în atâtea tradiţii şi chiar în acel covor.

— Opreşte-te, te rog, mă doare capul.

— Bine atunci. Să ne întoarcem la covor şi la neştiinţa amfitrionului nostru. Dacă am fi în Spania, numai faptul de a avea o aşa minune, l-ar aduce imediat în atenţia lui Torquemada.

— Poate exagerezi.

— Nici măcar. O spun gândindu-mă la valoarea covorului, care împreună cu alte bunuri ar fi expropriate, şi nu la presupusa erezie conţinută în el. Girolamo râse la auzul acelor cuvinte şi la extraordinara capacitate a lui Giovanni de a reuşi să-l facă să râdă, chiar şi în momentele cele mai grele. Un joc de cuvinte, gândi, dar suficient: totul părea un joc pentru Giovanni, care asemeni lui Anacarsi, nu degeaba unul din cei Şapte înţelepţi, susţinea că râsul este unicul lucru serios în lume.

— Explică-mi atunci ce mister ascunde covorul.

— Niciun mister. În centrul lui este toată explicaţia. Este copacul vieţii în interiorul vasului. Priveşte, Girolamo. Copacul este cel al cunoaşterii, care nu este decât anticul copac al vieţii, iar vasul e femeia, mama, MAMA SFÂNTĂ a toţi şi toate. Giovanni îl luă de braţ pe prietenul său, care-şi desprinde privirea de covor.

— Acest covor este un semn, fără să se ştie. Mâinile care l-au ţesut ştiau ce fac, dar fără să ştie ce reprezintă. Pot fi ale unei femei, ale unui tânăr, care au lucrat şi au îmbinat firele, poate sub cerul înstelat, poate în prăvălia unui artizan, secole şi secole înainte. A ţesut doar o experienţă antică, comună tuturor, ceea ce îi face egali.

— Dar de ce atunci, culegerea mărului din copacul cunoaşterii e considerat adevăratul păcat original?

— Ţi-am spus mai înainte, Girolamo. Dacă tu ai fi egal cu tatăl, asemeni lui, te-ai închina în faţa servitorului său, oricum s-ar numi – papă, preot, sacerdot sau ceva similar?

— Nu, sigur nu.

— Şi el în faţa ta?

— Nici măcar, am fi toţi egali. Giovanni devenise serios.

— Ţi-ai dat răspunsul singur, Girolamo. Cunoaşterea e adevăratul adevăr, dar cineva a dorit să inverseze termenii. Prin egalitate nu există putere, nu există biserică, nu există papă. Prin cunoaştere nu ar fi nici păcat, nici corupţie. E numai iubire, Girolamo.

FLORENŢA
Luni, 19 septembrie 1938

La radio se transmiteau în direct ultimele momente al miracolului lichefierii sângelui lui San Gennaro[5], dar Wilhelm Zügel nu auzea cele transmise. Dimpotrivă, acum putea chiar să-l închidă. Ofiţerul SS, omul de încredere al generalului Heydrich, şeful Gestapoului, însărcinat de însuşi Heydrich să rezolve „Operaţiunea Mirándola”, îl deschisese mai înainte cu ceva timp şi avea sonorul la maxim. Voia să fie sigur că radioul acoperea ţipetele femeii pe care tocmai o violase şi care acum zăcea pe pat, semigoală, cu mâinile şi picioarele legate încă de barele patului. Lui Zügel îi plăceau prostituatele italiene, erau diverse de cele germane. Concetăţenele lui erau prea profesionale, prea reci pentru gusturile lui, acceptau tot, orice depravare posibilă, fiind suficient să fie plătite. Italiencele, în schimb, făceau tărăboi, ţipau, îl insultau, plângeau şi de mult ce-o făceau, mai mult se excita şi plăcerea era mai mare. Femeia de pe pat îi plăcuse, părea de treabă, o casnică. Încercase să ţipe când el o legă, dar

5 protectorul oraşului Napoli – nota trad.

imediat îi introduse un şerveţel în gură. Şi de frică să nu moară sufocată, pierzându-şi distracţia, legă şerveţelul în jurul gurii ca zăbala la cai. Ţipetele adoratorilor lui San Gennaro, la microfoanele EIAR – societatea de radio de stat, erau mai mult decât suficiente să acopere plânsul în sughiţuri al femeii dar şi zgomotele plesniturilor date peste faţă, peste sâni, peste coapse. În timp ce se îmbrăca, satisfăcut de prestaţia femeii, Wilhelm Zügel se gândi la trebuşoara care trebuia îndeplinită peste câteva zile.

Să ucidă nu-i plăcea aşa de mult cum îi plăcea să violeze femeile, dar se bucura mai mult, mai ales când aceste activităţi – uciderile – îi aduceau suficienţi bani, aprecierea superiorilor şi dominarea celor egali cu el. Să ucidă nu era un lucru pe care să-l facă toţi şi el o ştia foarte bine: să fie considerat „necesar" şi indispensabil în anumite cazuri, îl umpleau de orgoliu şi îi mărea forţa. În cazul respectiv trebuia să facă o capodoperă, omuciderea trebuia să apară ca o moarte naturală, altfel micul idiot de Volpe ar fi avut mari probleme în recuperarea cărţii. Agentul Gestapoului se privi în oglindă: azi cel ce comanda era gloriosul „Al treilea Reich", dar ştia foarte bine că lucrurile se puteau schimba. Nu era absolut preocupat pentru viitor, în orice timp şi loc, şefii, oricine ar fi fost ei, doreau acelaşi lucru – puterea. Şi dacă el i-ar fi servit cu precizie şi le-ar fi oferit mijloacele pentru a cuceri şi păstra puterea, fără muncă nu ar fi rămas. Îşi netezi geaca de tweed, unica concesie făcută stilului englez şi strânse centura. Din buzunar scoase un pieptene, şi fără a se vedea îşi aranjă părul spre înapoi; îl irita să vadă că începea să piardă din ce în ce mai mult păr. Medicul lui de la Berlin îl informă că de vină ar putea fi psoriazisul, acelaşi care-i pătă mâinile în mod iremediabil. Îşi trase pe mâini nişte mănuşi lejere de mătase cumpărate de curând şi ieşi din camera sordidă din zona „San Frediano", de unde reuşeau să se vadă sclipirile fluviului Amo. Dar

înainte scoase o hârtie de o sută de lire pe care o lăsă pe obrazul vânăt al femeii. Trebuia să fie generos pentru ca proprietara să nu facă obiecţii şi să se adreseze autorităţilor italiene. Îi era penibil să dea explicaţii poliţiei obişnuite, când peste puţin timp avea întâlnire cu poliţia secretă.

OVRA nu avea sediul departe şi Zügel plecă pe jos. Florenţa era mai caldă decât Roma, îi lipsea acel vânticel lejer care mai ostoia din căldură. Dar Florenţa era mică şi ceea ce în capitală era împrăştiat încoace şi-ncolo, acolo totul era concentrat pe două sau trei locuri. Din „Borgo San Iacopo" trecu peste „Ponte Vecchio": atelierele aurarilor abundau de aur şi era o tentaţie irezistibilă, de a întinde mâna să adune colierele expuse precum podoabele pomilor de Crăciun. Dar ştia că, în spatele tejghelelor, printre atâtea bijuterii, îl pândeau ochii mici şi atenţi ai negustorilor.

— Evrei, spuse cu o voce joasă şi cu dispreţ, grăbind pasul, peste puţin timp va fi şi rândul nostru, întâlnirea era pentru ora douăsprezece, la un sediu al poliţiei aproape de „Via delle Terme", în inima oraşului toscan. Mergând repede spre locul de întâlnire îşi verifică buzunarul hainei să vadă dacă mai avea scrisoarea de prezentare. Era semnată de Pasquale Adriani, temutul inspector general al zonei a IV-a OVRA; prin acea scrisoare recomanda poliţiei locale să acorde maximă asistenţă domnului Wilhelm Zügel. Acel „domnului" îl irită, el era un militar, un locotenent al „*Schutzstaffel – SS*" şi că acel grad, trebuia numit altfel decât „domn". Când Italia va deveni o provincie a imperiului german, lucrurile vor fi altfel; pentru moment trebuia să aibă răbdare.

Plantonul de la intrare îi indică să intre în sala de aşteptare, alături de femei şi orăşeni oarecare.

Haina plantonului, agăţată în unele locuri, roasă în coate şi plină de pete îi dădu de gândit: „Cum pot să

impună respectul astfel de oameni?”. După aproape un sfert de oră, auzi numele lui strigat cu voce tare. Era posibil ca italienii să nu aibă habar de treburile rezervate? Fu condus în biroul vice-comisarului Baldo Moretti, sau cel puţin aşa reieşea din eticheta de pe uşă.

— Bună ziua, domnule Zügel, spuse celălalt fără a se prezenta. Am fost informat despre sosirea dumneavoastră. Cu ce vă pot ajuta?

— „*Dumneavoastră*?!” M-aţi confundat cu vreo femeie? Credeam că măcar poliţia italiană va fi mai respectuoasă în privinţa noului cod de adresare.

— Ah, da, aşa e, răspunse distrat vice-comisarul

— Mai întâi îmi trebuie o cameră, rezervată, răspunse Zügel privind în jur. Aştept şi alte persoane.

— Da, înţeleg, spuse vice-comisarul fixându-l în ochi, ştiu că trebuie să ajungă nişte „colegi” de-ai mei. Cuvântul „colegi” fu spus cu aşa un dispreţ că Zügel, ridicându-se în picioare rapid, răsturnă scaunul.

— Aceşti „colegi” cum îi numiţi dumneavoastră sunt oamenii cei mai de încredere ai poliţiei voastre, prietenii de încredere ai Gestapoului, al cărui ofiţer mă simt onorat să fiu.

— Nu vă încălziţi, domnule Zügel, răspunse calm vice-comisarul, cunosc foarte bine raporturile de prietenie dintre forţele noastre de poliţie. Eu nu am spus nimic, sunt aici ca să vă ajut. Mi-aţi cerut o cameră, o veţi avea.

Camera părea puţin mai mare decât o debara, la primul etaj al clădirii, cu patru scaune şi o masă cam şubredă. Deja se gândea cum îi va plăti vice-comisarului pentru ofensele aduse. În scurt timp ajunseră doi civili, care intrară salutând fascist, după care îi întinseră mâinile cu căldură. Unul avea o coamă blondă, ajungându-i până la umeri şi care-i ascundea jumătate de frunte, pe faţă cu un surâs captivant; celălalt, mai bătrân, părea un urs brun, cu părul tuns scurt, cu două braţe enorme şi păroase.

— Eu sunt „*Zanna*” C’Colţ, dinte” – în traducere), spuse cel blond, el e „*Morso*” („Muşcătură” – în traducere). Nu suntem autorizaţi să vă facem cunoscute numele noastre reale, dar suntem la dispoziţia dumneavoastră. Totală, Herr Zügel! Zügel în sfârşit părea să se simtă în largul lui şi arătă scrisoarea şefului OVRA în baza căreia cei doi erau la dispoziţia lui.

— Nicio problemă, dumneavoastră comandaţi şi noi executăm, Herr Zügel! spuse Zanna zâmbind şi repetând salutul fascist. Acest fel de italieni îi plăceau. Le explică că până la noi ordine trebuiau să-l supravegheze pe un oarecare Giacomo de Mola, librar-anticar florentin, să noteze obiceiurile lui şi să-l avertizeze imediat dacă ar fi fost pe picior de plecare din Florenţa. Nu dădu alte explicaţii şi nici cei doi nu cerură.

— Dacă nu aveţi alte dispoziţii, spuse blondul, evident mai mare în grad dintre cei doi, noi plecăm. Spre seară avem lecţie la universitate. La privirea perplexă a lui Zügel, Zanna zâmbi.

— Da, continuă el, în sensul că trebuie să dăm o lecţie mai mică la un profesoraş… un anume Calogero, o minte mai înfierbântată.

— Ah, înţeleg, răspunse Zügel cu un aer complice, chiar şi noi, la timpul respectiv am dat câteva lecţii la universitate, dar acum nu mai este nevoie. Oricum, înainte de a pleca trebuie să vă prezint pe cineva. Trebuie să ajungă.

— Trebuie să pregătim o altă lecţie, Herr Zügel? întrebă blondul amical.

— Nu, cel puţin nu acum, dar nu se ştie niciodată. După un timp, cât să fumeze o ţigară, îngreunând respiraţia din cămăruţă, auziră bătăi în uşă şi Giovanni Volpe intră, privind cu aer suspicios la cei doi necunoscuţi. Îl salută pe Zügel înclinând capul şi rămase în aşteptare.

— Herr Volpe, sunteţi punctual. Acest lucru vă

onorează. Vi-i prezint pe domnii Zanna şi Morso, care ne vor ajuta să îndeplinim operaţiunea noastră.

— Nu ştiam că trebuie să cointeresăm şi alte persoane. Vă rugasem ca totul să se desfăşoare în cel mai mai mare secret posibil. Ambasadorul în persoană…

— Halt!!! îl întrerupse Zügel. Acum dumneavoastră sunteţi cel care nu e rezervat, stimate Volpe. Prima regulă e fără nume. În orice fel, amicii noştri prezenţi aici sunt indispensabili reuşitei planului. Dar sunt de încredere, prieteni ai Reich-ului, şi au o bună reputaţie.

Volpe înţelese perfect că cei doi făceau parte din OVRA, poliţia secretă, despre care se auzirăatâtea dar de care nimeni nu ştia mai nimic, sau deloc. Aura de mister care o înconjura, începând de la numele obscur, o făcea poate mai de temut decât era în realitate. Se spunea că ar fi fost infiltrată peste tot şi singura menire era aceea de a denunţa pe oricine era suspect de activităţi antifasciste. Se spunea că ar folosi metodele inchiziţiei spaniole şi cine intra în puşcăriile lor, cu dificultate ieşea viu. Dar văzându-i pe cei doi, care păreau doi şmecheri de provincie, poate că faima sinistrei OVRA nu era decât o înscenare a regimului, ca multe altele. Volpe amână puţin răspunsul său.

— Dacă e aşa, spuse el, atunci e bine. Credeam că trebuia să fi vorbit, noi doi, singuri, de anumite detalii, mai înainte.

— Iar mă luaţi cu „dumneavoastră”! Voi italienii… dar nu are importanţă. Aşa e, spuse împăciuitor Zügel, pentru că prietenii noştri trebuie să plece la universitate. Dar am dorit să vă întâlniţi, să vă vedeţi bine în faţă. În aceste vremuri e bine să cunoşti noi prieteni şi să ştii că te poţi bizui pe ei. Poate mâine veţi avea nevoie de protecţie, Herr Volpe, şi aceşti doi gentilomi sunt în stare să vă protejeze, şi gratis la nevoie, concluzionă Zügel râzând. Volpe înţelese bine ameninţarea, nici măcar ascunsă. Acel fel de

protecţie, dacă el ar fi lăsat totul baltă, însemna că cei doi l-ar fi ucis. Zanna şi Morso ieşiră salutând în felul lor, în timp ce Volpe înclină doar capul. Rămase singur cu Zügel, care începu să-l privească fără să-i vorbească. Tactica obişnuită a Gestapoului, îşi spuse Volpe, care încercă puţină frică, pentru că ştia că cele ce va spune nu vor fi pe placul neamţului.

ROMA
Luni, 18 decembrie 1486

De la fereastra salonului privat al lui Innocenzo VIII Giovanni observa grădinile unde ştia că se plimbă papa, în companii adeseori dubioase, dar plăcute. Acea zi în schimb, era o zi de luptă între nobili sau aşa părea. Ţipetele şi incitările unui grup de nobili înarmaţi însoţeau loviturile seci dintre doi cavaleri care-şi încrucişau spadele. Unul dintre ei părea Franceschetto, fiul favorit al papei, după felul cum toţi ceilalţi îl incitau şi îl susţineau cu voce tare. Părea şi cel mai capabil dintre cei doi. După cum se spunea, priceperea lui în lupta cu sabia era la fel de renumită ca şi uşurinţa cu care pierdea bani la jocul de cărţi, bani plătiţi din veniturile statului.

— Conte, auzi o voce la spatele lui. Giovanni ne se aştepta să fie primit chiar de papă, în acea atmosferă aproape familială. Făcu o închinăciune impecabilă, sărută inelul cu simbolul lui Petru şi al casei Cybo, în timp ce primi o mică atingere pe obraz. Giovanni zâmbi şi aşa făcu şi papa.

— Sanctitate.

— Ia loc fiule şi spune-mi tot.

— Dar dumneavoastră aţi fost cel care m-a chemat, Sanctitate.

— Vrei să te confesezi? Ai vreun păcat pe care numai papa poate să-l ierte?

— Ieri m-am confesat şi chiar fiind un păcătos au trecut puţine ore pentru a face altele.

— Nu se ştie niciodată, poate peste noapte, ceva gânduri mai „fierbinţi”, oricui şi oricând se poate întâmpla; şi cred că nu sunt puţine femeile cărora le-ar plăcea să stea cu un tânăr cu aspectul tău, pe deasupra şi bogat şi nobil.

— Am dormit profund astă-noapte, Sanctitate.

— Bine, bine spuse Innocenzo cu aer sec, în orice fel „*ego te absolvo a peccatis tuis in nomine patris, filii e spiritus sanctus*” continuă el în grabă.

— Amen.

— Şi acum că ne-am spălat sufletele, putem vorbi mai în libertate. Spune-mi, Giovanni, ce vrei să faci?

— Să trăiesc aşa cum îmi dictează conştiinţa.

— A, a, îmi placi Giovanni şi aş vrea să nu păţeşti ceva. Tonul era din ce în ce mai glumeţ dar cuvintele loviră în conte ca un cuţit, şi Giovanni se pregăti să pareze loviturile următoare.

— Cu protecţia Sanctităţii voastre nu mi se va putea întâmpla nimic.

— Bine, şi asta îmi place. Să fii sub protecţia mea e mai important decât să te bucuri de aceea, destul de îndepărtată a bancherului de Medici.

— Lorenzo mă onorează cu prietenia lui, Sanctitate.

— Bravo, dar acum să trecem la ale noastre. Ce e cu treaba asta a „Tezelor” pe care le-ai publicat? E adevărat că vrei să-mi furi meseria şi să faci o adunare, un conciliu, tocmai aici la Roma? Şi nici măcar nu eşti cardinal. Chiar dacă, dorind, aş putea să o fac. Nu te-ar costa prea mult şi în plus ţi-aş putea da vreo parohie mai discretă. Dar despre asta, spuse papa frecându-şi mâinile, mai discutăm după. Dar acum vorbeşte Giovanni, gândeşte-te că sunt persoana căreia te confesezi, a cărei datorie este nu numai de a te elibera de păcate, dar şi de a face într-un fel de a

nu face altele în viitor. Giovanni îşi împreună mâinile şi coborî capul. Pauza îi dădu ocazia să-şi ordoneze gândurile. Papa ştia totul, mai mult decât se aşteptase, dar lucrul mai rău era că nu aflase de la el. Trebuia să fie foarte atent. Era în faţa unuia din cei mai puternici oameni de pe pământ, oaspete în casa lui. Pe de altă parte, trecerea de la oaspete la prizonier se putea face prin simpla bătaie de aripi a unei insecte. Primise o ocazie şi trebuia să o fructifice în avantajul său, amintindu-şi că Innocenzo era altfel, dar nu un prost.

— „Tezele" mele, începu cu mult calm, sunt fructul al lungi ani de studiu şi meditare şi au ca unic scop acela de a aprofunda cunoaşterea adevărului şi a creaţiei, spre gloria creaţiei. Şi ceea ce Sanctitatea voastră numeşte conciliu, s-ar vrea o adunare de diverşi teologi care doresc să discute public şi nu închişi în încăperi, ceea ce vine prezentat în conţinutul „Tezelor", „Teze" Sanctitate, cărora li se pot opune antiteze, pentru a ajunge, plăcându-i şi lui Dumnezeu, la o sinteză.

— Spui bine Giovanni. Dar e adevărat că ai invitat şi evrei şi mahomedani?

— Da Sanctitate, pentru că, cred eu, Creatorul nostru al tuturor, este unul singur.

— Vrei să spui că-i vei convinge să lase religia lor şi să îmbrăţişeze unica şi adevărata credinţă, aceea a „Sfintei Biserici Apostolice Romane"?

Lui Giovanni nu-i scăpă că lui Innocenzo VIII începu să-i transpire fruntea. O picătură îi alunecă pe nasul proeminent şi papa o şterse cu repeziciune, lăsând pe mănuşile de mătase verde o amprentă umedă.

— „Tezele" mele sunt inspirate de Creator, „cine cunoaşte Binele îi e uşor să-l urmeze", după cum observa Platon.

— Aşa să fie, Giovanni. Câte copii ai tipărit şi câte mai ai încă?

— Cinci sute de copii, mai am o sută, Sanctitate.

— Dă-mi-le.

— Cum, Sanctitate?

— Dă-mi-le Giovanni, eu am mulţi cititori. Nu cred că vrei să-i privezi pe bunii profesori de teologie ai papei de lectura acelor„ Teze”.

— Nu, Sanctitate, dar aştept să vină de la Florenţa.

— Bine, vor veni, deci. Mă gândeam la altceva, Giovanni. Tu eşti tânăr şi plin de viaţă, poţi aştepta. Dacă aceste „Teze” vor fi judecate în mod pozitiv, atunci îţi voi permite să faci acel conciliu. Dimpotrivă, îl vom face împreună şi te voi face cardinal, după cum îţi spuneam mai înainte. Şi cu inteligenţa ta, cine ştie, poate într-o zi vei putea fi ales papă. Gândeşte-te Giovanni, şi acum du-te. Sărmanul papă trebuie să-şi facă rugăciunile zilnice.

Giovanni nu răspunse şi se îngenunche din nou pentru a săruta inelul, care acum îi arse buzele, căci era impregnat cu sudoare sau cu alte lucruri, nu avea importanţă. Dezgustul, furia şi neputinţa îi invadară sufletul şi ieşi aproape imediat după Innocenzo din cameră. Gânditor, coborî rapid scara largă spre ieşire, când simţi pe umăr o mână robustă.

— Mergeţi la Florenţa chiar mâine. Roma nu mai este sigură. Închiriaţi o casă în zona „Fiesole” şi aşteptaţi. Giovanni se opri brusc şi privi la omul care-l oprise. Era înalt şi robust, cu barba scurtă, tip cioc, cu câteva fire albe în ea. Era îmbrăcat tot în negru, inclusiv ciorapii, cu o vestă groasă de lână, bogat ornamentată cu auriu. Un nobil, fără îndoială, chiar dacă sabia, după lucrătură, părea a unui sărac. Faţă de spadele frumos lucrate şi bogat ornate, purtate de tinerii gentilomi, modelul respectiv de spadă era mai greu, dar la fel de fel de ucigătoare. Se putea lovi cu vârful, cu partea lată, cu tăişul, se putea ţine cu amândouă mâinile, în timp ce garda, în formă de cruce, nu lăsa loc erorilor în luptă.

— Poate m-aţi confundat cu altcineva, spuse cu o voce fermă dar calmă.

— Nu, conte de Mirándola. Ştiu ce vă spun şi faceţi cum vă sugerez. După, ne vom întâlni. Omul cu barbă îşi desprinse mâna de pe umărul lui Pico şi urcă cu rapiditate scările, fără să întoarcă capul. Giovanni îşi masă umărul strâns de mâna robustă şi aranjându-şi mantia ieşi pe o poartă laterală. Trecu rapid pe străzile cu case înghesuite din jurul bazilicii. Era multă mizerie pe jos, datorită resturilor şi a deşeurilor aruncate de la ferestre; îşi făcu loc printre grupurile de prostituate cu feţele vopsite, unele chiar foarte tinere, acesta fiind drumul cel mai scurt către casă. Acel om putea fi oricine, un prieten necunoscut, un spion adversar familiei Cybo sau chiar un spion al papei, care ar fi vrut să-i dea un avertisment. Ştia doar că nu va pleca. Ziua următoare trebuia să se întâlnească cu Margherita şi cu orice preţ nu putea lipsi. Şi mai era un lucru în zilele următoare pentru care nu ar fi plecat. Prin frig, noroi, prostituate, mirosuri pestilenţiale şi şobolani înfometaţi, zgomotele de roţi pe caldarâm, ţipete, plânsete şi ceartă îşi căută refugiu în gândurile sale şi-şi aminti cum a început totul.

Citise pasaje din biblia originală, în aramaică şi văzu că în traducerea în latină găsi nişte lucruri care-i aduseră primele dubii. De atunci nu s-a oprit şi studie manuscrise babiloniene, sumeriene, accadiene şi chiar ajungând la scrierile cuneiforme. Din pură, întâmplare dădu peste „ENUMA ELISH” – Epopeea Creaţiei. O rudă de-a lui cumpără cartea de la un negustor turc, care spunea că o luase din palatul de la Akkad. În acea carte găsi anumite detalii care apărură în biblie abia peste o mie de ani. Şi înţelese anumite lucruri. Dar era încă departe şi cu cât intra mai profund în detaliile „Creaţiei” i se deschideau noi lumi cărora trebuia să le găsească punctul de acces. Se reîntoarse la misterele babiloniene, la *Mummu Tiamat*, la

cea care dăduse viaţă zeilor şi la *Nammu* Prima Mamă. Şi citi despre civilizaţiile de peste ocean, despre care doar se bănuia existenţa, dar toate miturile se legau între ele, aşa ca şi cum, încă de la început, totul era legat de un singur lucru. Toate contrastau nu numai cu zeul creştin, dar şi cu cel evreu, născut mai înainte, sau cel islamic, născut după. Se reîntoarse la biblie, căutând printre pliurile foilor ascunse un arhetip, ceva care să unească legendele vechi cu naşterea lui Dumnezeu. Iubirea putea fi cheia. Dumnezeu e bun şi iertător în toate religiile. Dar „iov" – *bun* cu referire la o Existenţă Supremă era folosit doar de puţine ori. De ce? Mult mai des era utilizat termenul „*radium*" – *milos*, *miloasă*. *Şi* iată legătura, iluminarea: „*radium*" e „*rechem*" – eter. Partea distinctivă şi institutivă a lui Dumnezeu stătea în natura lui feminină. Dumnezeu era mamă. Nu zeul patriarhal, zeul biblic de-a lungul secolelor, zeul armatelor, zeul masculin. Dumnezeu era mamă, era EA. Acesta era detaliul care lega toate legendele vechi. Aceasta era prima şi naturala formă a oricărei religii. O credinţă născută împreună cu umanitatea, la orice latitudine.

Înţelese motivele teribile care au îndepărtat-o pe „Creatoare" din lume, trecerea ei în uitare, înlocuită cu sosirea „Tatălui", a întunericului, a războiului, a pedepsei, şi a Morţii Eterne. Dar îşi dădu seama că rămase ceva, ascuns în cenuşă. Un lucru simplu, ascuns în rugăciunea cea mai simplă pe care o învăţă când era mic, aceea ascunsă într-o sărmană şi neştiutoare femeie din Palestina, „Maria": *„Ave Maria*, *gratia plena*, *Dominus tecum*, *benedicta tu in mulieribus*, *et benedictas fructus ventris tui*, *Iesus*. *Sancta Maria*, *mater Dei*, *ora pro nobis peccatoribus*, *nunc et in hora mortis nostrae*". Nu „Zămislitoare a lui Iisus", ci „Zămislitoare de Dumnezeu", CREATOAREA. Cam ceea ce se stabilise la al treilea Conciliu Ecumenic, cel din Efes. Unde, Imperiul Roman de

Apus, oricum în decadenţă, smulse un ultim privilegiu: să menţină Roma capitală a bisericii. Unicul mod de perpetuare a anticei puteri. Acum, după mai mult de o mie de ani, totul era gata pentru a fi redat omului, pentru a fi în sfârşit liber. El, Giovanni Pico, Elia del Medigo şi Abu Abdullah, creştinul, evreul şi mahomedanul, toţi împreună la Roma, aşa cum au făcut la Alexandria cei şaptezeci şi doi de înţelepţi, câte şase din fiecare trib al lui Israel, erau gata să deschidă paginile ultimelor „Nouăzeci şi nouă de Concluzii”. Mai întâi, cele „Nouă sute de teze”, pentru a pregăti minţile pentru conceptul de unicitate al Fiinţei Supreme, pe urmă, celelalte. Una câte una ei ar fi citit caracteristicile revelatoare în adunările celor mai înţelepţi filosofi, împrăştiind în acest fel *Cunoaşterea* şi odată cu ea *Puterea*, fără distincţie de naţiune, religie sau rasă. Şi *femeii* i s-ar fi recunoscut din nou rolul ei ce îl avea din negura timpurilor. *Neter – Uat*, Calea Divină, Entitate Unică pe care textele piramidelor au profetizat-o cu mii de ani înainte, i-ar fi făcut să vorbească un singur limbaj. Dar acum, când totul era aşa de aproape, împrejurul lui simţea clar prezenţa îngerilor căzuţi, care ar fi făcut totul ca să-l împiedice să ducă la bu sfârşit misiunea lui.

MILANO

Miercuri, 21 septembrie 1938

— Elena, iubire! Cât mi-ai lipsit!

— Oh, vulpoiul meu, şi tu mie. Giovanni Volpe nu cunoscuse niciodată graţiile unei femei, în afară de cele cumpărate cu bani puţini de la bordelul din zona „Presto”. Elena era frumoasă, mai mult decât femeile desenate de un oarecare Bocassile în revista „Le Grandi Firme”, pe care le cumpăra ascuns şi la vederea cărora se masturba umplându-şi nopţile de singurătate. Abia ajuns la Milano, după aproape şase ore cu trenul se duse direct la ea. Încă era cald, el era plin de sudoare, dar părea că nu o deranjează pe Elena. Îl îmbrăţişă lipindu-se de el într-un

mod atât de senzual, încât nelăsându-l indiferent, îi provocă imediat o erecţie. Ea băgă de seamă, îi zâmbi şi se lipi mai tare de el. Giovanni ar fi vrut să o posede acolo, imediat, pe divan, dar nu avu curajul. Încă nu ştia bine cum să se comporte cu ea, dar cu timpul ar fi deprins şi acest lucru. O cunoscuse din întâmplare, la „Bar del Moro" – „Barul Maurului" din Florenţa, aproape de librărie, în ziua de San Ranieri. Transpira, dar de acea dată nu de căldură şi-şi ronţăia încontinuu unghiile. Dându-şi seama că greşise făcând acea propunere ambasadorului german, nu mai ştia cum să iasă din încurcătură. Remarcase o doamnă blondă şi destul de frumoasă, dar nu-şi putea imagina că tocmai lui i-ar fi cerut o informaţie.

— Mă scuzaţi, sunteţi din Florenţa? Giovanni dădu din cap uluit de vederea ei, de tonul vocii şi imediat uită gândurile negre.

— Caut parohia „Santa Maria Novella", puteţi să-mi spuneţi unde este? Nu-i fu de ajuns că-şi înghiţi toată saliva pentru a vorbi, dar bău şi tot sucul dintr-o înghiţitură. Tuşind se ridică în picioare, în timp ce ea se aşează.

— Mulţumesc, dar era suficient să-mi spuneţi unde este. Îşi aminti că bâigui ceva, după care toate amintirile se pierdură în ochii ei. Dar ea se prezentă şi imediat lui Giovanni îi fu frică să nu o piardă.

— Elena Russo, îmi pare bine. Ştiţi, e prima dată când vin la Florenţa. Lucrez la prefectura din Milano şi mi-am luat câteva zile libere. Dar dumneavoastră? Cu ce vă ocupaţi? În afară de a tuşi şi de a da informaţii doamnelor? Elena râse şi continuă în acest fel pentru toată după-amiaza. Zâmbi chiar când vorbi de părinţii ei morţi, de visele ei. Şi câte întrebări îi puse, clipind des din ochii mari atunci când el povestea. Începând cu acea zi, se revăzură adesea, până când, datorită ei, Giovanni cunoscuse dragostea. Dar nu cea literară, descrisă de filosofi şi

scriitori, ci cea adevărată, făcută din săruturi, de corpuri care se unesc şi care se abandonează complet. Cu ea parcă se născuse a doua oară, fără a purta amintirea de orfan, de refuzat, dar cu perspectiva de a trăi cu ea. Nu povesti nimic lui de Mola, maestrul lui. De ce îi ascundea acea pasiune, nu ştia nici el. Poate că îi era frică să nu fie înţeles sau poate că pentru prima dată găsise un lucru al său, ceva ce cucerise cu propriile forţe, care-i aparţinea numai lui.

— Povesteşte-i totul vulpiţei tale, îi spuse ridicându-şi uşor fusta peste genunchi şi făcându-i loc lângă ea, pe divan, şi dacă ai fost cuminte îţi vei primi răsplata. Giovanni îşi slăbi nodul la cravată.

— Totul e gata, draga mea, dar îţi mărturisesc că mi-e teamă. Dacă s-ar găsi o altă metodă…

— Care? răspunse ea retrăgându-se şi acoperindu-şi genunchii.

— Vrei să încerci să-i spui lui de Mola să-ţi dea cartea în modul cel mai paşnic? Sunt sigură că ar face-o cu plăcere.

— Ştiu, ai dreptate, dar mă simt vinovat. El m-a scos de la orfelinat, m-a dat la şcoală, mi-a dat de lucru alături de el în librărie.

— Şi ce-i cu asta? Profită de tine. Te-a crescut ca pe un servitor şi ţi-a împuiat capul cu tot felul de bazaconii. Ca şi cum aţi fi doar voi doi ca să salvaţi lumea. Cartea, cartea! Ca şi cum toată viaţa ar depinde de acea carte.

— Nu vorbi aşa, te rog.

— Şi eu atunci? Nu am nicio însemnătate? M-am oferit ţie în întregime, am renunţat chiar să mă mărit cu un conte, un conte… Şi am făcut-o pentru tine, proasta de mine. Mă gândeam că mă iubeşti, că ai dori să trăieşti cu mine departe de toţi şi toate. Şi în schimb îmi vorbeşti de remuşcările tale fără valoare. Eşti un monstru, asta eşti. Oh, Doamne, ce ingrat. Şi mă faci şi să plâng. Deja o

văzuse plângând şi nu o putea suporta. De ce viaţa era aşa de complicată? Giovanni îşi blestemă zilele încercând să o consoleze şi văzând că ea nu răspunde la gesturile lui de tandreţe.

Poate ar trebui să-şi blesteme conştiinţa. Cum îi invidia pe cei care reuşeau să-şi menţină linia dreaptă şi nu se abăteau de la ea, indiferent de obstacole. El nu, nu reuşise niciodată. Chiar şi când luase decizia şi nu mai era loc de dat înapoi, ceva din el îl împingea spre un compromis, spre o cale de mijloc care să justifice comportamentul lui. Nici bine, nici rău. Îl afurisi şi pe de Mola văzând-o pe Elena sughiţând de plâns. Giovanni ştia perfect că ceea ce devenise era datorită maestrului lui, şi poate că aici se învârtea totul: se transformase în ceea ce nu dorise. Ar fi vrut să se îndoaie de vânt, să se confunde între milioanele de persoane care duceau o viaţă anonimă, să se bucure de micile privilegii oferite de intelectul şi puterile sale, nimic mai mult. Şi să-şi trăiască dragostea cu Elena.

De ce de Mola nu înţelesese? De ce nu-l lăsase în drumul său după Sorbona, sau chiar mai înainte, după diploma luată cu *„Laude Cum Maxima"* la Iezuiţii din Livorno? I-ar fi ajuns un post de funcţionar la vreun minister sau bibliotecar la vreo universitate. Dar nu, de Mola avea încredere în el, în capacităţile lui intelectuale, în inima curată, onestă şi sinceră, dar care acum nu părea a lui. Giovanni nu a fost capabil să se sustragă, să refuze şi continuase să tărăgăneze. Aşa continuase, mimând ceea ce nu vrea, doar pentru a-i fi pe plac lui de Mola. Şi când zi după zi de Mola îl făcu părtaş la secretele sale, după ce îl alesese pe el pentru misiune, văzu că nu mai are nicio modalitate de a da înapoi.

— Pleacă! urlă Elena. Du-te şi să nu te mai văd.

— Nu dragă, nu face asta. Totul va fi bine. I-am cerut lui Zügel, ştii, neamţul acela, să aştepte încă câteva zile, să

văd dacă reuşesc să găsesc altă soluţie… ştii tu. Dar dacă nu găsesc, îţi jur pe viaţa mea că totul se va face cum am decis. Pe urmă vom pleca în America, doar noi doi, bogaţi, fericiţi; şi vom face mulţi copii, aşa cum vrei tu. Elena îşi trase nasul şi părea că nu mai plânge. El începu să-i mângâie părul lung şi blond, legat cu o fundiţă albastră.

— Bine, te iert, dar nu mai fă aşa ceva. Încearcă să faci ce-ţi spune neamţul ăla, care pare că ştie ce face, dacă nu…

— Dacă nu!?

— Dacă nu, vulpiţa asta îşi va căuta un alt vulpoi. Simţi cum te aşteaptă? Elena îi luă mâna şi i-o strecură sub fustă. Giovanni părea în paradis. La naiba cu de Mola, Pico şi cartea lui; peste câteva zile totul se va termina. Ea râdea mereu în timp ce făceau dragoste, lucru ce-i plăcea lui Giovanni. Trecuse deja de cinci după-amiază când plecă în grabă de la ea. Motivul pentru a o vizita pe Elena la Milano ţinea şi de faptul că trebuia să ducă două cărţi librăriei Mediolanum. „DE *ARCHITECTURA*" de Vitruvio, o rarisimă ediţie de la 1500 şi o carte despre vânătoare, de pe la jumătatea lui 1600, de Cesare Solatio. Tocmai despre vânătoare, ce coincidenţă: da, vânătoarea începuse şi de Mola era prada. Nimeni şi nimic nu l-ar putea îndepărta de fericirea lui: Elena, America şi cei două sute de mii de dolari.

Între timp la Florenţa.
Aceeaşi zi

În acel moment de Mola avea impresia că este urmărit. Capacităţile de percepţie pe care le avea şi pe care le dezvoltase în anii de studiu îşi făcură treaba. Se opri şi începu să-şi facă vânt cu ziarul; începu să privească în jur, să vadă cine, ca şi el, nu suporta căldura. Aşa îi văzu în timp ce stăteau sprijiniţi de o bicicletă, savurând o

îngheţată, lângă o bancă, în faţa farmaciei din piaţa „Santa Maria Novella”, cea mai veche farmacie din Florenţa. Le zâmbi anume, complice, dar cei doi se întoarseră, evitând privirea lui. Trebuia să ştie dacă cei doi erau acolo din cauza lui. Cu ziarul sub braţ se apropie de cei doi, şi când ajunse suficient de aproape se opri sprijinindu-se de perete într-o zonă mai la umbră, lângă farmacie, ca şi cum ar căuta puţină răcoare. Îi privi, jinduind parcă la îngheţata, pe care fiecare o savura în mod obscen. Dacă simţi că cineva te spionează şi nu vrei să se bage de seamă, arată-te fără frică, intră chiar în vorbă, după care vezi reacţiile lor. Vor crede că eşti fie foarte naiv, fie foarte viclean, ceea ce în ambele cazuri îţi va da un avantaj. Cei doi răspunseră aproape imediat şi-şi dădură o privire pe furiş; aruncând îngheţatele, neterminate şi se îndepărtară împreună pe unica bicicletă. Cel mai mare pedala, în timp ce cel cu coama blondă şedea pe cadru. Giacomo îşi aprinse o ţigară: da, erau acolo chiar pentru el şi după cum au reacţionat, nu păreau să fie prea periculoşi. Poate nişte „duri” de curând înrolaţi în OVRA. Era deci posibil ca vreuna din observaţiile lui antifasciste să fi ajuns la urechile cui nu trebuie, poate cineva de la „Accademia dei Georgofili”. Poate nu pentru carte. Poate că în una din acele seri va primi o lovitură în cap sau poate l-ar fi constrâns să bea ulei de ricin în cine ştie ce cămăruţă pe la poliţie. Nimic mai mult. Oricum, trebuia să accelereze pregătirea lui Giovanni, chiar dacă aceasta era un risc pentru moment, mult mai grav decât câteva lovituri cu bastonul sau un „purgativ” mai puternic

Chiar şi Pico, la vremea lui, reflectă de Mola, înainte ca parcursul lui spre cunoaştere să se fi încheiat, a avut de „încasat”, poate şi din cauza femeilor. Femeile, acela era un argument delicat şi la un moment dat va trebui să vorbească despre asta cu Giovanni.

ROMA
Marţi, 19 decembrie 1486

Roma părea că nu-l mai place. În acea noapte vântul se schimbă. Locul vânticelului de la sud – scirocco – a fost luat de vântul dinspre nord – tramontana. O briză uşoară care în timp ce curăţa cerul şi îndepărta norii, de cealaltă parte „înţepa" obrajii şi lucrurile neacoperite, înroşindu-le de frig. Era dimineaţa devreme şi Pico se ruşină văzând câţi oameni îşi căutară refugiu peste noapte, prin grajduri, pe sub portice. Pe feţele lor remarcă „bucuria" de a se fi trezit încă vii. Pentru a se proteja de frig îşi puse o mantie îmblănită de culoare închisă, cu mâinile acoperite cu mănuşi moi de blană. Fără a scăpa din atenţie un manuscris legat cu o fâşie roşie, scoase din buzunar o grămadă de monede de diferite valori. Dădu fiecăruia care se apropia, până când rămase doar cu una, dania pentru biserică. Îl urmară copii gălăgioşi până pe treptele de la „Sassia", în „Borgo di Santo Spirito". Deasupra porţii, o inscripţie amintea că edificiul a fost construit şi donat cetăţii Roma de regele saxon Ine del Wessex. Şi cum acesta, după abdicare, dori să-şi termine viaţa în cetatea eternă. „Schola Saxonum" se chema locul unde pelerinii saxoni puteau găsi adăpost şi protecţie. De aceea lumea îi spunea dintotdeauna „Sassia", chiar dacă pentru autorităţile religioase numele real era „Chiesa di Santo Spirito" – „Biserica Sfântului Duh".

După calculele lui aceasta era al treilea templu cel mai aproape de bazilica San Pietro şi acolo, după cum era stabilit, trebuia să se întâlnească cu Margherita. Intră în modesta clădire, care acum era lipită de spitalul „Santo Spirito", lucru dorit de precedentul papă Sisto IV, care făcea parte din vechea şi puternica familie „della Rovere". Un lucru bun gândi el, dar care nu era suficient pentru a micşora ura romanilor care-l acuzau de a fi un pervers, un

pervertit şi care romani, în oraş, încă cântau: „Sisto ai murit până la urmă; hai, hai, aruncaţi bucăţi de carne păcătoasă, mâncare pentru câini” (original: „*Sisto sei morto al fine*: *su, su gettate a brani le scellerate carni in pasto ai cani*”).

Intră şi-şi îndeplini cu naturaleţe ritualul de intrare. Se dădu cu agheasmă şi introduse moneda rămasă în cutia milei, mare şi încorsetată în fier, lângă vasul de botez. Căută chipul Margheritei printre doamnele venite la rugăciune; nevăzându-l se aşeză în aşteptare pe o bancă în fundul bisericii, de unde putea să supravegheze cu privirea tot spaţiul. Puţina lumină era filtrată de marele ferestre şi formau raze subţiri în care jucau particule de praf, aproape amintindu-le tuturor originea şi destinaţia finală, „*Quia pulvis es et in pulverem reverteris*!”. Pentru că praf suntem şi în praf ne vom întoarce. „Iat-o, Margherita!”. Dar nu era singură şi după cum era tradiţia pentru o femeie de rangul ei, o femeie mai bătrână, modest îmbrăcată, stătea în spatele ei cu capul aplecat. În schimb, Margherita purta deasupra o haină de brocart verde, dantelată cu aur şi o mantie lungă cu marginile tivite cu blană. Capul îl acoperise cu gluga aceleiaşi mantii care încadrându-i chipul gingaş, o făcea şi mai frumoasă. La gât avea un fir de ambră neagră, modest şi preţios în acelaşi timp, la fel ca purtătoarea lui. O văzu îngenunchind şi rugându-se şi când se ridică, se apropie de el. Femeia de companie, printr-o ocheadă de la stăpâna ei se duse în confesional; aici ar fi avut lungi discuţii cu preotul despre păcatele ei, grăbindu-se din ce în ce mai mult atunci când stăpâna ei i-ar fi făcut semne de plecare.

— Eşti din ce în ce mai inimoasă, Margherita, sunt fericit să te văd.

— Şi eu, Giovanni. Mi-ai lipsit, cu fiecare zi, cu fiecare oră. La auzul cuvintelor ei, aproape şoptite, Pico simţi că-i fuge pământul de sub picioare. Vocile îngerilor,

dacă ar fi existat, nu puteau diferi cu mult. El, care dicta grămăticilor mai multe cărţi în acelaşi timp, găsi cu dificultate cuvinte să-i răspundă.

— Margherita mea, adorm gândindu-mă la tine şi mă trezesc gândindu-mă că eşti lângă mine. Şi în fiecare noapte sper că tu vei veni, măcar în vis.

— Giovanni, acum nu e timp. Tu eşti în pericol, o persoană m-a atenţionat şi m-a rugat să te conving să fugi din Roma, dacă el nu ar fi reuşit să te convingă.

— E unul înalt, cu barbă neagră, ca un cioc?

— Da, el e, îl cunoşti?

— Nu. M-a oprit ieri la ieşirea din bazilică şi mi-a spus exact ceea ce-mi spui tu acum.

— Nici eu nu-l cunosc, dar mi-a dat asta, ca semn de bună credinţă şi mi-a mai spus să ţi-l dau, pentru a întări cele spuse. Giovanni luă o batistă de mătase fin brodată, cu un crin de aur pe o parte.

— E de la Lorenzo de Medici, fără îndoială.

— Te avertizează, Giovanni. Mi se pare că ştie mai multe lucruri decât ştim noi.

— Şi când mă gândesc că ieri am fost la papă şi din cele spuse părea că mă avertizează, dându-mi timp să reflectez.

— Giovanni, mi-e frică; promite-mi că vei pleca azi, sau cel târziu mâine.

— Tocmai acum, când te-am revăzut.

— Iubirea mea te va însoţi oriunde, în viaţa asta sau în următoarele. Dar prefer să mă gândesc că trăieşti şi eşti departe, decât să plâng la mormântul tău.

— Bine, iubito, voi pleca. Dar mai înainte trebuie să mă întâlnesc cu Elia del Medigo şi Abu Abdullah. Sunt pe cale să ajungă la Roma pentru mine. Vezi foile astea? Sunt una din cele trei copii pe care le am din celelalte „Teze”, cele „Nouăzeci şi nouă” pe care nu le-am publicat. Ei vor face alte copii, în limba lor, aceea a lui Yahve şi cea a lui

Allah. Atunci când lumea le va cunoaşte nu vor mai fi îngrădiri, persecuţii, nu vor mai fi războaie în numele Divinităţii. Margherita îi puse o mână la gură, gest care nu-i scăpă unui novice cu straie de călugăr dominican, care, făcându-şi o mare cruce se ridică în picioare şi dispăru repede în sacristie.

— Încă nu e timpul, Giovanni…

— Nu va fi niciodată timpul dacă nu ne încăpăţânăm să revelăm lumii originea existenţei noastre, puterea creaţie, Margherita. Tu ştii pentru că ai încredere în mine, dar aş vrea să le citeşti, ca şi tu să te convingi dincolo de ceea ce spune inima ta. Copia asta este pentru tine, eu nu am nevoie. Tocmai în acel moment Giovanni băgă de seamă că în micuţa biserică nu mai erau singuri. Sau încă nu era ora de slujbă. Doi slujitori erau îngenuncheaţi în faţa altarului, aşteptând parcă împărtăşania. Alţi trei oameni, negustori sau pelerini, era aşezaţi în stânga lor. Pico se întoarse şi privi spre confesional, slujnica nu mai era acolo. Alte două femei, pe care le văzuse atunci când intrase, nu mai erau nici ele. Amândoi simţiră când se deschise uşa bisericii şi intrară doi călugări, dar niciunul dintre ei nu-şi introduse mâna în aghiazmă pentru a se binecuvânta.

— Îngenunchează-te, Margherita, spuse Pico cu voce joasă, şi nu te întoarce. Ne vedem la bazilica San Pietro, duminica viitoare. Dacă nu va fi posibil ne vom întâlni folosindu-ne de codul nostru. Aminteşte-ţi, iubito, eu voi fi mereu cu tine. Margherita se supuse, cu inima bătându-i nebuneşte. Giovanni se întoarse, fără să salute şi plecă spre ieşire. Călugării înaintară spre el blocându-i calea; cei doi de la altar se ridicară şi ei şi ceilalţi trei se mişcară şi ei în direcţia lui.

Giovanni strângea în mâini foile de hârtie, chiar dacă în acel moment ar fi preferat să strângă o spadă. Unul din călugări îşi ridică gluga şi-l privi fix. Avea nasul rupt şi o

barbă roşcată, rară.

— În numele Sanctităţii Sale, papa Innocenzo VIII, dumneavoastră sunteţi Giovanni Pico, conte de Mirándola?

— Eu sunt, răspunse calm Pico.

— Trebuie să ne urmaţi, în numele lui Dumnezeu. O umbră se prelinse de după o coloană şi cu o puternică lovitură îi doborî la pământ pe cei doi călugări.

— Fugiţi! Şi amintiţi-vă ce v-am spus! Giovanni îl recunoscu pe omul în haine negre, care mai înainte cu o zi îl oprise la ieşirea din bazilică. Se gândi la carte, ca primul lucru necesar, şi după ce-i mulţumi printr-o înclinare a capului, alergă spre ieşire. Ceilalţi trei încercară să-l atace, fugind prin centrul bisericii, dar se văzură în faţa loviturilor ucigătoare ale omului în negru. Unul din ei se opri cu greu, dar cu pieptul străpuns. Se auzi clar osul rupându-se la întâlnirea cu lama sabiei şi corpul îi căzu la pământ fără niciun sunet. Ceilalţi doi rămaşi se întâlniră cu slujitorii de la altar, ambii cu cuţitele în mâini. Un călugăr încercă să se înalţe, dar omul în negru îl lovi cu un şut în cap şi celuilalt călugăr îi făcu o tăietură profundă la gât. Margherita se îndreptă spre sacristie, dar abia intră că-şi simţi mâna strânsă de o alta, a cărei forţă o cunoştea.

— Tu! îi spuse privindu-l cu ură.

— Da, eu! Ştiam că vă veţi întâlni. De data asta Dumnezeu e de partea mea şi acel nebun nu va reuşi să scape de pedeapsă. Giuliano Mariotto de Medici, soţul ei legitim o privea cu ochi pătrunzători, dar Margherita îi susţinu privirea cu mândrie în timp ce mâna lui răsucea mâna ei.

— Ce vrei să spui? răspunse ea fără a lua în seamă durerea.

— L-am avertizat pe Franceschetto, fiul papei. M-a costat cinzeci de ducaţi, dar cred că ar fi făcut-o şi pe degeaba. Îl va vinde tatălui său câştigând mult mai mult.

— Cred că ţi-ai cheltuit degeaba banii tăi. Giovanni a

fugit.

— Niciodată. Priveşte tu însăţi! Loviturile de spadă se terminaseră şi Margherita fu trasă cu forţa în centrul bisericii. Aici, zâmbetul soţului ei se stinse repede. Corpurile a trei oameni zăceau într-un lac de sânge, care acoperise mormintele cu lespezi de marmură a doi cavaleri îngropaţi acolo. Alţi patru, pe bănci, se tânguiau pentru rănile făcute şi loviturile primite. Giuliano îşi trase soţia în mijlocul răniţilor, căutând în zadar corpul rivalului. Cu braţul liber dădu o lovitură unui rănit.

— Unde e? ţipă el.

— Domnule, răspunse altul în spatele lui, am fost atacaţi… Era un demon. Nu am putut face nimic…

— Unde e contele? urlă Giuliano mai puternic decât prima dată.

— A fugit, totuşi, răspunse omul cu voce joasă. Giuliano rosti un blestem greu, scoase un pumnal şi îl înfipse în gât. Omul încerca în zadar să oprească cu mâinile sângele care ţâşnea. Încercă să se agaţe de Giuliano, ca şi cum ar fi vrut să-i ceară înapoi viaţa luată, numai pentru a-şi calma furia. Căzu la pământ cu o ultimă zvâcnire şi-şi dădu sufletul lui Dumnezeu, în numele celui care încercă să-l facă prizonier pe contele de Mirándola.

****

Giovanni alerga, lucru neobişnuit pentru un om a cărei educaţie îi impunea să meargă cu pas sigur şi cu capul sus, şi negustorii de pe „Via Penitenzieri” lăsară tratativele comerciale pentru a privi acea scenă stranie. Un jucător de zaruri, unul care a înşelat sau un nobil care a făcut un lucru grav. Abia trecut de ei, priveau imediat în spatele lui, căutând din priviri gărzile papale plecate în urmărirea lui şi savurând deja scena arestării. Dar Giovanni era departe şi nimeni nu alerga după el. Încetini pentru a nu mai stârni curiozitatea cuiva şi o luă pe străzile înguste din „Borgo del Santo Spirito”. Temeliile

caselor de piatră şi cărămidă erau parcă legate una de alta, lăsând cu greu loc de trecere la doi oameni, unul lângă altul. Câteodată erau unite cu câte un pasaj la înălţimea primului etaj, de unde, printr-un orificiu, se goleau oalele de noapte. În ciuda frigului, mirosul acelor locuri reflecta mizeria de acolo. Noroiul şi excrementele îl făceau pe Giovanni să meargă pe lângă ziduri, încercând cu disperare să se depărteze de biserica unde o lăsase pe Margherita. Nu ştia în ce direcţie merge, acele străduţe se asemănau toate între ele. Văzu o piaţetă, puţin luminată de soare şi în depărtare tumul castelului sunt Angelo, un punct de referinţă în cele din urmă. Se opri lângă podul de pe Tevere pentru a-şi ordona ideile. Se gândea la omul în negru care-i atacă pe aşa-zişii călugări, sau erau călugări cu adevărat? Fără ajutorul lui, poate că acum ar fi fost legat, cu o glugă pe cap, condus spre închisoarea „Annona" sau chiar în hrubele castelului Sant'Angelo. Poate că de departe, Lorenzo de Medici avea grijă de el? Poate că era singurul pe care se putea baza. Trebuia să fi făcut cum îi spusese omul în negru, dar acum era prea târziu. Se simţea în capcană, ca o vulpe încercuită de câini. Roma devenise „pământul ars" şi ceea ce era mai rău era că nu ştia unde să se refugieze. Trebuia să găsească mijloacele pentru a pleca la Florenţa, dar toată averea lui era în casa cardinalului de Rossi, gazda lui. Şi în mod cert, casa aceea nu mai era sigură. Avea nevoie de bani şi de un adăpost, măcar atât cât să-şi organizeze fuga din Roma. În acel moment, cu papa împotrivă, niciunul din cei care-l stimau, nobili sau cardinali nu-l puteau ajuta, nici Borgia, nici Farnese, nici della Rovere.

Eucharius! Poate că el l-ar fi putut ajuta. Nu să-l adăpostească în casa lui, dar probabil îndrumându-l către cineva din comunitatea evreiască, care, chiar temându-se nu avea nimic de împărţit cu papa. Ar fi împrumutat bani, numele lui era o garanţie mai mult decât suficientă. Se

îndreptă spre „Giudea” şi de aici spre „de Cenci”, în urcare. Mergea încet, încercând să nu fie băgat în seamă şi în acel moment ar fi schimbat bucuros hainele nobile pentru ceva mai din popor. Văzu trecând nişte grupuri de soldaţi, dar nimeni nu-l băgă în seamă, ceea ce-i dădu speranţe să se apropie. Prăvălia tipografului era deschisă şi Giovanni trecu de mai multe ori prin faţa ei, privind în jur. Chiar şi în acel loc se putea aştepta la o capcană, dar nu avea de ales. În cele din urmă intră decis, fără a suna clopoţelul de la intrare. Nimeni nu părea să-l bage în seamă. Deoparte, doi lucrători imprimau nişte foi la o presă cu şurub, iar un al treilea ungea matriţa cu cerneală. De cealaltă parte a prăvăliei, un tânăr introducea literele într-o cutie, care ar fi format împreună pagina de tipărit. Era o muncă bine organizată, dar nici urmă de Eucharius. Pico se adresă atunci celui mai tânăr şi a cărui muncă se putea întrerupe fără probleme.

— Maestrul Eucharius e bolnav. Nu coboară de ceva timp. Trebuie să urcăm noi, să întrebăm ce avem de făcut. Dar dacă aveţi treabă cu el, spuse acesta bănuitor, mă duc imediat să-l atenţionez.

— De ce suferă?

— Medicul care l-a văzut spunea că e de la fiere, ceea ce i-a provocat o formă gravă de melancolie. Poate că ar avea nevoie să i se ia sânge, dar refuză.

— Mi se pare că cunoaşteţi puţină medicină.

— Nu, domnule, am tipărit doar cartea „*Ars Medicinalis*” de Claudio Galeno şi în timp ce tipăream am citit-o de mai multe ori şi mi-a plăcut.

— Cum te cheamă, tinere?

— Israel Nathan şi sunt aici de puţin timp.

— De fapt, chiar nu te văzusem mai înainte.

— Şi voi rămâne pentru puţin timp. Vin din Germania şi speram să găsesc la Roma o atmosferă favorabilă evreilor. Dar mă îndoiesc. Poate voi pleca la Milano. Mi se

pare că cei din familia Sforza ar fi mai toleranţi cu noi.

— Îţi doresc numai bine, Israel şi oriunde vei merge să găseşti propriul Israel, comunitatea lui Dumnezeu.

— La fel şi dumneavoastră domnule, văd că sunteţi creştin dar cunoaşteţi „Torah-ul”. Sunteţi drăguţ. Nu doriţi să-l anunţ pe maestrul Eucharius de sosirea dumneavoastră?

— Nu e nevoie, îţi mulţumesc, îi răspunse Giovanni, ştiu drumul. Şi Eucharius mă cunoaşte. Giovanni urcă pe treptele strâmte care duceau la etajul de sus, unde era locuinţa lui Eucharius. Era slab şi înalt, trist şi cu puţină zgârcenie, şi după Hypocrate acestea erau caracteristicile tipice ale unui om ce avea probleme cu fierea, dar Giovanni se temea de mai rău. Avu confirmarea când tipograful îl văzu.

— Iar dumneavoastră, spuse acesta, ignorând în orice fel vechea prietenie.

— Câte necazuri vreţi să-mi mai aduceţi? Vreţi să mă aruncaţi în închisoare, să fiu torturat, ars, când unica mea vină a fost că am tipărit doar o carte? Mi-aţi distrus viaţa, din vina dumitale voi muri sărac şi nefericit, şi dumneavoastră şi papa veţi dansa pe mormântul meu. Plecaţi, lăsaţi-l pe Eucharius, tipograful evreu. Tulburat de cuvintele lui, Giovanni se apropie căutându-i privirea. Eucharius refuză, rotindu-şi capul într-o parte şi-n cealaltă, parcă era în delir. Giovanni prinse mâinile osoase al bătrânului şi i le strânse. În fine, Eucharius îl privi.

— Ce doriţi de la mine?

— Cred că ştiţi, Eucharius.

— Eu nu ştiu nimic, conte, în afară de faptul că viaţa mea nu mai valorează un ban.

— Tu ştii Eucharius. Tu citeşti toate cărţile pe care le imprimi şi-ţi faci şi ţie o copie, nu-i adevărat?

— Nu fac nimic rău, spuse bătrânul încercând să se elibereze de strânsoarea contelui.

— Nu, nu e nimic rău, dar tu ai tipărit şi jurnalul lui Uruk, cunoşti şi biblia scrisă în original şi dualismul dintre Yahve şi Asherah. Şi traducând din clasici ai aprofundat istoriile secrete ale numelui *Axieros* şi a *Cibelei* din Frigia. Să continui, Eucharius?

— Dumneavoastră nu ştiţi ce spuneţi. Vocea bătrânului era din ce în ce mai slabă, pierzându-şi orice urmă de furie.

— O ştim amândoi, dar nu trebuie să-ţi fie frică. Tu ai înţeles mult peste ceea ce ai citit. Peste puţin timp vom îndrepta ochii spre cer să o vedem pe „Maica" noastră şi poate o vom face împreună.

— Conte, vă rog, nu mai spuneţi nimic. Fiecare cuvânt al vostru e ca un pumnal. Vocea lui se transformă în şoaptă.

— Plecaţi conte, lăsaţi-mă singur, vă rog. Nu merit nici măcar să-mi vorbiţi. După ultima dumneavoastră vizită… mi-a fost frică şi am săvârşit păcatul lui Iuda.

— Iuda era un om vrednic.

— El?! Ah, nu ştiu nimic, dar eu nu sunt vrednic. Acum ascultaţi-mă. Nu voi cere nici măcar iertare. Deja sunt în infern. Bătrânul începu să vorbească şi Pico ascultă în linişte confesiunea lui.

— Faci bine să nu-ţi ceri iertare, fiindcă nu ai făcu nimic de neiertat. În locul tău aş fi făcut la fel.

— Nu, dumneavoastră nu, spuse bătrânul ridicându-şi vocea, sunteţi altfel. Nu vă este fiică.

— Mi-e foarte frică, Eucharius. Mi-e frică pentru viaţa mea, mi-e frică că nu-mi voi termina proiectul, mi-e frică că „întunericul" să nu învingă. Eucharius începu să plângă, acoperindu-şi faţa cu mâinile. Giovanni se ridică.

— Spuneţi-mi ce pot face pentru dumneavoastră. Vă rog, poate voi reuşi să repar în vreun fel răul pe care vi l-am făcut.

— Nu Eucharius, mulţumesc. E mai bine ca tu să nu

fii implicat mai mult decât până acum. După cum merg treburile, mă tem că vei suferi necazuri mari, şi nu din cauza mea. Suntem la începutul unui război Eucharius şi eu vreau să reuşesc să evit acest război. Dar nu ştiu dacă voi rezolva totul înainte ca „întunericul” să acapareze totul. Continuă să faci munca ta, e spre binele tău. Ah, şi lasă-l pe acel tânăr să plece, acel Nathan Israel. Cu numele lui şi cu setea lui de cunoaştere nu e loc sigur aici la Roma.

— Aşa voi face conte, pentru că e drept. Dar cu permisiunea voastră, vă dau măcar aceste monede. Nu am avut treizeci de dinari pentru trădarea mea, dar vreau într-un fel sau altul să le restitui, în numele fratelui meu Iuda. Giovanni le acceptă şi le introduse în pungă.

— Mulţumesc, Eucharius. Şi aminteşte-ţi că fără Iuda, Iisus nu ar fi fost niciodată recunoscut ca fiu al lui Dumnezeu, adăugă el zâmbind.

— Eu… nu m-am gândit la asta când vorbeam cu camerlengul, dar dumneavoastră ce intenţii aveţi?

— Altă dată, Eucharius… Încă nu e vremea mea. Plec. Shalom, Eucharius, şi ai grijă de tine.

— Mila şi adevărul se vor întâlni, dreptatea şi pacea se vor îmbrăţişa… Shalom şi dumneavoastră.

— Psalmul 85. Da Eucharius, şi rămâi fidel ţie însuţi. Înainte de a ieşi din prăvălia tipografului, Giovanni îl trimise afară pe tânărul Nathan cu rugămintea de a vedea dacă e ceva straniu în zonă sau dacă cineva era în aşteptare. Soarele trecuse de zenit. Pico îşi trase gluga şi ieşi. Îşi schimbă direcţia de mai multe ori, fără nicio regulă pentru a vedea dacă este urmărit. După care porni spre „Via dei Trionfi”, cu ideea de a părăsi Roma cât mai devreme posibil. Dar ştia că gărzile lui Franceschetto erau deja în alertă: fuga de la biserica „Santo Spirito” mărise ura fiului papei.

Furia lui Franceschetto trecea peste orice. Pe lângă faptul că pierduse patru oameni, făcuse şi o treabă de

„mântuială” în ochii lui Giuliano – soţul Margheritei, care îi ceruse înapoi cei cincizeci de ducaţi. La vremea sa îi va plăti ofensa, dar acum trebuia să-l găsească imediat pe conte, îi păsa oarecum de onoarea şi demnitatea lui. Cu oamenii lui fusese foarte clar: cincizeci de ducaţi premiu cui îl va găsi sau cincizeci de lovituri de bici dacă până seara contele era încă liber. Vânătoarea începu cu violenţă în casa cardinalului de Rossi, amfitrionul contelui de Mirándola. Spărgându-i poarta, cu săbiile în mâini gărzile îi surprinseră pe servitori şi pe ceilalţi din casă; dar cel mai rău a fost pentru Girolamo Benivieni, arestat nu pentru prietenia lui cu filosoful, cât mai ales pentru că a fost prins în flagrant cu unul din servitorii cardinalului, un tânăr care nu avea cincisprezece ani. Comandantul soldaţilor îl anunţă imediat pe Franceschetto Cybo. Ştia că delictul, deşi comun, fusese introdus de curând în bula papală *„Summis Desirantes”* ca fiind printre cele mai grave şi nu voia să-şi asume nicio responsabilitate, dat fiind locul şi identitatea vinovatului. Ca reprezentant secular al bisericii, papa avea dreptul de a aresta, de a biciui şi chiar de a ucide, fără proces pe toţi cei care practicau *„l’arte di baciare il culo”* – „arta sărutării curului”.

Franceschetto ajunse în „Piazza Fico” când începea să se întunece. Oamenii săi călări făcură larg printre curioşi şi câteva lovituri de bici bine plasate, aruncară la pământ pe cei care erau prea aproape. Girolamo Benivieni se închină tremurând la picioarele fiului papei, cerând milă. Când ieşi din palat, cu mâinile în fiare şi încercuit de gărzi, din mulţime veniră bucăţi moi de pământ care-i pătară mantia, dar el nu schiţă niciun gest. Murmurând mecanic rugăciuni, gândurile lui plecară spre hrubele de la „Torre di Nona” care-l aşteptau. Franceschetto în schimb, se îndepărtă aparent satisfăcut: vânătoarea, poate, nu fusese chiar fără rezultat.

FLORENŢA
Miercuri, 5 octombrie 1938

Giovanni Volpe în picioare în faţa lui Wilhelm Zügel părea un copil surprins furând dulciuri de către unchiul său. Ploaia lovea ritmic în ferestrele unui hotel sordid de pe „Via dell'Agnolo". Vechea zugrăveală, lipsind pe alocuri lăsa să se vadă o frumuseţe mai veche. Era un loc sigur, unul din cele controlate de regim şi pereţii aveau urechi numai pentru cei autorizaţi să asculte. Neamţul, cu privirea la fereastră era cu spatele la el şi umplea camera de mirosul acru al unei ţigări „*Mehari*", fabricate de către Monopolul Italian în Libia italiană.

— Timpul a trecut, Volpe! apelativul „domnule" sau „herr" era dispărut de mult timp. Răbdarea Reich-ului şi a mea personală au ajuns la limită. În ultimele săptămâni, eforturile dumneavoastră pentru a ajunge la carte nu au dus la niciun rezultat. În numele prietenului nostru comun vă dau un ultimatum, sau colaboraţi cu noi în condiţiile în care am rămas de acord sau vor găsi curând cadavrul dumneavoastră plutind pe Arno. Am fost destul de clar? Volpe tăcu gânditor. În zilele trecute încercase în toate modurile să se apropie de carte, cu singurul rezultat că-l văzu pe maestrul său schimbându-se la faţă şi pentru prima dată, privindu-l cu suspiciune. Ştia că singur nu ar fi reuşit şi Elena lui, vulpiţa lui, nu l-ar fi aşteptat încă mult timp.

— Din acest moment trebuie să acţionăm rapid. Am pierdut prea mult timp şi acum avem nevoie de ajutorul dumitale.

— Dar v-am spus deja că eu nu sunt de acord să... Zügel se întoarse brusc şi-l plesni violent peste faţă.

— Dumneavoastră nu sunteţi cel care să puneţi condiţii. Dimpotrivă, vă voi arăta ceva care poate vă va

îndepărta şi ultimul strop de conştiinţă. Deschideţi acel sertar, Volpe.

— Ce e?

— Deschideţi acel pachet şi fiţi liniştit, nu e o bombă. Giovanni scoase din pachet un complet intim pentru femei: un sutien, chiloţi, jartier…

— Ce înseamnă asta? spuse cu un tremur în voce.

— Oh, nu vă impacientaţi, nu vreau să le îmbrăcaţi. Nu sunteţi genul meu. Mai degrabă spuneţi-mi dacă le recunoaşteţi. Giovanni le privi atent, atingerea moale a mătăsii făcu să i se strângă stomacul. Le recunoscu şi de data asta teama se transformă în frică, în teroare fără limite.

— Da, spuse Zügel zâmbind uşor, sunt ale Elenei. Nu le-aţi făcut cadou dumneavoastră? Volpe făcu un salt spre Zügel dar un pumn în stomac îl lăsă fără aer şi-l plie în două.

— Nu asta e reacţia la care mă aşteptam de la un om de litere. E numai un mic avertisment, fără consecinţe pentru moment. Să spunem, o garanţie că totul va decurge conform planurilor.

Volpe şedea pe pat cu capul între palme; durerea din stomac era nimic pe lângă durerea din suflet.

— Ce i-aţi făcut?

— Nimic până acum. Dar nu vă garantez pentru viitor. O femeie tânără, atrăgătoare e o marfă preţioasă. Sunt locuri unde calităţile ei pot fi foarte apreciate. La Alexandria în Egipt, de exemplu, avem mulţi prieteni care ştiu să aprecieze calităţile unei femei albe, cu sâni darnici, înfloritori şi coapse moi.

— Ajunge… vă rog… spuneţi-mi ce trebuie să fac. Zügel deschise o valiză din care scoase o cutiuţă de lemn, înăuntrul căreia era o fiolă mică.

— Priviţi cu atenţie, pentru că de ea depinde viitorul dumneavoastră şi al Elenei. Pare apă dar în realitate este o

otravă. E tetradotoxină. E descoperirea unui om de ştiinţă japonez, aliatul nostru. Vă va veni să râdeţi, dar gândiţi-vă că este extrasă din peştele balon, nu-i aşa că e nostim? Acel care se umflă atunci când e în pericol. Poate cum aţi făcut şi dumneavoastră, mai înainte.

— Şi atunci?

— Este eficientă o picătură din această otravă într-un pahar sau în mâncare, chiar în fructe şi totul e gata. E fără miros şi fără gust, deci e perfectă.

— Ce efecte are?

— A, dar sunteţi fără leac. Se moare prietene, puţine contracţii, vomă, diaree, blocarea inimii şi a plămânilor. Rapid, eficace, dar nu chiar fără durere, nu se poate avea chiar totul de la viaţă, nu-i credeţi?

— Dar cum voi putea face toate astea. Eu nu ştiu dacă…

— Volpe, nu mă dezamăgiţi. Sunteţi la o răscruce, un drum duce la Elena, la două de mii de dolari şi la o viaţă nouă. Celălalt duce către moarte care poate fi foarte, foarte lentă şi dureroasă. Volpe simţi că se sufocă.

— Şi când… ar trebui să o fac?

— Azi? Mâine? Când credeţi că e momentul, dar nu mai mult de duminică. Volpe îl privi mirat.

— Nu are cum să funcţioneze. Ştiţi prea bine că trebuie să pară un accident. În caz de crimă, cartea va rămâne ascunsă pentru alţi douăzeci de ani, cel puţin. E una din condiţiile lui de Mola şi o ştiţi şi voi.

— Avem deja pregătiţi trei doctori care vor declara că săracul bibliotecar florentin a avut un atac fulgerător de… cum se cheamă, ah da, de gastroenterită galopantă care i-a adus moartea. Săracul, încă tânăr.

Nimeni nu va obiecta nimic, nu are rude care să cerceteze şi va fi înmormântat în grabă în cimitirul englezesc.

— De ce tocmai acolo?

— Pentru că nu merge nimeni acolo, doar englezii, firesc… Un loc ideal pentru odihnă. Răcoros, în mijlocul naturii, foarte pe placul lui de Mola. Deci, sunteţi gata? Volpe şi-o imagină pe Elena, goală, în lanţuri, în mijlocul unei „haite” de oameni care o dădeau râzând de la unul la altul, şi pe el se imagină cadavru, plutind pe Arno, hrană pentru peşti. Îşi aplecă privirea. Şi-l văzu pe Giacomo de Mola cu ochii lucioşi mirat de viitoarea moarte.

— Da, cred că da, murmură el. Fără prea multă convingere luă fiola, o introduse în cutiuţa ei, după care o băgă în buzunar.

— Un ultim detaliu, Volpe. Fiţi foarte atent la ceea ce vă spune. După ce aţi făcut ceea ce este de făcut, nu ne chemaţi. Oriunde veţi fi, duceţi-vă la „Caffe del Moro” şi comandaţi un cidru. Aşteptaţi jumătate de oră şi vă reîntoarceţi acolo unde l-aţi lăsat pe de Mola. În acel moment puteţi avertiza poliţia despre deces. Vom apărea şi noi şi vom face împreună tot ce e de făcut pentru a intra în posesia cărţii, în speranţa că această carte merită. Ah, până în ziua respectivă este inutil să încercaţi să o căutaţi pe „doamna” Elena. Ea e, să spunem, oaspetele nostru. Volpe îşi luă sacoul şi fără să spună un cuvânt ieşi. Deja decise pentru ceea ce avea de făcut.

Rămas singur, Zügel bătu în perete încercând să reproducă un *sol-sol-sol-mi*, începutul celebrei simfonii, a cincea de Beethoven. După exact un minut, cineva bătu în acelaşi mod în uşa care dădea în altă cameră.

— Intră, Elena, e deschis. Elena Russo, cu hainele care-i scoteau în evidenţă formele plăcute intră în cameră cu pas decis. Zügel aprinse o ţigară şi i-o dădu.

— Ai auzit tot?

— Tot. Cred că de frică a făcut pe el.

— Atunci, o va face.

— Da, din câte îl cunosc eu.

— Mă gândeam că aşa e, cred că l-am convins, mai

ales când i-am arătat lenjeria ta. Chiar dacă trebuie să spun că nu am fost niciodată prea expert în cuvinte, spuse el înlănţuind-o de fund şi trăgând-o spre el.

— Să nu-ţi permiţi…

— Ce anume? răspunse el frământându-i fesele.

— Să-mi spui că am coapsele moi, răspunse ea trimiţându-i în ochi fumul expirat. Coapsele mele sunt tari, ca şi cele ale Ondinei Valla. Dacă ţi le aşez în jurul gâtului, te pot strangula cu ele.

— Trebuie probat imediat, spuse Zügel luându-i ţigara din mână şi împingând-o pe pat. Din gentuţă, Elena scoase un mic pistol automat şi-l îndreptă spre el. Zügel ridică mâinile şi ea îi făcu semn să se dezbrace. Când rămase complet gol, încă sub ameninţarea pistolului, ea îi privi membrul în erecţie, îşi trase fusta în sus şi surâse.

— Acum chiar că putem proba.

Giovanni Volpe, rămas în spatele uşii, auzi totul şi rămase ascultând gemetele lor până când, cu pumnii albiţi de strânsoare…

FLORENŢA
Două ore mai târziu

Giovanni intră în magazinul de cărţi beat.

— Bună ziua, Giacomo, spuse cu o voce care nu părea a lui. De Mola îl privi mirat, nu-l văzuse niciodată în starea respectivă.

— Ce s-a întâmplat, Giovanni?

— Nimic, îngăimă el şi se îndreptă spre raftul cu noutăţi, adică achiziţiile mai recente, ca şi cum ar fi căutat o anumită carte.

— Mă gândeam să dau o privire la ediţia imprimată de „Stamperia del Fibreno” a „Procesului Masoneriei”.

— A, interesant, o găseşti mai jos, la „P” nu la „M”. În acel moment, încetând să mai mângâie coperta bogat

ornamentată, din argint, a operei lui Quinto Orazio Flacco[6] (editată la Londra în urmă cu mai mult de două secole), Giacomo îl privi pe deasupra ochelarilor.

— Te interesează masoneria? continuă el. De când? Nu ştiam!

Giovanni, aproape aşezat, îşi pierdu echilibrul, şi instinctiv, în încercarea de a evita să cadă, îşi căută un punct de sprijin, dar nu făcu decât să răstoarne nişte cărţi. Giacomo se îndreptă spre el să-l ajute, dar Giovanni îndepărtă braţele pentru a nu fi atins.

— Nu te apropia. Giacomo închise uşa de la intrare a magazinului cu cheia. Se aşează în faţa lui pe pardoseală. Giovanni părea o păpuşă răsfrântă pe podea, cu firele tăiate.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă Giacomo din nou. Giovanni ridică capul în timp ce un firicel de salivă îi ieşea din gură.

— Vrei să-ţi spun adevărul sau preferi să continui să te mint, aşa cum am făcut-o în ultima vreme?

— Adevărul, Giovanni, spuse de Mola încercând să înţeleagă cât era de beat celălalt.

— Vreau cartea, acum, imediat! ţipă el.

— Aia! continuă să strige el. Cartea secretă! Care nu se ştie unde se află! Pe care toţi o doresc.

— Cine o vrea?

— Ssshhh, nu trebuie să fim auziţi. Dacă ne aud ne ucid! Şi spuneau că o vor ucide şi pe Elena!

— Cine e Elena?

— Femeia mea. Ah, nu ştiai, eh? Da, am o prietenă, frumoasă, rafinată. Spunea că mă iubeşte şi că va veni cu mine. Şi eu cred. Pentru că eu cred totul!

— Giovanni…

— Nu mă atinge! ţipă el. Ascultă-mă bine. Ori îmi dai cartea ori te vor ucide.

---

6 Quintus Horatius Flaccus

— Te rog, spuse Giovanni pe un ton plângăcios, dă-mi cartea, oricum ei o vor lua, cu sau fără voia ta. Dă-mi-o, nu mă constrânge să…

— Să ce? spuse de Mola menţinând un calm aparent. Giovanni îi făcu semn să se apropie şi-şi puse degetul arătător la gură, făcându-i semn să tacă.

— Să te ucid… cu asta. Scoase din buzunar cutiuţa cu fiola cu otravă şi i-o arătă.

— E suficientă o picătură… e „tentradoxină”… e „trodoxină”[7], e otravă din peştele-balon. E puţin rău la început, dar după ce mori nu-ţi mai face rău. Giovanni începu să râdă ca un nebun. Giacomo de Mola simţi că demonii erau din nou în acţiune, că forţele întunericului ţeseau încă o dată vechea şi obişnuita pânză. Dar nu şi-a imaginat că au ajuns atât de aproape de el, şi mai ales atât de aproape de carte. Se ridică şi se duse la telefon. Ceru centralistei un număr internaţional: chiar dacă cineva îi supraveghea, acum nu mai avea importanţă. Acel număr dădea într-o altă centrală şi de acolo într-o altă parte a lumii. Dacă s-ar fi făcut legătura ar fi rostit acea blestemată parolă, pe care, toată viaţa lui sperase să nu o spună. Se făcu legătura şi puţin după auzi sunetul de apel în cască. Cineva ridică receptorul şi el spuse doar două cuvinte.

— „Omega arde!”, după care închise.

Acum mai ştia cineva că manuscrisul nu era în siguranţă, dar el şi numai el ar fi putut face ceva pentru a o ţine la adăpost sigur. Se apropie de Giovanni care era într-o stare de semiconştienţă. Îl ridică destul de uşor şi-l aşeză pe un fotoliu, rezervat în mod normal oaspeţilor din anticariat. Luă un pahar pe jumătate plin cu apă, dizolvă puţină pulbere de culoare gri, şi-l apropie de buzele lui Giovanni.

— Vrei să mă otrăveşti, Giacomo? spuse acesta cu

7 Tetrodotoxin (TTX) sau tetradotoxin.

limba împleticită şi zâmbind ca un imbecil.

— Nu, te va ajuta să dormi şi să-ţi alunge temerile, cel puţin pentru noaptea asta. Dar mâine dimineaţă va fi mai greu. Mâine, spuse pentru sine însuşi, va fi greu pentru toţi.

ROMA
Marţi, 19 decembrie 1486, spre seară

Innocenzo VIII îşi lepădă mantaua roşie şi aşeză pe un bust tichiuţa de mătase roşie, ornată cu zibelină care, în afară de a reprezenta rangul lui ţinea de cald ţestei calve, înconjurată doar de o fâşie de păr alb. Un slujitor îl ajută să-şi dezbrace vesta de in lucrată fin şi anume comandată la Genova, când intră un episcop al palatului, autorizat de a intra la orice oră în camerele papale private.

— Sanctitate, fiul dumneavoastră, Franceschetto vrea să vă vorbească urgent, spuse cu voce agitată. Innocenzo care era cu braţele ridicate pentru a permite slujitorului să-l dezbrace, coborî mâinile brusc. Preţioasa vestă se rupse la nivelul subţiorilor şi papa privea furios, când la slujitor, când la episcopul inoportun.

— „*Belan*, *figgeu! Poscitopiggia* cu *canchero!*”. Ca papă nu am pic de linişte. Spune-i să mă aştepte în cameră. Şi tu, vei repara stricăciunea cu salariul tău! Franceschetto era palid de furie, încă nicio noutate de la contele de Mirándola. Şi totuşi nu era dificil de dat de urma lui. Cu hainele lui scumpe, cu coama lui blondă nu putea trece neobservat. Nu suporta că-l scăpase dar intuia că avea în mâini ceva mult mai preţios, de pe urma căruia ar fi putut să scoată ceva bani de la papă, tatăl său. Nici nu se gândea să restituie cei cincizeci de ducaţi primiţi de la Giuliano de Medici, soţul încornorat. Cu puţin noroc, nu era o zi pierdută.

— „*Cossa ti veu*, *figge*?”

— Tată, vă rog, nu vorbiţi în genoveză. Nu o înţeleg şi o detest.

— Nu înţelegi un *„belin”*. Ce vrei? De ce atâta grabă?

— Voiam să vă înştiinţez că am ordonat arestarea contelui de Mirándola.

— Ce? ţipă Innocenzo cu faţa roşie de furie. Cum ţi-ai permis? Numai eu puteam să o fac! Şi cu ce acuzaţii?

— Din cauza denunţului din partea unui soţ trădat, tată, nobil şi el. Giuliano Mariotto era rudă îndepărtată cu Medici din Florenţa, chiar dacă obişnuia să spună că Lorenzo era vărul său. Şi ca nobil, cu vechea familie de Mirándola, nu avea nimic în comun. Oricum cu cincizeci de ducaţi ar deveni nobil oricine. Papa se arătă interesat, poveştile de budoar erau pasiunea lui.

— Povesteşte-mi tot, chiar şi detaliile. Franceschetto îi prezentă întâmplările. Giuliano de Medici ar fi denunţat pe contele de Mirándola pentru că i-ar fi răpit soţia cu ceva timp înainte pentru a fi cu ea. Aşa susţineau şi nobilii care erau cu el (doar nişte soldaţi la ordinele lui, oameni fără prea mare importanţă), dar mai ales avea confesiunea soţiei, care recunoscu cele întâmplate şi era gata să susţină că fusese vrăjită de demon, care o obligase să stea cu amantul ei. Franceschetto ştia bine că asta e o minciună colosală; adevărata istorie a fugii lui Mirándola cu Margherita făcuse înconjurul Italiei, dar în faţa banilor oferiţi de soţul înşelat, Franceschetto se prefăcu că ia în seamă cele povestite de soţul încornorat.

— Tată, nu e vorba de onoarea unui nobil trădat, dar şi de ceva ascuns. Am considerat să acţionez imediat, în numele vostru evitând ca Giuliano să se adreseze inchizitorilor şi mijloacelor lor. Ştiu cât de mult apreciaţi chestiunea Mirándola. Innocenzo se aşeză pe tronul lui tapiţat, pe care câteodată, seara îi plăcea să se retragă pentru a citi. Începu să se joace cu chipurile de îngeri sculptate pe braţele aurite şi să dea din picioare, ritmic şi

nervos. Fiul lui avea o extraordinară capacitate de a minţi, dar o făcea aşa de bine că merita să-l creadă. Felul imprudent de a acţiona al fiului câteodată făcea bine. L-ar fi interogat din nou pe Mirándola, l-ar fi tratat bine, cu grijă, în aşteptarea verificării acuzaţiilor aduse. Ar fi făcut în aşa fel încât să fie condamnat ca un prieten şi acest lucru l-ar fi terorizat şi mai mult pe conte. Nu e nimic mai rău decât a fi tratat într-un mod omenesc de propriul ucigaş, pentru că în orice moment se poate schimba bunătatea în răutate, ca şi metodele interogatoriului. Aşa cum aşteptarea plăcerii produce plăcere, şi aşteptarea torturii măreşte frica. Dar era şi altceva, simţea, o vedea în expresia feţei fiului său.

— Da, răspunse, înţeleg. Ai făcut bine. Dacă la mijloc mai e şi altceva, lucrături diavoleşti sau vrăjitoreşti e mai bine să acţionăm imediat. Şi dată fiind poziţia şi rangul contelui, e mai bine să se ocupe papa decât Inchiziţia. Acum, pentru Franceschetto începea partea mai puţin plăcută. Îşi coborî capul şi îşi puse o mână pe piept.

— Mulţumesc, tată. Totuşi, contele a scăpat capturării şi cred că va fi prins până diseară. Innocenzo se ridică în picioare.

— Fugit? Cum a reuşit? Ce fel de soldaţi ai trimis să-l prindă? Franceschetto frământa mânerul sabiei, dar continua să fie calm.

— Cei mai buni oameni ai mei, tată. Dar înăuntrul bisericii „Santo Spirito”, unde era capcana, era ascuns un om, o bestie, un asasin fără scrupule, care l-a ajutat să fugă şi care a ucis trei din oamenii mei. Poate patru.

— Şi m-ai deranjat ca să-mi povesteşti despre eşecurile tale?

— Nu, tată, răspunse Franceschetto cu o grimasă între ofensat şi complăcut. Treaba e că în timp ce-l căutam, l-am găsit pe cel mai bun prieten al lui, poetul Benivieni, care se iubea cu un tânăr…

— Nu se poate? Adevărat?! Am fost înştiinţat că este foarte răspândită această practică chiar şi între sfinţii noştri preoţi, îngăimă papa. Chiar dacă nu am înţeles unde este plăcerea. Cum să preferi un tânăr în loc de maliţiozitatea unei femei şi a găurii ei calde?!

— Nici eu nu ştiu, tată. Franceschetto întredeschise buzele într-un zâmbet uşor. Sângele bun nu minte, dar nu acest lucru merită atenţie…

— Atunci dă-i înainte, vorbeşte. Ce aştepţi?!

— Ştiu cât sunteţi interesat de scrierile contelui de Mirándola, de „Tezele” lui…

— Da, murmură Innocenzo. Vrea să le aşeze în locul papei… al meu…!

— Bine, nu am găsit doar numeroase copii ale celor „Nouă sute de teze”, acelea publicate de tipograful evreu, dar şi…

— Încetează să zâmbeşti şi spune-mi ce ai găsit, pramatie, cu tot respectul pentru săraca ta mamă.

— Două manuscrise, tată, pe care le-am adus cu mine. Cred că valorează mai mult decât contele. Iată-le, sunt ale voastre.

Innocenzo luă din mâinile fiului un manuscris compus din câteva zeci de pagini. Privi cele scrise cu roşu, de mână, de mai multe ori: „ULTIMAE CONCLUSIONES SIVE THESES ARCANAE IC”.

— Ce sunt astea?

— Dacă profesorii mei, aleşi de dumneavoastră nu au fost nişte măgari, asta înseamnă „Ultimele Nouăzeci şi Nouă de Concluzii”, sau mai degrabă „Tezele Secrete”.

— Ştiu încă să citesc în latină! Vreau să ştiu ce sunt aceste teze secrete, tună Innocenzo lovind cu pumnul în braţul jilţului. Franceschetto ştia când să se teamă de furia tatălui şi ăsta era unul din momente. Luă un aer trist, la fel făcea şi când era copil, aduse pumnii strânşi la gură şi închină capul.

— Tată, mă gândeam că ştiaţi. Au fost găsite într-un sertar ascuns, în interiorul unui dulap. Şi mă gândeam că le căutaţi, că ar avea o mare valoare pentru dumneavoastră.

— Nu ştiam nici măcar de existenţa lor. Îmi imaginez că le-ai citit, nu-i aşa?

— Nu tată, răspunse cu sinceritate Franceschetto. Am citit doar ce era pe copertă, şi cum le-am primit aşa vi le-am adus.

— Dă-mi să văd… Dar ce glumă e asta? Paginile sunt lipite. Cum ai făcut? Ce ai făcut?

— Nimic tată, vă jur pe binecuvântata Fecioară că aşa le-am găsit. Innocenzo încercă să deschidă paginile, dar acestea păreau să formeze un bloc unic. Încercă să le desfacă cu unghiile, cu vârful unui stilet, dar nu reuşi nimic.

— Câte copii ai spus că erau?

— Doar două, tată, cea care o ţineţi între mâini şi asta, dar pare lipită ca şi prima.

— Las-o aşa cum e şi nu le atinge cu mâinile murdare! urlă papa care continua să murmure pentru el: „teze secrete, alte noutăţi de la acel nebun posedat de diavol… care să-l primească şi mai glorios decât prima dată, şi închise în acest fel anume, pentru ca nimeni să nu le poată deschide”.

— Tată, pentru a le deschide chemaţi-l pe fratele Lorenzo, alchimistul. Innocenzo VIII privi în jur şi-şi fulgeră fiul cu privirea.

— Nu spune „*belinate*”, Franceschetto, care alchimist? Nu-ţi aminteşti, poate, că de mai bine de două secole, alchimia a fost interzisă de „Sfânta Biserică Romană”?

— Voiam să spun chimistul, tată, se corectă Franceschetto.

— Bravo, e o idee bună. Du-te şi cheamă-l pe chimist,

pe fratele Lorenzo. Să fie aici peste vreo cinci minute. Călugărul veni la puţin timp după, aproape târât de Franceschetto care, după reacţia de pe chipul tatălui său, pierdu ocazia de a scoate ceva bani din serviciul făcut. Călugărul avea şorţul acoperit cu tot felul de pete şi ars în mai multe locuri.

— Frate, văd că eşti mai gras decât ultima dată când te-am văzut, înseamnă că te plătesc prea mult; dar ai ocazia să-ţi dovedeşti măiestria şi să faci în aşa fel să nu-mi pară rău. Priveşte acest manuscris şi spune-mi ce crezi. Călugărul luă manuscrisele din înseşi mâinile papei şi închinându-se, arătă papei tunsoarea specifică ordinului călugăresc din care făcea parte; părul rămas era pe jumătate ars, pătat în diverse culori, de cine ştie ce substanţe, în timp ce craniul era pătat de o culoare verde ireală. Scoase din buzunar o pereche de lentile groase şi începu să observe cartea stranie.

— Hârtie de Florenţa, murmură el, cerneală de Veneţia, poate obţinută din miniu de plumb. Dar e lipită, Sanctitate!

— Bravo, văd că studiile tale folosesc la ceva, netrebnicule Sigur că e lipită, de aia te-am chemat! Eşti în stare să dezlipeşti foile?

— Voi încerca Sanctitate, spuse încercând să se depărteze cu documentul sub braţ.

— Dar unde crezi că pleci, frate?

— În laboratorul meu, Sanctitate, acolo am instrumentele mele, substanţele mele…

— Nici să nu te gândeşti. Adu totul aici. Cartea nu va ieşi din această cameră. Călugărul se îndepărtă repede, pentru a reveni cu cele necesare după puţin timp. Întinse pe masă tot felul de fiole şi cârpe colorate, cu puternic miros de acid. Franceschetto se aşează pe o treaptă, sub fereastră. Cu lama pumnalului începu să ascută un băţ luat dintre lemnele din şemineu, observând mişcările

călugărului cu aer aparent distrat, dar ameninţător. Chimistul începu să transpire şi răsturnă o fiolă al cărui lichid începu să fiarbă pe suprafaţa mesei.

— Ai grijă, bestie! urlă Innocenzo. Fratele Lorenzo curăţă masa cu o cârpă dar se arse la mână. Începu să clătească respectiva cârpă într-o soluţie apoasă. Durerea era din ce în ce mai mare şi mâna se înroşea din ce în ce mai mult. Innocenzo încruntă sprâncenele văzând călugărul care se mişca din ce în ce mai nesigur şi fără putere.

— Opreşte-te! îi ordonă. Ce ţi-ai făcut la mână?

— Nimic, Sanctitate, vă mulţumesc, dar nu vă preocupaţi.

— Nu sunt preocupat pentru tine, ci pentru carte. Arată-mi mâna! Călugărul întinse mâna spre papă care-şi acoperi ochii. Bucăţi de piele se desprindeau şi atârnau de mână şi deja apăruseră bucăţi de carne vie. Innocenzo făcu o grimasă şi-şi îndepărtă privirea de ceea ce vedea.

— Du-te frate, ordonă. Las-o baltă înainte de a face alte daune.

— Sanctitate, eu… Fratele Lorenzo nu reuşi să termine fraza că leşină. Franceschetto făcu semn la doi servitori de a curăţa masa şi de a-l lua pe călugăr. Un miros de acid, amestecat cu cel de carne arsă stăruia încă în încăpere.

— Deschide-ţi ferestrele, ordonă papa, aici nu se respiră.

— Tată, eu cred…

— Nu mă deranja şi mai ales nu te gândi. Aici greşeşti. Tu nu trebuie să gândeşti! Franceschetto îl privi cu ură, dar Innocenzo nu reacţionă. Era obişnuit cu acele priviri şi cu faptul că proveneau de la fiul lui, de la acel fiu şi nu-l mai deranjau deloc.

— Acum du-te, continuă el, şi trimite să-l cheme pe Cristofor. Am nevoie de el în cel mai scurt timp posibil.

— Cristofor? De ce? întrebă Franceschetto dar îşi dădu seama imediat de greşeală. Toţi ştiau că Cristofor era, dintre nepoţii lui Innocenzo, preferatul acestuia. Şi mai ştiau că fiind nepot al papei, însemna un fiu nerecunoscut. Atunci când libidinosul Giovan Battista Cybo, (viitorul papă Innocenzo VIII), neavând încă împlinit optsprezece ani, lăsă însărcinată pe fiica mai mică, încă minoră, a familiei Perestrello din Genova, tatăl său, senatorul Araño, trecu totul sub tăcere şi-şi expedie fiul la curtea regală de la Napoli. Dar cu trecerea anilor, acel fiu secret devenea tot mai drag viitorului papă, mai ales că fizic îi semăna extraordinar şi nu pierdea nicio ocazie să-l ştie aproape de el. Franceschetto, temându-se pentru succesiune, foarte gelos, ajunse chiar să-l urască. Papa îl privi cu o căutătură feroce.

— De ce am nevoie de el? Pentru că asta e plăcerea mea, fiule. Franceschetto nu-şi amintea să-l fi auzit pe tatăl lui adresându-i-se „fiule”, dar lipsea orice urmă de afecţiune şi plecă în fugă din cameră.

— Aşteaptă.

— Da, tată.

— Acel prieten al contelui de Mirándola, acel Benivieni, unde e acum?

— La „Torre di Nona”, tată…

— Bine, dar fă în aşa fel ca să nu păţească nimic. Nimic care să nu-i fie pe plac, desigur. Ai să vezi că va deveni bun prieten cu colegii de celulă. Dar nimeni să nu-i atingă un fir de păr măcar. Franceschetto înclină capul, scurt, şi deschise uşa.

— Aminteşte-ţi. În spatele lui, continuă Innocenzo zâmbind la dublul înţeles ce-l dădu cuvintelor rostite, este Lorenzo de Medici, care, în scurt timp ar putea deveni socrul tău. Franceschetto de întoarse brusc, lovindu-se cu capul de uşă.

— Ce anume?

— Toate la timpul lor, ai răbdare. Acum du-te. Îl vreau pe Cristofor, acum. Şi-l vreau şi pe Mirándola. Şi încercă să nu mai dai greş de data asta.

ROMA
Marţi, 19 decembrie 1486, noaptea

Giovanni greşi strada de mai multe ori, dar nu obişnuia să ceară informaţii. Recunoscu de departe „Porta de Castello”. Zeci de torţe o iluminau, trimiţând reflexe roşiatice care se reflectau pe cărămizile zidurilor impunătoare. Deşi târziu, sesiză o anumită frământare la poartă şi nu era persoană care să nu fie oprită şi controlată. Auzi nişte ţipete şi văzu un om scăpând; îi trecu pe dinainte în fugă, dar imediat fu ajuns de un soldat călare, care, cu o lovitură la cap îi trimise la pământ. Leşinat sau poate mort. Un bărbat pe o căruţă se apropie întrebându-l dacă nu voia să cumpere bucăţi de stofă de Damasc. Abia ajunse în oraş, căci a doua zi era zi de târg. Dar adăugă că dacă domnul doreşte să cumpere, ar fi oferit marfa cu jumătate de preţ. Giovanni ar fi cumpărat toată căruţa în schimbul câtorva informaţii, dar nu avea decât puţinii bani oferiţi de Eucharius.

— De unde vii, negustorule?

— De la Pesaro, domnule, cel mai frumos oraş din lume, de când se află sub protecţia nobililor Sforza.

— Un drum lung şi am văzut că aproape era să nu intri…

— Aveţi dreptate, domnule, toţi sunt agitaţi. Multe porţi de intrare în oraş sunt închise, dar mai ales, să ieşi din Roma, acum e foarte greu.

— Ştii, poate, din ce motive?

— Pare că sunt în căutarea unui nobil acuzat de nu ştiu ce delicte, cred viol, vrăjitorie şi erezie. Dumnezeu să mă apere de întâlnirea cu acel demon, spuse el făcându-şi

semnul crucii.

— Aşa să fie, încuviinţă Giovanni.

— Deci, domnule? Doriţi să cumpăraţi? Doriţi să vedeţi o bucată de brocart abia adusă din Persia?

— Te voi găsi la târg, om bun, şi acolo poate vom face ceva afaceri.

— Vă aştept, domnule, la piaţă la „Parione”, nu aveţi cum să greşiţi! Omul îşi îndemnă calul care, obosit, ducea după el căruţa plină cu marfă. Giovanni îl privi aproape îndoit sub greutatea zilelor de mers şi-i zâmbi în gând. Acesta se mai întoarse o dată şi-l salută dând din mână.

"Viol, vrăjitorie şi erezie”: acel om căutat era el, acum ştia la ce să se aştepte. Nu numai drumurile de ieşire erau închise, dar era şi periculos de a fi văzut pe stradă. Se întoarse din nou pe unde venise şi se îndreptă spre vechiul „Borgo”, unde printre şantiere ar fi găsit adăpost pentru noapte şi, mai mult decât de bandiţi, ar fi trebuit să aibă grijă la spioni şi la soldaţi. În timp ce căuta un loc bun unde să se cuibărească se auzi chemat de o voce tânără şi cristalină.

— Conte! Se întoarse şi văzu o tânără care după cum era îmbrăcată nu putea fi decât prostituată. Haina, lungă până la picioare, era de un verde intens, uzată şi cu multe pete. O cămaşă cu broderii, ruptă pe alocuri lăsa să se vadă un sân încă tare.

— Mă cunoşti?

— Nu, dar aşa îmbrăcat şi cu felul de a merge, căutând un refugiu în mijlocul pietrelor, nu puteai să fii decât un nobil. Un conte, deci? Felul în care fata zâmbi nu semăna cu cel cu care femeile încercau să atragă clienţii, nobili, negustori sau oricine ar fi trecut pe lângă ele. Dantura, mică şi îngrijită nu părea afectată de distrugere. Giovanni zâmbi şi el. Dar ceea ce auzi îi îngheţă sângele în vine.

— Pe tine te caută, nu-i aşa? Unde au ajuns să-l

caute! Prin bodegi, bordeluri, în locurile unde nici nu s-a gândit să se ascundă. Privi fata în ochi dar nu observă niciun gând ascuns.

— Da, eu sunt, dar pe onoarea mea, nu am comis nicio ilegalitate. Ea râse cu bucurie, scuturându-şi capul.

— Ştiu, nu e nevoie să te justifici. Nu am nevoie de ochii lui Dumnezeu pentru a înţelege că ai suflet curat, mi-e de ajuns să citesc în ai tăi. Vino cu mine, nu e bine să apari în public. Îl luă de mână şi Giovanni se lăsă condus pe străduţe întunecate, iluminate ici şi colo de luminile din taverne, de unde se auzeau ţipete, râsete şi înjurături.

Intrară pe o poartă. Fata luă o lumânare dintr-o scobitură din perete, a cărui tencuială odinioară albă, acum era pătata de tot felul de mizerii.

— Camera e mult mai curată, spuse ea cu puţină ruşine în voce. În timp ce urcau scările, un om apăru la etajul de sus şi coborî în grabă, cu pantalonii încă descheiaţi şi urmărit de insultele unei voci de femeie. Se feriră pentru a nu fu loviţi, ia ea zâmbi din nou cu o uşoară umbră de maliţiozitate.

Camera era aproape goală, cu o saltea din paie, un mic dulap şi un lavabou. Dar era curată şi în aer plutea un miros uşor de lavandă. Prin mica fereastră nu trecea nici cel mai mic fir de lumină, părea zidită.

— Au fost deja aici, cu motivul de a căuta pe cineva şi nu au găsit nimic şi pe nimeni, în afară de mine, dar pare că erau mai mult decât mulţumiţi, spuse fata cu tristeţe în glas. Aici eşti în siguranţă, iar dacă vrei, mai am puţină pâine. Vinul l-au băut pe tot.

— Cum te numeşti?

— Leonora. Şi tu?

— Giovanni. De ce faci toate acestea, Leonora?

— Pentru că bunica mea, înainte de a muri mi-a spus că „să ajuţi un rănit, mai degrabă decât să duci coroana de lauri învingătorului”. De după o perdea improvizată

Leonora se dezbrăcă de haine, le împături cu grijă şi se întinse pe pat, la perete.

— Vino, Giovanni, nu-ţi face griji pentru sufletul tău sau pentru acea doamnă norocoasă care se bucură de fidelitatea dragostei tale. Vom fi aproape şi ne vom încălzi ca doi pui fără mamă.

Giovanni se întinse lângă ea după ce-şi dădu jos preţioasa pelerină. Ea se trase mai lângă el; în dulceaţa somnului şi el o îmbrăţişă fără niciun fel de dorinţă, cu toate că era frumoasă. Rămase pentru mult timp cu ochii în tavan şi începând să se obişnuiască cu întunericul îşi opri privirile pe traversele de lemn ale acoperişului în care erau băgate piroane. Îşi imagină propria viaţă, ca o traversă robustă, nici prea cizelată dar nici prea „grosieră" şi erau încă departe timpurile când va fi atacată de cariile bătrâneţii. Dar cu cuie, care lăsau urme adânci, poate încercând să o rupă în bucăţi, sau poate în realitate, pentru a o ţine încă întreagă şi fără de şubrezenie. Luă manuscrisul şi-l băgă sub pat până se opri de ceea ce sigur era oala de noapte. Cu mantia se înveliră amândoi şi zâmbi. Ultimul gând era pentru visul care l-ar fi însoţit în acea noapte, şi care veni la puţin timp după ce închise ochii.

O visă pe Leonora şi pe Margherita, până când chipurile lor se contopiră în unul singur. Apăru şi sfera de foc care le îndepărtă pe amândouă şi cu care Giovanni Pico, conte de Mirándola începu o lungă şi liniştită discuţie. Era în pântecele mamei şi viaţa se scurgea înainte şi înapoi: totul era la locul lui la interior, drept, plin de iubire. Până când veni timpul să se nască. Respiraţia i se făcu greoaie şi întrebă sfera dacă totul era inutil.

„— Mi-am îndeplinit drumul spre cunoaştere şi am ajuns la tine. Dar dacă voi fi numai eu, ce sens vor avea toate acestea? Cine va mai ajunge la tine?"

— Vor afla Giovanni, „*caetera norunt*", vor cunoaşte

şi altele, de la Occident până la Orient, de la Tago până la Gange, până la antipozi. Tu trebuie doar să le laşi cheia când va fi timpul.

— Aşa va fi, voi lăsa cheia pe mormântul meu, dacă voi avea timp.

— Vor veni acele zile, Giovanni, alţii deja ştiu". Giovanni avea încă pe buze „*caetera norunt*" când lumina zilei, puţină din cauza străzilor mici şi strâmte intra greoi prin mica fereastră. Se treziră aproape împreună, învăluiţi de o plăcută toropeală. Leonora se ridică.

— Cântă, te rog, îi spuse ea în timp ce-şi făcea nevoile după perdea, în oala de noapte. Mă ruşinez din cauza zgomotului. Giovanni începu să recite o poezioară de dragoste, dar pe un ton bisericesc. Auzi fata râzând şi acest lucru mai acoperi din zgomot. Privi sub pat şi lângă manuscris nu văzu ceea ce credea că este – o oală de noapte – ci un fel de cilindru de cupru.

— L-am găsit pe malul Teverelui şi l-am luat. Dacă-ţi place ţi-l dăruiesc. Dar ce ai păţit? Pari schimbat, dimineaţa ţi-a adus zâmbetul pe buze?

— Am doar gândurile limpezi, clare, Leonora.

— Mă bucur. Ştii, odată cu lumina zilei pleacă coşmarurile şi gândurile devin mai limpezi.

— Eşti înţeleaptă.

— Nu mi se pare, doar urmez ceea ce-mi dictează inima. Chiar dacă câteodată inima sângerează, unele gânduri fac viaţa mai uşoară.

— Am decis să o urmez şi eu, cauză din care nu mi-e ruşine să-ţi cer încă ceva pentru mine.

— Aşa ziua începe bine! Cu cineva care are nevoie de tine. Leonora făcu o plecăciune nostimă.

— Domnule conte, la dispoziţia dumneavoastră.

— Mulţumesc Leonora, mulţumesc din inimă, spuse Giovanni zâmbind, şi mai ales că ştii tot, iar ceea ce nu ştii îţi închipui, îţi voi deschide inima mea. Ascultă, nu am

decât puţini bani, dar eu aş avea nevoie de mai mulţi… Dar hainele care le am pe mine pot valora mult, chiar dacă din prudenţă e mai bine să le vând ieftin. E cineva care vinde stofe, azi la târgul din „Piazza del Parione”.

— Ştiu eu unde se fac cele mai bune afaceri. Dă-mi lucrurile tale şi ia-ţi ceva din dulap. Sunt cam modeste dar curate, le-am spălat chiar eu, de mai multe ori. Şi aşteaptă-mă aici, nu pleca nicăieri, poate fi periculos. Ai să vezi banii pe care ţi-i voi aduce, îţi vor ajunge pentru o călătorie până în China ("Catai” în textul original).

— Bine, Leonora, eşti o persoană cu multe aptitudini, demne de laudă. Ştii chiar şi una din cărţile mele preferate, „Milionul” de Marco Polo. Numai el spunea Chinei „Catai”. Deci ştii să citeşti?

— Şi să scriu. Să cânt şi să cos. Totul datorită călugăriţelor de la „Santa Chiara” care m-au crescut după moartea bunicii mele. Şi nu numai, ştiu să citesc şi în palmă.

— Vrei să-mi citeşti şi în palma mea? întrebă Giovanni.

— Mi-ar plăcea, spuse amuzată, dar vezi că nu sunt o vrăjitoare, dacă la asta te gândeai.

— O vrăjitoare?! Nu, nu eşti deloc, sau măcar în sensul în care crezi tu. Giovanni zâmbi, depărtă braţele şi rotindu-se în jurul lui însuşi, părea că îmbrăţişează tot universul.

— O vrăjitoare e o bătrână respingătoare care invocă demonii infernului pentru a o ajuta să devină frumoasă sau să aducă ghinionul în casa cuiva. Tu ai făcut ceva din toate acestea? Leonora coborî privirea şi negă dând din cap, rămânând în joc.

— Nu, domnule conte, răspunse ea cu umilinţă.

— Vezi atunci că, chiar dacă utilizezi magia, nu eşti o vrăjitoare. Leonora, magia nu e altceva decât căutarea „Binelui” pe pământ, e ştiinţa perfectă atunci când descrie

cerul (şi Pico ridică mâna indicând cu degetul spre cer), sau naturală atunci când descrie pământul, spuse Pico arătând cu un deget pământul.

— Câte lucruri ştii… eşti chiar şi un magician?

— Nu, răspunse el serios, aşa cum tu nu eşti o vrăjitoare. Magia sălăşluieşte în fiecare din noi, numai că nu ştim cum să o recunoaştem. E ca şi cum la interiorul nostru sunt ascunse tezaure imense, dar nu ştim drumul pentru a le găsi. Dar sunt şi semne care…

Privirea temătoare a Leonorei îl făcu pe Giovanni să se oprească. Nu era momentul pentru a se dezvălui şi nici nu voia să o înspăimânte.

— Acum ajunge cu discuţiile despre acest fel de magie. Tu erai pe cale să o pui în practică. Care mână vrei să o citeşti? Stânga, cred…

— Nu, amândouă. Mâinile îmi transmit ceva. E ca şi cum strângându-le aş putea cunoaşte mai bine pe cineva. Gândurile sale, sentimentele sale, dacă e om bun sau rău. Dacă e rău, nu-i spun, inventez o minciună şi nu mă mai gândesc la asta.

— Şi cum fac să cunosc decizia ta, dacă-mi spui sau nu o minciună?

— Deja te-am apreciat, voiam doar să ştiu mai multe despre tine. Giovanni îi întinse mâinile şi Leonora le privi admirându-le forma. Erau mari dar delicate, cu degete lungi şi subţiri, cu o anume forţă nervoasă. O mână cu trăsături masculine şi feminine în acelaşi timp. Le strânse cu delicateţe şi închise ochii. Simţi o multitudine de senzaţii şi cu un fior se desfăcu de mâinile lui.

— Eşti frumos, Giovanni şi eşti şi tânăr. Dar mâinile tale mi-au dat o senzaţie stranie: am simţit trecând prin mine o viaţă întreagă, ca aceea a unui om care a văzut destule. Se pare că ai focul la interior, e ceva care arde. Ceva care ar putea incendia totul dacă ar găsi calea să iasă la exterior. Pico rămase pentru un moment mut.

— E sfera mea, Leonora, ai văzut bine.

— Ce sferă?

— Acea care apăru în ziua naşterii mele. Medici şi moaşele prezente la naşterea mea, în ziua sorocită, văzură o sferă de foc stând prin cameră. Am revăzut-o în ziua morţii mamei mele, când aveam cincisprezece ani. Şi din acea zi eu o simt, o văd înăuntrul meu. Am văzut-o şi noaptea trecută şi mi-a şi vorbit. Eşti prima persoană care fără a şti de ea i-a simţit prezenţa. Mă gândesc că nu sunt total nebun.

— Nu, nu eşti nebun, Giovanni. Corpurile amândurora se apropiară aproape imperceptibil, dar pentru moment amândoi făcură un pas înapoi, coborând privirea.

— Dar în schimb eşti foarte curios. Ai vrea să ştii cine sunt cu adevărat. Dar e târziu şi trebuie să rezolv problema ta. Leonora îi zâmbi şi plecă cu hainele într-un sac, decisă să scoată un preţ cât mai bun pentru ele.

ROMA
Luni, 25 decembrie 1486

Innocenzo VIII terminase de puţin timp slujba solemnă de Crăciun. Precedat de douăzeci de cardinali şi urmat de patruzeci de episcopi era aşezat pe jilţul portabil, purtat pe braţe de cărăuşii pontificali, îmbrăcaţi în roşu aprins. Cu mâna înmănuşată în alb binecuvânta adunarea de nobili şi negustori, veniţi să asiste la „*Missa Solemnis*". Franceschetto împreună cu cardinalul-camerleng Sansoni erau deja în marea sacristie a bazilicii, gata amândoi cu un aer sever să-i primească pe novicii care abia începeau să cunoască tainele religiei, o masă de oameni fremătătoare, care se călcau în picioare la intrare, ţinuţi la respect de un grup de gărzi în uniforme de paradă. Pe biroul impunător de stejar din încăpere erau clădite numeroase pergamente,

unele dintre ele deja aveau pe ele sigiliul papal (Franceschetto avea mereu la îndemână unul). Era un moment mult aşteptat, pentru că în zilele de Crăciun şi de Paşte era o mare vânzare de indulgenţe, cel mai înfloritor comerţ întreţinut de biserică şi care, prin della Rovere, precedentul papă, fu introdus pe scară largă. Dar el, de acord cu tatăl lui, papa şi cu Sansoni, făcu acest trafic şi mai înfloritor, reducând preţurile şi pentru oamenii mai puţin bogaţi. Fiecare plătea acum pentru ceea ce putea, nu se mai plătea în funcţie de păcatele făcute şi dacă poporul spunea despre papă că Sanctitatea sa se ridică dimineaţa de lângă prostituate pentru a închide şi a deschide porţile Purgatoriului şi Paradisului, o făceau doar din invidie.

Ziua de dinainte începu sub cele mai bune auspicii: o furtună violentă se abătu asupra Romei şi un fulger lovi cu „furie” în tumul inamicilor Orsini şi puţin lipsi să nu provoace moartea cardinalului Giovanni Battista, vărul lui Lodovico Orsini. Astfel papa, în timpul slujbei solemne asemănă fulgerul cu „justiţia divină”, zugrăvind ororile Purgatoriului şi Infernului în tonuri aşa de înspăimântătoare şi întunecate încât Franceschetto decise să-şi facă iertate toate păcatele făcându-şi cadou o indulgenţă şi fără a cheltui nimic, aşează numele lui lângă sigiliul vicarului lui Hristos.

Franceschetto aflase de Cristofor că era pe cale să ajungă de la Genova, pentru a-i fi de folos tatălui său cu cunoştinţele lui de chimie şi alchimie. Innocenzo era bine dispus de veste şi începu din nou să-i zâmbească; încetase de a-i mai zâmbi din ziua în care îi dăduse cele două manuscrise de la contele de Mirándola.

Cardinalul Sansoni făcu semn unei gărzi să lase să intre primul „client”.

— Numele dumneavoastră, ceru fără să ridice ochii.

— Giovanni de Magistris, Eminenţă, răspunse omul. Sansoni îl privi în fugă, era gras şi asudat şi purta o pălărie

de lână neagră. Cămaşa de dedesubt, neagră şi ea părea de bună calitate, iar la gât avea un lanţ ce purta ca medalion o pană de gâscă.

— Sunteţi nobil?

— Nu, din păcate, Eminenţă, răspunse omul frământându-şi bereta în mâini.

— Ah, exclamă Sansoni arcuindu-şi sprâncenele. Rău, foarte rău, gândi el, cât îi putem cere acestuia?

— De unde sunteţi?

— Din Asti, Eminenţă.

— Şi cu ce vă ocupaţi?

— Sunt notar. Sansoni ridică capul rapid, la fel şi Franceschetto cu care schimbă priviri cu subînţeles.

— Luaţi loc, notare, spuse cu o voce brusc îndulcită; ce poate face „Sfânta Biserică Romană" pentru voi?

Leonora făcuse o treabă bună. Vânduse hainele contelui la un preţ bun, povestind cumpărătorului că ele aparţinuseră nimănui altuia decât contelui de Aragon. În treacăt schimbă o parte din bani şi Giovanni se trezi în pungă cu florini de argint şi scuzi cu simbolurile Florenţei şi Romei, ceva reali de la Napoli, mărci veneţiene şi nişte groşi genovezi. Conţinutul tipic al pungii unui negustor, în plecare din Roma după ce încheiase o bună afacere. Nu lipseau nici bănuţii necesari pentru micile cheltuieli sau pentru pomeni, pe durata călătoriei. În sacul procurat de Leonora puse şi cilindrul de cupru în care introduse cu grijă manuscrisul. Leonora îi făcuse rost şi de un permis de trecere în alb, valabil pe tot teritoriul statului pontifical. Îl cumpărase de la un hangiu, care la rândul său îl câştigase la zaruri de la un căpitan al gărzii pontificale. Pe acesta scrise Giovanni Leone, numele cu care ar fi călătorit. Ca ultimă măsură fata îi sugeră să-şi taie părul, lucru pus imediat în aplicare chiar de ea şi ca ultim detaliu, îi spuse să-şi lase barba să crească, pentru câteva săptămâni. Trebuia să plece cât mai curând posibil şi pe un drum cu

cele mai puţine riscuri; spre Umbria şi de acolo, traversând domeniile bisericii ar fi ajuns la Florenţa. Leonora îi alese îmbrăcămintea specifică noii sale condiţii sociale, de negustor; o mantie de velur negru care ajungea puţin sub genunchi şi o pereche de jambiere de piele, de culoare deschisă care se introduceau în cizmele înalte de piele. Omul care era gata de-a pleca din Roma nu se asemăna deloc cu tânărul nobil ajuns cu câteva luni înainte.

În momentul de rămas bun, el îi spuse să aştepte veşti de la el şi îi jurase că viaţa ei se va schimba. Ea îl îmbrăţişă şi-l ţinu aproape pentru câteva momente. Se îndepărtă brusc din îmbrăţişare, aproape fugărindu-l. Contele găsi loc la un poştalion cu şase locuri, trei ocupate de o doamnă cu un copil, probabil fiul ei, şi de un abate. La poarta de ieşire au fost opriţi pentru controlul documentelor, dar garda îi controlă sumar şi le făcu semn să treacă. După câteva sute de metri Giovanni privi pe fereastră şi văzu în depărtare turla bazilicii San Pietro. Îşi înfăşură în jurul feţei fularul lung şi închise ochii încercând să doarmă. Căruţa înainta încet şi unduirea ritmică îl îmbia la somn, întrerupt continuu de pavajul pe alocuri distrus, rămas din vremurile Romei antice. La „Civita Castellana” s-au oprit pentru două ore, moment propice pentru oameni şi cai să-şi refacă forţele. În timp ce aşteptau să plece, băieţelul începu să se joace cu un titirez de argilă sub privirile veghetoare ale mamei sale. Abatele păru să profite de acel moment când erau singuri şi se apropie.

— De unde sunteţi, stimate tânăr? Giovanni se puse imediat în gardă, trebuia să fie foarte prudent, măcar până la graniţa cu Republica de Florenţa, pe care statul statul pontifical o strângea ca un cleşte, ajutat şi de Republica de Siena, care-şi simţea independenţa ameninţată în continuu de pretenţiile puternicilor conducători ai Florenţei.

— La „Nocera Umbra” abate, răspunse, pentru a nu

lăsa să se vadă că merge direct la Florenţa, cu treburi în biserica Sfântului Francesco.

— Dar e splendid, răspunse abatele, şi eu merg într-acolo. Înseamnă că vom fi tovarăşi de drum, vom discuta amical, vom recita rozariul, dacă vă face plăcere, adăugă el îndepărtându-şi ochelarii şi privindu-l în faţă. Ochii apoşi şi cuta de la gura zâmbitoare, rece, fără bucurie, l-au indispus pe Giovanni care răspunse în limita bunului simţ, cu o uşoară înclinare a capului şi o faţă care putea însemna orice. Acum chiar că trebuia să ajungă până la Nocera Umbra pentru a scăpa de individul periculos de incomod şi nu se simţea deloc liniştit.

ROMA
Miercuri, 27 decembrie 1486

— Vino Cristofor, vino fiul meu. Innocenzo VIII se simţi cu lacrimi în ochi şi gândindu-se la cât era de emoţionat se emoţionă şi mai tare. În realitate, medicii săi personali constatară că odată cu înaintarea în vârstă, vederea i se înceţoşa din cauza cataractei. Toţi erau susţinători ai teoriei lui Hipocrate privitoare la fluidele corporale, teorie potrivit căreia orice lichid coboară şi în acest fel, judecau aceştia în mod greşit, pe ochii papei cobora întunericul. Pentru a remedia acest lucru i s-a sugerat papei să se adreseze călugărilor de la „Sant'Eutizio". Aceştia trăiau şi operau în apropiere de munţii Sibillini şi de ceva timp cunoşteau şi secretele vindecării cataractei. Dar când Innocenzo văzu instrumentele cu care călugării veniră să trateze „ochii sfinţi", îi fugări în şuturi. Era adevărat că vederea îi scădea, că lăcrima mai mereu şi fără motiv, dar ochii erau ai lui.

— Sanctitate, binecuvântarea voastră, spuse Cristofor îngenunchind.

— Da, da, spuse papa în grabă ajutându-l să se ridice, ai toate binecuvântările mele, dar nu avem mult timp de pierdut. Cristofor se ridică şi aproape fiind împins în iatacul papei, unde a fost invitat să se aşeze în faţa papei, dar pe un fotoliu mai jos. De la înălţimea jilţului său, Innocenzo îşi privea fiul, văzându-se pe sine însuşi tânăr. Se asemănau extraordinar de mult: Cristofor nu era nici frumos nici înalt ca Franceschetto, dar în mod sigur era fiul lui. Aceeaşi faţă largă, aceeaşi frunte şi acelaşi nas uşor coroiat. Felul buzelor şi bărbia rotundă îi aminteau de trăsăturile comune. Se emoţionă din nou sau poate era penumbra care îl făcu să-şi forţeze privirea. Chiar dacă Cristofor nu făcea parte din suita de la Vatican, nu era nimeni altul în care să aibă încredere mai mare. Sau poate avea încredere tocmai pentru că nu făcea parte din suită. Oricum, nu ştia cum să înceapă.

— „*Dimme*, *figgeu*, *cosse ti ghe le chi a Roma*” – „Spune-mi, fiule, ce faci aici la Roma?”

— Tată, răspunse Cristofor perplex, dar îşi dădu seama că greşise formula de răspuns, credeam că m-aţi chemat dumneavoastră.

— Ah, da. E adevărat, eu te-am chemat. Şi ştii de ce?

— Ca să spun adevărul, nu.

— Exact! Cum ai putea să ştii? Poate Franceschetto… Papa îşi forţă privirea şi-l fixă, dar Cristofor mişcă din cap şi înălţă uşor din umeri.

— Mi-a spus doar să vin cât mai repede posibil, pentru că trebuia să-mi spuneţi ceva important. Lui Innocenzo îi plăcu răspunsul şi încercă să-şi găsească o poziţie mai comodă, dar în acel moment se simţea stând ca pe ace. Se ridică şi se îndreptă spre scrinul mare din lemn de nuc şi cadru de fier de la capătul patului cu baldachin. Fusese anume desenat de arhitectul Giuliano da Sangallo, dar fusese plătit de Lorenzo de Medici; o mică favoare, mai ales că Sangallo lucra numai pentru Medici. Cu cheia

mare, cu dublă danturaţie descuie încuietoarea şi dintr-un sertar scoase afară un manuscris.

— Ţine, îi spuse fiului său, ce crezi despre asta? Cristofor, disimulând mirarea luă manuscrisul în mâini şi începu să-l cerceteze curios. Innocenzo făcea du-te vino prin cameră, nervos. Guta îl făcu să se aşeze. Durerile specifice vârstei îşi spuneau şi ele cuvântul. Cristofor citi partea frontală, îşi trecu mâinile peste scris ca şi cum gestul în sine i-ar fi făcut cunoscut conţinutul acestuia.

— Pot să vă întreb un lucru, Sanctitate?

— Sunt tatăl tău, când suntem singuri cheamă-mă cu numele pe care-l merit. Aici suntem singuri, cel puţin aşa sper, spuse el privind în jur.

— Cum doriţi, tată. Ce preferaţi să fac?

— *Oh*, "*belan*”! Vreau să deschizi aceste foi. Dar fiind şi atent să nu distrugi paginile. Am încredere numai în tine, cunosc bine meşteşugul tău. Şi discreţia ta: nimeni, nici chiar tu nu ar trebui să citeşti aceste pagini, numai papa are acest drept, ne-am înţeles? Cristofor încuviinţă, nu era felul lui de-a pune întrebări pentru care era dificil de-a primi răspunsuri, dar trebuia să ştie care erau riscurile, în caz de greşeală.

— Pot şti, tată, cine a scris aceste pagini şi cine le-a lipit în acest mod?

— De ce te interesează? întrebă Innocenzo cu aer suspicios.

— Pentru că e mai bine de ştiut cu cine am de-a face. Dacă e arab, creştin, evreu, turc, spaniol sau persan, fiecare dintre ei are tehnica lui, fiecare cu metodele lui ascunse, dacă a dorit să ascundă ceea ce a scris. Şi este de la sine-înţeles ca eu să ştiu pentru a mă descurca mai bine.

— Bravo, Cristofor, aşa se face. De fapt, aceasta e ca o bătălie şi aici e inamicul pe care trebuie să-l găsesc. Cineva care a încercat să se îndoiască de autoritatea mea.

— Un neamţ?

— Nu, nu, de ce crezi că e un neamţ?

— Nu cred, tată, dar ştiu că în Germania aveţi inamici şi că aţi trimis acolo pe cei mai bravi călugări dominicani…

— Nu, nemţii nu au niciun amestec. Asta a făcut-o un italian, un nobil, unul care începuse să-mi placă până în momentul când a început să mi se împotrivească.

— Şi acesta e…

— Giovanni Pico, conte de Mirándola, spuse papa dintr-o suflare. Cristofor îşi privi tatăl, părea înfricoşat şi era prima dată, chiar dacă erau rare ocaziile când se întâlniseră şi-l văzu în acea stare.

— Îl cunosc după faimă, chiar dacă nu ca persoană… Dacă el a făcut asta, nu va fi deloc uşor. Dacă a vrut să protejeze aceste scrieri cred că a folosit diverse tehnici, unele foarte periculoase. Şi nu exclud ca paginile să fie impregnate cu *„cantarella”*.

— Ce e asta?

— O otravă, tată… Innocenzo uită de durerea dată de gută, sări de pe scaun şi începu să-şi frece mâinile, ca pentru a scăpa de urmele lăsate de contactul cu acele pagini.

— O otravă… spuse el privindu-şi fiul de parcă ar fi fost întruparea răului.

— Da, tată, e obţinută prin combinarea arsenicului cu lichidul de putrefacţie ale animalelor deja ucise cu această otravă. Un amestec ucigător care se poate obţine şi amestecând urina…

— Ajunge atât, Cristofor. Tu eşti cel care cunoaşte secretele pietrelor şi ale alchimiei arabe. Desfă aceste foi blestemate de Lucifer, dar fi atent, nu vreau să te pierd, dar nu vreau să pierd nici cartea.

Pe drum pe VIA FLAMINIA
Sâmbătă, 30 decembrie 1486

La Orte, Giovanni fu obligat să coboare şi să ia împreună cu abatele un alt poştalion care i-ar fi dus la Nocera. Femeia şi copilul îşi continuau drumul spre destinaţia lor. Alături de Pico şi de abate urcă un om cu mantia din material destul de gros care adormi imediat. Abatele care se prezentă cu numele de Guidobaldo Cavalli alterna citirea unei mici şi preţioase cărţulii cu întrebări adresate lui Giovanni. Una dintre ele se referea la numele său.

— Giovanni Leone, răspunse imediat Pico. Aşa reieşea şi din permisul lui de liberă trecere. „Leone” îl alesese în onoarea Leonorei. În ceea ce priveşte „Giovanni” se gândise să-l lase pe cel real, în aşa fel încât, dacă cineva l-ar fi strigat dintr-odată pentru a-l da de gol, ar fi răspuns în mod automat şi fără dubii în ceea ce priveşte identitatea. Dar Giovanni participa la discuţie în mod monosilabic, sperând ca mai devreme sau mai târziu, abatele să înceteze. Ajunşi la Ferentillo, domeniul lui Franceschetto Cybo, poştalionul fu înconjurat de o grupă de soldaţi; comandantul îi informă că din cauza unor episoade de jaf şi tâlhărie, primise ordin să-i escorteze. În aceeaşi localitate făcură şi popasul pentru seară.

În ziua următoare, la Castel Rinaldi, în timpul uneia dintre pauze, Giovanni îl văzu pe abate discutând cu căpitanul gărzilor, într-un mod ce-i păru suspect. De fapt părea că abatele în loc să ceară informaţii legate de drum, dădea ordine. Contele de Mirándola începu să creadă că identitatea falsă era în pericol, lucru confirmat şi de faptul că un om înarmat cu spadă urcă lângă vizitiu. Era îmbrăcat cu o mantie care-i acoperea şi faţa. „Cine nu-şi putea permite luxul de-a călători la interior, trebuia într-un fel sau altul să se apere de frigul drumului”, frig mărit şi de goana cailor. Dar logica acestei explicaţii nu-l liniştea pe conte: celălalt călător dispăruse şi în trăsură nu mai erau

decât el şi abatele, care încetase de a mai citi şi-şi petrecea timpul privindu-l. Giovanni închise ochii şi începu să se gândească la noile condiţii de drum: la un control mai intens, permisul de liberă trecere s-ar vedea că este fals şi de la acel punct până la adevărata lui identitate nu mai era decât un pas. Pe de altă parte, să renunţe la călătorie ar fi un semn prea evident de „vinovăţie”. Nu, unica alternativă era de a ajunge la Nocera Umbra. De acolo, cu puţin noroc, poate ar fi reuşit să ajungă la graniţele cu Republica de Florenţa. Gărzilor le-ar fi adresat numele de Lorenzo de Medici pentru a obţine, pentru adevăratul nume un permis de trecere care l-ar fi dus până la Florenţa.

— Mâinile dumneavoastră nu sunt ale unui negustor, domnule. Vocea abatelui rupse tăcerea aşa cum un fulger apare din senin.

— Vă cer scuze, bunule abate, dar sunt obosit şi aş dori să mă odihnesc. Abatele zâmbi.

— Oh, eu cunosc bine sufletul uman şi păcatele ascunse de acesta. Haideţi, domnule, spuneţi-mi ce ascundeţi.

— Păcatele mele le cunoaşte doar cel căruia mă confesez, răspunse Pico restituindu-i zâmbetul, dar dumneavoastră nu sunteţi acela.

— Spuneţi-mi numai ultimul păcat.

— La Orte am văzut-o pe soţia hangiului făcând baie, goală, în vasul în care se spală farfuriile din care am mâncat noi. Păcatul meu nu are legătură cu goliciunea ei, ci ruşinoasa tăcere că am ascuns cele întâmplate tovarăşilor de călătorie, mai ales dumneavoastră abate. Acesta făcu o figură de dezgust şi-şi duse un şerveţel parfumat la nas. După ce aspiră profund şi pentru lung timp mirosul, reîncepu.

— Haideţi, domnule… Leone, sunteţi prea rafinat şi educat pentru a fi un negustor. Vă repet, ce ascundeţi?

Schimbul de polemici şi de replici abia începu. Dacă Pico nu-şi permitea de-a se descoperi prea mult, pe de altă parte, refuzul oricărui dialog l-ar fi făcut suspect în ochii celuilalt.

— Nimic în plus din câte ascundeţi dumneavoastră, bunule abate. Dar mă măguliţi şi nu sunt deloc în stare să susţin o aşa conversaţie. Ceea ce numiţi înţelegere şi cultură nu sunt altceva decât acea puţină experienţă pe care viaţa mea de negustor m-a învăţat.

— Şi ce vindeţi atunci, văzând că ceea ce dumneavoastră numiţi experienţă, v-a făcut aşa de înţelept?

— Stofe, abate, stofe de orice fel. De la cele mai ieftine, până la cele mai scumpe. O meserie învăţată de la tatăl meu, care totuşi m-a părăsit cu ceva timp în urmă.

— Aveţi ceva bucăţi să-mi arătaţi? Poate le ţineţi în bagajul dumneavoastră? spuse abatele indicând sacul de care Giovanni nu se despărţea niciodată.

— Nu, îmi pare rău, stofele călătoresc cu un servitor de-al meu, nu împreună cu mine. Aici am doar documentele cu conturile şi ceva obiecte personale.

— Ce păcat, înseamnă că veţi avea plăcerea de a-mi arăta marfa dumneavoastră când vom ajunge la Nocera. Aş putea deveni un bun client.

— Din păcate, nu. Ajuns la Nocera mă voi întâlni cu alţi negustori, împreună cu care mă voi îndrepta spre Sant'Elpidio, unde aşteptăm o navă de la Veneţia.

— Mă lăsaţi de fiecare dată fără răspuns. Şi atunci, unde aveţi dugheana?

— La Arezzo, răspunse fără să se gândească Giovanni, dar îşi dădu seama de greşeala făcută.

— Ah, pe teritoriul Republicii. Sunteţi în bune relaţii cu episcopul Gentile de Becchi, cred. Un mare om care a renunţat la cariera diplomatică pentru a fi în serviciul Domnului Nostru.

Giovanni nu auzise niciodată de el. Era o capcană? Ce ar trebui să spună? Că-l cunoştea? Şi dacă până la urmă, acesta nu exista?

— Îl cunoaşteţi? insistă abatele?

În acel moment, cu o mişcare îndrăzneaţă, omul care era lângă vizitiu intră în poştalion. Giovanni îl recunoscu pe omul cu barba scurtă, cioc, cel care îl întâlnise în afara bazilicii San Pietro şi care-l salvase în biserica „Santo Spirito”. Recunoscu şi spada acestuia, şi chiar dacă mai greoaie, nu-i încetinea din mişcări. Pico nu lăsă să vadă că l-ar cunoaşte.

— Bună ziua, abate, spuse acesta surâzând. Mantia era de un roşu închis, cu o protecţie pentru gât făcută din zale metalice.

— Ne cunoaştem? întrebă abatele incert.

— Dumneavoastră nu, dar eu da. În mediul nostru e important să ne cunoaştem: sunteţi Guidobaldo Cavalli, spion şi asasin în slujba Sanctităţii sale. Abatele aruncă cărţulia ce-o ţinea în mână şi încercă să scoată din mânecă un stilet, dar noul venit se aruncă asupra lui şi-l blocă, în timp ce cu forţa îi implântase un pumnal lung şi ascuţit în abdomen. Cu cealaltă mână îi ţinea gura blocată să nu ţipe. După câteva minute abatele se lăsă în faţă, moale. Omul cu barbă îl aşeză întins, cu picioarele îndoite şi cu o mână sub cap. Părea că doarme, încovrigat ca un copil. Giovanni rămase indiferent.

— E a treia oară când ne întâlnim şi mi se pare că a doua oară când îmi salvaţi viaţa. Cine sunteţi, cum vă numiţi?

— Am mai multe nume, dar vi-l voi spune pe cel adevărat. Ferruccio pentru dumneavoastră, conte de Mirándola. Permiteţi-mi să vă spun că dacă m-aţi fi ascultat prima dată, acum am fi putut fi într-o situaţie mai bună. Cuvintele lui conţineau o uşoară dojeneală şi Giovanni se simţi vinovat. Se gândi la omul abia ucis.

— Cine era acest fals abate?

— E într-adevăr un preot, dar confunda cam des Dumnezeul milei şi al iubirii cu cel al armatei. Şi se foloseşte de spada lui Dumnezeu mai des decât de *Cuvântul Lui*. Giovanni mişcă din cap şi sentimentul de vinovăţie lăsă loc unei difuze descurajări. În urechi îi suna încă tonul ironic cu care Ferruccio îl numi pe abate „omul lui Dumnezeu”.

— Pot întreba cine vă trimite? Cui îi datorez această protecţie?

— Imaginaţi-vă, conte. Cu isteţimea dumneavoastră nu veţi întârzia să ghiciţi. Dar vă rog să-mi daţi mai multă dreptate de acum înainte.

— Am încredere, Ferruccio, chiar dacă nu am de ales, mi se pare. Nu, nu e din cauza dumitale dar nu mi s-au clarificat încă multe lucruri. De exemplu, mă întreb din ce motiv abatele nu m-a arestat mai înainte, când eram încă în apropierea Romei?

— Din câte ştiu eu, pentru a vă găsi, Franceschetto a dat drumul la toţi oamenii lui prin Roma şi trimis spioni în toate trăsurile care plecau din oraş. Abatele Cavalli era unul dintre ei şi evident nu era sigur de identitatea dumneavoastră. Poate că a murit cu îndoiala, fără să afle adevărul. Dar trebuie să vă spun că, pentru un nobil, travestirea dumneavoastră era perfectă.

— Dar dumneavoastră? Cum aţi reuşit să mă găsiţi? Două mici cute apărură în bărbia lui Ferruccio şi în sfârşit, acesta zâmbi.

— Am şi eu spionii mei şi când am aflat de vânzarea unor haine luxoase, mi-am imaginat o persoană în dificultate, care puteaţi fi dumneavoastră. Dar, ca să spun adevărul, trebuie să-i mulţumesc mai ales unei anume Leonora, care a avut încredere în mine, spre şansa dumitale, conte. Giovanni se încruntă.

— Sper că nu i-aţi făcut nimic rău acelei femei.

— Nu, i-am dat bani pe care sigur i-ar fi acceptat având în vedere cum îşi câştigă existenţa. În schimb mi-a spus tot ce ştia şi pe deasupra a refuzat şi banii. O femeie într-adevăr stranie, fascinantă în felul ei. A acceptat banii doar când i-am spus că i-aţi dat dumneavoastră. Aveţi loc în inima ei. Zâmbetul larg părea al unui om sincer şi Giovanni, la rândul lui, zâmbi şi el.

— După ce v-am găsit, continuă el, v-am urmărit de departe. Şi când am înţeles că aţi putea fi în pericol, am urcat şi eu în trăsură.

— A fost atunci când abatele vorbea cu căpitanul gărzii, cred.

— Da, conte, am înţeles că v-au descoperit, sau cel puţin se îndoiau de identitatea dumneavoastră.

— Vă sunt dator cu adevărat.

— Sunt sigur, răspunse acesta, dar acum dumneavoastră trebuie să mă ajutaţi.

— În ce fel?

— Soldaţii care ne însoţesc sunt gata să intervină la semnul abatelui.

— Care oricum e mort.

— Care doarme conte, nu vedeţi? Şi încă a cerut să nu fie deranjat. Trăsura făcu un salt şi corpul abatelui căzu pe podea. Ferruccio îl ridică şi-l reaşeză în poziţia iniţială. După care, cu o fâşie de piele desprinsă din ornamentele interne ale trăsurii, îl legă pe abate de caroserie. Îl acoperi bine cu mantia, asigurându-se că nu se vede nimic.

— Sunt patru soldaţi, conte, şi nu va fi uşor să scăpăm de ei. Important este, ca pentru moment, să nu ştie ce i s-a întâmplat abatelui. Acum cred că sunteţi un personaj important, pe capul căruia poate că s-a pus un anumit preţ şi vor fi atenţi la viaţa dumneavoastră. Când va fi momentul, la semnalul meu, faceţi-vă că vi-e rău şi spuneţi că e nevoie să vă retrageţi. Vă voi ajuta la coborâre şi eu voi face restul.

****

După o oră, corpurile celor patru soldaţi zăceau lângă trăsură. Ferruccio, rănit uşor la un umăr, munci puţin pentru a-i împinge departe de stradă şi de a-i arunca într-o râpă, nu prea adâncă, dar bine ascunse de tufele de erică[8]. Culoarea roşie a lemnului ascundea destul de bine sângele de le cei morţi. Veni la rând abatele care fu dezbrăcat şi îmbrăcat în grabă. Hainele acestuia le luă Giovanni, la îndemnul lui Ferruccio.

— Nu aveţi aerul unui ecleziast, conte. Încercaţi să fiţi mai afectat, mai trist.

— Sunt foarte afectat, Ferruccio, drumul „Tezelor" mele, oricum, e presărat cu cadavre.

— Care „Teze"?

Giovanni nu răspunse şi Ferruccio, reintrând în trăsură dădu ordine de plecare. În timpul luptei inegale, de unul la patru, vizitiul rămase ferm şi nemişcat, aşa cum îi impusese acel cavaler, începuse să numere monedele primite de la acesta, indiferent la soarta lui, chiar dacă, în sufletul său se bucura văzând cum sunt uciși unul câte unul oamenii papei. Giovanni voia să afle mai multe despre salvatorul său, dar era conştient că pentru moment nu ar fi primit nicio explicaţie. Unicul lucru sigur era de-a se lăsa în grija lui, modul cel mai bun de a se proteja pe el însuşi, dar mai ales de-a proteja cartea.

---

8 Erica este un arbust mediteranean veşnic verde care poate creşte înalt de 10 m. Numele de Erica vinde din limba greaca de la cuvantul ,,ereiko" care se traduce prin ,,a rupe" şi face referire la vremurile de demult când exista credinţa că infuzia din florile rupte ale plantei ajută la eliminarea pietrelor la rinichi. Arbustul este originar din regiunile cu grohotişuri, cu locuri stâncoase sau împădurite din Europa de Sud, Africa de Nord, Caucaz şi Asia, face parte din familia Ericaceae (sau Ericacee) şi are denumirea ştiinţifică de Erica arborea.

— Acum, unde mergem?

— La Florenţa, conte, răspunse Ferruccio vesel şi cu nimic tulburat de faptul că tocmai omorâse cinci oameni. Din frică, banii de aur pe care i-am dat şi cei pe care i-am promis vizitiului, acesta ar trebui să ne însoţească până în infern şi dacă se va comporta bine, îşi va putea cumpăra o linie poştală de aici şi până la Paris. Pentru început, trebuie să ne îndepărtăm cât mai repede posibil; mai devreme sau mai târziu, oamenii lui Franceschetto vor afla de dispariţia trăsurii şi a oamenilor din escortă şi vor trimite după noi un regiment întreg, cu heruvimi şi sarefimi trimişi din cer pentru a-i ajuta. Şi mai cred că Magnificul vă aşteaptă. Şi odată cu dumneavoastră, şi preţiosul lucru ce-l duceţi, din câte mi s-a spus.

Giovanni ar fi vrut să simtă lovitura unui bici cu cuie pe spatele gol decât ultimele cuvinte auzite. Deci, şi Lorenzo ştia, şi lui nu-i putea să-i scape aşa cum făcuse cu gărzile lui Innocenzo. Peste puterea lui imensă, îl salvase dar îi era şi dator. Dar nici nu putea să-i lase numai lui ceea ce era destinat la toţi.

ROMA, aceeaşi zi
Sâmbătă 30 decembrie 1486

Cine se ocupase să lipească paginile acelei stranii cărţi, cu titlul „ULTIMAE CONCLUSIONES SIVE THESES ARCANAE IC” ştia ceea ce făcea. Cristofor continua să rotească cartea, când pe o parte, când pe alta, privind cu luare-aminte la dimensiuni şi delicateţe, o minunată unire a contrariilor. O caracteristică a unui spirit alchimic, aceea de a uni în acelaşi tot forţa şi lejeritatea, spiritul cu materia, binele şi răul. Nu era de mirare că în lumea alchimiştilor – din care şi el făcea parte – contele de Mirándola era considerat un mare iniţiat. Toţi îl admirau şi-l invidiau pentru profunda ingeniozitate, care îi dădea

posibilitatea de a face lucrurile cele mai complicate cu o simplitate debordantă. Şi mai ales, din ceea ce ştia Cristofor, contele nu intrase în studiul magiei, în care, dacă ar fi vrut, i-ar fi întrecut pe cei mai mari maeştri. Ca şi Hermes Trismegistus, din care, prietenul său, Ficino, traduse de puţin timp în latină „Corpus Hermeticum", opera cea mai importantă din toată alchimia. Sau precum Nicolás Flamei, cel care reuşise să găsească misterul „Pietrei Filosofale" – de transformare a plumbului în aur. Da, Mirándola era unul din cei cărora „*Opus Alchemicus*" – „*Opera Alchimică*" avea puţine secrete de dezvăluit.

În camera pusă la dispoziţie de tatăl său, plină nu numai de texte de magie, dar şi de alambicuri, eprubete, solvenţi, pulberi de orice fel, pietre, sticluţe cu toate preparatele chimice cunoscute, Cristofor reflecta la misterioasele căi ale destinului, care odată le-ar fi numit Providenţă. Sperase dintotdeauna, mai devreme sau mai târziu, să-l întâlnească pe Giovanni Pico, pe care-l considera un maestru, şi acum fusese chemat să încerce să descifreze un mister legat tocmai de persoana contelui. „Chemat" de însuşi papa, al cărui prim fiu era, chiar dacă ştia bine că acest lucru se datora unui păcat din tinereţe. Ştia că pe coridoarele Vaticanului era numit „bastardul secret", sau în cele mai bune cazuri „un nepot mai îndepărtat". Ca şi cum Franceschetto, Teodorina şi ceilalţi fraţi şi surori vitrege – câţi erau? şapte? opt? zece? mai mulţi? – ar fi fost copii legitimi. Dar pentru el asta nu avea o mare importanţă. Astăzi el avea asupra lor, şi mai mult ca ei – o mare putere. Tatăl său îl alesese omul de încredere pentru un secret a cărui însemnătate încă nu o cunoştea, dar al cărui sens îl bănuia ca fiind destul de important. Şi toate acestea mulţumită ştiinţei alchimice, „Marii Opere" datorită căreia respira. Blamată şi condamnată de biserică, binecuvântată de „Sfântul Tată" – papa, tatăl lui.

Cristofor zâmbi gândindu-se la reuşita contelui. Foile erau făcute dintr-o pastă specială, robustă şi delicată în acelaşi timp, compusă din fibre de cânepă şi dud, amestecate cu alaun (piatră acră”) şi lipici. În acest fel totul devenea compact, ca un singur tot, un fel de cărămidă de hârtie. O metodă cunoscută doar de alchimiştii arabi. Fără a înţelege ce fel de foi de hârtie au fost folosite şi fără a cunoaşte procedura precisă, orice tentativă de desprindere a paginilor ar fi fost în zadar şi unicul rezultat ar fi fost acela de a distruge pentru totdeauna respectivul manuscris. Pentru a reuşi să separe acele foi, Cristofor folosi tocmai metoda islamică – „alchimia umedă” – cea care-i permitea crearea de elixiruri şi esenţe.

Şi totul la curtea papei, în inima „creştinătăţii”, ce ironie. Folosind alambicuri şi tehnica „băii lui María” – „bagne Marie” – sora lui Moise, Cristofor reuşi să obţină esenţa vaporoasă a uleiului de lavandă, de chiparos şi terpentină (extrasă din cojile de portocală). Primul era un puternic solvent, în timp ce ceilalţi aveau rolul de a proteja şi foaia şi scrisul. Era aproape de sfârşit şi aplică o uşoară impregnare, cu esenţă de aloe vera pe pagini: puterea ei fixatoare şi cicatrizantă, cunoscută în cele mai vechi texte ermetice, începând cu Egiptul Antic, ar fi făcut paginile rezistente şi eterne, distruse doar de fier şi de foc.

Dar tatăl său nu ştia încă nimic: pentru Cristofor, a avea câteva zile la dispoziţie pentru a citi acele pagini era o ocazie unică de a înţelege mai bine modul de a raţiona al lui Giovanni Pico, şi mai ales, de-a afla motivul pentru care papa era aşa de interesat şi de atras. Să-l citească întâi era unica posibilitate pentru că nu avea timp să o copie şi oricum, dacă s-ar fi găsit la el vreo copie ar fi riscat să fie agăţat într-o colivie pe meterezele castelului sunt Angelo, hrană corbilor.

Timp de o zi şi-o noapte, una câte una foile trecură

prin faţa ochilor să-i şi pe măsură ce înainta în lectură simţea crescând în el imensa putere a cunoaşterii, până când avu impresia că în mâna lui se materializase cheia care i-ar fi deschis poarta tuturor viselor. Nimeni nu ar fi fost în stare să-l oprească: ceea ce ştia valora mai mult decât tezaurul Spaniei. Avea dreptate Mirándola numindule „Teze Arcane şi Secrete" pentru a le proteja. Când se va întoarce la Genova şi va transcrie elementele fundamentale, acele pagini vor constitui permisul, dezlegarea pentru acţiunea care i-ar fi adus recunoaşterea din secolele viitoare. Dar până atunci, viaţa lui era în pericol, tatăl lui l-ar fi ucis cu siguranţă. El, în locul lui, ar fi făcut la fel.

ROMA
Luni, 1 ianuarie 1487

— Cristofor cere să intre în audienţă, Sanctitate. Cardinalul camerleng intrase cu paşi uşori în camera de studiu a papei, şi se opri învăluit în penumbră, cu mâinile împreunate, la puţini paşi de corpul masiv al vicarului lui Hristos. Vocea cardinalului camerleng Sansoni întrerupse somnul uşor al lui Innocenzo VIII, întins pe un divan acoperit cu perne albastre ce purtau pe ele însemnele heraldice ale familiei papei. Prânzul, luat în grabă şi „congresul carnal" ce-l avu imediat după masă îl obosiră şi-i făcură somn. Dar meritase: nepoata vechii amante a cardinalului Borgia – chiar Borgia însuşi le făcu cunoştinţă – semăna în mod extraordinar cu mătuşa ei, splendida Vannozza, cu aerul ei auster arătat atunci când îl satisfăcu. Şi în ciuda tinereţii ei, îl făcu să se simtă ca un leu, desigur cel mai indicat mod pentru a începe un nou an. Deschise un ochi şi înţelese ceea ce-i spusese Sansoni, că se şi trezi cu totul.

— Şi ce aştepţi să-l laşi să intre, „*maccaccu*", îi ţipă

în timp ce-şi aşează în ordine, pe cap, bereta sfântă. Se ridică în şezut şi-şi desfăcu braţele, chiar înainte de a intra Cristofor în cameră.

— Înaintează, fiul meu.

— Tată, binecuvântarea voastră… răspunse Cristofor.

— Ai toate binecuvântările mele. Fiule. Dar spune-mi, ce veşti îmi aduci?

— Acestea, tată. Cristofor desfăcu o gentuţă de piele din care scoase manuscrisul contelui de Mirándola. Papa îl privi cu lăcomie, dar imediat iritarea şi deziluzia apărură pe chipul lui.

— Dar e închis!

— Nu, tată, îl asigură Cristofor, de acum înainte paginile vor putea fi citite. Faţa lui Innocenzo se ilumină.

— Nu am completat deschiderea din respect pentru dumneavoastră, continuă el, după cum ne învaţă „Domnul Nostru" în „Pater Noster": *„ne nos inducas in tentationem"* – *„şi nu ne duce pe noi în ispită"*; nu voiam să cad în tentaţia de a-l citi. Dar acum e suficient chiar şi un cuţit, ascuţit atât cât e nevoie pentru a-l putea deschide. Nu vreau să vă plictisesc cu dificultăţile avute. Contele de Mirándola merită tot respectul pentru grija cu care a dorit să-şi protejeze scrierile sale. Innocenzo întinse mâinile să ia documentul, dar Cristofor nu i-l dădu.

— Voiam să vă mulţumesc, tată, continuă acesta impasibil, pentru că mi-aţi pus la dispoziţie toate instrumentele şi substanţele chimice cele mai rare şi secrete, fără de care nu aş fi reuşit să fac nimic. Innocenzo încercă din nou să ia manuscrisul, dar încă o dată fiul lui se făcu că nu bagă în seamă gestul papei. Innocenzo începu să-şi piardă răbdarea.

— Sper că am făcut o treabă bună, continuă Cristofor şi sper că veţi fi mărinimos să nu negaţi ceea ce vreau să vă cer.

— *„Qua si ghe semu”*[9] – iată unde voia să ajungă. Ce *„belin”* bastard, gândi Innocenzo în timp ce-i zâmbea lui Cristofor. Ce ar vrea? *„Palanche”* – bani, fără îndoială. Şi-i merită cu prisosinţă. Dar câţi oare? Şi de unde să-i iau? Trebuie să fiu atent să nu-l fac gelos pe Franceschetto. Ăla e capabil să mă omoare. Ah, copii ăştia!

— Orice vrei, fiul meu, numai aminteşte-ţi, îi spuse cu falsă amărăciune, că vistieria bisericii nu a fost niciodată aşa de goală ca acum.

— Nu vreau bani, tată.

— Ah, nu? răspunse papa cu vădită atenţie.

— Nu tată, aş vrea o scrisoare de la dumneavoastră.

— O scrisoare? Cristofor continua să ţină manuscrisul strâns, la subraţ. Innocenzo nu-l mai privea ca pe un fiu şi încrucişându-şi degetele înmănuşate, îşi puse voit în evidenţă inelul, simbolul puterii sale.

— Da tată; vocea lui Cristofor apărea decisă, dar umilă, o scrisoare adresată lui Aragon în Spania, Isabellei de Castiglia, lui Henric al VII-lea Tudor şi lui Charles de Valois. Vocea lui Cristofor se făcea din ce în ce mai sigură în timp ce pronunţa numele celor mai puternici monarhi ai Europei. Innocenzo îl privea cu o figură din ce în ce mai mirată şi mai puţin preocupat decât mai înainte. Oare munca depusă la carte, îi lăsă fiul fără raţiune?

— Şi de ce nu către împăratul Chinei şi alta către cel al Japoniei? Cristofor ţinea manuscrisul cu amândouă mâinile.

— Poate că voi avea nevoie şi pentru ei, tată. Pentru că acolo vreau să ajung. Dar pe calea apelor, şi ştiu că o pot face.

— Binecuvântatule, spuse papa suspinând, mereu cu ideile tale. E destul de riscant şi periculos.

Cristofor.

---

9 in dialectul genovez *ghe / ge* sunt echivalente cu *ci / ce* din italiană Identic, *semmu = siamo (suntem)*

— Ştiu tată, dar gândiţi-vă ce ar însemna deschiderea căilor spre Orient, dar pe mare. Fiecare navă poate transporta o încărcătură de o mie de cai, dar în jumătate ca timp.

— Oceanul e plin de pericole.

— La fel şi pământul, tată. Câte încărcături sunt prădate de persani, de indieni, de mameluci înainte de-a ajunge la noi? Şi navele noastre sunt sigure în Mediterana? Piraţii turci, cu felucile lor agile şi rapide îşi bat joc de galerele noastre, prădând bogăţiile noastre şi făcând sclavi cei mai buni marinari ai noştri. Toate monarhiile vor putea fi avantajate.

— Şi tu ce avantaj vei avea? Gloria sau vrei să te pui în slujba francezilor sau a spaniolilor?

— Pot să mă confesez, tată?

Innocenzo îl privi ce aer suspect. Nu-l cunoştea bine pe fiul său şi încrederea în el o avea din faptul că el era departe de jocurile de putere de la Vatican şi că orice reuşită a sa, până în acel moment, era numai meritul lui.

— De ce vrei să te confesezi?

— Pentru că ceea ce vă voi spune poate fi spus doar sub secretul confesiunii. Dar vreau să vă răsplătesc şi pentru încrederea arătată.

Innocenzo nu avea nimic de pierdut şi primi cererea acestuia ca pe o modalitate de a afla mai multe de la fiul său. Ştia bine că secretul confesiunii nu punea niciun fel de probleme celui care o primea, doar puţin mai multă putere asupra celui care se confesa.

— Începe, fiule şi deschideţi inima către tatăl tău. Cristofor se aşeză în genunchi, aşeză manuscrisul pe pământ şi începu să se roage.

— E suficient atât, să trecem peste părţile inutile; pentru ele ai fost deja iertat. Te ascult.

— În toţi aceşti ani am studiat toate hărţile nautice desenate vreodată, am citit ceea ce a scris fiecare

navigator şi am comandat toate felurile de nave. Am făcut mici calcule şi am ajuns la o concluzie, tată.

— Care, pentru Dumnezeu? nu mă ţine tensionat.

— Că înainte de China (Catai) există un alt pământ, spre vest, la şase sau şapte mii de mile de aici. Ultimele fraze le pronunţă cu un surâs lejer. Tăcu şi-şi privi tatăl în ochi.

— Alt pământ? O insulă?

— Mult mai mult, tată, poate un întreg continent, încă neexplorat, de cucerit.

— Şi tu…?

— Îl voi da regelui care mă va ajuta să ajung acolo, dar eu voi fi guvernatorul absolut ale acelor pământuri. Innocenzo încruntă sprâncenele cu fire albe, întoarse precum ghearele.

— Şi dacă nu există? Cum nu s-a gândit niciodată, nimeni, până acum? spuse subţiind ochii. Şi dacă te-ai înşelat? Ce vei face?

— Ştiu ce spun, tată. Sunt sigur dar trebuie să verific. Şi în caz că am greşit, voi continua drumul până în China şi voi deschide o rută comercială pe mare. Ştiu că nimeni nu va crede ceea ce v-am spus dumneavoastră acum. În schimb, oricine ar avea posibilităţi economice ar putea finanţa o expediţie cu scop economic. Cu sprijinul dumneavoastră voi obţine mijloacele pentru a pleca, oamenii şi navele. Numai dumneavoastră, acum, cunoaşteţi adevărul.

Innocenzo începu să se gândească la strania propunere. Privindu-l mai mult, îşi dădea seama că nu era nebun în totalitate. Ştia că de mult timp voia să plece spre vest şi că bătuse în zadar pe la multe uşi. Pe de altă parte, cine ar fi crezut cuvintele pline de speranţe ale unui căpitan, fără niciun titlu de nobleţe şi fără nicio bogăţie? O adevărată obsesie, a lui, începută încă dinainte de a se stabili la Lisabona. Un adevărat Cybo, care atunci când îşi

pune ceva în cap, nu se lasă până nu rezolvă, un adevărat Cybo chiar şi în privinţa potenţei. Spionii săi îi aduseră noutăţi despre multe femei, mulţi copii. Şi acum acea cerere, aşa, fără prea multe remuşcări, şi… fără a lăsa foile din mână. Oricum o scrisoare, cât putea să-l coste? La urma urmei trebuia să îndeplinească doar o rugăminte. Poate cu puţină înţelepciune, ar fi reuşit pe mai nimic, dar Cristofor trebuia să lase acele foi; treaba începea să miroase a şantaj.

— Şi dacă eu ţi-aş da acele scrisori de sprijin, să spunem, ce aş câştiga?

— Pământul va purta numele dumneavoastră tată. Aş da celei mai frumoase părţi numele de Cybo. Veţi deveni mai faimos decât Alexandru cel Mare.

— Poartă ghinion acest nume, încearcă să nu mai spui numele de „Alexandru”.

— Cum, tată?

— Las-o baltă. Toţi fii mei îi dau ceva tatălui lor pentru a-i mulţumi că au venit pe lume şi că se bucură de toate privilegiile.

— Ce-mi propuneţi, tată?

— Jumătate din ce vei câştiga pe post de guvernator.

— O treime, tată.

— Eşti un adevărat Cybo, mergem pe o treime. Poate că dacă ţi-aş fi cerut două treimi, mi-ai fi dat jumătate.

— Poate, tată.

— E bine aşa, acordul e făcut. Şi acum, spune-mi cum vrei să arate scrisoarea, ce să conţină? Ochii lui Cristofor se iluminară.

— Cum să arate, vă las pe dumneavoastră să decideţi. În esenţă, trebuie trecută specificaţia de a fi primit şi ascultat despre ceea ce am de spus, pe lângă faptul de a cântări bine necesităţile călătoriei, dar şi marele avantaje care vor apărea de pe urma sprijinului acordat. Cinci scrisori, tată, câte una pentru fiecare

conducător de care v-am spus, şi una pentru Jacob Fugger, bancherul neamţ.

— Le vei avea, spuse papa, dar aminteşte-ţi de a nu spune nimănui din cele aflate de tine, sau vei fi considerat nebun. Toţi cei cărora te vei adresa, ar trebui să ştie că vrei să îmbunătăţeşti rutele comerciale cu China şi Japonia, să le scoţi pe cele actuale de ameninţarea turcească. E unicul fel în care vei fi ascultat.

— Deci mă credeţi, tată?

— *„Manco pe* cu *belim"*, nici măcar în somn, dar asta nu înseamnă nimic. Descoperă noi pământuri sau ajungi până în China. Pentru mine e bine oricum. Şi acum, spuse scurt Innocenzo, vrei să fii aşa drăguţ şi să-mi dai manuscrisul?

Înainte ca sunetele clopotelor să vestească amiaza, Cristofor avea scrisorile în mână, scrise de un mărunt şi umil funcţionar al cancelariei papale, dar semnate de căpetenia creştinătăţii. Alături, sigiliul papei, închinându-se în faţa lui, nu-şi putu abţine surâsul de victorie, de pe buze. Jucase partida cea mai importantă a vieţii lui şi învinse. Cine ştie dacă tatăl său suspectase sau suspecta că citise conţinutul manuscrisului. Poate, între a-l ucide şi a-i cumpăra tăcerea, alesese soluţia cea mai bună. Dezvăluindu-i secretul său şi uzând de lăcomia acestuia poate că îşi salvase viaţa. Oricum, în acel moment nu mai avea importanţă. O dată citite secretele contelui, papa ar fi avut alte probleme de rezolvat, decât să se gândească la el. Îşi imagină cum va reacţiona tatăl său când va citi acele pagini, şi cine ştie dacă inima bătrânului ar fi rezistat la atât de multe. Ieşi din piaţa bazilicii şi se amestecă printre oamenii care încă sărbătoreau, îmbrăcaţi în culori stridente faptul intrării în noul an, de a fi supravieţuit foamei, bolilor, persecuţiilor şi interzicerilor. Mulţi erau travestiţi în cardinal sau papă, cu obscenităţile desenate la vedere. Dar întâi ianuarie, sărbătoare păgână era tolerată

atât că în alte zile ar fi fost pedepsită cu plesnete de bici şi câteva săptămâni în lanţuri sau plimbare cu funia de gât, prin public, în cele mai bune cazuri. Lui Cristofor i se păru că îl recunoaşte pe Giuliano delle Rovere îmbrăcat în femeie romană, cu obrazul acoperit de machiaj alb şi cu buzele roşii, înconjurat de soldaţi semigoi. Îşi ridică mantia neagră şi-şi protejă capul. Înainte de a intra pe străduţele înguste care l-ar fi dus până la debarcaderul cel mai apropiat de pe Tevere, se întoarse şi dădu o ultimă privire catedralei creştinătăţii şi se gândi că s-ar putea să nu o mai revadă. Măcar dacă ar fi fost arsă din cauza furiei poporului, popor ţinut în umilinţă de frica pedepselor unui tată crunt şi răzbunător. Da! Chiar să ardă; când se va fi întâmplat, el va fi la circa şase mii de mile depărtare.

FLORENŢA
Vineri, 7 octombrie 1938

Lucrul cel mai important era de-a pune manuscrisul la adăpost; la viaţa lui s-ar fi gândit mai târziu. Giacomo de Mola era conştient că era urmărit de mult timp de aproape, de foarte aproape. Faptul că-l folosiră ca momeală pe Giovanni era o mişcare justă din punctul lor de vedere. Dar el nu reuşise să afle de la Giovanni cine erau acei „ei”.

Trecuseră două zile de când aflase totul de la Giovanni. Pe timpul nopţii îl duse la clinica unui vechi prieten, puţin în afara Florenţei, pe dealurile de la Fiesole. Acel prieten făcea şi el parte din grupul restrâns al Georgofililor şi avea încredere în el. Giovanni fusese pus imediat sub tratament cu sedative şi pe moment nu putea interacţiona cu nimeni. Acea beţie a fost providenţială şi poate că dorită, unicul mod care l-a făcut să spună adevărul, dar poate şi pentru faptul că încă îi mai păsa de Giacomo. De Mola se întrebă cu câtă afecţiune îl tratase pe

Giovanni şi dacă nu cumva viaţa dedicată păstrării cărţii îl transformă într-un insensibil.

Şi totuşi, din câte îşi amintea el, părinţii lui îl crescuseră cu o infinită dragoste şi îi vorbiseră despre carte de mic copil, obişnuindu-l cu misterioasa prezenţă, ca într-o poveste. El, acea dragoste, nu fusese în stare nici să o dea, nici să o primească. Puţinele femei importante din viaţa lui au fost ţinute la distanţă. Nu avea încredere în ele, nu reuşea să le aprecieze cu acea dragoste care o văzu în ochii părinţilor lui, până în momentul dispariţiei lor. Îi văzu, de fapt, morţi îmbrăţişaţi, în somn, când încă nu împlinise douăzeci de ani. O moarte rară dar nu imposibilă, după cum spusese medicul. Plecaseră unul după altul, cu seninătate, poate că nu rezistau să rămână separaţi. Rămase derutat şi cu o responsabilitate care la început îl doborâse, responsabilitate abia împărţită cu prietenii tatălui său, grupul „Omega”, „Consiliul Anticilor Cavaleri”. Pentru creştere şi maturizare, războiul îşi spusese cuvântul.

Da, el îl împinse pe Giovanni să facă ceea ce făcuse şi în mod sigur acea femeie, Elena, era şi ea implicată. Dar nu ştia încă cine organizase într-un mod aşa de riguros asasinarea lui pentru a lua manuscrisul. Un trădător în interiorul grupului? Partidul fascist? Sau poate altcineva? Cu cinci sute de ani mai înainte, Giovanni Pico trebuia să se apere, mai ales de biserică, dar Giacomo se îndoia că erau aceleaşi forţe care-l ameninţau acum. Cei doi din periferie care-l urmăriseră, ar putea fi o posibilitate, dar destul de mică. Era mai degrabă supravegheat pentru reuniunile de la „Academia dei Georgofili” sau pentru cuvintele în plus spuse împotriva regimului, cuvinte care, în mod sigur le spusese. Şi când fascismul reuşise să meargă la braţ cu biserica romană, datorită acelei capodopere politice care s-a numit Tacturile Lateraneze”, era convenabil pentru amândouă „organizaţii” să treacă

totul sub tăcere. Poate că ameninţarea venea de peste ocean, de la vreun colecţionar.

Se îndoia că Giovanni s-ar fi pus în legătură cu astfel de persoane, cu trimişi americani pe deasupra. Manuscrisul lui Pico avea o mare valoare, dar nu pentru vreun colecţionar. Cartea era interesantă pentru ceea ce conţinea şi Giovanni căzuse în plasa cuiva mult mai ascuns, mai malefic, cineva care voia manuscrisul pentru ceea ce reprezenta şi era scris în el, nu pentru valoarea lui istorică ce putea veni de la un filosof al Evului Mediu. Ar fi aflat, probabil, dar acum trebuia să-l pună la loc sigur, să-i schimbe sistemul de securitate. Vechea Bancă Mayer deschisese acea filială de puţin timp, dar Giovanni ştia că în cazul morţii lui Giacomo, ar fi putut deschide caseta de valori şi să intre în posesia cărţii. Moarte naturală, bineînţeles, pentru că în orice altă situaţie caseta de valori ar fi rămas închisă pentru încă alţi douăzeci de ani şi conţinutul ei ar fi luat calea unei corporaţii engleze. Ceea ce Giovanni nu ştia era că respectiva casetă de valori conţinea o cheie şi un cod de acces la „Societatea Bancară Elveţiană” din Lugano. Cartea era acolo, într-un depozit subteran, păzit de neutralitatea elveţiană. „Apărat tocmai de gărzile elveţiene, ca şi cele ale Vaticanului, şi în ciuda Vaticanului!”, după cum îi spuse odată glumind tatăl lui, ultimul custode înaintea lui. Caseta era comună şi cu un cont în numerar care trebuia să fie obligatoriu mai mare de două milioane de franci elveţieni. O rezervă de care acum ar fi trebuit să se atingă. Durerea mai mare venea din partea cărţilor, trebuind să abandoneze anticariatul; imediat cum va recupera manuscrisul va trebui să-l cheme pe notarul Lamberti, rugându-l să deschidă plicul cu actele prin care toate cărţile din magazin şi magazinul în sine vor trece la „Academie”. El, Giacomo, ar fi dispărut pentru totdeauna. Dar şi Giovanni trebuia să dispară. Pentru moment era la loc sigur, dar nu pentru mult timp: oricine

reuşise să-l atragă în capcană va găsi şi modul de a-l reduce la tăcere, pentru totdeauna. Imediat ce va fi posibil va trebui să o caute pe acea Elena înainte ca Giovanni să se întâlnească cu ea. Dacă ar mai fi vrut să o vadă. Poate că femeia l-ar fi ajutat să descopere anumite lucruri, sau poate că el va descoperi ceva despre ea.

Banca îşi deschise porţile şi Giacomo intră în holul slab luminat. Marmura de culoare verde acoperea pereţii până la tavan şi menţineau o răcoare plăcută la interior. Se apropie de unul din ghişeele mai retrase, protejat cu gratii de fier şi completă un act în baza căruia transfera întreaga sumă de bani din acel cont, în contul lui Giovanni. Chiar dacă nu era o sumă prea mare, funcţionara îl privi mirată, dar foarte profesional, nu comentă nimic. Execută întocmai şi-i dădu chitanţa. Giacomo ceru să meargă la locul de depozitare al casetelor de valori. O văzu înălţându-se, avea o fustă bej pe ea, cămaşă albă brodată închisă la gât printr-un şirag de perle, în ciuda căldurii, avea ciorapi de mătase neagră ce-i puneau în evidenţă curbura picioarelor. „Cine ştia cum se îmbracă Elena şi cum arăta ca fizic”, gândi Giacomo.

— Bună ziua, domnule de Mola, îmi face plăcere să vă revăd. Directorul băncii Mayer, Maurizio Mayer, nepotul fondatorului îi veni în întâmpinare.

— Şi mie, dar îmi pare rău că vă deranjez. Voiam doar să deschid caseta de valori.

— Dacă-mi daţi voie, mă voi ocupa eu însumi.

— Mulţumesc, dar sunt sigur că aveţi lucruri mai importante de făcut.

— Nu cred, poate că peste puţin timp nu va trebui să mă mai ocup de nimic. Giacomo îl privi pe deasupra ochelarilor cu gândul la cele spuse, cu siguranţă nu vorbea la întâmplare. Dar nu răspunse, dacă directorul ar fi vrut, i-ar fi explicat mai bine. Şi aşa făcu.

— Poate voi veni să caut un post de lucrător la

dumneavoastră la anticariat, spuse cu un surâs amar în timp ce coborau scările ce duceau la seif.

— Nu înţeleg, domnule Mayer, dar de data asta fu obligat să răspundă. Să păstreze în continuare o tăcere rezervată, ar fi însemnat să arate un total dezinteres.

— Ştiu că pot vorbi cu dumneavoastră şi-mi cer scuze pentru această confidenţă. Dar suntem în cercetări cu o comisie de la Banca Italiei. Oh, nu din cauza băncii. Totul e în regulă şi afacerea e mai înfloritoare ca niciodată. Totul este pentru că suntem evrei, domnule de Mola. Deja intraseră în seif prin poarta grea, blindată, din oţel, de aproape jumătate de metru grosime; Mayer căuta cheile pentru a deschide grilajul de fier dincolo de care se găseau casetele de valori. Era clar că avea nevoie să vorbească şi de Mola îl asculta cu atenţie.

— „Inspectoratul pentru Apărarea Economiilor”, condus de ministerul Tezaurului a ordonat Băncii Italiene să facă o inspecţie amănunţită. Sunt în birou, controlează documentele noastre; şeful lor, pe care-l cunosc de ani buni mi-a spus cu puţin înainte că totul a fost decis la Roma. Dar poate vă plictisesc.

— Nu, deloc. Îmi pare rău. Dar îmi imaginasem că lucrurile vor lua o aşa întorsătură şi sunt indignat.

— Vă mulţumesc, domnule, sunteţi foarte drăguţ. Mi-e teamă că, mai devreme sau mai târziu, va trebui să închidem banca sau să o vindem. Dar nu e aşa cum vrem noi, e lege, aici e ironia. De vină sunt noile legi rasiale, pe cale de a fi adoptate; dimpotrivă, cred că nu mă veţi putea angaja nici măcar pe post de hamal. Banii dumneavoastră sunt în siguranţă, oricum, toate se vor face în mod subtil şi delicat pentru a nu înspăimânta depunătorii. Dar, dacă aveţi ceva în caseta de valori şi nu trebuie văzut de nimeni, luaţi-l imediat de aici, domnule de Mola. Nu mai suntem în stare să garantăm discreţia cu care banca noastră şi-a câştigat faima.

Părea un avertisment picat din cer, dar Giacomo tocmai asta venise să facă, chiar dacă directorul nu o ştia. Îşi strânseră mâinile cu căldură.

— Dacă pot face ceva pentru dumneavoastră daţi-mi de ştire şi, mulţumesc pentru sfat.

— Aţi făcut deja multe ascultându-mă. Când aţi terminat, sunaţi la sonerie. Dacă aceia, spuse arătând cu degetul tavanul, nu m-au sechestrat deja, voi fi bucuros să vă salut. Dacă nu, adio. După o uşoară îmbrăţişare, Mayer urcă scările în grabă închizând grilajul în urma lui şi de Mola se îndreptă spre cutia de valori.

După un scurt timp, cu cheia de la „Societatea Bancară Elveţiană" din Lugano şi cu codul de acces, de Mola se îndreptă spre gară. Trecu prin faţa Batisterului, a Domului şi rămase încântat de originala cupolă a lui Brunelleschi, care, ca şi el, Giovanni Pico ar fi putut să o admire de nenumărate ori. Trecu pe „Via de Cerretani", după care pe „Via Panzani" şi ajunse în piaţa gării. Îşi luă de la bagaje de mână valiza lăsată cu o zi înainte, cu tot ceea ce putea lua cu el. Nu fusese uşor să introducă într-o valiză jumătate din propria viaţă.

Pe drumul spre FLORENŢA
Miercuri, 3 ianuarie 1487

Încercând să evite străzile mai circulate, la „Sant'Eraclio" părăsiră „Via Flaminia", ţinând departe de Foligno. Trecură prin Cantalupo şi Brufa până la încrucişarea cu drumul spre Perugia. Trecură peste Tevere pe podul de la Val di Ceppo şi fără probleme prin vama dintre republici. Ca permis de liberă trecere au fost de-ajuns câteva monezi de cupru cu stema lui frinocenzo, noi-nouţe din monetărie, că păreau false. Străzile erau pline de acei hoţi care de mai bine de un secol încercau să-l copie pe legendarul Ghino di Tacco, atacând cu precădere

trăsurile şi călătorii care veneau din temuta şi hulita Romă. Dar vizitiul, bine instruit de Ferruccio se temea mai degrabă de întâlnirile cu gărzile papale şi oamenii lui Franceschetto. Nemaiştiind nimic de cei patru tovarăşi, de abatele care-i însoţea, trebuiau să fie deja în alarmă. Ultima pantă pentru a ajunge în vârful colinei de la „Villa di Santa Petronilla" făcu să obosească şi mai tare caii, şi aşa obosiţi după o zi întreagă de mers. Corpul le era acoperit de fâşii de sudoare albă, fragmentate pe alocuri de biciul vizitiului. Înainte de a intra între zidurile care închideau protectiv abaţia şi taverna, Giovanni şi Ferruccio dădură o ultimă privire la câmpia de mai jos: în soarele palid al apusului, cu uşoare urme de ceaţă părea un acvariu enorm din care se ridicau păsări pentru ultima vânătoare a zile.

Taverna avea ca însemn un mistreţ negru pe fond roşu, în discordanţă cu aceleaşi culori ale abaţiei din faţă, un straniu amestec de sacru şi profan. Ferruccio ceru de mâncare şi de băut direct în cameră. Aceasta putea adăposti şi şase călători, dar Ferruccio o comandă doar pentru ei doi, plătind un suprapreţ în timp ce înteţeau focul în marele şemineu, o servitoare bătu timid aducând cu sine o carafă de vin roşu şi un amestec de carne de miel cu mistreţ, care, după însemne, ar trebui să fie specialitatea casei.

— Conte, spuse Ferruccio, curăţând farfuria cu miez de pâine, vă pot întreba din ce motiv sunteţi aşa de preţios? Dar dacă nu-mi răspundeţi nu mă voi supăra, e un drept al dumneavoastră iar din partea mea e doar curiozitate.

Pico ezită un moment dar începu să-i placă felul de a fi al acelui om.

— Din curiozitate, dumneavoastră nu vi se va întâmpla nimic, dar tocmai curiozitatea mea m-a făcut fugar, Ferruccio. Dar din această cauză nu aş fi renunţat

niciodată. Vă voi răspunde totuşi, după cum pot. Totul e din cauza mea şi a unei cărţi pe care am scris-o.

— Aceea care o aveţi la îndemână?

— Nu am nicio carte cu mine.

— Conte, sunteţi prima persoană pe care îmi place să o apăr. Sunteţi isteţ, inteligent, vorbiţi puţin şi doar la obiect. Şi nu vă minunaţi de nimic, ca şi cum aţi fi trăit o sută de ani, chiar dacă sunteţi mult mai tânăr.

— Vă mulţumesc, şi eu vă admir pentru curajul şi… calităţile dumneavoastră.

— Dar încă nu ştiţi dacă să aveţi sau nu încredere în mine, adevărat? Vă înţeleg, dar am văzut de mult timp cum aveţi grijă de acel cilindru, de parcă ar avea în el relicvele Salvatorului. Cilindru care nu are capac, nu conţine lichide dar înăuntru se zbate ceva, ca un baston, dar nu e o armă. Vă rog, dacă nu doriţi, nu spuneţi nimic, dar nu vă bateţi joc de mine. Dacă ar fi trebuit să vi-l iau, scuzaţi-mă, dar deja ar fi fost al meu. Şi cu aceasta, punctul meu de vedere e închis.

Mirándola cântări cu atenţie cuvintele colegului de drum care reîncepu să mănânce, cu destulă delicateţe, nişte coaste de mistreţ pline de grăsime.

— În Talmudul tradiţiei evreieşti, unde sunt discuţiile între înţelepţi şi maeştri, e scris că drepţi nu sunt sfinţii, ci acei care fac treaba potrivită la momentul oportun. Feruccio termină de înghiţit şi îndepărtă osul de mistreţ de la gură.

— Interesant, răspunse. Sunteţi evreu?

— Nu, dar ar fi o diferenţă?

— Nu, dimpotrivă, poate v-aş simpatiza mai mult.

— Dar dumneavoastră sunteţi?

— Nu, chiar dacă sunt zile când aş vrea să fiu.

— Mi-aţi dat răspunsul dorit, şi acum vi-l voi da pe al meu. Dar e o istorie lungă, Ferruccio.

— Avem timp, conte, chiar dacă cineva încearcă să ni-

l scurteze. Pico îşi turnă vin şi-l degustă cu încetineală. Şi când îl simţi coborând în stomac, înţelese că sufletul său îşi găsise liniştea.

— Voi încerca să nu vă plictisesc. V-am spus că totul s-a născut de la o carte pe care am scris-o, dar nu e aceea pe care o am cu mine. Aceasta e concluzia naturală a primei, publicată cu ceva săptămâni în urmă, şi adunarea dintre aceste două cărţi nu dă ca rezultat nouă sute nouăzeci şi nouă. Ferruccio îl privea distrat. Nu înţelesese nimic din ceea ce-i prezentase Pico şi nu făcu nimic să ascundă acest fapt.

— Aveţi dreptate să vă minunaţi. Dar vă voi explica. Prima carte scrisă duce la concluzia că nu există adevărate diferenţe între religia creştină şi cea ebraică. Şi indirect, apare concluzia că nu sunt diferenţe între cele două religii şi religia urmaşilor lui Mahomed. Biblia, Evangheliile, toate, nu doar cele patru canonizate şi Coranul sunt legate cu un fir unic, existenţa unui singur Dumnezeu, căruia eu prefer să-i spun „Existenţa Supremă”. Chiar şi principiile, normele şi mesajul din interiorul fiecărei religii sunt similare şi micile diferenţe apar din diversele epoci când au fost scrise. Recunoaşterea acestei egalităţi duce la o concluzie inevitabilă: că toate luptele, războaiele purtate „în numele lui Dumnezeu”, oricare ar fi el, sunt greşite. Începând cu cruciadele, aşa-zisele „războaie sfinte”, care au avut ca scop doar de a înroşi, de a împrăştia sânge creştin, evreu sau arab în „Ţara Sfântă” fără ca acest lucru să-i mărească în vreun fel fertilitatea. Acest lucru e valabil şi pentru persecuţiile duse mai departe, de fiecare parte. Despre toate acestea voiam să discut într-o mare adunare unde creştini, evrei şi mahomedani ar fi putut găsi împreună cheia identităţii lor comune. Iată, acum puteţi înţelege de ce toate acestea nu au fost pe placul bisericii căreia, în ciuda a toate problemele aparţin şi eu şi pe care aş vrea să o văd reformată şi unită. Dar a doua carte, cea

care o duc cu mine, e mai preţioasă decât prima… văd că poate v-am tulburat.

Ferruccio deveni foarte serios. Îşi trecu de mai multe ori lama pumnalului peste palma mâinii, simţind răceala oţelului şi tăişul aspru, după care, cu amândouă mâinile îi cuprinse mânerul.

— E straniu ceea ce aţi spus. Straniu pentru mine, pentru că un strămoş de-al meu a plătit din greu pentru multe din faptele ce mi le-aţi spus. Continuaţi, conte, scuzaţi întreruperea.

— Un strămoş de-al dumneavoastră? Cine sunteţi, Ferruccio? De data asta m-aţi făcut curios. E un defect comun pentru amândoi, după câte văd. Ferruccio se ridică şi se îndreptă spre fereastră, oftând.

— Cred că trebuie să vă spun, conte, spuse întorcându-se cu spatele la el, doar pentru încrederea avută în mine. Dar vă rog să uitaţi şi să nu ne mai întoarcem la acest argument. Numele meu nu este aşa de nobil ca al vostru, dar sunt foarte mândru de el. Poate acest nume nu vă va spune nimic, dar dacă îl veţi pronunţa în franceză veţi afla mai multe despre mine.

Giovanni Pico îl privi mirat. Să-l pronunţe în franceză?! Ce ar trebui să însemne? După care înţelese sau crezu că înţelege. Dacă era ceea ce intuise el, numele lui era unul din numele cele mai faimoase ale creştinătăţii, un nume care cunoscu puterea cea mai mare şi prigoana cea mai tare, şi încă, în acele zile, mai avea miros e sulf.

— Deci dumneavoastră sunteţi descendentul…

— Da, conte, al lui Jacques de Molay, pe linie directă. Giovanni îl privi pe Ferruccio pentru prima dată, mai bine zis pe nobilul cavaler de Mola cu o admiraţie care trecea dincolo de faptele sale de arme. Jacques de Molay fusese ultimul suveran al Cavalerilor Templului din Ierusalim. Cunoştea bine faptele lor eroice de arme, chiar după două secole trecute şi mai ales despre sfârşitul lor, asupra

căruia căzuse un văl de minciună şi vinovăţie, o cortină de linişte şi uitare totală. Dar cunoştea şi mai bine filosofia lor religioasă şi exemplul lor de viaţă.

— Jacques de Molay, spuse contele încet, cel ce fu trimis la rug de Filip cel Frumos în faţa Catedralei Notredame din Paris. O infamie care arde încă şi azi.

— Atunci, nu credeţi acele acuzaţii de vinovăţie?

— Vinovăţie?! Da, ca şi Cato, apărătorul Republicii Romane, după cele relatate de învingători. Sau ca şi Mano, care a apărat drepturile oamenilor de rând împotriva tiraniei lui Silla. Dacă m-aş fi numit de Mola, poate aş fi mai mândru cu numele ce-l port. Şi vă mai spun un lucru, Ferruccio. Ceea ce v-am spus despre scrierile mele, erau deja la cunoştinţa tovarăşilor strămoşului tău când noaptea, sub zidurile Ierusalimului se întâlneau cu maeştrii gândirii evreieşti şi musulmane. Pe durata zilei, datoria lor importantă era de a lupta într-un război dorit de alţii, de a se ucide, dar noaptea îi vedea reuniţi, discutând cât de slabe erau divergenţele lor religioase şi cât erau de aproape de „Existenţa Unică”, care veghea asupra tuturor. Poate nu aveau cunoştinţele pe care le am eu azi, dar intelectul lor era strălucitor, ca cel mai pur smarald şi erau foarte aproape de acel adevăr pentru care azi am luptat şi pentru care sunt căutat, pentru a mă împiedica ca acest adevăr să nu fie divulgat.

— De unde ştiţi aceste lucruri? spuse de Mola privindu-l ca pe o fantomă. Doar puţini le ştiu, doar cei ca mine. Eu sunt unul din descendenţii celor care au fost persecutaţi şi ucişi, ai cavalerilor care nu şi-au trădat crezul lor. Şi voi continua să menţin credinţa mea în ceea ce voi face. Templul nu va muri niciodată.

— Dar încă nu ştiţi totul despre mine, Ferruccio. Să spunem o fiinţă curioasă din fire, o capacitate de studiu şi o memorie, de mulţi recunoscute ca prodigioase, şi spre norocul meu, bani şi mijloace de trai din abundenţă, ce mi-

au dat posibilitatea de-a mă documenta până în cele mai mici detalii. Nu am crezut niciodată calomniile care au dus la desfiinţarea ordinului. A fost numai frica pentru puterea lor, de cunoştinţele lor, şi „*auri sacra fames*" – insaţiabila foame de bani a adversarilor lor; toate acestea au dus la sfârşitul păzitorilor Templului.

— Înţeleg mai bine de ce vă caută, conte, spuse de Mola cu un zâmbet uşor, şi nu aş vrea să aveţi sfârşitul strămoşului meu. Giovanni îl privi în ochi.

— Nu e totul?

— Nu-i de ajuns? întrebă de Mola mângâindu-şi barba.

— Este, dar nu e totul. V-am spus despre prima carte, acea în care sunt conţinute ideile deja anticipate şi discutate de Cavalerii Templului cu maeştrii celorlalte religii. Dar ceea ce duc cu mine este continuarea. Papa mă persecută pentru aceasta, dar dacă ar cunoaşte conţinutul acesteia, ar da drumul tuturor demonilor din infern împotriva mea.

— Nu-mi este frică de demoni, am ucis deja mulţi. Dacă doriţi, sunt gata să vă ascult, până la capăt.

ROMA
Joi, 4 ianuarie 1487

Timp de două zile şi două nopţi, Innocenzo al VIII-lea, al două sute treisprezecelea papă înălţat pe „Tronul lui Petru" C'piatra lui Petru") şi custode al creştinătăţii nu ieşi din camera lui. Nu susţinu nicio slujbă, nu dădu nicio audienţă şi refuză chiar şi graţiile splendidei tinere Adriana de Milă, verişoara cardinalului Borgia, cu mare scandal din partea ultimului pentru acest refuz. Pe masa mare de stejar împrăştiase toate foile pe care i le dăduse fiul lui, Cristofor. Se oprise la fiecare frază, la fiecare cuvânt ale „ULTIMAE CONCLUSIONES SIVE THESES

ARCANAE IC”, „Ultimele nouăzeci şi nouă de concluzii”, sau „Tezele Secrete” ale lui Giovanni Pico della Mirándola. Le citise şi recitise, revăzu fiecare adnotare, fiecare legătură, fiecare referinţă. Obosit, cu ochii lucioşi, cuprins parcă de o nebunie conştientă, în dimineaţa celei de-a treia zi a claustrării sale voluntare, Innocenzo VIII avu în sfârşit, viziunea completă a concluziilor filosofului.

Nici dacă ar fi văzut infernul cu ochii săi, nici dacă ar fi văzut ieşind din morminte bastarzii morţi concepuţi de el, nici dacă ar fi văzut Roma înconjurată de trupele sarazine sau o navă a piraţilor navigând pe lângă castel Sant’Angelo nu avu o teamă mai mare. Ceea ce avea în faţa ochilor era împlinirea Apocalipsei, cutremurul care ar fi dărâmat coloanele pe care era fondată autoritatea bisericii de aproape o mie şi cinci sute de ani. Fiecare din acele pagini era ca o suliţă, adânc înfiptă în pământ, cu vârful spre cer, şi biserica era ca o cerboaică care se îndrepta încet spre capcana mortală. Lucrătura contelui de Mirándola îi apărea acum în toată claritatea sa: cele „Nouă sute de Teze” ar fi doar calul troian prin care ar fi adus lumii celelalte „Nouăzeci şi Nouă „de teze, un plan simplu şi genial, ca de altfel cel care le-a gândit. Dar el nu ar fi asistat la distrugerea celui mai puternic imperiu de pe pământ, nu ar fi trecut în istorie ca ultimul papă. Secretul păstrat de biserică, de mai mult de o mie de ani şi protejat de toţi predecesorii lui nu va fi niciodată dezvăluit. El avea cheile lui Petru şi pe acea piatră se ridicase biserica. Şi îndoiala, ideea de a nu şti ce să facă, îl făcea să se simtă fără forţe. Când Innocenzo avu certitudinea că zidurile ridicate de Hristos erau pe cale de-a fi lovite de un uragan teribil, capabil de a le zdruncina din temelii simţi cum i se întorc puterile şi odată cu ele, o imensă poftă de mâncare şi de sex. Trase violent de cordonul de la capătul patului şi în camera goală, alături de cea a lui, răsună un clopot: papa chema. În timp ce aştepta, se gândea dacă foamea,

venită pe nesimţite se datora numelui său: Cybo[10]. La puţine minute după, în timp ce servitorii aranjau masa, în faţa ferestrei, un tânăr preot efeminat, cu ochii machiaţi precum o curtezană, ieşea fericit din camerele papei: ştia unde să găsească o femeie pentru papă, în mai puţin de cinci minute. Poate cardinalului delle Rovere nu i-ar fi plăcut să i se smulgă „din braţe" frumoasa servitoare care-şi găsi loc la bucătărie. Dar papa era papă şi avea întâietate, şi della Rovere trebuia să se supună. Dacă nu, la cardinal s-ar fi gândit tânărul preot, mai târziu.

Cu amândouă poftele satisfăcute, Innocenzo VIII redeveni Giovanni Battista Cybo, strategul politic, manipulatorul de interese, profitorul. Primul lucru de făcut era de-a găsi pe cineva cu care să împartă acel blestem. Pe lângă boala lui, ce-l surprindea cu atacuri fulger şi faptul de a-şi apăra mereu spatele, de unul singur nu ar fi reuşit. Pe de altă parte, alegerea nu era uşoară, Franceschetto era prea prost iar Sansoni era prea servil. Cristofor era deja plecat şi oricum, avea altele pe cap. „Marele Elector" della Rovere era prea puternic, un asemenea secret l-ar fi făcut şi mai puternic. Tocmai acel gând îi dădu soluţia care i-ar fi dat posibilitatea de-a mai tăia din puterea stânjenitoare a cardinalului della Rovere. Ar fi legat de ei, în secret, un al treilea om, azi inamicul amândurora – papa şi della Rovere – tocmai adversarul lui cel mai de temut, cu un unic sistem, cel mai sigur: de al cumpăra. Îi va oferi la schimb acea coroană pe care nu reuşise s-o obţină, o coroană făcută din spini, dar dorită foarte mult în orice colţ al lumii. După moartea lui şi nu înainte. E adevărat, trebuia să fie foarte grijuliu pentru a dejuca orice plan pentru o moarte anticipată, dar cel puţin acum va trebui să aibă grijă de un singur adversar, şi nu de toată haita de câini care se învârteau pe lângă el. Aruncă zarurile, aşa cum făcu Cezar la trecerea Rubiconului, pentru că de la

10 în italiană „cibo" = „mâncare"

acea alegere nu mai putea să dea înapoi şi trimise să fie chemat nobilul cardinal Don Rodrigo Borgia, ultimul adversar în lupta la scaunul lui Petru.

FLORENŢA
Luni, 11 octombrie 1938

Că femeile fumau era deja un lucru acceptat de morala comună şi de societatea civilă. Dar la unsprezece ale nopţii, o femeie care fuma rezemată de zidurile de la „Ponte alle Grazie” nu era un spectacol obişnuit. Şi totuşi, nimeni nu se oprea. Câte unul ieşise cu câinele la plimbarea de noapte, trecea imediat pe trotuarul celălalt şi dacă vreo maşină încetinea, la vederea ei accelera deziluzionat. Nu putea fi o prostituată, poliţia ar fi arestat-o imediat, pe deasupra era îmbrăcată destul de bine. Nu părea a fi o femeie cu probleme, după felul cum stătea cu bustul drept şi înălţat, şi cu braţele încrucişate. Haina de astrahan gri o proteja de umiditate şi de frig. Un măturător doritor să facă puţină conversaţie se apropie şi cu calm şi gentileţe îi adresă câteva cuvinte; dar imediat o maşină străină se opri la mică distanţă de ei. Femeia stinse ţigara presând-o de caldarâm cu tocul mare şi-i aruncă măturătorului o privire ironică. Se îndreptă spre maşină, intră şi se aşeză lângă şofer, care puse maşina în mişcare, dar cu farurile stinse. Zügel nu era omul discuţiilor şi pe durata urcuşului către „Forte Belvedere” nu spuse niciun cuvânt. Abia ajunşi, Elena coborî fereastra şi scoase un pachet de Camel. Palma peste faţă o luă prin surprindere. Instinctiv înălţă braţul să lovească şi ea, dar Zügel o prinse de mână.

— Nu ştii că e interzis să fumezi ţigări americane?

— Rasă de idiot! Mă doare! urlă ea. Neputinţa de a se apăra şi umilinţa primită era cât pe ce să o facă să plângă, dar reuşi să se abţină.

— Palmele peste fund îţi plac…

— Să nu mai încerci niciodată, fiu de cu… O a doua lovitură, dar cu dosul mâinii făcu mai rău decât prima, nu numai fizic.

— Acum îmi povesteşti tot ceea ce trebuie să-mi spui, altfel voi continua.

— Şi dacă voi începe să ţip?

— Vino, să coborâm, spuse Zügel mieros. Ajunseră la marginea piaţetei, lângă grădini, de unde panorama de la „Forte Belvedere” dădea către Florenţa. Noaptea şi o ceaţă subţire nu reuşeau să ascundă profilul clopotniţei lui Giotto, cupola Domului şi puţin mai departe tumul de la „Palazzo Vecchio”.

— Dă-mi o ţigară americană. Zügel se sprijini cu coatele de balustradă, inspiră fumul dulce al ţigării „Camel” şi-l expiră cu încetineală pe nări.

— Poţi vorbi, Elena, după cum vezi nu e nimeni, numai noi, poate vreun privitor ascuns prin grădini. Ce voiai să-mi spui?

— Giovanni a dispărut. Sunt mai mult de trei zile de când nu m-a chemat şi nici nu ne-am întâlnit. Şi magazinul e închis. Zügel îşi trecu braţul pe după umerii ei; ea se înfioră. Pe urmă se sprijini de ea, apăsându-şi sexul de fesele ei. Ea îl lăsă, cu cât se distra mai mult, cu atât era mai bine.

— Vezi Elena, spuse el mişcându-se şi apăsând din ce în ce mai mult, ceea ce mi-ai spus mă întristează mult. Tu crezi că am lăsat-o baltă?

— Nu ştiu ce să cred, de asta te-am chemat.

— Înţeleg.

— Mi-e frică că ceva nu merge cum ar trebui.

— Sunt lucruri mai rele de care trebuie să-ţi fie frică, dragă şi dulce Elena. Zügel o împinse cu forţa spre balustradă. Ţinându-i o mână pe gură să nu ţipe, îşi stinse ţigara de încheietura mâinii femeii. Ea încercă să-l muşte,

dar el o aplecă înainte, aproape că i se sui în spate, blocându-i braţele. Un cercel se opri din cădere douăzeci de metri mai jos.

— Dacă cineva ne priveşte, se gândeşte că te regulez, sau că eşti o mare curvă. Poate că o voi face. Elena, în ciuda durerii percepu prin haine erecţia lui.

— Ce vrei de la mine? întrebă ea printre lacrimi.

— Nimic, îi răspunse desfăcându-se din îmbrăţişare, nici nu mai am chef. Ascunde-te pe undeva, câteva zile să fii de negăsit. Dacă el te va căuta şi nu te va găsi, cu atât mai bine. Va deveni nervos şi dacă acum se ascunde va face vreun pas greşit. Eu îmi voi mişca oamenii. Acum ajunge, de la Mola mă voi gândi eu. Fă doi paşi, Florenţa nu e departe şi dacă vreunul încearcă să te atingă, fă-l fericit, măcar pe el.

Zügel îţi netezi gulerul de la geacă, îşi aranjă mânecile de la cămaşă şi se îndreptă spre maşină, înainte de a urca se întoarse o ultimă dată spre Elena cu un zâmbet rece.

— Draga mea, încearcă să nu mă cauţi. Dacă va fi nevoie, te vom găsi noi, fără îndoială.

Elena urmări cu privirea maşina care se îndepărta. Îşi atinse abdomenul. Dacă Zügel ar fi aflat şi restul, poate că acum nu ar mai fi fost vie. Privi în jur, piaţeta era goală. Se lăsă pe vine şi lacrimile reţinute până atunci îi ţâşniră din ochi. Pe măsură ce gândurile se făceau simţite, începu să plângă cu sughiţuri, din ce în ce mai tare. Tresări atunci când o umbră se apropie de ea. Printre lacrimi văzu o mână care o ajută să se ridice. Era o mână de femeie, cu unghiile lăcuite, de un roşu aprins, şi un inel fără valoare pe degetul mijlociu.

— Salut, îi spuse cu o voce răguşită de ţigări, eşti nouă?

Elena îşi şterse ochii cu mâneca de la haină şi privi spre femeie. Nu mai era tânără, se vedea după pungile ce

le avea sub ochi, şi era uşor de înţeles ce făcea prin acele locuri.

— Nu, scuză-mă… eu nu sunt…

— O curvă? răspunse femeia zâmbind. Ei bine, nimeni nu-i perfect pe această lume. Hai, ridică-te, mi se pare că-ţi este mai rău decât mie. Te-ai certat cu iubitul?

— Eu nu mă simt bine.

— Fără îndoială, e mai bun omul meu decât logodnicul tău. Dă-i dreptate unei femei ca mine. Uitasem, mă numesc Arcangela.

— Eu, Elena.

— Hai, vino, te duc acasă şi oricum, în seara asta, prin zonă sunt doar poponari! Ultima frază o rosti aproape ţipând, ca şi cum ar fi fost cineva să o asculte. Îşi trecu braţul Elenei pe după gât şi împreună coborâră spre vechea „Via del Canneto”. Arcangela o aşeză în pat, aşeză păturile cu grijă şi puţin după, Elena adormi ghemuită, ca atunci când era copil.

ROMA
Vineri, 5 ianuarie 1487

Cardinalul se prezentă ca un adevărat prinţ, dar nu al bisericii. Peste haina de culoare roşie-purpurie, ţesută cu fir de aur apărea la vedere însemnul „Ordinului de Alcantara”, o bucată romboidală de aur, cu o cruce verde, bogat ornată cu smaralde, un cadou de la Fernand, regele Aragonului.

— Sanctitate, sunt mirat şi plăcut surprins de chemarea dumneavoastră. Rodrigo Borgia îşi luă de pe cap bereta roşie, după ultima modă spaniolă, printr-un gest amplu. Avea o bordură neagră, din piele de lup, aceeaşi care orna supravesta de tip militar. Ciorapii înalţi şi cizmele erau de culoare roşie, culoare tipică cardinalilor. Mai lipsea spada şi s-ar fi spus că nobilul spaniol se

pregătea de paradă. Innocenzo îi zâmbi, dar fără a i se răspunde. Iată ce-i plăcea la acel om: aroganţa mascată în respect şi folosirea atât de măsurată a cuvintelor că nimic, nici inflexiunea vocii nu era lăsată deoparte. Era mai bine să-l aibă aliat decât duşman.

— Cardinale, apropiaţi-vă, spuse papa ridicându-se după ce dădu să-i sărute inelul – era bine de la început să se ştie care erau condiţiile şi cine ce grad avea. Sunteţi mereu bine venit. Am dori, dacă vă face plăcere, să fiţi în prezenţa noastră mai des.

Folosirea verbului la persoana I plural nu era deloc întâmplătoare şi aducea o întărire în plus a ierarhiei şi de a menţine distanţele. Cardinalul Borgia îl urmă pe papă în biroul propriu, care după ce intrară, închise uşa cu cheia. Innocenzo îl privi cu coada ochiului şi se bucură văzând curiozitatea oaspetelui său.

— Credeam că sunteţi supărat pe mine, că nu v-a plăcut cadoul tinerei de Milă. O fulgerare de dorinţă trecu peste ochii lui Innocenzo.

— Poate altă dată, bucuros. Nu eram, sufleteşte vorbind, capabil de o aşa… plăcută circumstanţă. Borgia îşi desfăcu mâinile şi zâmbi.

— Dar, luaţi loc, cardinale, îi spuse papa în cel mai confidenţial mod cu putinţă aşezându-se în fotoliul preferat, cel cu mânere rotunjite, care-l înălţa destul de mult, şi aveţi răbdare să mă ascultaţi. Dar vă amintesc înainte că ceea ce vă spun este o confesiune. Ştiţi bine că nu vă este permis, de faţă cu ceilalţi oameni şi de faţă cu Dumnezeu să faceţi cunoscut ceea ce vă voi spune şi cunoaşteţi bine consecinţele unei eventuale derogări de la secretul confesiunii.

— Aveţi cuvântul omului şi datoria de cardinal, răspunse Borgia cu o uşoară înclinare a capului, mai mult, pe moment nu vă pot da Sanctitate.

— Ştiaţi, Borgia, că avem aceeaşi vârstă?

— Desigur, Sanctitate, şi dacă mă gândesc bine, sunt născut cu câteva luni înainte.

— Aţi putea fi dumneavoastră papă în locul meu… Cardinalul tresări: acea frază nu fusese spusă fără sens, ceea ce nu-i plăcu deloc. Amândoi erau oameni ai puterii, care până în acel moment s-au respectat reciproc. Acea afirmaţie, fără jumătăţi de măsură putea fi începutul unui război. Îşi imagină rapid ce ar trebui să facă pentru a se proteja, dacă ar fi avut timp să împlânte pumnalul din mâneca dreaptă în gâtul lui Cybo, înainte de a deveni el victimă vreunui asasin mascat şi ascuns.

— V-am surprins, prietene? continuă papa.

— Mărturisesc că da, dar prudenţa mă îndeamnă să tac.

— Nu vă fie frică, nu v-am chemat pentru a vă atrage într-o capcană şi nici cine ştie ce tentaţie. Ceea ce vă voi spune vă va mira şi mai mult, pentru că va consfinţi o sfântă alianţă între noi.

— Sanctitate, vă rog să nu mă consideraţi un prost. Ar fi o ofensă pe care nu aş putea să o suport.

— Dacă sunteţi aici este nu numai pentru că nu vă consider un prost, dar şi pentru că vă doresc alături de mine. Să uităm ceea ce ne-a despărţit, să-l uităm pe della Rovere, mulţumită căruia ştiu foarte bine că sunt papă în locul dumitale. Să lăsăm orice neîncredere dintre noi, şi dacă Dumnezeu va dori, vom avea amândoi numai de câştigat. Şi mai ales, să îndepărtăm de noi cel mai grav, cel mai rău dintre pericole. Cardinalul Borgia privi îndelung în ochii „inamicului" său, omul care cu ani înainte îl lăsă fără „funcţia" lui Petru, în ciuda tuturor manevrelor sale. Căută în privirea lui Innocenzo o umbră de înşelăciune, dar aceştia nu arătară aşa ceva.

— Deci, suntem de acord?

— Sunt gata să vă ascult.

— „*Deo Gratios*", exclamă papa. Pentru moment mi s-

a făcut frică de refuzul dumitale, dar suntem prea asemănători unul cu celălalt şi contam pe faptul că m-aţi fi ascultat. Să începem de departe. Dumneata ştii totul, îmi închipui, despre „Conciliul din Efes", nu-i aşa?

— Ştiu cât am studiat. Ştiu că s-a dezbătut natura Mariei. Că i se atribuise calificativul de „*Theotokos*" – mamă a lui Dumnezeu, contrar cu scrierile lui Nestoriu care o voia „*Christokos*" – mamă a lui Hristos.

— Nestoriu greşise, dar nici el nu ştia cât de mult. Ştiţi că au fost tulburări grave pe durata conciliului.

— Giovanni, spuse Borgia cu un ton confidenţial niciodată folosit până atunci, sper că nu sunt aici pentru a susţine vreun examen referitor la istoria bisericii! Papa zâmbi auzindu-se chemat pe nume, ultima persoană care o făcu era mama lui, cu mulţi ani înainte. Nu-i displăcu deloc pentru că era gata de-a împărţi cu Borgia secretul pe care de mai mult de o mie de ani toţi papii şi-l lăsau de la unul la altul şi care era aflat doar de cei aleşi. Sau cel puţin aşa trebuia să fie.

— Nu, şi eu ştiu puţin, dar Efes e important. Şi va fi şi pentru dumneata, mai târziu. La acel conciliu au avut loc discuţii aprinse şi de neoprit, intrigi şi lupte sângeroase. Dar nu din cauza lui Nestoriu sau ale altor erezii care s-au făcut auzite. Acolo se discutase despre biserica pe care Pavel o reformase, despre puterea ei încă nesigură şi incertitudinea în afirmarea acestei puteri. Roma era spre capăt, era secătuită în timp ce Constantinopolul devenea din ce în ce mai bogat. Planul împăratului bizantin era de a distruge biserica din Roma şi de a nărui astfel ultima baricadă a Occidentului. Pentru a face aceasta trebuia să demonstreze că „Biserica lui Petru" era fondată pe minciună şi înşelăciune şi că numai „Adevărul" care venea din Orient ar fi putut să o salveze. O nouă biserică, o nouă credinţă, înţelegeţi, Rodrigo? O nouă doctrină bazată pe faptul că Dumnezeu, care până în acel moment fusese

proslăvit şi pe care se fondase biserica lui Petru era fals!

Rodrigo Borgia îşi mângâie nasul coroiat; simţindu-l, îi dădu siguranţă, chiar dacă ar fi preferat să fie în mijlocul unuia din coşmarurile nocturne, pe care numai ochii mari şi negri ai Giuliei reuşeau să-i îndepărteze.

— Aţi auzit bine ceea ce v-am spus?

— Avem inamici de fiecare parte, şi i-am avut mereu, dar suntem aici de o mie şi cinci sute de ani.

— Nu înţelegeţi. Dar nu o puteţi face încă. Imaginaţi-vă pentru un moment că toată nobleţea, bogăţia familiei voastre a fost fondată pe mistificare şi înşelăciune. Şi că aţi fi în posesia unui document care atestă cu probe sigure şi indubitabile acest fapt. Ce veţi face în acest caz?

— L-aş distruge!

— Foarte bine. Dar dacă acest secret ar fi şi la îndemâna altora, dacă dovezile ce le aveţi v-ar da posibilitatea ca mâine să vă apăraţi de acuzaţii şi să-l folosiţi după cum ştiţi mai bine. Pentru voi, pentru fii fiilor voştri, ce aţi face?

— L-aş păstra ca pe cel mai important secret şi aş face în aşa fel încât numai moştenitorul desemnat să aibă cunoştinţă de acesta.

— Bine şi aici. Buun, noi suntem ca o familie, Rodrigo, iar eu sunt al două sute treisprezecelea fiu. Eu sunt păstrătorul secretului puterii, dar şi al distrugerii noastre. Trăsăturile lui Borgia deveniră rigide şi în timp ce pasiune şi reflecţie, caracteristice temperamentului său se luptau între ele, căută încă o dată, în cuvintele şi privirea papei orice urmă de capcană. Dar nu, Innocenzo apărea sincer.

— Acum vă propun un pact, Rodrigo. Puteţi ieşi din camera asta ca un om liber care aţi fost şi veţi fi, dar uitaţi ceea ce v-am spus. Dar dacă rămâneţi, voi deschide sigiliile moştenirii pe care fiecare papă o lasă urmaşului său şi cu aceasta toate secretele lui. Dacă îmi veţi

supravieţui, jur pe fii mei şi pe eterna mea salvare că veţi fi următorul papă.

Cardinalul spaniol îşi îngustă ochii, până deveniră ca două fante. Sau Innocenzo a înnebunit, sau visele lui erau aproape de a se realiza. Sau poate amândouă. Îşi împreună mâinile, dar nu pentru a se ruga. Gândurile sale erau ca nişte cai porniţi în galop şi nu era uşor de a-i struni.

— Am două întrebări, Giovanni şi în funcţie de de voi lua decizia mea. Am intuit ceva – ceva din ce aveţi în minte, dar vă întreb: de ce vreţi să afle şi un altul aceste lucruri? Şi încă, de ce tocmai eu? De ce nu alegătorul dumitale, della Rovere, care acum poate că trece prin pedepsele infernului gândindu-se la întâlnirea rezervată dintre noi?

Innocenzo zâmbi gândindu-se la neliniştea lui della Rovere. Cineva poate că-l atenţionase şi el nu ar fi înţeles. Dar zâmbi şi mai mult pentru că oricum, Borgia decise.

— Faceţi bine să aveţi încă îndoieli. Dar sper să înţelegeţi motivele mele. Secretul nu mai este acelaşi, dar cine l-a adus la lumină nu cunoaşte adevărata valoare a descoperirii sale, şi lucrul cel mai important, vestea încă nu a fost aflată. Veţi înţelege ceea ce vă spun. Aveţi, dacă nu încredere, cel puţin răbdare.

Borgia îşi strânse mâinile la piept.

— Şi toate acestea, Innocenzo zâmbi, mulţumită unui evreu, gândiţi-vă. Vedeţi, eu sunt bolnav de ceva timp, cred că de o formă uşoară de sifilis. Dar dacă boala ar deveni mai gravă, eu nu aş mai fi deloc în stare să apăr nici biserica şi nici pe mine însumi. Ştiţi de efectele acestei boli asupra minţii omului, nu e aşa? Provoacă halucinaţii, frică, viziuni. Ar fi foarte periculos în acel moment, nu numai pentru mine dar şi pentru toată creştinătatea. Pentru asta am nevoie de un aliat. M-aţi întrebat de ce alegerea mea s-a oprit la dumneata şi e cinstit să vă răspund. Dar răspunsul îl aveţi în faţa ochilor. Niciunul din fii mei nu are

calităţile dumitale, della Rovere e deja suficient de puternic, în timp ce „obiceiurile” sale îl fac lipsit de încredere şi pradă uşoară curiozităţii şi şantajului tuturor novicilor cu care se înconjoară. Dumneata, în schimb, care aveţi totul de câştigat şi nimic de pierdut sunteţi ceea ce am eu nevoie, dar şi biserica. Dacă vă menţineţi sănătatea, veţi şti cum să vă purtaţi atunci când veţi avea în mână cheile lui Sf. Petru. Ce spuneţi acum, rămâneţi?

Rodrigo Borgia se ridică şi începu să se plimbe cu mâinile la spate. Deja luase decizia lui, dar voia să înceapă să se comporte ca un papă. După care se aşeză pe marea masă de stejar, cu o gambă atârnând, cum făceau cavalerii spanioli.

— Mă chemaţi să lupt. Bine, dacă voi supravieţui, numele meu va fi Alexandru, de la acel Alexandru cel Mare, care a cucerit pentru prima dată lumea. Ce credeţi?

— Astrele nu sfătuiesc acest nume celor puternici. Dar trebuie să vă placă dumneavoastră. Atunci, am decis, veţi fi al şaselea, dacă-mi supravieţuiţi, bineînţeles. Şi acum pentru noi… dragă Alexandru…

Innocenzo se îndreptă spre o bancă, fără prea mare valoare, în interiorul căreia era un seif. Scoase afară o legătură de chei şi deschise mai multe încuietori. La fiecare zgomot al încuietorilor Borgia încerca o nouă senzaţie care pleca de la zona inghinală şi ajungea la creier, şi când Innocenzo îi dădu un mănunchi de foi şi un plic cu cinci sigilii de ceară, intacte, avu aceeaşi plăcere ca a unui orgasm. Cu un îndemn din cap, cel ce-l vedea ca fiind deja predecesorul său, îl invită să rupă sigiliile şi să citească acele pagini.

— Acesta este „Sigiliul Sacru al Sfintei Biserici Romane” pe care numai papa îl cunoaşte şi poate rupe, sau să-l trimită mai departe în timp. Acesta este secretul nostru, aceasta e viaţa sau moartea lui Dumnezeu.

Era pentru prima dată că ceea ce conţinea „*Sigillo*”

sau „*Sacrum Sigillum*” vechi de mai bine de zece secole, era pe cale să fie împărţit de două persoane, amândouă în viaţă.

****

Mâinile lui Rodrigo Borgia tremurară uşor atunci când deschise primele pagini scrise în latină clasică – care pentru el nu avea secrete, şi în care erau scrise motivele pentru care conciliul fusese dorit la Efes, din timpul căruia începea existenţa „Sigiliului”. Care dintre cele mai celebre oraşe, sediu al cultului Artemiza – Diana, „Marea Mamă” anatolică putea fi ales pentru a proclama falsitatea vechilor culte? Tocmai lângă bazilica unde avu loc conciliul îşi găsi loc o veche statuie a zeiţei polimaste[11], statuie prin care dorea să se subînţeleagă că ea, Marea Mamă, hrănea întreaga umanitate. O mişcare aparent înşelătoare, în timp ce un alt avertisment era mult mai explicit; împăratul Teodosiu deschise conciliul cu fraza lui Hristos din Evanghelia lui Toma: „Oricine blestemă împotriva tatălui va fi iertat, şi oricine va blestema împotriva fiului va fi iertat, dar cine va blestema împotriva mamei nu va fi iertat, nici în cer, nici pe pământ”. Această a doua avertizare, într-o formă mai teologică ascundea o adevărată ameninţare pentru oricine ar fi încercat să „blesteme” împotriva „Mamei”.

— Cine a scris aceste pagini? întrebă Rodrigo ridicându-şi pentru prima dată ochii de pe foi?

— Este semnătura lui, mai jos, împreună cu sigiliul personal. Celestino I, papa din timpul conciliului nu scrise nimic din cele întâmplate, dar Sisto al III-lea, succesorul lui, a dorit să-i atenţioneze pe cei care ar fi venit după el, povestind ce s-a întâmplat cu adevărat la conciliu şi bănuind căderea bisericii din partea oricărei persoane care ar fi cedat cuvintelor înşelătoare care veneau din Orient.

— Şi dacă cineva ar fi dorit să se alieze tocmai cu

11 cu mai mulţi sâni

împăraţii din Orient?

— Nu convenea nimănui, din partea Romei, bineînţeles. Imperiul Occidental era la limita supravieţuirii şi orice alianţă cu Orientul ar fi lipsit biserica de la Roma de orice putere. Unica posibilitate de-a supravieţui era de a menţine cultul la Roma, şi după caz alianţe cu alţi invadatori. Tocmai de aceea a fost creat mitul donaţiei lui Constantin. Borgia se întoarse brusc spre el cu privirile holbate.

— Ce vrei să spui?

Innocenzo VIII suspină şi-şi îndepărtă braţele.

— Că donaţia lui Constantin, pe care se bazează întâietatea noastră, puterea Romei, e un fals.

Borgia începu să respire cu greutate.

— Nu e posibil, împăratul şi-a donat chiar şi palatele sale papei Silvestru, pentru a-i mulţumi că l-a vindecat de lepră. E un lucru ştiut de toţi, chiar şi de duşmanii noştri!

— Ah, Rodrigo, această carte are mai multe secrete decât amantele noastre. Citeşte ce scrie Ştefan al II-lea, care avea şi ceva remuşcări de conştiinţă. Biserica era gata să moară şi el, Dumnezeu să-l aibă în gloria eternă, inventă donaţia care justifică naşterea statului nostru. Fără ea, nu am fi existat, Rodrigo. Biserica nu ar avea nici bogăţie, nici teritorii şi nicio putere peste regi sau împăraţi. Astăzi eu, probabil, poate aş fi fost bancher ca mulţi alţii, iar tu ai fi călărit în fruntea oamenilor tăi printre dealurile domoale ale Spaniei.

Încep să înţeleg multe lucruri din cele ce mi-ai spus mai înainte, spuse cu voce joasă cardinalul.

— Citeşte înainte, vei afla mult mai mult. Şi după, când vei citi ceea ce a scris contele de Mirándola, vei înţelege mult mai bine.

— Ce treabă are Mirándola cu toate acestea? Nu te referi la cele „Nouă sute de Teze”?

Innocenzo zâmbi. Borgia e adevărat, nu putea să nu

ştie, dar zâmbetul crescu în intensitate imaginându-şi-l cufundat în lectura acelor documente. Îşi coborî ochii şi-şi împreună mâinile.

— Ai încredere, după aceea totul îţi va fi clar. Rodrigo reîncepu să citească, oprindu-se de fiecare dată la fiecare adnotare care făceau cunoscute preocupările papilor care fuseseră înaintea omului din faţa sa. Erau spaţii de timp chiar şi mai mult de o sută de ani, după care, un papă mai înclinat spre detalii decât ceilalţi adăuga câte un comentariu; sau altul povestea cum, câteodată adevărul apărea prea tare în evidenţă din cauza unei persoane sau a unei idei. Citi o notă de papa Zaharia care-l îndepărtă pe regele merovingian Childeric al III-lea, pentru motivul că, venerarea prea mult a Magdalenei de către Childeric – văzută ca soţie regală şi reală a lui Hristos – se putea răspândi prea mult. În locul lui a fost încoronat Pipino, regele francilor, întemeietorul dinastiei carolingiene, modalitate prin care se întrerupse posibila legătură dintre Hristos şi merovingieni. Borgia urmărea cu degetul, foarte atent însemnările lui Silvestru al II-lea, papă care cunoştea şi practica magia mai mult decât oricine altcineva şi care supravieţui anului o mie. Nu era preocuparea pentru sfârşitul lumii, ci mai degrabă delegaţia trimisă de împăratul chinez Zhen Zong, tocmai în anul o mie, care la chinezi era trei mii şase sute nouăzeci şi şapte. Solia dorea să discute în linişte despre „*UROBOR*” (*OUROBOROS*), primul ciclu cosmic reprezentat de şarpele-femeie, creatoarea întregului univers. Înţelepţii găsiseră asemănări interesante cu tradiţia biblică a Evei, a şarpelui, a „arborelui cunoaşterii” prin care femeia este identificată cu „*CREATOAREA*”. Despre acest lucru voia să discute cu înţelepţii bisericii romane, pentru a duce la bun sfârşit prima enciclopedie despre religii, după cum au spus. Dar Silvestro îi ţinu în aşteptare pentru mai mult de cinci ani, până când, dezgustaţi, se reîntoarseră în China.

Rămase mirat de numărul mare de învăţaţi evrei care veniseră la Roma cu gândul de a găsi un sprijin la scrierile lor privitoare la cultul „Zeiţei Mamă”, cu mari asemănări cu Maria, mama lui Dumnezeu. Toată cultura populară evreiască şi mărturiile aduse de cele mai vechi documente proclamau existenţa şi supremaţia „Zeiţei Mamă”, neagră pe deasupra, şi care numindu-se Lilith sau Ishtar, nu avea importanţă. Dar aceşti oameni se treziră persecutaţi de propriii lor maeştri care-i îndemnaseră la studiu şi care dintotdeauna demonizaseră ideea de „Zeiţă Mamă”, ajungându-se chiar la negarea acestei idei. Cu precizie erau notate datele dispariţiei lor, în deplină concordanţă cu datele autorităţilor evreieşti, şi chiar şi o rugăciune pentru sufletele lor, alături.

Ultimele note interesante priveau lupta ascunsă dintre puterea Ordinului Cavalerilor de Ierusalim – Templierii şi Clemente al V-lea: revelarea adevărului despre Graal, cunoaşterea faptului că totul avea un principiu feminin. Cavalerii au adunat de-a lungul anilor numeroase mărturii, ajungându-se chiar la sfidarea papei de dinainte de Clemente al V-lea, Benedict al XI-lea, de-a avea curajul să dezvăluie adevărul despre creştinătate întregii lumi. Dar în ciuda distrugerii şi înfrângerii Ordinului, probele care se spuneau că le-ar deţine, nu au fost găsite niciodată. Acelaşi Clement al V-lea îşi scrisese însemnările lui în „Sigiliu”, însemnări care puneau la îndoială existenţa sau nu a acelor documente templiere.

— Cavalerii Templului aveau sau nu acele probe?

— Poate că da, poate că nu. Poate că au intuit şi au încercat să intre în posesia „Sacrului Sigiliu”, pentru a avea o confirmare a ipotezei lor. Nimeni nu ştie, dar Clemente trebuie înţeles. Trăia sub teroare, dispreţuit de italieni, de francezi şi de însuşi Filip, care-l ajutase să devină papă. Când cineva te ameninţă pe „întuneric”, fără să ai prea multe detalii, fie că are o sabie sau altceva, mai

întâi îi tai capul şi după acea poţi privi liniştit la ceea ce avea în mână.

— Înţelept spus.

— Ştiam că o vei fi apreciat. La fel de adevărat este că, atunci când vei ajunge – dacă vei vrea – la documentele secrete al procesului Cavalerilor Templieri, vei descoperi că acuzaţiile de sodomie şi toate celelalte erau complet false.

— Dar au fost condamnaţi!

— Da, dar la vremea respectivă, dacă-ţi aminteşti eram în slujba regelui Franţei şi el avea prea multe datorii la ei. Să spunem că interesele noastre au coincis. Despre acest lucru nu vei găsi nicio urmă în scrierile oficiale. Doar în această carte, Rodrigo, numai din citirea „Sigiliului" şi a câtorva documente anexate vei putea înţelege adevărul.

Cardinalul căscă şi-şi trecu mâinile peste păr.

— Eşti obosit? Vrei puţin vin? întrebă Innocenzo.

— Da, bucuros. Dacă-l vom bea împreună, nu-mi va face rău. Innocenzo îşi scutură capul şi-l privi pe cardinal la fel cum priveşti un copil care-şi ascunde la spate mâinile pline de miere.

— Rodrigo, Rodrigo, tu eşti expertul în fierturi şi otrăvuri. Să nu crezi că nu am fost atent până acum. Şi nu te gândi mereu că alţii îţi vor face ceea ce faci tu la ceilalţi.

— Atunci îl voi bea bucuros, dar nu sunt obosit. Poţi să-mi dai să-l citesc pe Mirándola. Vreau să înţeleg de ce ţi-e atât de frică. Nu cred că el cunoaşte ceva de…

— El nu are habar de „Sigiliu" dar a studiat suficient de mult, chiar prea mult. Asta a fost şi va fi distrugerea lui.

— Am avut acelaşi punct de vedere în privinţa copiilor mei.

— Citeşte asta acum, răspunse scurt Innocenzo. O faţă de masă de damasc acoperea masa pe care papa aşează cu grijă un manuscris în marochin roşu. Lui Rodrigo i se păru ca o pată de sânge şi se apropie rapid. Luă

manuscrisul în mâini, se aşează pe locul papei şi începu să citească. Două cărţi, două secrete într-o singură zi şi ideea că acel scaun va fi, în viitorul apropiat, al lui. Devoră cartea şi pentru el timpul trecu repede. Nu la fel fu şi pentru Innocenzo, care-şi agita inelele. Terminând de citit, Rodrigo Borgia îşi înălţă privirile spre papă, cu pumnul strâns în dreptul pieptului.

— Dar ce este special cu acest om? Ce e, un înger sau un demon?

— Nu ştiu, răspunse Innocenzo mişcând capul. Ştiu doar că pare să aibă ceva magic, Rodrigo. Ceva care, îţi mărturisesc, mă face să-mi fie frică. Se spune că atunci când s-a născut, deasupra capului lui a apărut o sferă de foc, e adevărat, ar fi văzut-o toţi cei de prin preajmă. Şi e un lucru ştiut că a avut dintotdeauna o inteligenţă înspăimântătoare, însoţită de o memorie prodigioasă, de invidiat. Îi citeşti două pagini, în orice limbă şi e capabil să le reproducă imediat, în întregime.

— Ar fi un spion perfect.

— Măcar dacă ar fi fost aşa, am încercat să-l atrag de partea mea, dar ca toţi oamenii cu idealuri măreţe, nu a acceptat. Şi în plus, e înspăimântător de bogat, a cheltuit mult pentru a cumpăra documente, scrisori, texte antice scrise în cele mai vechi limbi. Cred că ar fi avut posibilitatea să ne înşele pe toţi dacă din pură întâmplare, sau poate că Dumnezeu a vrut aşa, nu am fi aflat.

— Te referi la acel erau despre care mi-ai spus?

— Da, Eucharius Silber, tipograful. Care aproape că nu a făcut pe el când a aflat că Mirándola, nu numai că a tipărit cele „Nouă sute de Teze” fără aprobarea mea, dar că şi intenţiona să le discute, într-un consiliu cu înţelepţii tuturor religiilor din lume, ceea ce s-ar fi întâmplat aici la Roma, fără să ştiu. Fără să afle nimeni.

Cardinalul îşi atinse nasul coroiat şi ochii săi, strângându-se, deveniră mai mici.

— Da, acum înţeleg ceea ce voia să facă. În realitate dorea să discute cele „Nouă sute de Teze” pentru a le divulga pe cele secrete. Şi în acel moment ar fi fost prea târziu, gălăgia, scandalul… Dar tu cum ai făcut de ai „Tezele” secrete?

— Am şi eu spionii mei şi metodele mele. Voi păstra acest mic secret pentru mine.

Innocenzo prefera să tacă despre felul în care fiul lui, Franceschetto le luase din casa cardinalului de Rossi, gazda contelui de Mirándola. Anumite explicaţii nu aveau rost în alianţa lor. Borgia nu insistă, dar nici nu putea să nu aibă măcar vreo îndoială de autenticitatea acelor scrieri.

— Cred că nu este vreun fals, creat cu măiestrie de vreun inamic de-al nostru?!

— Nu, nu este un fals, aşa cum adevărat este Hristos; nici nu se discută. Aşa adevărat cum noi doi stăm şi discutăm aici. Planul lui Mirándola era perfect, aproape ca şi inteligenţa lui, care are ceva demonic în ea, crede-mă.

— Fără îndoială. Că vine de la un înger sau de la un demon, are puţină importanţă. Acele idei s-ar fi împrăştiat precum petele de ulei, chiar şi pentru faptul că ar fi fost pe placul multora, chiar aici în Vatican. Şi orice am fi avut în apărarea lui Dumnezeului nostru ar fi apărut ca extrema apărare a unui condamnat la moarte.

— În plus ar fi găsit mulţi adepţi, în toată Europa, gata să creadă orice, chiar că Dumnezeu are gută, numai pentru a înfrânge „Biserica Romană”.

— Mai ales în Germania. Gândeşte-te câţi nobili sunt interesaţi să conteste autoritatea noastră. Dacă „Sacrul Imperiu Roman” nu ar mai exista, toţi vasalii nu ar mai fi nevoiţi să se supună împăratului. Şi aceştia, pentru a evita anumite lucruri şi întâmplări s-ar întoarce împotriva noastră. Dar deocamdată ajunge, citeşte înainte şi după aceea vom vorbi despre cum să facem.

— Am deja câteva idei, Giovanni, şi stai liniştit, o singură dată în istorie David a reuşit să-l înfrângă pe Goliat.

Pe drumul spre FIESOLE
Marţi, 9 ianuarie 1487

Era seară când doi cavaleri văzură în depărtare dealurile domoale de la Fiesole. Se opriră. Din nările cailor ieşeau rotocoale de abur, care, din cauza aerului uscat şi a frigului înţepător, urcau până peste capetele lor. Mai în jos era Florenţa cu pata gri a domului care ieşea evidenţă comparativ cu culoarea brună a caselor, în timp ce puţin mai departe apărea privirii turnul oraşului.

Republica Florenţa: libertatea. De cum au intrat pe teritoriul ei nu mai erau preocupaţi de a se mai ascunde. La Arezzo s-au despărţit, vizitiul îşi urmă drumul său, tăcerea lui fiind cumpărată cu cinci ducaţi de aur, mai mult decât suficient pentru a-şi deschide o cârciumă. Tot la Arezzo, Ferruccio schimbă caii de la trăsură cu alţi doi cai, din zonă, mai robuşti şi mai rezistenţi, în timp ce Giovanni îl aştepta dincolo de „Porta Fiorentina”. În ochii şi urechile poporului era încă vie fuga contelui de Mirándola cu Margherita, soţia puternicului perceptor local, şi nu era prudent de-a se lăsa văzut. Chiar dacă avea pletele tăiate şi cu barba scurtă Giovanni nu mai era acelaşi şi în ciuda faptului că trecuseră doar câteva luni de când fugise cu amanta lui. După ce au părăsit oraşul, ajunşi la Arno urmară cursul fluviului, dormind pe unde se întâmpla.

În acele zile, călărind unul lângă altul şi discutând despre orice argument, Pico avu posibilitatea să aprecieze calităţile tovarăşului său de călătorie. Cavalerul de Mola, sub armura şi aparenţa unui om de arme ascundea un suflet sensibil şi profunde cunoştinţe de religie şi filosofie. Forţă şi onestitate erau calităţi care cu greu se puteau

întâlni la aceeaşi persoană, care dăduse dovadă că ştiuse să se descurce şi să trăiască într-o lume ascunsă şi periculoasă. Dar în acel moment, în faţa măreţiei oraşului toscan şi a faimei care creştea cu fiecare zi, Giovanni se simţea singur. Îşi îndemnă calul cu pintenii şi acesta se mişcă supus, dar faptul că strânse cu putere lângă el cilindrul care conţinea manuscrisul, nu-i scăpă lui Ferruccio.

— Ce s-a întâmplat? Oricum, orice ar fi, suntem la Florenţa.

— Tocmai de acea, Ferruccio. Am fugit de papă, dar voi reuşi să mă ascund de Lorenzo?

— Adică?

— Lorenzo de Medici îmi este prieten, iar dumneavoastră îmi sunteţi martor. Dar va reuşi să reziste tentaţiei de-a mă întreba, până la cel din urmă detaliu, motivele fugii mele? Şi eu, care-i sunt profund îndatorat, din toate punctele de vedere, voi şti să-i ascund conţinutul acestei cărţi?

— De ce să ascunderi această carte? Nu putem face la Florenţa ceea ce nu am reuşit să faceţi la Roma?

— Să devină duşman al papei? Nu ar face-o niciodată, nici dacă ar dori. L-ar costa prea mult, fie din punct de vedere economic, fie politic. O răscoală pe faţa l-ar putea face pe papă să-l cheme pe Charles de Valois la Florenţa. Francezul e un tânăr, dar fără vigoare, ar putea ceda cu uşurinţă, dar are o armată puternică. Dar este altceva Ferruccio, ce te priveşte pe dumneata. De Mola trase hăţurile spre el oprind calul.

— Acum chiar că trebuie să-mi explicaţi!

— Nu vă impacientaţi, Ferruccio. Aveţi anumite datorii faţă de protectorul dumneavoastră mai mult decât am eu, poate.

— Vreţi să spuneţi că nu voi face altfel decât să-i spun despre cartea dumitale, despre „Tezele” pe care le-

am discutat în aceste zile? Asta voiaţi să spuneţi?

— Da, şi voi înţelege perfect. De Mola îşi scoase spada şi îi fixă vârful la gâtul lui Pico, tocmai în dreptul carotidei. Spada tremura uşor în mâna lui de Mola, dar vocea nu avea nicio inflexiune.

— Cred că mă cunoaşteţi foarte puţin. Ştiţi cât de puţin îmi trebuie pentru ca să fac sângele să curgă? O uşoară presiune cu lama spadei, o mişcare seacă, precisă, pe care am făcut-o de atâtea ori şi pentru care nu am cerut iertare nimănui, nici măcar lui Dumnezeu. Aş putea să vă ucid, să vă îngrop pe undeva şi să intru în posesia cărţii. Cu acest trofeu m-aş duce la Lorenzo, să plâng moartea dumneavoastră ca fapt al ucigaşilor papei, sau al vreunui tâlhar în trecere. Aş putea să i-l dau cadou, să-i povestesc ce conţine, să am din partea lui de zece ori, de o sută de ori plata primită de la el pentru protecţia dumitale. Ce mă împiedică să fac asta?

Contele de Mirándola rămase tăcut.

— Eu nu am cunoştinţele dumitale, continuă de Mola, dar pentru toate sufletele pe care le-am trimis în infern, cunosc doar o singură stradă şi e cea a onoarei. Dumneavoastră v-aţi deschis inima în faţa mea, şi chiar dacă vi se pare puţin, ştiţi despre mine atât cât ştie şi puternicul „Magnific” sau prostituatele cu care am băut şi am petrecut nopţi întregi. Cu o mişcare uşoară, Ferruccio introduse sabia în teacă şi-şi îndemnă calul. Giovanni îl ajunse imediat.

— Ferruccio, aşteaptă!

Îl chemă ca şi cum era un prieten din copilărie sau vreun camarad de arme cu care trăise clipe de viaţă şi de moarte pe câmpurile de luptă.

— Îmi cer scuze, dar nu intenţionam să te supăr. Eram îngrijorat de obligaţiile tale. Acceptă mâna mea, te rog, şi o dată cum ea, prietenia mea. Giovanni îşi trase mănuşa şi rămase în aşteptare cu braţul întins. Ferruccio

îşi încruntă sprâncenele negre şi stufoase, dar în timp ce faţa lui se destindea, îşi scoase unul câte unul degetele din mănuşa mâinii drepte şi cu un zâmbet amical prinse mâna celuilalt.

— „*Nunc, amicus*”.

— „*Amicus es, amice*”.

Pe drumul spre ELVEŢIA
Sâmbătă, 16 octombrie 1938

Automotorul Fiat, în alb şi roşu, plecase la 14: 53 din gară de la Milano, perfect în orar. Sincronizarea perfectă dintre plecări şi sosiri era una din realizările regimului politic. Pentru călători nu avea importanţă că personalul de bord şi mecanicii răspundeau personal de întârzieri, cu amenzi şi sancţiuni care puteau duce până la desfacerea contractului de muncă. Giacomo de Mola ştia bine acest lucru şi înţelesese graba cu care controlorul îi ceru biletul. Era un fiu al poporului, nu mai bătrân decât el, care-şi exercita autoritatea fără bucurie faţă de norocoşii călători de la clasa întâi. Dar gentuţa care o ducea în laterala uniformei uzate era plină de mărunţiş, ca rest pentru bilete şi arăta, ca şi funcţionarul, semnele trecerii timpului. Trenul, direct spre Lugano, trecea printre tufişurile uscate şi printre arborii care-şi pierdeau frunzele la trecerea lui, într-o mişcare haotică şi colorată. Încetinea puţin la curbele mai lungi, dar îşi relua viteza în pasajele lungi şi drepte.

La gara din Chiano se opriră. Giacomo ştia că va fi o lungă pauză. Controalele la trecerea frontierei erau din ce în ce mai severe. Elveţia era, alături de Franţa, ţara cea mai ospitalieră pentru persecutaţii politici, dar deja ceda presiunilor Germaniei. Un „J” de la „Jude” – iudeu era imprimat de autorităţile italiene de la vamă pe documentele de călătorie ale celor care erau suspectaţi că

aparţineau rasei evreieşti, pentru a fi retrimis în ţara de origine. Pentru cei care veneau din Austria şi din Germania, acea însemnare semnifica condamnarea la moarte.

Giacomo îşi pregăti paşaportul şi cartea de identitate cu un minimum de atenţie, chiar dacă nu avea dubii despre perfecţiunea documentelor şi absoluta respectabilitate a numelui său. La Milano avusese mai multe zile pentru a-şi pregăti noua „personalitate”. Giacomo de Martini, industriaş, după cum reieşea din noile documente. Vesta lui de lână de lama lăsa să se vadă bogăţia lui, la fel cum o făceau pantofii de piele neagră cu catarame, ciorapii de mătase de aceeaşi culoare şi clasica cravată „Eugenio Marinella”, ca o pată de culoare şi non-conformism de origine engleză. Marinella era de fapt furnizorul oficial de cravate ale „feţelor regale” din perfidul Albion, după cum era numită din ce în ce mai des Anglia, pe culoarele de la E.I.A.R. Dimpotrivă, acea cravată pe care nimeni din conducerea partidului, dar nici vreun industriaş, puternic legat de regimul politic nu ar fi purtat-o, dădea „schimbării” un plus de realism ca o notă falsă într-un concert în direct. Perfecţiunea are nevoie de câteva „impurităţi”, altfel apare riscul de a fi o perfecţiune falsă.

Electrolocomotiva roşie a „Căilor Ferate Elveţiene” agăţase deja vagoanele italiene, dar controalele întârziau plecarea. De Mola văzu o familie cu copil care a fost obligată să coboare: anumiţi oameni în civil împinseră cu forţa bărbatul într-o maşină *Lancia Augusta* neagră, în timp ce femeia ţipa. Pălăria bărbatului ieşi afară prin portiera încă deschisă, în timp ce maşina se punea în mişcare ridicând nori de praf. Cu copilul în braţe femeia luă pălăria şi o strecură sub pardesiul ei. Militarii în uniformă stăteau deoparte, poliţia secretă deja făcuse prea mult.

Paşaportul lui de Mola era controlat cu minuţiozitate

de un omuleţ scund, cu o şapcă care-i aluneca înainte şi-napoi pe ţeasta cu pete de culoarea căpşunei. Ochii îi păreau enormi în spatele lentilelor groase şi buzele cărnoase încremeniră într-un zâmbet permanent. Poate o tehnică pe care o utiliza cu toţi, poate o îndatorire de serviciu. Giacomo susţinu cu seninătate privirea acestuia, aproape chiar cu indiferenţă.

— Domnul de Martini? întrebă omuleţul.

— Da, vă rog! răspunse de Mola fără a clipi, cu o falsă modestie.

— Puteţi să-mi spuneţi unde mergeţi?

— La Lugano.

— Afaceri sau plăcere?

— Sper pentru amândouă, spuse cu aerul unui om umblat prin lume.

— Pot verifica bagajul dumneavoastră? Tonul vocii era calm, dar nu era o rugăminte care se putea refuza.

— Chiar vă rog!

De Mola continua să citească cu un aer plictisit, în timp ce în gând făcea un inventar a ceea ce avea în valiză, gândindu-se la ce ar fi putut stârni curiozitatea funcţionarului. Dar mai ales, la ceea ce aducea legitimitate şi coerenţă noii sale identităţi. Câteva cămăşi brodate de schimb, lenjerie elegantă, carnetul de cecuri al unei bănci elveţiene. Nu l-ar fi acuzat de trafic ilicit de valută. Pentru un industriaş italian, a avea bunuri în exterior era aproape o necesitate. Chiar şi regele Italiei îşi păstra tezaurul la Banca Angliei, transformat în solide (financiar vorbind) lire sterline. Militarul care însoţea omuleţul se aşează între el şi valiză. De Mola observa mâinile mici, asudate şi nervoase ale ochelaristului căutând printre lucrurile lui intime. Înainte de-a le îmbrăca din nou, le va spăla. Reînchise valiza şi cu o uşoară înclinare, omuleţul îşi lovi în mod ridicol tocurile.

— Vă doresc un sejur plăcut, spuse acesta, şi lui de

Mola îi apăru ca fiind o simulare a salutului roman. Dar poate, palma înălţată a mâinii drepte era numai un semn pentru scuze.

Abia trecută porţiunea de pământ, care între Bissone şi Melida împarte lacul în două, Giacomo se pregăti să coboare. Avea cu el o geantă neagră de piele şi o valiză din piele de culoare deschisă, acea pată de eleganţă pe care un industriaş trebuia să şi-o permită. Dar în acele două bagaje ducea cu el ultimii treizeci de ani din viaţa lui.

Oraşul Lugano apărea gol şi găsi cu uşurinţă un taxi ce-l duse la reşedinţa „Villa Principe Leopoldo”. Nu îşi făcu rezervarea din prudenţă, dar, având în vedere sezonul şi preţurile, închirie o cameră pentru o lună întreagă, fără prea multe complicaţii. Ieşi pe terasa care dădea spre partea orientală a lacului, spre Italia. Inspiră pentru ceva timp aerul saturat de umiditate, după care reintrând în cameră, ceru centralei un număr din Italia. După o scurtă pauză sună telefonul. Când auzi că se făcu legătura răspunse.

— „Omega la bază!”, spuse el după care imediat aşează telefonul în furcă. Aşează câteva documente în seif, alături de carnetul de cecuri, şi de bani, şi se aşează sfârşit pe pat. Nu-i mai rămânea decât să aştepte. Luni dimineaţa, dacă nu ar fi apărut probleme, s-ar fi dus să ia cartea de la „Societatea Bancară a Elveţiei”.

FLORENŢA
Miercuri, 24 ianuarie 1487

Puţin înainte de amiază, clopotele sunau de sărbătoare. Începură cu clopotul mare de la „Santa Reparata”, cea cu enorme ferestre verticale. Marmura albă strălucea în aerul rece de ianuarie. Îi răspunse aproape imediat clopotul de la apropiata „Martinella”, din turnul brun de la „Palazzo della Signoria”, care de obicei aduna

soldaţii în caz de război. Se auzi imediat şi ecoul clopotului de la Volognana, din reşedinţa Bargello, dar cu sunete parcă ale unui ciocan, nu cu sunete lente şi cadenţate care anunţau o execuţie eminentă pentru a tăcea imediat ce securea scurta condamnatul de cap. Urmară la rând clopotele din „San Lorenzo”, de la „Santa Maria Novella”, de la „Santa Trinita” şi multe altele până când toată Florenţa fu învăluită de zgomote de clopot. Din case, hanuri şi taverne lumea ieşi pe stradă: curiozitatea era mai mare decât orice prudenţă şi tot acel zgomot de clopote păru tuturor ca un motiv de bucurie, şi nu o adunare la arme sau anunţul vreunei boli neprevăzute.

De pe terasa vilei sale, protejată de o înşiruire de chiparoşi, Giovanni Pico privea spre Florenţa şi îi păru că percepe mişcarea persoanelor, unduirea mulţimii care în centrul oraşului, aproape se călca pe picioare pentru a afla ultimele veşti, strigate de oamenii conducerii, deja postaţi în principalele puncte ale oraşului. Adâncit în gânduri nu observă că servitorul îi anunţă sosirea unui mesaj de la Lorenzo de Medici, al cărui trimis îl aştepta pentru a-i înmâna o scrisoare. De multe zile se temea de această scrisoare, invitaţia puternicului conducător al Florenţei la o serată mai specială, pe durata căreia l-ar fi tras, cu siguranţă, mai deoparte pentru a afla veşti despre fuga lui de la Roma.

Rupse sigiliul de ceară roşie şi citi cu rapiditate conţinutul. Trimisul întrebă cu umilinţă dacă dorea să ducă înapoi şi un răspuns la acea scrisoare; se aşează la masa de scris şi întocmi câteva rânduri pe o foaie ce avea imprimată stema proprie. Împături foaia din fiecare cele patru unghiuri şi cu o bucăţică de sfoară şi cu ceară sigilă scrisoarea. Peste ceara caldă încă aplică sigiliul propriu. Când trimisul lui Lorenzo plecă, reluă scrisoarea în mână. Era tocmai ceea ce se temea mai mult, dar ocazia cu care fusese invitat era una din cele mai „neplăcute” şi tocmai

din acel motiv clopotele din Florenţa sunau a sărbătoare. Scrise o altă scrisoare şi o dădu servitorului de încredere, cu rugămintea de-a ajunge la destinatar cât mai repede cu putinţă.

****

Faţada palatului „Palazzo della Signoria" părea incendiată. Cărămizile închise la culoare erau luminate de sute de torţe, dintre care cele mai mari formau o gigantică literă „c". Contele de Mirándola, însoţit de un singur servitor ajunsese în piaţa din faţa palatului, piaţă plină de lume care se călca în picioare pentru a vedea parada nobililor invitaţi la curtea lui Lorenzo „Magnificul". Garda militară a oraşului formase un cordon de protecţie al palatului, cu halebardele încrucişate şi respingea cu lovituri decise pe oricine ar fi încercat să treacă de cordonul militar, fără invitaţie. Pe marginea pieţei îşi găsiră loc corturile saltimbancilor; un înghiţitor de flăcări îşi făceau numărul când, în urletul mulţimii îşi dădu foc la barbă. Nimeni nu-l băgă în seamă: toţi se întoarseră spre palatul lui Lorenzo şi Giovanni, coborând de pe cal îşi ridică privirea. La balconul primului etaj apăru cineva şi un vuiet mai puternic decât primul veni dinspre piaţă. Soldaţii, temându-se de asaltul mulţimii scoaseră la iveală bastoanele de fier, începând să-i lovească pe cei mai îndrăzneţi. Pico reuşi să vadă o vestă aurită care trimitea reflexe peste tot: Lorenzo, conducătorul Florenţei apărea în public.

Contele intră în curtea luminată de mulţime de făclii. În centrul curţii, din gura unui delfin curgea vin roşu ce părea sânge. Anumiţi servitori, cu cănile de culoare roşie şi îmbrăcăminte verde – prin care apărea mai tare în evidenţă culoarea închisă a pielii, ofereau tuturor, doamne şi cavaleri, cupe din acel vin. Urcând scara de marmură, Giovanni întâlni persoane cunoscute şi cu câţiva dintre ei schimbă obişnuitele formule de convenienţă.

În „Salone dei Dugento” totul era decorat pentru ocazii deosebite: pe plafonul bogat ornat erau agăţate lampadare enorme din fier bătut ce luminau ca în plină zi. Sobe enorme erau folosite pentru a încălzi atmosfera şi deja mulţi dintre invitaţi îşi lăsară preţioasele mantii. Aşa făcu şi un grup de femei, bogat îmbrăcate, grupate în jurul unui om înalt, cu beretă albastră după moda franceză, ornată cu o fâşie de blană de şinşila. O femeie se îndepărtă râzând şi Giovanni îl recunoscu în persoana acelui om pe Franceschetto. Nici nu păru că-l bagă în seamă, poate era mai bine aşa. La urma urmelor, enorma literă „C” de pe faţada palatului era în cinstea lui, semnul celor din familia Cybo. Şi în onoarea lui şi a viitoarei mirese era acea somptuoasă sărbătoare. În timpul cinei, Lorenzo ar fi anunţat căsătoria dintre fiica lui – Magdalena şi fiul lui Innocenzo VIII, căsătorie care ar fi avut loc peste o lună.

Giovanni fu primit cu un salut şi un zâmbet amical de către stăpânul casei, dar imediat fu înconjurat de o mare de coafuri şi de mantii, dispărând din vedere. Privi împrejur căutându-l cu privirea pe Ferruccio, care poate că primise scrisoarea de la el, dar era foarte probabil că rolul acestuia la curtea Magnificului nu i-a dat posibilitatea de-a fi invitat la petrecere.

Masa în formă de potcoavă ocupa întregul salon şi era în aşa fel aranjată încât Mirándola, obişnuit cu luxul, rămase surprins. Pe feţele de masă de brocart azuriu, bogat decorate, luceau tacâmuri şi vase de aur, puse în valoare şi de lumina numeroaselor lămpi cu ulei fixate pe pereţi, de-a lungul mesei, în timp ce pe cupele albe, erau aplicate flori aurii de crin. Sunetul trompetelor anunţară începutul cinei, şi fiecare invitat, însoţit de către un paj, se aşează la masă. În fruntea mesei era Magnificul, cu Franceschetto aşezat la dreapta lui şi Magdalena la stânga. Un valet îi indică lui Giovanni locul lui: se afla între două femei. Contele le salută printr-o uşoară plecăciune.

— Deci dumneavoastră sunteţi faimosul Mirándola, spuse cea mai în vârstă. Dar ce faceţi de sunteţi aşa de tânăr?

— Îmi cunoaşteţi numele, doamnă?

— Mi l-a comunicat pajul, voiam să ştiu lângă cine voi avea onoarea să stau la cină.

— Mă simt onorat, doamnă.

— În sfârşit vă cunosc. La Florenţa nu se vorbeşte decât de dumneavoastră. Sunteţi ca un ştrengar, vă spune o femeie care a văzut lumea. După un alt sunet de trompete apărură la vedere zece purceluşi frumos rumeniţi, imediat urmaţi de iepuri şi peşti. Atâta mâncare nu era de ajuns pentru a o opri pe femeie.

— Ce uitucă sunt! Nu m-am prezentat. Sunt văduva Becuccio iar ea este fiica mea, Cecca. Tânăra se ridică şi făcu o scurtă reverenţă; Pico îi răspunse din complezenţă.

— Vă plac aceste pahare? continuă femeia. Am văzut mai înainte că le admiraţi. Toate sunt făcute în fabrica mea, la Val d'Elsa. Marele duce este clientul meu şi mi-a făcut onoarea de-a mă invita la sărbătorirea logodnei fiicei sale. Să sperăm că va aduce noroc, şi fiica mea Cecea e la vârsta măritişului.

— Într-adevăr? răspunse Giovanni simulând interesul.

— Abia a împlinit optsprezece ani şi are o zestre destul de mare. Desigur, nu-mi pot permite zestrea gazdei noastre. Dar am pământuri, hanuri şi case peste tot. Spune-i, Cecea.

— Oh, da, domnule conte, mama mea mi-a asigurat o zestre destul de bună. Sunt gata să îndeplinesc orice dorinţă a ei dar şi a viitorului meu soţ. Mama ei zâmbi satisfăcută.

— Dar dumneavoastră ştiţi ce zestre are Magdalena? întrebă ea cu voce joasă.

— Nu, nu ştiu.

— Toată averea de la familia de Pazzi, inclusiv palatul

din „Via del Proconsolo”. Bunul papă Innocenzo va fi foarte mulţumit, şi eu, dacă-mi permiteţi. Această alianţă dintre Medici şi casa papală va deschide noi legături comerciale şi când mirele va admira paharele mele, sunt sigură că va face o comandă consistentă imediat. Deja am o ciornă cu paharul pentru sărbătoarea cununiei: un crin înconjurat de romburile familiei Cybo.

— Sunt sigur că va fi entuziasmat.

Fiecare aducere a mâncării avea ca reprezentare aurul, auriul; de la galbenul intens al sosului care acoperea friptura de fazani şi păuni, la galbenul pal al sosului de lămâie de pe friptura de iepuri. După cum era obiceiul, Giovanni gustă din fiecare fel lăsând restul în farfurie, înlocuită imediat cu alta curată.

— Dar dumneavoastră sunteţi căsătorit, conte? întrebă fata.

— Da, sunt, răspunse Giovanni lăsându-se obosit pe spătarul scaunului. Cecca Becuccio îşi holbă ochii lovind cu pumnul în masă.

— Dar cum? Ni s-a spus că nu aţi fi căsătorit, răspunse tânăra. Mamă, spune şi tu ceva.

— Nu vă deranjaţi, doamnă, nu merit nicio consideraţie din partea dumneavoastră. Sunt căsătorit, este adevărat, dar cu cărţile mele, cărora le-am jurat credinţă eternă. Femeia îl privi tâmpă; luă o coapsă de iepure din care muşcă cu furie, punând capăt discuţiei, în timp ce câteva picături de sos îi căzură în decolteul profund.

După vreo două ore, servitorii stinseră luminile, lăsând salonul în penumbră. Sunetul trompetelor anunţară intrarea triumfală a unei imense tăvi iluminate, cărată pe umeri de opt servitori. Pe ea era o enormă lupoaică romană, îmbrăcată în aur, iar sub lupoaică, doi copii în căutarea laptelui. Lorenzo spuse ceva, dar în confuzia creată, Giovanni nu înţelese nimic. Îl văzu doar pe

Franceschetto mulţumind gazdei sale. În timp ce observa ceea ce-i părea repetarea scenei biblice a închinării la viţelul de aur, un paj îi strecură un bileţel în mână. Giovanni privi în jur, dar văduva Becuccio se legăna sub efectul mâncării şi al vinului îngurgitate, cu ochii aproape închişi, iar fiica acesteia era ocupată să râdă cu nobilul de la stânga ei. Citi rapid biletul şi imediat după îl aruncă în focul lămpii din faţa lui. Imediat, răvaşul dispăru carbonizat.

Sărbătoarea continuă: după ce oaspeţii îşi recăpătară forţele cu salată de rădăcini amare şi o cupă de îngheţată de fructe, mândria maeştrilor din Florenţa, veniră la rând sturionii, şi ei la fel de copţi, până la auriu. Aduşi de slujitori deghizaţi în pescari, servirea lor era însoţită de instrumentişti din lire, lăute şi alte instrumente care prin sunetele lor imitau zgomotele apei. La orchestră se adăugară şi alţi instrumentişti care, aşezându-se mai la o parte, începură tot felul de cântări vesele şi săltăreţe, pregătind atmosfera pentru dans. Cu o viteză şi o sincronizare aproape militară servitorii strânseră mâncarea, iar mesele şi scaunele au fost aşezate lângă pereţi.

Acea confuzie era momentul aşteptat de Giovanni. Păşi agale spre ieşire şi coborî scara. Din curte, printr-o poartă laterală, de-a lungul unui coridor ieşi în afara proprietăţii. Un om acoperit de glugă îl aştepta.

— Mă bucur să te revăd, spuse acesta cu voce joasă.

— Şi eu, Ferruccio.

— Să mergem, nu e bine să fim văzuţi împreună.

De pe „Via dei Gondi” trecură în „Borgo dei Greci” şi Ferruccio intră înaintea lui Giovanni pe o străduţă îngustă. Din străduţă intrară în prima tavernă, care avea ca semn o femeie cu sânul descoperit. Se aşezară la masă, într-un colţ mai întunecos. Două femei se apropiară şi încercară să li se aşeze în braţe.

— Altă dată, frumoase doamne, spuse Ferruccio, în noaptea aste trebuie să ne gândim la sufletele noastre.

— Dar la ale noastre, nu vă gândiţi? Le avem aici, jos, spuse una agitându-şi hainele.

— Ţineţi! spuse Ferruccio dându-le un fiorin de argint şi o lovitură peste fund celei mai apropiate, şi ghiciţi de ce „omul care v-a făcut crăpătura are pantalonii aşa de largi!”[12]. Amândouă începură să râdă.

— Suntem servitoarele voastre, nobili domni, spuse acea care luă moneda; cu asta ne salvăm sufletele şi nu numai. Ferruccio şi Giovanni le priviră îndepărtându-se. Hangiul aduse două pocale din lemn, cu vin, cu mirosul destul de neplăcut. Poate că erau ani de când pocalele nu erau spălate. Cei doi priviră circumspecţi, nici măcar nu le-ar fi atins. Hangiul îşi primi plata imediat; pentru acea seară nu mai urmau să fie deranjaţi.

— O curvă are mai mult simţ al onoarei decât multe din femeile nobile, spuse Ferruccio, cu siguranţă, mai mult decât cea care în seara asta voia să te „lege” de fiica ei.

— Deja mi se pare că ştii tot.

— Să ai prieteni printre slujitori şi curve ajută mult.

— În timp ce e mai periculos să ai prieteni printre nobili şi erudiţi…

— Poţi să juri, prietene, dar nu am nimic cu ei, pentru nimic în lume, doar dacă au ceva cu tine. Priveşte aici. Ferruccio îşi descheie mâneca şi o ridică: pe braţ apărea la vedere o tăietură destul de adâncă.

— Amintirea unui ucigaş de-al lui Franceschetto.

— Te-au atacat, aici, la Florenţa? întrebă Giovanni.

— Mai degrabă eu i-am atacat. Aveam nevoie de anumite informaţii pe care, până la urmă le-am aflat. Dar a trebuit să fiu foarte convingător

— Nu ar putea să se răzbune sau să vorbească?

---

12 în original – „*perche l’uomo che vi e inciso ha le braghe cosi larghe*!”

— Cred că peştii din Arno, la ora asta, deja le-au mâncat limba. Giovanni mişcă din cap şi privindu-l nu-şi putu abţine un zâmbet. El, un platonic, un filosof, un nobil, prietenul unui om care ucide pentru o informaţie.

— Şi ce l-ai întrebat?

— După Giovanni, are prea puţină importanţă. Spune-mi, în schimb, de ce m-ai chemat, chiar dacă ceva, ceva intuiesc?

— Cei mai puternici doi oameni ai Italiei au făcut sfânta alianţă. Nu mai sunt în siguranţă nici măcar la Florenţa, Ferruccio.

— E o căsătorie politică: Magdalena şi Franceschetto, nici măcar nu se cunosc. Gândeşte-te că viitorul soţ şi-a adus cu el, aici la Florenţa şi câteva din curvele preferate.

— Ştiu prea bine, şi de asta mă tem cel mai mult, ştii şi tu.

— Spune-mi atunci, ce pot face pentru tine, Giovanni.

— Nu trebuie să ucizi pe nimeni, dimpotrivă, e nevoie să protejezi pe cineva. Cartea, Ferruccio. Vreau să o păstrezi tu, eşti unica persoană în care am încredere cu adevărat. Ferruccio făcu gestul de-a gusta din vin, dar renunţă imediat.

— Un prieten nu-ţi pune sabia la gât!

— O face şi poate multe altele doar dacă vrea să inspire încredere. Ascultă prietene, tot ceea ce e scris în carte e scris şi la mine în minte şi aş putea oricând să fac o copie, dar ar fi nevoie de mai multe luni de zile şi nu ştiu dacă am acest timp la dispoziţie. Deci mie nu-mi trebuie şi prefer să fie păstrată într-un loc sigur, de o persoană de încredere. Mai am alte două copii la Roma şi singurul care ştie unde sunt ascunse este Girolamo Benivieni, de prietenia şi încrederea căruia nu am dubii. Ferruccio înfipse cu furie pumnalul ce-l avea în mână în lemnul mesei, lucru ce-i făcu pe ceilalţi din han să întoarcă privirile spre el.

— Atunci avem mari necazuri. Acel bastard nu mi-a spus totul. Şi asta e ceea ce voiam să-ţi spun mai înainte: Girolamo a fost arestat!

— Când? Cu ce vină?

— Puţin înainte ca tu să pleci din Roma. Au fost oamenii lui Franceschetto, dar nu ştiu cine a avut ideea: el sau tatăl lui. Faptul e că Benivieni a fost acuzat de sodomie, şi din câte ştiu e încă în închisoare.

— Dar nu e adevărat!

— Crezi?! Eu nu ştiu. L-au arestat în casa cardinalului de Rossi şi sigur că te căutau pe tine. Contele inspiră profund şi-şi înclină capul.

— Copiile… credeam că sunt la loc sigur. Le ţineam într-un sertar secret, la interiorul unui scrin. Numai Girolamo ştia locul. Ferruccio îşi puse mâna pe braţul lui.

— Îmi pare rău, dar din acest punct de vedere s-au le-au găsit sau au găsit modalitatea de a-l face pe Girolamo să vorbească. L-au dus la „Torre della Nona”, iar pentru sodomie, urmează tortura şi arsul pe rug. Contele de Mirándola îşi prinse capul în mâini.

— E teribil! Dintre cei mai răi delincvenţi, tocmai el, un poet inofensiv. Dar tu crezi că ar fi vinovat?

— Numai tu poţi şti, Giovanni! îl cunoşti de ani buni…

— Eu nu am remarcat nimic. Mereu am discutat cu el de filosofie, de carte, de dragoste, dar de acea a poeţilor ca el.

— Lui Platon, din câte ştiu eu, nu-i displăcea să discute cu elevii din şcoala lui.

— Da, dar erau în Grecia, şi ca şi la Roma, erau alte reguli de purtare. Eu… nu ştiu. Orice ar fi, va trebui să-l ajut, el ar face la fel pentru mine.

— Vom vedea ce se va putea face, chiar dacă acum nu-mi vine în minte nimic cum se poate face.

— Mulţumesc, Ferruccio, eşti mereu gata să mă ajuţi. Cum voi face să te răsplătesc?

— Înţeleptul meu prieten, ai uitat poate spusele lui Epicur? „Dintre toate lucrurile pe care înţelepciunea le aduce pentru a avea o viaţă fericită, cel mai important este prietenia”. Te minunezi? Atunci continui să mă ofensezi! Ajunge prietene, să ne gândim mai bine la carte.

— Şi încă continui să mă minunez… Oricum, în aceste momente, cel mai important este să o păstrezi tu. Eu sunt doar copia vie: dacă vor lovi în mine, le vor avea pe amândouă.

— Şi ce e de făcut?

— Ascunde-o, fără să-mi spui unde. Păstreaz-o pentru totdeauna. În acea carte nu e numai întreaga mea viaţă, dar şi acea a unei lumi noi, fără un Dumnezeu al armatelor, fără un Dumnezeu care-i terorizează pe vinovaţi şi pe inocenţi, fără barbă şi sabia lui neiertătoare. Este speranţa în acea carte că se vor termina războaiele în numele lui, că nimeni nu este mai presus de ceilalţi, că femeii îi va fi recunoscută natura ei, acea de „Creatoare”. O mamă iubitoare, admirabilă, pe care întemeietorii acestei biserici au transformat-o în săraca Maria, mama lui Hristos, mamă de Dumnezeu, o confuzie absurdă, pentru a încurca şi mai mult omul şi de-al ţine cât mai mult sub stăpânirea ignoranţei, fricii şi a neştiinţei.

— Nu ştiu dacă oamenii vor fi în stare să asculte şi să înţeleagă aceste lucruri, Giovanni, chiar dacă probele pe care le ai ar fi scrise pe cer şi ar apărea în fiecare noapte.

— Ştiu, va fi nevoie de ani, poate de secole. Eu vreau doar să fac să rodească această sămânţă, planta să iasă la lumină. Eu ştiu că nu voi vedea niciodată copacul crescut, cu trunchi puternic şi indestructibil, cu ramuri şi frunze primitoare şi ocrotitoare. E suficient să înţeleagă puţini, căci cu timpul, cunoaşterea îşi va face loc precum lava unui vulcan

— Ai cuvântul meu de onoare, Giovanni, voi face cum mi-ai cerut. Contele de Mirándola îşi dădu jos mantia şi o

aşează pe genunchi.

— Acum, dă-mi te rog pumnalul tău. Cu lama ascuţită tăie căptuşeala preţioasă de unde scoase manuscrisul. Îl depuse pe masă şi aşteptă până când Ferruccio îl introduse la piept, la loc sigur.

— Mulţumesc, continuă el. Acum ştiu ce am de făcut. Voi pregăti un rezumat al cărţii şi voi încerca să-l prezint la Paris. „Colegiul Universitar" e o autoritate independentă şi poate voi reuşi să mă fac ascultat: e unica speranţă, pe moment.

— De ce nu la Napoli? Regele Ferrante are mai multă libertate faţă de papă decât regele Franţei.

— Prieten, spadasin, păstrător, om de ştiinţă, descendent din unul din cei mai nobili cavaleri ai istoriei, şi acum, om politic… S-ar putea să ai dreptate, Ferruccio. Voi dormi liniştit. Sper însă că, cu acea „greutate" pe care o ai asupra ta, tu să dormi liniştit.

— O voi face cu un singur ochi, aşa cum sunt obişnuit. Acum, du-te, reîntoarce-te la petrecere. Magnificul ar putea băga de seamă absenţa ta. Eu voi ieşi după tine.

Giovanni ieşi, şi cu toată penumbra din tavernă Ferruccio observă că era urmărit de numeroase priviri: chiar dacă avea părul tuns mai scurt şi care-i dădeau un aer mai viril decât atunci când avea cârlionţii blonzi, Mirándola păstra un soi de frumuseţe, cu accente de feminin. Poate că nu ar fi fost rău, pentru siguranţa personală să-l înveţe câteva din tainele scrimei, poate numai noţiunile de bază pentru săbiile adaptate rangului său, şi în plus, nişte trucuri pentru folosirea „timpului" şi a „jumătăţii de timp", care de mai multe ori îi salvaseră viaţa.

Ieşit din tavernă, Ferruccio băgă de seamă două personaje oprite la capătul străzii şi după tunsoarea de modă spaniolă, păreau a fi doi spanioli. Din instinct se

întoarse spre a vedea dacă partea opusă a străzii era liberă, dar lama care ar fi trebuit să-l străpungă din spate, îl lovi în piept. Simţi o arsură puternică, mai ales când dădu un pas înapoi, dar încă o dată reacţionă din instinct. Scoase spada bastardă, se chirci şi cu o rapidă mişcare circulară, se lipi de zid cu spatele. Erau trei, şi cel care încercase să-l lovească din spate părea şi cel mai slab apărat, poate şi din cauza surprizei că nu-l văzu căzând. Ţinând spada cu ambele mâini se aruncă asupra aceluia urlând, simulând o lovitură din jos spre umărul drept. Adversarul făcu un pas înapoi parând lovitura şi mişcându-şi spada spre exterior. Era ceea ce dorea şi aştepta Ferruccio: urmări mişcarea cu o lovitură din laterală, penetrând în carne până la os. Omul dădu un ţipăt, se lăsă la pământ dar fără a da drumul spadei.

Ceilalţi doi veniră în atac, dar Ferruccio îi surprinse aruncându-se între ei cu lama spadei la verticală, depăşindu-i în acelaşi timp. Fără a lovi execută o lovitură directă la înălţimea capetelor, lovitură care nu nimeri în gol. Rămase doar unul singur, care se puse în aşteptare; acum de Mola era în poziţia favorabilă. Adversarul lui înţelese, dădu înapoi menţinându-şi garda şi observând reacţiile, dar Ferruccio nu avea chef să lupte. Se întoarse imediat şi plecă în fugă.

Rana de sabie îl ustura, dar nu se simţea slăbit. Se îndepărtă cu rapiditate, fără să mai alerge, trecând de „Borgo dei Greci” şi îndreptându-se spre palatele Peruzzi, bancherii aliaţi cu Medici, aproape de locul unde locuia. Aprinse un muc de lumânare şi începu să se dezbrace. Dar abia scoase cartea afară că sesiză o mică zgârietură aproape de centru. Întoarse cartea şi o privi. Era plină de sânge. Lovitura mortală fusese oprită de carte. Îşi spălă rana şi puse un unguent pe bază de iperico şi aplică deasupra o fâşie de ţesut curată. Că ar fi fost un semn de la Dumnezeu, de la „Creatoare”, o pură întâmplare sau

stranie coincidenţă, avea prea puţină importanţă. Acela era „Semnul” său.

ROMA
Vineri, 23 februarie 1487

Heinrich Kramer umbla cu braţele încrucişate înainte şi-napoi, de-a lungul anticamerei biroului papal. Era îmbrăcat cu tunica şi eşarfa albă a „Ordinului Dominicanilor”, înalt şi slab, cu un nas acvilin care se făcea văzut de sub gluga neagră, îl făcea să pară ca un animal de pradă, gata de-a simţi pericolul sau de-a ataca prada. Jacob Sprenger în schimb, era aşezat, fără a fi agitat şi urmărea în linişte agitaţia maestrului său. Pe genunchi avea o carte groasă, legată în piele galbenă, nervurată pe spate. Ritmic, de pe haina de călugăr, îndepărta fire inexistente de praf.

Cardinalul camerleng Riario Sansoni îi observa pe amândoi, aşezat la masa plină de foi, pene de scris, călimări, diverse însemnări, lucruri care îi dădeau un aer de eficienţă şi seriozitate. În realitate cardinalul Borgia care de ceva timp devenise un prieten apropiat al papei, îi ordonase să observe cu atenţie comportamentul celor doi şi să-l înştiinţeze imediat pentru orice atitudine suspectă. În afară de faptul că spaniolul nu avea nicio autoritate pentru a da orice fel de ordine, ce putea fi suspect în graba de-a ajunge cât mai repede la Roma? Oricum, îl asigurase pe Borgia că nu i-ar fi pierdut din vedere niciun moment, ceea ce făcea de aproape două ore în continuu.

Amiaza era pe aproape şi odată cu ea şi foamea: în mod straniu, postul „quaresimei” mărea şi mai mult pofta de mâncare. Uşa biroului papei se deschise şi Heinrich Kramer se întoarse brusc, înainte ca Sansoni să-şi audă strigat propriul nume. Camerlengul zâmbi călugărului şi intrând în birou închise cu grijă uşa.

— De cât timp aşteaptă? întrebă Borgia.

— De peste două ore, Eminenţă.

— Nu ai observat nimic ciudat?

— Kramer se plimbă înainte şi-napoi, în timp ce Sprenger stă doar pe scaun. Spaniolul, prin gesturi îl invită să plece.

— Spune-le să intre şi închideţi bine uşa! Nimeni nu are voie să intre!

— „Un alt ordin!”

— Prea bine, cardinale. „Dar dacă într-o bună zi vei avea nevoie de sprijinul meu sau de votul meu, va trebui să înveţi să mă respecţi!”, îşi spuse în gând camerlengul.

Cei doi dominicani intrară cu capetele aplecate, Kramer cu braţele introduse în mâneci şi Sprenger ducând cartea de parcă ar avea o pernă pe care s-ar fi aflat „cheile oraşului”. Îngenunchează amândoi în faţa lui Innocenzo şi a cardinalului Borgia, aşezat puţin mai jos ca poziţie.

— Dragii mei fii, spuse papa, ce veşti îmi aduceţi din Germania?

— Sanctitate, spuse Kramer, Eminenţă. Cerem binecuvântarea voastră pentru ca ale noastre cuvinte să fie inspirate de Cel care ascultă şi observă fiecare mişcare de-a noastră.

— Bravo, frate, răspunse papa, nu e lucru obişnuit de-a primi o dublă binecuvântare, de la un papă şi de la un cardinal. „ÆGO *VOS BENEDICO IN NOMINE PATRIS, FILII ET SPIRITUS SANCTI*”.

— Şi iertarea păcatelor.

— „*EGO VOS ABSOLVO ET COETERA*[13]”. Acum pot să vă întreb despre veştile din Germania, sau aveţi alte lucruri să ne cereţi?

Fără să se complice prea mult, Heinrich Kramer îşi lăsă gluga în jos, rămânând cu capul descoperit. Borgia îi

---

13 expresia *et caetera* = se găseşte transcrisă şi sub formele: et coetera, et cætera, et cœtera.

privi ţeasta rasă, iar micuţa claie din creştet părea un cuib de mierle.

— *„Mala tempora currunt”*. Împăratul Maximilian nu arată respectul necesar unui „conducător al romanităţii”, lucru datorat lui Dumnezeu şi dumneavoastră Sanctitate. De când a rămas văduv de „sfânta” Maria, duce o viaţă dezorganizată şi baronii lui urzesc împotriva „Sacrei Biserici Romane”. Erezia şerpuieşte şi ca şi ciuma, murdăreşte cu bubele ei şi cele mai nevinovate suflete. Ar fi nevoie de sabia arhanghelului Gabriel care să purifice cu focul sacru pământurile unde domneşte desfrâul, viciul şi unde în fiecare zi, Hristos – Domnul Nostru este crucificat de gânduri, cuvinte şi fapte sugerate de cel rău.

— Un tablou liniştitor, spuse cu jumătate de gură cardinalul Borgia.

— Interesant. Spune-mi mai multe, fiule, continuă papa. E adevărat că în Germania, multe femei au avut întâlniri carnale cu demonul? Dominicanului i se aprinseră ochii şi fără a cere vreo autorizare se ridică în picioare, sub ochii miraţi ai celuilalt călugăr. Înălţă braţul drept spre cer, cu arătătorul în sus, în timp ce cu mâna stângă indica ceaslovul pe care fratele Sprenger îl aşezase pe pardoseală.

— *„Lăcaş cu mii de găuri al infamului Satana, vas în care clocotesc toate răutăţile în putrefacţie, carne fetidă şi aducătoare de moarte. Aceasta e femeia a cărei însăşi desfrânare o face pradă uşoară demonilor şi spiritelor rele”*. *În* afară de măicuţele din ordinele călugăreşti şi de Sfânta Fecioară, bineînţeles.

— Cu siguranţă, adăugă Borgia.

— Dă-mi cartea, Jacob, continuă Kramer luând cartea groasă şi grea din mâinile celuilalt, rămas mereu în tăcere. Iată, Sanctitate, remediul cu care încercăm să ne opunem apocalipsei depravării, *„Malleus Maleficarum”*, cartea care mi-a fost inspirată de „sfânta bulă papală”, *„SUMMIS*

DESIDERANTES AFFECTIBUS”. Cartea e grea, la fel ca răul care se abate asupra fiecărei vrăjitoare căreia nu i-a fost frică de flăcările infernului şi care la sabat dansează în foc şi în…

— Da, da, da prea bine frate dominican, am înţeles, tăie Borgia care nu reuşea să compare graţiile frumoasei Giulia cu tentaculele lui Satana.

— Pot să adaug un ultim lucru? tună iar Kramer, în timp ce Jacob îl trăgea, dar în zadar, de haină să se aşeze.

— Spune, suspină papa.

— Dumnezeu mi-a dat o revelaţie care, împreună cu „sfânta bulă”, am introdus-o în carte. EL mi-a dezvăluit semnificaţia cuvântului „*femeie*, *feminus*”, care are ca origine „*fe*” şi „minus”. Înţelegeţi? Femeile au mai puţină credinţă! Şi cu inteligenţa lor inferioară sunt mai uşor de căzut pradă tentaţiilor răului.

— Foarte bine, dragă frate. Toate acestea sunt scrise în cartea voastră „*Malleus Maleficorum*”, nu e adevărat?

— „*Maleficarum*”, Sanctitate, „*Maleficarum*”. Pentru că răul vine de la femeie.

— Aşa să fie. Acum ascultaţi-mă bine. În numele lui Dumnezeu, veţi tipări cartea şi-o veţi da tuturor fraţilor voştri din Germania. Noi vrem ca vrăjitoarele lui Satana să fie găsite, oriunde ar fi ele, tinere sau bătrâne, căsătorite sau printre călugăriţe, fără deosebire. Ne-am făcut înţeleşi?

— Da, tată al nostru, spuse Kramer cu privirea speriată.

— Da, Sanctitate, bâlbâi Jacob Sprenger.

— Amândoi, continuă Borgia, sunteţi numiţi acum Inchizitori Generali pentru teritoriile de limbă germană şi vă veţi exercita autoritatea în numele papei. Niciun episcop, niciun principe nu vi se va putea împotrivi. Căutaţi alţi fraţi, instruiţi-i după nevoie, dar vrem rezultate, dorim ca în fiecare oraş şi sătuc să nu fie vreo

femeie care să nu se teamă de a fi persecutată. Fiţi miloşi, dar inflexibili! Fiţi drepţi, dar hotărâţi în înlăturarea demonului din sufletele lor. Numai aşa vor putea să se salveze! Şi un alt lucru, frate Kramer.

— Eminenţă? spuse acesta închinându-se.

— Faceţi într-un fel de-a nu mai fi prinşi cu mâinile în sac!

— Cum, Eminenţă? Jacob Sprenger îşi acoperi faţa cu o mână în timp ce celălalt călugăr începu să transpire.

— În Germania toţi vă cunosc precum „*institor*”, vânzător ambulant de indulgenţe. Încetaţi cu aceste prostii. Dacă veţi face bine munca voastră vă vom oferi amândurora o abaţie din cele bogate, dar cu condiţia de-a nu mai auzi niciun fel de acuzaţii. Altfel, veţi fi voi pe rug, să ardeţi împreună cu vrăjitoarele.

— Calomnii ale inamicilor lui Hristos, ai celor care sărută „scula” lui Satana.

— Mergeţi acum, plecaţi, spuse Innocenzo, şi începeţi munca voastră. Nu, aşteptaţi, cine va tipări cartea?

— Nu prea ştim, dar sunt diverşi tipografi în Germania.

— Ne vom gândi noi. Lăsaţi aici cartea şi vă vom anunţa când vor fi gata suficiente copii pentru ceea ce aveţi de făcut. Mergeţi acum. Cei doi călugări se îndepărtară, cu capetele plecate şi nu se întoarseră până când nu au ajuns la uşă. Jacob încercă să o deschidă, dar era închisă cu cheia.

— Sansoni! urlă papa.

****

— Pot să o tipăresc „*gratis et amore dei*”.

— Nu mi-ai spus nimic de acest privilegiu papal!

— Nu glumesc. Un anume tipograf îmi este dator că nu l-am pus în lanţuri pe el şi familia lui.

— O mare datorie, cine e?

— Un evreu!

Cardinalul Borgia îl privi pe Innocenzo cu aer mirat.

— Nicio problemă, e un convertit, cel puţin aşa susţine el. Este Eucharius Silber şi este cel care a imprimat textele lui Mirándola, fără aprobarea mea.

— Ca să economiseşti, ai fi capabil să faci să tipărească „*Malleus Maleficarum*" de către o vrăjitoare şi demonul ei.

— Rodrigo! Haide, e un gest frumos din partea mea. Cu această ofertă spontană îşi va spăla sufletul de orice păcat. E o afacere bună şi pentru el, iar pentru noi, să tipărim o sută de copii nu ne-ar fi costat mai puţin de cinci mii de ducaţi.

— Oricum va intra în faliment.

— Nu, va cere un împrumut de la prietenii lui, evrei. Sunt toţi bogaţi, vreunul chiar mai mult decât tine.

— Ne vom gândi şi la ei, dar după. Acum e important să ne vedem de drumul nostru.

— Eşti abil, Rodrigo.

— E doar începutul, Giovanni. Şi acum dă-mi voie să te las. S-a vorbit prea mult despre femei şi mi-e poftă de Giulia mea.

— Du-te, du-te, o meriţi, cardinale. Şi aminteşte-ţi să nu lipseşti la petrecerea în onoarea lui Franceschetto şi a Magdalenei, poimâine.

— Cybo şi Medici uniţi pentru totdeauna, abilitatea ta nu este mai prejos de a mea, spuse el gândindu-se la care dintre cei doi soţi va muri primul, în mod sigur, nu de bătrâneţe sau de boală.

Aceeaşi zi, mai târziu.
La palatul Borgia

Rodrigo Borgia ieşi din Vatican, traversă Teverele şi

se îndreptă spre sud, spre noul lui palat, însoţit de o escortă uşoară, de oameni de încredere înarmaţi cu halebarde cu mânere scurte şi săbii. Ţinuta lor militară era în contrast cu vesta albă şi mantia purpurie, cu bereta de cardinal pe care o purta pentru a-şi ascunde calviţia. Era neobişnuit de a fi văzut îmbrăcat în cardinal; de cele mai multe ori lăsa straiele preoţeşti şi avea asupra lui o sabie uşoară şi un pumnal cu mâner de aur. Oamenii din gardă deschiseră poarta greoaie închinându-se la stăpânul lor: Borgia trecu prin galerie şi intră în curtea interioară. Ajuns aici îşi înălţă ochii spre fereastra unde spera să o vadă pe Giulia, frumoasa din familia Farnese, de care se simţea sincer îndrăgostit. Sau era doar frenezie sexuală a lui? Urcă pe scări aproape în fugă, lăsând deoparte armele pe care servitorii se grăbiră să le ridice pentru a nu se distruge în cădere. Giulia nu era, dar camera era caldă; o singură sobă era de ajuns pentru primăvara romană timpurie. Doi paji îl ajutară să se dezbrace şi să se îmbrace cu o cămaşă uşoară de lână, frumos ornată cu broderii de mătase, adusă de la o manufactură de ţesături din Alicante. O dată şi o dată o va cumpăra, mai ales că producea doar pentru familia lui. Un servitor aduse o carafă cu vin de Porto. Roma era frumoasă, ca şi femeile de altfel, dar pământul spaniol era favoritul lui.

După-amiaza înainta aducând ţipetele primelor rândunici. Rodrigo Borgia, sprijinit într-o rână în faţa unei ferestre luminoase cu două canaturi, ca şi cum ar fi vrut să se ascundă, începu să observe bazilica San Pietro. În ultima vreme o făcea des, imaginându-se el însuşi pe tronul lui Sf. Petru. Începuturile erau promiţătoare, chiar dacă strada era încă lungă şi plină de pericole.

Unul era vârsta lui. Chiar dacă Giulia îl făcea să se simtă încă tânăr ca un „hidalgo”, avea cincizeci şi şase de ani, o vârstă la care mulţi oboseau să ajungă. Innocenzo, chiar dacă nu era prea sănătos, era mai tânăr chiar cu un

an de zile. După aceea era della Rovere, care deja nu era mulţumit de proaspăta numire a lui Borgia ca vice-cancelar la „Curia Romană[14]”, o idee de-a lui Innocenzo pentru a justifica întâlnirile dintre ei. La vremea lui va trebui să caute alianţe preţioase pentru a putea atenua puterea pe care cei din familia della Rovere o exercitau la Roma, dar şi asupra bisericii. La urma urmelor, până cu trei ani mai înainte, ei au stat pe scaunul lui Petru timp de cincisprezece ani, prin papa Sisto IV, şi acum nepotul abia aştepta să reia locul[15]. Şi în sfârşit, mai era şi chestiunea „Mirándola”. Dacă nu ar fi citit cu ochii lui paginile „Sigiliului”, nu ar fi dat prea multă importanţă scrierilor secrete ale lui Pico, pentru că ar fi fost de ajuns probabil celelalte pentru a-l condamna la moarte sau la un exil în vreun regat mai îndepărtat.

Dar prin ceea ce conţineau şi dată fiind situaţia actuală a bisericii, era suficientă o lovitură bine plasată după care şi-ar fi revenit cu greu. Din Orient, din Germania, din Anglia, din Turcia, din orice parte, puterea Romei era ameninţată. Chiar şi monarhii ei cei mai fideli ar fi profitat de atmosfera de incertitudine teologică care ar fi fost stârnită de „Teze”. Fără autoritate divină, papa nu era decât un bufon cu tiara pe cap, conducătorul unui mic regat, fără o armată demnă de acest nume. Chiar şi aragonezii din Napoli ar fi pretins drepturi asupra unui stat bogat şi fără o armată în stare să-l apere.

Dacă Mirándola ar fi ştiut de „Sigiliu”!!! Oricine ar fi fost, ar fi dat înapoi în faţa unei descoperiri de acest fel, sau poate ar fi încercat să tragă vreun folos personal. Dar el nu, era unul pur, un cercetător. Şi deci, un fanatic periculos, şi care ar fi fost necesar să dispară cât mai curând posibil.

---

14 „curie” – curtea papală, secretariat, cancelarie.
15 în original „*un lustro*” - perioadă de timp de cinci ani; trei lustri = 15 ani

În orice mod, îşi începu campania lui, amintindu-i lui Innocenzo că „*Si vis pacem para bellum*” – „dacă vrei pace, pregăteşte-te de război”. Dacă Dumnezeu nu ar fi vrut (Dumnezeu sau oricine altcineva de acolo de sus care observa treburile lumeşti), concluziile contelui ar fi devenit cunoscute public, şi ca urmare, trebuia să se „ardă pământul” în jurul acelor „Teze” şi de a susţine, de peste tot şi cu orice mijloace că „femeia” este inferioară şi că „feminismul” este demonul. Cu cât s-ar da mai multă crezare acestor lucruri şi cu cât aceste afirmaţii se vor face cunoscute în rândurile popoarelor, cu atât mai mult „Tezele” lui ar fi părut absurde, blasfemice, chiar idioate. Şi secretul „Sigiliului” ar fi rămas la loc sigur.

Albastrul cerului lăsa loc indigoului de la apus când prima stea apăru, deasupra bazilicii San Pietro. De câte ori, privind spre bazilică, nu văzu acea stea? Care Dumnezeu, sau oricine ar fi aşezat stelele pe cer, exista cu adevărat şi voia să-i dea un semn? Desigur, cineva îi sugerase „idiotului” de Innocenzo să-i facă cunoscut acel minunat cadou. Chiar şi el, la rândul lui, poate ar fi făcut la fel, chiar dacă, poate, nu l-ar fi ales Innocenzo. Bine pentru el că exista familia Borgia. „Sigiliul” era un secret preţios, aproape ca un semn divin care-l indica ca pe un viitor papă. Sau ar fi trebuit să facă totul pentru a deveni. Pentru că, oricine altcineva ar fi devenit papă, ar fi aflat de „Sigiliu” şi atunci, ce ar trebui să facă? Să-i spună? Pentru ce motiv? Să-şi pună viaţa şi mai mult în pericol? Sau să nu-i spună şi să ţină secretul doar pentru el? Dar cu ce scop? Ce putere i-ar fi dat? Niciuna, doar dacă s-ar fi aliat cu Mirándola şi să se aşeze la conducerea unei revolte. Dar pentru ce anume? Pentru un regat? Pentru mulţumirea urmaşilor?

Nu, nu era pentru el. Desigur că Innocenzo ar fi putut să aibă „bunul simţ”, în acel moment, să se îmbolnăvească. „Boala galică” – sifilisul, dura de ani buni

şi era periculoasă. Efectele asupra creierului erau devastatoare şi poate că ar fi făcut cunoscut secretul „Sigiliului” şi altcuiva, schimbându-şi succesorul. Poate că ar fi trebuit să-i grăbească sfârşitul cu vreo „puta” – târfa, ce suferea de vreo boală mai particulară. Dar încă nu era momentul.

Strânse cupa de vin, acum goală. În acel moment, o rază de soare, roşie de la apus, îl lovi în ochi, obligându-l să se întoarcă. Aşa o văzu.

— Giulia!

Intrase în linişte în camera lui şi era acolo, în faţa lui, îmbrăcată cu o rochie de velur roşu închis, care punea şi mai mult în contrast pielea ei albă. Corsetul era strâns pe talie şi se sprijinea pe şolduri, în timp ce la gât avea doar lanţul de aur cu rubinul dăruit de el. Părul auriu îi cobora pe umerii goi şi expresia feţei, încruntată, o făcea să apară severă, în ciuda vârstei tinere. Dar cum ochii li se întâlniră, îi zâmbi şi-i veni în întâmpinare cu braţele întinse. Bătăile inimii lui Rodrigo crescură în intensitate; acesta era adevăratul paradis care l-ar fi vrut, pentru eternitate. Niciun fel de putere, onoare, nicio bogăţie nu s-ar fi putut compara cu dragostea pentru Giulia lui.

— Giulia, eşti frumoasă.

— Am fost anunţată că v-aţi întors, dar când am urcat şi v-am văzut total absorbit de gânduri, nu am îndrăznit să vă deranjez. Vocea ei pătrunse în aerul camerei ca un suflu de aer curat şi parfumat. În ochii ei, negri ca antracitul, pupila şi irisul se confundau între ele. Din prima zi când Rodrigo Borgia îi admiră, făcu pentru ea o atracţie aproape mortală. Şi că acei ochi, aparţinând unui corp adolescentin încă, îl tulburară şi mai mult: Giulia trebuia să fie a lui. Cardinalul se apropie şi o sărută cu pasiune, prinzându-i ambele braţe la spate. Gemetele ei nu făcură decât să-i crească dorinţa: o întoarse şi-i îndepărtă corsetul cu gesturi febrile, în timp ce ea îşi descheia

mânecile. Rochia căzu la pământ şi rămase doar în cămaşă. Rodrigo îşi dădu jos cămaşa lui, lăsând să se vadă sub izmenele de in începutul de erecţie. Le dădu jos şi o trase spre el. Ţinând-o de mână o duse în centrul camerei şi o culcă în patul monumental care, precum un altar era ornat cu robuste coloane spiralate. Ea închise ochii şi-şi desfăcu picioarele pentru bărbatul ei. Rodrigo avu pentru un moment probleme de erecţie, chiar dacă era gata. Giulia păru că nu bagă de seamă problema lui şi îmbrăţişă umerii largi cu braţele ei de copilă. Rodrigo îşi simţi forţele revenind, încet, şi când crezu că e momentul intră în ea cu forţă. Femeia închise ochii, dar unguentul cu gălbenele cu care ea mai înainte îşi lubrifică din belşug vaginul, făcu în aşa fel că nu simţi nicio durere.

Giulia părea că doarme, cu capul aşezat pe umăr şi cu un braţ pe pieptul lui. Rodrigo respira profund privind scena de vânătoare şi de dragoste pictată pe tavan. În centrul imaginii era o „Diana”, triumfătoare, deasupra prăzii şi vânătorilor, cu arcul şi tolba de săgeţi ridicate în aer, în timp ce unul din sâni îi ieşea afară din îmbrăcămintea de piele. În jurul ei, o serie de femei sumar îmbrăcate ale căror expresie părea să indice o iminentă sărbătoare. Feţele bărbaţilor, în schimb, erau toate îndreptate spre zeiţă, ca în aşteptarea unui semnal. Rodrigo privi obrazul Giuliei. Era perfect.

— „Ca femeie mică, mare ca mamă, murmură el, eşti tu, într-adevăr, începutul la toţi şi toate? Dacă exişti cu adevărat, nu poate să aibă decât chipul tău, trăsăturile tale. Eu am renăscut cu tine, înăuntrul tău. Şi tu eşti a mea, numai a mea, pentru totdeauna”.

— Ai spus ceva, Rodrigo?

— Nu, dormi iubirea mea. Somnul începea să-l înfăşoare şi pe el; cu ochii aproape închişi dădu o ultimă privire tavanului. Era o femeie complet nudă, care se reîmprospăta într-un mic lac. Recunoscu acel chip, sau aşa

i se păru. Era Vannozza, amanta lui de dinainte de Giulia. O glumă de prost gust a pictorului, sau era doar imaginaţia lui? Poate un avertisment de la „Marea Mamă”: eu sunt Giulia, parcă voia să-i spună, şi adu-ţi aminte, nu vei avea altă femeie în afară de mine. O îmbrăţişă încet, să nu o trezească şi se simţi ca un păianjen uriaş care începuse să-şi ţească pânza. Ea, Giulia, şi numai ea, nu ar avea de ce să se teamă. „*Malleus Maleficarum*” era numai primul pas, următorii ar fi venit pe parcurs. Totul îi era clar, totul acum avea un scop precis. Să o distrugă pe „Mamă”, să-l distrugă pe Pico şi să fie ales papă.

LUGANO
Luni, 18 octombrie 1938

Angajaţii băncii, cu impecabile uniforme albastre treceau în tăcere pe coridoarele separate cu bare metalice. Bâzâitul rece al neoanelor intra stăpânitor în fiecare încăpere. Ca într-o închisoare, fiecare funcţionar al băncii de la seiful care adăpostea cutiile de valori avea câte o cheie în păstrare, şi pentru a ajunge la propria casetă, clientul trebuia să treacă de fiecare control. De Mola repetă de mai multe ori semnătura pentru fiecare document. Răspunse fără ezitare la trei întrebări care reprezentau o confirmare ulterioară identităţii sale, a industriaşului de Martini. Trecut de ultima poartă, fu însoţit de un gardian înarmat pe o scară care cobora şi mai tare în adâncul pământului. Ajunse în cele din urmă într-o sală mare, în care pardoseala, pereţii şi tavanul erau vopsite în roşu închis. După una din nenumăratele gratii văzu grilajul porţii de la seiful interior, pe care erau imprimate cele trei chei, simbolul „Societăţii Bancare Elveţiene”. Vaticanul avea ca simbol doar două chei. În deschiderea circulară ar fi încăput un om vitruvian, de patru metri înălţime, în timp ce grosimea pereţilor din oţel

brunat, numai la vedere, făcea imposibilă orice tentativă de efracţie. La un semn al gărzii înarmate, un impiegat de după gratiile electrificate acţionă o pârghie şi zgomotul metalic încetă. O scurtă înclinare în semn de salut, deschise gratiile şi reînchizându-le imediat după ce intră, lăsând gardianul-însoţitor afară.

— Îmi puteţi arăta, vă rog, cheia? Giacomo se conformă în tăcere. Poarta era deschisă şi de la interior ieşea o lumină caldă, plăcută. Angajatul trecu înaintea lui cu passpartu-ul în mână, de parcă ar fi fost o lumânare aprinsă: cu mimica lui liniştită părea un înger al paradisului ce-l introducea în cuibul lui Dumnezeu. Mâna îi tremura când introduse cheia în încuietoarea casetei de valori: câţi ani trecură de când văzu pentru ultima dată conţinutul casetei? În acel moment nu-şi amintea nimic, doar că era acolo pentru a lua cartea. Pentru „Omega" dar şi pentru neutra Elveţia, din cauza graniţelor ei, nu mai reprezenta un loc sigur. Dar acum, cartea, precum naşterea unui copil, din interiorul matern, protectiv şi cald, trebuia să înfrunte o călătorie mult mai periculoasă, mai lungă şi mai riscantă spre viaţă. Un rău necesar după cum stabilise „Omega", şi el se declarase de acord. În ţara libertăţii şi a democraţiei, în Statele Unite, unde luase fiinţă „Societatea Naţiunilor" (viitoarea O.N.U.), se va găsi la loc sigur.

Rămas singur deschise caseta. Husa din piele neagră îmbrăca manuscrisul pe care Giovanni Pico, conte de Mirándola i-l dădu, cu aproape cinci sute de ani înainte, unui strămoş de-al lui. De atunci, familia de Mola l-a păzit mereu. Ascuns în mijlocul a mii de volume, zidit în pivniţă într-o cutie de plumb, lăsat în grija abaţilor neştiutori în timpul războaielor din „secolul luminilor" şi în cele din urmă, ascuns în seifurile celor mai iluştri bancheri. Rothschild, Nathan, Mylius, Lombard, Pictet, în Anglia, în Franţa, în Germania; dar şi Ghio în Italia şi chiar Camondo

în Turcia au protejat „*ULTIMAE CONCLUSIONES SIVE THESES ARCANAE IC*” cele „Nouăzeci şi nouă de Teze Secrete”, ascunzându-le de ochii lumii. Toate astea în timp ce cele cele „Nouă sute de Teze” se răspândeau, stârnind diverse reacţii printre filosofi şi teologi.

De Mola se întoarse brusc: o umbră, poate apărută din gândurile lui, o sesiză cu coada ochiului. Îşi ascuţi auzul, dar unicul zgomot era zumzăitul liniştitor al gratiilor electrice. Imediat după, o durere ascuţită la baza craniului îl făcu să cadă într-un întuneric profund. Un om cu părul negru, dat cu pomadă din belşug şi cu mâinile distruse de un precoce început de psoriazis, îl ţinu pe de Mola de subraţ şi-l aşeză încet la pământ. Cu două lovituri lejere îl făcu atent pe impiegat care se ridică rapid de la locul lui. Nu era obişnuit cu astfel de scene, dar se forţă să facă faţă.

— *Schnell*! îi spuse omul în şoaptă. *Keine Furcht. Ich habe ihn nicht getötet.* Înţelese şi el că cel venit la cutia de valori nu fusese ucis, dar asta nu-l împiedica să-i fie frică. În timp ce omul introducea manuscrisul şi alte foi într-o valiză de piele, impiegatul încercă să-l ridice pe de Mola în şezut. Zügel îi făcu semn să-l lase.

— *Sind Sie bereit*!

— Ja, herr Zügel, sunt gata, murmură el. Da, era, şi ştia prea bine ce are de făcut. Douăzeci de mii de mărci germane erau un sfetnic bun.

Zügel zâmbi pentru a-l linişti, în timp ce scoase la iveală pistolul său preferat, un „Beretta” calibrul nouă, cu surdină. Îl înfipse în spatele impiegatului care instinctiv ridică braţele şi se îndreptară spre gratiile electrice. Întrerupse curentul electric şi deschise nervos poarta de acces. Gardianul de pază duse imediat mâna la tocul pistolului.

— Stai! spuse Zügel într-o italiană perfectă, sau îl ucid, după care intri tu la rând. Ia pistolul cu două degete,

de la mâna stângă, continuă el, şi lasă-l pe pardoseală. Acum!

Zügel puse pistolul la tâmpla impiegatului ridicând în acelaşi timp percutorul. Gardianul, după un moment de incertitudine, făcu ceea ce i se ceruse.

— Dă un şut la pistol, spre mine, iar tu îndepărtează-te! încet! Ordinele lui Zügel erau calme şi precise. Gardianul înţelesese că are de-a face cu un profesionist. Zügel se aplecă pentru a ridica arma, împingând ţeava pistolului „Beretta" în şezutul impiegatului. După care, aşa cum era înţeleşi, îl lovi în cap cu mânerul pistolului.

— Acum însoţeşte-mă spre ieşire. Orice mişcare greşită şi te împuşc. Nu mi-e fiică şi nu am nimic de pierdut!

Nu era adevărat. Valijoara pe care o ţinea subraţ conţinea toată bogăţia lui, stima şi admiraţia celor mai înalţi conducători din Reich. Himmler în persoană l-ar fi îmbrăţişat şi poate l-ar fi primit printre „Cavalerii Negri". Dar acum trebuia să iasă de acolo, şi deja ştia cum o va face. La prima poartă, totul trecu cu bine; după ce o deschise, gardianul, care făcu pe el văzând arma îndreptată spre el nici nu băgă de seamă că muri împuşcat. O lovitură în plin, în frunte. Al doilea gardian încercă să fugă, dar un foc în picior îl opri înainte de-a da alarma. Sângerând şi sub ameninţarea armei, fu constrâns să se întoarcă din drum şi să deschidă poarta. Zügel îl împuşcă între ochi de la mică distanţă. La a treia şi ultima poartă, totul se petrecu cu repeziciune. Împuşcă în ceafă gardianul care căzu la pământ ca un sac, sub privirile îngrozite ale custodelui.

— Deschide grilajul sau te ucid! Omul făcu întocmai şi în timp ce era încă cu mâinile ridicate, Zügel îi mulţumi cu un glonte care, de sub bărbie, îi perforă craniul, oprindu-se în tavan, împreună cu bucăţi de os şi creier. Traversă cu calm salonul amplu, ieşi din bancă, făcu o

respiraţie prelungă şi profundă, plecând pe jos spre lac, unde avea parcată maşina lui, o DKW F7. Următoarea maşină ar fi fost o Mercedes 500K. Cu ea şi-ar fi permis toate femeile pe care le dorea, chiar şi acea actriţă, Magda Schneider, care cu aerele ei de mare doamnă, îi stârnea cele mai perverse fantezii.

De Mola deschise ochii, dar durerea din ceafa îl făcu să-i închidă la loc. În cele din urmă realiză totul: era la pământ şi deasupra lui, caseta de valori. Îşi reaşeză ochelarii pe nas. Privi înăuntrul casetei, dar cartea nu mai era. Alături de poarta-grilaj îl văzu pe impiegat, la pământ, cu pata care se mărea cu sângele care-i curgea de la cap. Alergă pe coridoare trecând peste cadavrele care zăceau pe pardoseli. Numără patru înainte de a ajunge în salon. Privi în jur, îşi ridică gulerul de la impermeabil şi ieşi. Simţi primele frisoane pe spate, asudat fiind şi din cauza vântului. O maşină trecu foarte aproape de el fără să aibă în vedere că era stop şi din reflex, îi memoră numărul. Aproape de cheul de unde plecau vasele turistice, găsi un telefon public. Când centralista îi făcu legătura, făcu o respiraţie profundă care-i dădu forţa de-a vorbi.

— „Omega, şase, şase, şase”. De cealaltă parte interlocutorul ezită un moment apoi spuse:

— Repetă, te rog.

— „Omega, şase, şase, şase”.

— De acord, te vei întâlni cu Gabriel, rămâi unde eşti.

ROMA
Vineri, 2 martie 1487

Pe poarta mare de lemn a palatului „Savelli” ieşi un soldat călare. Mergea înaintea unui car tras de doi boi, escortat de patru halebardieri cu însemnele papale. Cu vizierele de la căşti ridicate, în armură şi cămăşi de zale dădeau un aspect sever cortegiului. În spatele carului, doi

toboşari loveau tobele la fiecare patru paşi, dând marşului o cadenţă funebră. Pe toată lungimea străzii „Mont Serrat”, de-a lungul căreia papii treceau pentru a ajunge la „Laterano”, răsuna ritmul trist cu care, de regulă, erau conduşi la moarte condamnaţii care ieşeau din închisoarea de la „Corte Savella”. Grupuri de copii se adunaseră în spatele pâlcului de soldaţi, dansând şi sărind, în timp ce la ferestrele palatelor şi ale caselor sărăcimii, oamenii se arătau spre a-l vedea pe cel dus la moarte, care în mod sigur ar fi fost spânzurat în „Campo de Fiori”, după cum era obiceiul. Dar carul părea gol, doar dacă, sub pânză nu era un condamnat deja mort, care drept „mulţumire” pentru delictul comis, fusese deja spânzurat. Mulţi alţii, femei, nobili, negustori se adăugară alaiului, intrigaţi de acea stranie procesiune fără condamnat. Chiar şi diverse prostituate, dedicate din plin muncii lor se lipiră de cortegiu, ascunzându-şi prin mulţime culorile stridente ale veşmintelor.

Ajunşi în „Campo de Fiori”, procesiunea se opri în faţa unui grup de soldaţi. Aceştia păzeau o grămadă de lemne, mai mult întinsă ca suprafaţă, decât înaltă. Mulţimea începu să se adune înjur aşa cum marea care înaintează acoperă o stâncă. Nu era un spânzurat, pentru că lipsea spânzurătoarea, şi nici vreunul de ars pe rug, pentru că lipsea parul de care ar fi fost legat. Unii dintre ei, care se proclamau experţi în problemele bisericii spuneau, dându-şi oarece importanţă, că sigur era o „ordalie”, mai degrabă o judecată a focului, o pedeapsă mai uşoară decât arsul pe rug. În acest caz ar fi trebuit să se vadă butuci de lemn sau jumătăţi de cruce pe care condamnaţii ar fi confesat greşelile şi s-ar fi căit. Ordalia, fiind o judecată a lui Dumnezeu, nu admitea nicio posibilitate de-a înşela. Dacă cel condamnat ar fi reuşit să meargă pe tăciunii aprinşi, fără să aibă arsuri, însemna că era protejat de Dumnezeu şi deci era nevinovat. Chiar

dacă, şi de data asta, protecţia putea veni şi de la demoni, motiv pentru care era mai prudent de-a fi, totuşi, ars pe rug. Mai bine era de trimis un suflet nevinovat în Paradis, decât să laşi un fiu al demonului să acţioneze printre oameni.

În sfârşit soldaţii dădură foc ierburilor uscate care se aprinseră imediat. Mănunchiurile de vreascuri se aprinseră şi ele, la început plăpând, iar în cele din urmă începură să ardă şi butucii de lemn. În acel moment îndepărtară ţesătura care acoperea carul. Toţi se înălţară în vârful picioarelor spre a vedea mai bine, ocazie aşteptată de hoţii de buzunare pentru a-şi strecura mâinile pe sub hainele celor bogaţi. Unii dintre ei, cu o rapidă mişcare de cuţit tăiau cureluşa de piele care ţinea punga legată, în timp ce complicii, aproape aşezaţi pe pământ, aşteptau să o prindă şi să dispară rapid. Cei care tăiau erau tineri, ageri de ochi şi de mână, iar cei care adunau, erau de cele mai multe ori fraţi mai mici. Copii care, după lovitură se ascundeau pe sub şi printre fustele colorate ale surorilor lor prostituate. Adevărate organizaţii familiare, împotriva cărora poliţia pontificală, în afară de-ai prinde în flagrant, nu putea face mai nimic.

În acea zi totuşi se întâmplă ceva neprevăzut: poate o flacără prea înaltă şi prea apropiată, poate împingerile mulţimii curioase; oricum, totul era că un tânăr, în loc să taie cureluşa de la punga cu bani, înjunghie un măcelar. Acesta căzu la pământ, împiedicat şi de fratele mai mic al celui care tăiase, cu un urlet inuman, ca cel al animalelor pe care le înjunghia. Dar mulţimea era cu ochii în cu totul altă parte, pentru că ceea ce se întâmpla era destul de straniu. În loc de oameni, soldaţii aduceau o enormă cantitate de cărţi, ascunse sub ţesătura carului. Era o mare deziluzie, dar atrăgea pe cei curioşi prin noutate. Experţii în sentinţe spuneau că erau cărţi eretice şi că, neputând să-l ardă pe rug pe cel care sau pe cei care le-au

scris, se ardeau în schimb cărţile. Şi aveau destulă dreptate.

Innocenzo VIII şi Rodrigo Borgia, îmbrăcaţi în simpli nobili, priveau la rugul de cărţi de la o fereastră de la etajul al patrulea al palatului „Condulmer”.

— E numai începutul, Giovanni.

— Da, va veni şi rândul contelui de Mirándola. Cardinalul se întoarse spre el.

— Nu, Giovanni, numai cărţile lui, să dăm un semnal. Simplu, el va dispărea. O carte nu poate deveni un martir, dar un om da. Nu trebuie distrus totul şi noi trebuie să fim prudenţi.

— La ce te-ai gândit pentru el? întrebă papa şi-şi frecă mâinile înmănuşate, cu ochii licărind de văpăile focului de afară.

— Iertarea.

— Ce anume? Eşti nebun? îi ardem cărţile şi după aceea îl iertăm?

— Întocmai. Când va afla se va înspăimânta şi comisia va decreta impietatea şi erezia scrierilor lui, va înţelege că este condamnat. Aşa îi vei transmite iertarea ta, invitându-l la Roma. Cine e disperat se agaţă de orice şi bunăvoinţa ta i se va părea ultima şansă de salvare. Va veni şi ne va cădea în mâini. În acel moment, în mod straniu, va dispărea, pentru totdeauna, fără prea mult zgomot. „Marea Mamă” va fi binevoitoare cu el, nu crezi?

Giovanni Battista Cybo zâmbi, în timp ce jos, focul se micşora şi mulţimea începea să se împrăştie. Printre ultimele persoane care se îndepărtară era şi o tânără femeie, cu care soldaţii se distrau trăgând-o şi rupându-i hainele de un verde ţipător. Expresia feţei ar fi trebuit să-i calmeze, dar o prostituată nu-şi putea permite să refuze avansurile lor. Doar atunci când scoase un cuţit şi-i ameninţă că le va tăia umflătura din brăcinari, renunţară de a o mai necăji.

Leonora ştia ale cui era acele cărţi, devenite cenuşă acum, şi decise că, cu preţul vieţii sale, va trebui să-l avertizeze pe conte sau pe prietenul lui, protector sau ce-o fi el, omul cu barba cioc-neagră, cu care discutase în mod confidenţial. Cât despre negustorul de porci, îl găsiră după câteva ore în spatele vechiului turn „Arpacata”, aproape de „Locanda della Vacca” cu abdomenul deschis. Era cu faţa în jos, complet gol, cu faţa în noroi şi cu şezutul gras, ce avea deja o culoare galben-cadaverică. „Mort prin pierdere de sânge”, decretă medicul, şi furat de tot ceea ce avea asupra lui, inclusiv hainele. Nimeni nu ştia cine a fost şi aşa, închis într-un sac, îl aruncară în groapa săracilor de la biserica „San Paolo”.

ROMA
Luni, 5 martie 1487

— Cine e acel cavaler?

— Care, baroane? întrebă notarul Mellini fără a ridica ochi de la masa de scris.

— Dacă nu priviţi! răspunse iritat bătrânul Frangipane. Acela înalt, acolo jos, cu vestă neagră şi beretă roşie. Notarul suspină, lăsă cu delicateţe pana pe masa de scris; curăţind-o de cerneală, închise călimara, îşi dădu la o parte lentilele de pe nas şi privi în direcţia indicată.

— Cine baroane, acela cu barba cioc?

— Chiar el, nu l-am mai văzut în nicio altă parte, dar chipul lui îmi este cunoscut.

Notarul îl privi cu atenţie. Din felul de-a se îmbrăca, auster, nu putea face parte din nobilimea romană. Nu putea fi niciun negustor, pentru că lanţul ce-l avea la gât, dar şi inelul cu rubin de la mână le purta fără fală, fără vanitatea de-a fi un îmbogăţit. Îşi întoarse privirea spre sala de audienţe din Laterano, să vadă dacă ar fi fost

cineva cu el, dar dădu din cap că nu.

— Îmi pare rău, dar nu vă pot spune nimic util, baroane.

— Se spune că la Roma, în aceste zile, îi şopti la ureche nobilul Frangipane, ar fi venit fiul lui Mattia Corvino[16].

— Regele Ungariei? Tocmai el?

— Da, ar putea fi principele, venit să discute cu „Santo Padre” – papa, alianţa contra marelui sultan. Sau poate e ambasadorul lui. În faţa lor, un frate dominican îşi dădu jos gluga de pe cap şi întorcându-se spre ei cu privirea încruntată, le făcu semn să tacă.

Ferruccio simţi că este în centrul atenţiei şi că murmurul din sală se datora prezentei lui. Când cineva îl fixa cu atenţie, îi susţinea privirea, fără a fi sfidător. De multe ori zâmbea şi pe cei care nu răspundeau la salut nu se supăra, hrănind zvonurile despre originea lui străină.

Femeia de lângă el îi vorbea şoptind la ureche, vocea ei era imperceptibilă, dar era clar tuturor, că el fiind străin, ea îi explica tot ceea ce se întâmplă în jurul lor în limba lui maternă. Îmbrăcămintea de culoare neagră, coafura sobră, părul legat cu un singur şir de perle, chiar dacă dădeau impresia unei văduve nobile, nu ascundea destul de mult vârsta şi frumuseţea femeii.

Leonorei aproape nu-i veni să creadă când văzu în faţa uşii ei pe cavalerul de Mola, în aceeaşi zi cu arderea pe rug a cărţilor. Încă se gândea cum să-i atenţioneze, că Ferruccio şi apăru, ca şi cum ar fi fost evocat un înger sau un demon. Îi povesti toate detaliile ceremoniei nupţiale dintre fiul papei şi Magdalena de Medici, la care asistă de departe, la „San Pietro”. Ceremonie după care urmară festivităţi în toată Roma, cum nu se mai văzură de pe timpul împăraţilor. Îi spuse şi ceea ce se auzea prin popor, despre influenţa crescândă a cardinalului Borgia, numit de

16 Matei Corvin

popor „Geminus – Innocentii” – geamănul papei. Şi despre rugul de cărţi şi despre cum numele lui Giovanni Pico della Mirándola era legat de scrierile eretice. Dar părea că de Mola ştia deja totul. Leonora nu se miră atunci când arătându-i o frumoasă rochie neagră, bogat ornamentată, el îi ceru să-l însoţească la Laterano. Un cuplu de nobili s-ar fi ascuns mai bine printre ceilalţi nobili, prezenţi la sentinţa „Comisiei Pontificale”. Vor asculta în mod direct acuzaţiile împotriva celor „Nouă sute de concluzii” ale lui Pico şi vor înţelege ce pericole reale existau în viaţa lui Giovanni.

Un aprod anunţă intrarea comisiei care urma să se aşeze la masa mare de lemn, cu şaisprezece scaune în jurul ei. Teologii îşi făcură intrarea în timp ce publicul destul de numeros, se ridică respectuos în picioare. Mulţi dintre teologi aveau straie dominicane – cei mai fanatici şi cei mai periculoşi. Printre aceştia Ferruccio îl recunoscu pe Pedro García, Episcop de Ales, capelanul lui Rodrigo Borgia şi mare persecutor al Albigensilor, care ocupă jilţul central şi-şi începu discursul.

— În numele Tatălui, a Fiului şi a Sfântului Spirit, şi toţii îşi făcură semnul crucii, şi a Sanctităţii Sale papa Innocenzo VIII. Prin binecuvântarea divină, coborâtă peste această comisie, chemată să examineze cele „Nouă sute de Concluzii” ale ilustrului conte Giovanni Pico della Mirándola şi Concordia; prin bunăvoinţa bunilor părinţi reuniţi aici, care au citit, studiat şi discutat cele scrise în respectivele texte, fără odihnă, fără să bea, rugându-se doar la Atotputernicul Dumnezeu să-i ajute să ajungă cu sufletul liniştit şi pur la un verdict; pentru preamărirea „Sfântului Spirit” şi a „Sfintei Biserici Romane”, a tuturor îngerilor, arhanghelilor, heruvimilor şi serafimilor care au îndepărtat tentaţiile diabolice şi demonice sugerate de Satana, „demonul răului”, această comisie a ajuns la cele ce urmează.

— În sfârşit, şopti Ferruccio la urechea Leonorei care-şi ascunsese surâsul în spatele năframei care şi-o trecu peste gură.

— E falsă! tună Pedro García, sunt eronate şi eretice scrierile conform cărora sufletul lui Hristos ar fi coborât în infern; e falsă, eronată şi eretică teza conform căreia un păcat mortal nu poate fi pedepsit cu pedeapsa eternă; e scandaloasă şi ofensivă pentru urechile pioase, în afară de a fi contrară normalului scrierea că nu trebuie adorată crucea; e falsă, eronată şi eretică teza conform căreia, nicio ştiinţă nu ne poate convinge de divinitatea lui Hristos, mai mult decât magia naturală şi decât cabala. Scandaloasă şi împotriva opiniei bisericii este şi…

Mulţi din cei prezenţi aveau capetele înclinate, nu în semn de închinare, ci pentru plictiseala acelei lungi prezentări. Tonul psalmodiat şi monoton al episcopului García îi făcea pe unii să adoarmă, dar câteodată, în faţa unui argument particular vocea luând accente de tragedie sau triumf, ţipând aproape chemări la credinţă şi la speranţa în Dumnezeu, trezind dintr-odată mintea, dar nu şi conştiinţa.

Galant, Ferruccio îi oferi braţul Leonorei, pe care aceasta, cu o graţie neaşteptată, îşi sprijini mâna. Ieşiră din palatul „Laterano” şi se îndreptară spre „Via Appia”, de unde intrară pe „Via Veio”, o laterală mai puţin la îndemână pe care Ferruccio închinase un apartament. Leonora acceptă din bun simţ, dar se gândea şi la „avansurile” sau „atenţiile” însoţitorului ei. Într-un alt moment, cu o altă ocazie ar fi fost fericită că un astfel de cavaler ar fi ales-o pentru câteva ore de plăcere. E adevărat, deseori refuzase compania oamenilor prea neciopliţi, dar în faţa foamei şi a nevoilor nu avea altă şansă. Negustori, aventurieri, câte un soldat nu prea bădăran şi clerici de rang mic erau clienţii ei obişnuiţi.

Dar acum, după ce de Mola îşi dădu tot interesul să o

facă să apară ca o nobilă, el având un comportament galant, Leonora nu-i putea ceda, cu atât mai puţin pentru bani, pentru că ar fi făcut-o să se simtă şi mai murdară. De când au intrat în apartament Ferruccio nu deschise gura, lucru care o irită şi mai mult.

Decise să plece. Poate înţelegând-o, i-ar fi fost milă de ea şi şi-ar fi căutat altă femeie. De ele, Roma era plină.

— Nu te poţi întoarce la casa ta, Leonora. Obrajii se înroşiră din cauza vocii lui Ferruccio, calmă dar fermă, ca de altfel şi privirea din ochii întunecaţi care o priveau.

— De ce nu pot? spuse ea ridicând capul şi rugându-se ca el să nu vadă roşeaţa.

Ferruccio zâmbi.

— Pentru că asta e noua ta casă. E o casă sigură, proprietarul e un prieten de-al contelui şi nu e interesat de cine stă în ea. Aşa mi-a cerut însuşi contele. Nu vrea ca tu să mai faci niciodată… nu vrea ca tu să te mai întorci în acea casă, în acel ambient.

De data asta era rândul lui să se simtă stânjenit, să nu găsească cuvintele potrivite pentru a-i spune anumite lucruri, dar fără a o supăra. Ea băgă de seamă, îi mulţumi, lucru care îi dădu şi mai mult curaj.

— Mă pot apăra şi singură şi am făcut-o destul de bine până azi.

— Nu e asta, ai toată admiraţia contelui, dar şi a mea. Azi ai fost perfectă. Părea că tu cunoşti în detaliu locul şi regulile de comportament. Vreau să spun că eu eram convins, dar…

— Poate că vei râde, Ferruccio, dar eu am fost crescută de călugăriţele de la „Santa Chiara”. Cineva a plătit pentru educaţia mea, poate tatăl meu necunoscut. Cât timp au fost plătite, eu am fost crescută ca şi cum ar fi trebuit să mă mărit cu vreun nobil. După aia, nu ştiu ce s-a întâmplat: poate binefăcătorul meu a murit sau a dat faliment. Atunci maica stareţă mi-a adus la cunoştinţă că

trebuie să plec, poate că cineva s-a bucurat, invidioasă pe condiţia mea. De pe o zi pe alta m-am trezit pe strada fără bani, dar nu am uitat de afecţiunea, de ţinuta elegantă, de mişcarea mâinilor, a feţei, de privire şi de toate artele cu care, orice fată nobilă trebuie să ştie să-şi cucerească soţul. De la maici am studiat muzica, canto, să scriu şi să citesc, şi chiar să conversez în franceză, chiar dacă a trecut mult timp de când nu am mai vorbit. Dimpotrivă, cred că am uitat tot. Dar ce se întâmplă Ferruccio, te plictisesc? Am spus, oare, ceea ce nu trebuia? Poate că vorbesc prea mult, dar foarte rar despre aceste lucruri.

Ferruccio îşi simţi pulsul accelerându-se şi-i răspunse doar după ce-şi regăsi suflul.

— Nu, Leonora, scuză-mă. Am rămas surprins de cuvintele tale, de cele spuse. Şi datorită faptului că pentru mine e un lucru rar să aud o femeie vorbind în acest fel.

— Se vede că cele pe care le frecventezi nu sunt prea educate, adăugă ea cu maliţiozitate în glas.

— Mă predau, răspunse el ridicând mâinile, şi e un lucru pe care nu-l fac prea des. Dar tu ai schimbat discuţia. Face şi asta parte din educaţia măicuţelor?

— Chiar şi asta, da, răspunse ea surâzând. E o caracteristică tipic feminină. Ia loc, Ferruccio, te rog, eşti aşa de înalt, şi de drăguţ, că mi-e greu să vorbesc fără a fi în dificultate. Îi sunt infinit datoare contelui de Mirándola, îmi amintesc promisiunea lui, dar şi ţie îţi sunt recunoscătoare. Dar nu am nimic să vă ofer în schimb, şi ceea ce aş avea, tocmai vouă, nu vreau.

Ferruccio îşi plecă capul; simţi privirea ei asupra lui şi nu îndrăzni să ridice privirea. Încrucişă degetele, ca într-o rugăciune, şi rămase în acea poziţie.

— Ai suferit mult, Leonora. Cred că tu ai plătit din plin tot ceea ce viaţa ţi-a cerut. Niciunul dintre noi doi nu cere nimic în schimb, ai dat deja prea mult, fără a primi nimic. Aceasta e casa ta de acum. La Banca de Medici, aici

la Roma, te poţi duce şi lua cât vei avea nevoie pentru a trăi, a te îmbrăca, să-ţi găseşti o servitoare atunci când vei ieşi din casă şi o alta care să te ajute la treburile din casă. Dacă vrei, voi rămâne câteva zile, pentru a te obişnui cu noua ta viaţă. Cere-mi totul, Leonora, dar nu să schimbăm ceea ce e dorinţa contelui şi a mea.

Cu delicateţe îi luă mâna.

— Acum trebuie să plec, am ceva treburi de pus la punct şi nu e bine ca tu să vii vu mine. În cealaltă cameră ai de îmbrăcat, probează… şi gata cu grijile.

Ferruccio îşi aranjă spada la şold şi ieşi fără să privească. Leonora rămase singură în casa aceea necunoscută. Nu se mai rugase de când fusese dată afară de la măicuţe şi-i veni în mod spontan să rostească o rugăciune. Nu era adresată unui Dumnezeu pe care nu-l cunoştea de loc, ci unuia mai iubitor, mai matern, mai aproape de ea. Se gândi la mama ei, de care-şi amintea puţin, şi o simţi aplecată asupra ei. Îşi dădu jos rochia neagră şi din dulap îşi alese, dintre tot ce era înăuntru, o rochie de damasc gri, cu mâneci, cu centură şi cu „en-coeur”-ul din velur albastru. Se apropie de fereastra camerei, îşi strânse mâinile la piept şi începu să plângă.

Afară, pe străzile cele mai înguste ale Romei, în cartierele pe care soarele le lumina doar la amiază, începură să patruleze grupuri de soldaţi. Purtau cu ei lanţuri, dar şi ordinul de-a lua cu ei cât mai multe prostituate posibil, printre care, se găseau cu siguranţă şi femei care practicau vrăjitoria.

FLORENŢA
Duminică, 18 martie 1487

— Nu aveţi încredere în principi şi nici în fii oamenilor, în care nu e nicio salvare! Pentru că vă vin în întâmpinare îmbrăcaţi în oi, dar înăuntru sunt lupi feroci!

Şi vai vouă, păcătoşilor!

Predica se îndrepta acum spre sfârşit, dar fratele Girolamo Savonarola îşi rezervă o ultimă şi înfocată închidere, după cum îi era obiceiul. Făcu o pauză pentru ca ultimele lui cuvinte să apară şi mai ameninţătoare.

— Şi tu, Roma, eşti cuibul tuturor relelor. Desfrâul, sodomia şi traficul cu lucruri sfinte sunt copii tăi. Ar trebui să fii fără milă, biciuită şi reînnoită. Încă o lună şi va fi Paştele: cine nu-şi va pleca capul, îi va fi tăiat! Cine nu-şi va înmuia sufletul în sângele lui Hristos, va fi ars! Şi acum, mergeţi în pace!

Zidurile micii biserici „Santa Verdiana" încă vibrau după discursul călugărului, când cei participanţi la slujbă se pregăteau să iasă în ordine prin îngusta intrare principală. Pe strâmta „Via dell'Agnolo" şi pe spaţiile din jur, aşteptau căruţe şi cai; biserica era destul de îndepărtată faţă de centrul Florenţei. Lorenzo de Medici îşi dădu seama că greşise permiţându-i dominicanului să predice în „San Marco". Acuzaţiile călugărului împotriva corupţiei din biserică, din guvern, nu plăcea politicii de compromisuri şi înţelegeri, care în ultimii ani a permis Florenţei să se îmbogăţească şi să aibă o poziţie dominantă în politica italiană. Oricum, conducătorul Florenţei, în ciuda profundei stime care o avea faţă de el, îi lăsă doar rolul de simplu cititor în vreo biserică mai importantă. De data asta, deghizat în negustor, mergea din când în când să-l asculte.

Giovanni Pico, spre capătul unei nave, aproape lângă cor, admira splendida pictură a lui Giotto di Bondone, o reproducere a Fecioarei cu pruncul în braţe. Albastrul mantiei şi auriul veşmântului se armonizau perfect între ele, dând o notă de forţă imaginii. Faţa era deja pictată pe trei sferturi şi expresia Fecioarei apărea ambiguă, ca şi cum ar fi ascuns un secret pe care nu-l împărţea decât cu pictorul. Pico privi spre coloanele din stânga, unde

Savonarola îşi primea omagiul sincer din partea fidelilor. Discursurile lui atrăgeau mereu o mulţime de oameni şi se amestecau între ei nobili, comercianţi sau oameni simpli din popor. Călugărul era bine văzut la Florenţa, lucru care făcură autorităţile ecleziastice să se autosesizeze, temându-se de popularitatea lui în creştere. Ceea ce spunea despre „Biserica de la Roma", Pico se minuna că încă nu primise o suspendare „a *divinis*".

Giovanni i se apropie. Fratele continua nederanjat să împartă dojeni şi binecuvântări, în timp ce nasul lui coroiat şi ascuţit părea să indice credincioşilor pământul pe care trebuiau să îngenuncheze. Pico avea nevoie de sfaturile lui, scrisoarea primită de la Roma impunând luarea unei decizii.

Fratele, singur în sfârşit, era pe cale să intre în sacristie, cu gluga neagră acoperindu-i din nou chipul, când simţi prezenţa cuiva în spate şi se opri, fără a se întoarce.

— Dacă tu eşti acela care cred eu, cuvintele mele nu au avut niciun efect asupra ta.

— Cuvintele tale sunt tăioase ca şi săbiile de Toledo, dar scutul prieteniei tale este şi mai puternic. Călugărul se întoarse spre el, dându-şi jos gluga şi arătându-şi tunsoarea specifică ordinului, încinsă de o bordură de păr negru şi bogat, de parcă era o blană de castor.

— Ce ai făcut cu buclele aurii? întrebă el fără a zâmbi.

— Deja aparţin unei alte vieţi. Sunt un om nou pentru că ştiu geometria, răspunse Pico.

— Lasă-l pe Platon, eşti în biserică şi în faţa unui ministru de-al lui Dumnezeu. Ai şi barbă! Ai venit să te faci călugăr?

— Voi fi când Savonarola va ocupa locul de onoare în „Palazzo della Signoria" – „Palatul Domniei".

— Ai grijă, ceea ce ai spus e ca o promisiune.

— O voi respecta.

— Şi atunci, dacă nu vrei să te faci călugăr şi dacă cuvintele mele nu au niciun efect asupra ta, din ce cauză eşti acum aici, după atâta timp?

— Prietenia aduce sfaturi bune.

— Prietenia ţi-o poate aduce omul, al doilea lucru, cel căruia te confesezi! De cine ai nevoie?

— De amândoi. Să ai într-o singură fiinţă mai multe valenţe e posibil şi de lăudat.

— Blasfemie şi fără respect! Îmbrăţişează-mă, Giovanni. De mult timp nu am avut atâta bucurie văzând pe cineva. Ieşiră pe uşa sacristiei şi se îndreptară spre câmpurile pe care primăvara deja le îmbrăcase cu flori albe de migdal. Pe margini ieşeau la iveală tufe mari de mimoză; galbenul lor puternic părea să amintească trecătorilor aurul, bogăţia care de ceva timp, Republica Florentină o dădea din plin cetăţenilor ei. Pico îl depăşea pe călugăr în înălţime şi era şi cu zece ani mai tânăr. De departe, Savonarola se asemăna cu un bătrân cocoşat, chiar dacă avea numai treizeci şi cinci de ani. Greutatea cuvintelor prietenului său mai tânăr părea că-l striveşte.

— Uită de prieten, dacă nu mă vei asculta precum confesor, mi-e teamă că într-o zi voi da socoteală de ceea ce mi-ai spus. Tu eşti nebun, Giovanni, mintea ta e încă zdruncinată de păcatul mândriei.

— Eşti unul din puţinii care mă cunosc. Nu am căutat eu drumul care m-a dus către toate acestea; mai degrabă el mi s-a arătat mie. Crede-mă Girolamo, totul e adevărat, logic şi admirabil de frumos.

— Şi chiar dacă ar fi, eu nu vreau să cred! Şi ce vei face atunci, vei arunca în mare pe Hristos şi operele lui?

— Totul va fi văzut într-o altă lumină şi nimic din operele lui nu e în contradicţie cu exemplul lui. „Dragostea” e mamă, Girolamo, iar noi suntem fii ei.

— Tu blestemi iar eu nu-ţi pot da iertarea.

— Nu vreau iertarea ta şi nici măcar nu pretind că tu vei crede, chiar şi un cuvânt, fără să citeşti sau fără să cercetezi în profunzime cele spuse de mine. Dar vreau înţelegerea ta, tu ştii ce este dragostea, şi nu mă gândesc la aceea către Dumnezeu, ci la aceea care uneşte bărbatul cu femeia…

— Eu am renunţat! aproape ţipă călugărul. O ştii destul de bine, de ce mi-o aminteşti? Din acel moment mă gândesc doar la Dumnezeu!

— Şi la trădarea bisericii.

— Ăsta e un alt discurs. Pleacă, Giovanni, sau mai degrabă, ce vrei de la mine?

— Sfatul înţelept al unui prieten. Nimic mai mult.

— Va fi ultimul, Giovanni. Plugul tău a săpat un şanţ prea adânc între noi. Eu nu pot şi nu vreau să te urmez.

— Ai grijă. Ne vom revedea în cer, atunci.

— Şi atunci, ascultă-mă pentru ultima dată. Nu toate „Tezele” au fost condamnate, treisprezece din nouă sute reprezintă un semnal pozitiv. Apără-le, deci, contraatacă. Dialectica este ultimul lucru care-ţi lipseşte, chiar dacă discernământul e primul. Dar fă-o de la Florenţa, e mai sigur. În ceea ce priveşte celelalte „Teze”, cele pentru care cele dintâi nu sunt altceva decât un cal troian, uită-le, ascunde-le, arde-le. Şi nu te încrede niciodată în leul de la Roma, nu te duce niciodată, chiar dacă trupul şi sufletul ţi-o cer.

— Trebuie să o revăd pe Margherita, nu pot sta fără ea.

— Ei bine, atunci du-te, puneţi singur funia în jurul gâtului. Desffâul îţi ia minţile! Te vor ucide.

— Dragostea e mai tare decât moartea, Girolamo. Aceea pentru Margherita nu e chemarea cărnii, chiar dacă eu ea am simţit muzica pe care doar un cor de îngeri o pot produce.

— Acel cor erau băşinile diavolilor…[17]

— Nu spune aşa, te rog. Dacă m-ai înţelege, măcar.

— Nu e drept să te foloseşti de confidenţele pe care ţi le-am făcut într-o zi de nebunie.

— Au rămas închise în inima mea. Dar nu e numai din acest motiv că trebuie să mă întorc la Roma, răspunse Pico. Tu ştii că şi un alt Girolamo îmi este prieten.

— Benivieni?

— Da, şi e la Roma în închisoare cu o gravă acuzare.

— Erezie?

— Sodomie şi nu înţeleg cum este posibil.

— Nu mi-a plăcut niciodată, e un slab şi slabii pot fi periculoşi.

— Nu toţi pot fi la fel de puternici ca tine.

— Forţa mea stă în puterea convingerilor. De restul mi-e frică, o frică foarte mare. De multe lucruri, de flăcările infernului, dacă vrei, care, la fel ca pe pământ, de multe ori sunt alimentate de cei inocenţi. Fii foarte atent, Giovanni.

— Şi tu la fel. Ceea ce ai spus e pură erezie. Ah, Girolamo, şi tu şi eu suntem ca doi David care din două părţi diverse îl atacă pe Goliat, şi eu nu am crezut niciodată că lui David i-a fost de-ajuns o singură lovitură de praştie.

— Ajunge acum, fă ceea ce ţi-am spus. Foloseşte-te de banii pe care-i ai ca să-l eliberezi pe sodomit, dar nu te duce la Roma. Şi acum du-te! Servitorul tău care ne supraveghează de departe mă enervează, iar calul tău e agitat, la fel ca şi mine. Ai grijă la „trandafirul Crăciunului” (spânzurătoarea).

— Cunosc otrava lui.

— Ne vom revedea, Girolamo?

— Mă îndoiesc, poate doar în faţa lui Dumnezeu, sau a Maicii Sale. În timp ce se îndepărta, călugărul se roti

---

17 în original – „*Quel coro era la scorreggia dei diavoli…*”

încă o dată spre el, fixându-l cu degetul arătător.

— Adu-ţi aminte de promisiune! Te vei face călugăr dacă eu voi avea Florenţa. Giovanni îşi îndemnă calul, deja plin de sudoare, pe rapidul urcuş spre Fiesole. Întâlnirea cu călugărul îl puse pe gânduri. Şi gândurile lui erau acum la Roma. Mai târziu, în camera lui, la lumina unicei lumânări, scrise o scrisoare:

Dragă prieten şi frate.

Am vorbit cu călugărul de care ştii. Mă avertizează, spre binele meu, de-a nu face călătoria la Roma. Aici stau destul de bine, în ciuda celor scrise de doctori, în care nu am prea mare încredere. Îţi voi trimite alţi bani, încearcă să faci tot ce se poate pentru a scoate din necazurile strâmtorii pe scumpul poet, de la care mi se pare că aud şoapte dureroase. Îmi imaginez şi suferinţa florii mele cele mai dragi, pe care nu am putut să o scot de la locul ei. Ud-o cu lacrimile mele şi spune-i că nu am uitat şi nu voi uita de promisiunea dintre noi. Şi când vei putea, trimite-mi veşti despre cealaltă floare, care sper că se simte bine în noua grădină.

Ştiu că vei face în aşa fel încât să nu-i lipsească nimic. În numele scumpei Noastre Mame".

ROMA
Sâmbătă, 31 martie 1487

Ferruccio termină de citit scrisoarea zâmbitor. Leonora rosti o rugăciune de mulţumire, după cum fusese educată de mică, la fiecare ştire, bună sau rea cum era.

— veşti bune?

— Vrei să citeşti?

— Nu, ţi-e trimisă ţie, ce spune?

— Nimic care să stârnească atenţia vreunui spion. Mă întreabă dacă te simţi bine aici. Leonora dădu din cap că da.

— Atunci de ce insişti mereu să ieşi, să te mişti?

— Te rog, Ferruccio. Totul se trage de la faptul că nu sunt obişnuită să stau fără să fac nimic; aici e mereu cineva care face totul şi mi se pare că aş fi o gâscă pusă la îngrăşat.

Ca o copilă făcu o piruetă, dar corpul văzut de Ferruccio era cel al unei femei şi pentru prima oară băgă de seamă că o admirase dorind-o. Se ruşină imediat şi o privi pentru a vedea dacă ea băgase de seamă. Era ultimul lucru din lume pe care l-ar fi vrut să se întâmple. Se temea de reacţia ei. Ar fi putut să-l dispreţuiască, gândindu-se poate că el ar putea profita în vreau fel de situaţie. Sau poate chiar mai rău, dacă el ar fi zărit în ochii ei sclipiri din trecut, poate că ar urî-o. Şi nu ar fi fost vina nimănui. Dar Leonora nu băgă de seamă, sau cel puţin aşa-i păru lui Ferruccio.

— Hainele îţi stau perfect. Şi te mişti ca o nobilă.

— Cine ştie, poate că sunt. Dar nu mi-ai răspuns la întrebarea mea, spuse ea cu mâinile aşezate în şold şi ţuguindu-şi buzele.

— E bine aşa, nu eşti deloc grasă. Mai degrabă tu ai schimbat vorba. În aceste vremuri Roma este periculoasă, şi de aceea nu e prudent ca tu să mergi singură pe stradă,

sau cu o servitoare.

— Însoţeşte-mă tu, atunci! Te rog. Voi face ceea ce-mi spui.

Ferruccio dădu din cap.

— Nu vrei? întrebă Leonora.

— Sigur că vreau. Numai că eu nu sunt obişnuit să merg la plimbare cu o femeie.

— Te vei descurca foarte bine, iar eu mă simt sigură alături de tine.

Ieşiră pe poarta de pe „Via Veio”: Leonora era strălucitoare; se simţea în largul ei în rochia de velur albastru, cu mâneci lungi şi largi. Părul, care din prudenţă a fost vopsit în negru era legat la spatele capului cu o panglică galbenă, şi doar câţiva cârlionţi îi cădeau pe gât. Fruntea mare, băgă de seamă Ferrruccio, îi dădea o notă de mândrie naturală. Îi oferi, braţul de care se sprijini cu graţie. Leonora îl privi.

— E nostimă această beretă.

— Face parte din garderoba bărbaţilor, spuse el fără a o privi. Sunt aşa de nostim?

— Nu am spus că eşti nostim. Dimpotrivă, îţi stă foarte bine. Doar că nu sunt obişnuită să te văd cu pălărie. Cu mâna liberă, Ferruccio îşi aranjă mai bine vesta purpurie. O purta fără mâneci pentru a nu-l deranja la folosirea spadei şi era unica pată de culoare peste ţinuta şi încălţările de culoare neagră. O gentuţă din stofa, o ducea pe pe unul din şolduri.

— De ce te îmbraci mereu în negru?

— Nu am îndoieli pentru ce culoare să aleg, răspunse el cu puţină răutate în glas. Unde vrei să te duc?

— Oriunde, oriunde e puţină viaţă. Trecură pe „Via Appia” îndreptându-se spre centru. De dimineaţă strada era foarte circulată şi Ferruccio o însoţea pe Leonora pe partea stângă, pe lângă zidurile caselor. Era mai ferită a nu fi stropită cu noroi, şi mai ales, avea mâna dreaptă

liberă, sprijinită pe garda sabiei. Leonora era frumoasă, hainele o făceau să semene cu una din madonele moderne care umpleau bisericile. Dar nu figuri reci şi distante, ci femei adevărate, conştiente de natura lor divină. Ferruccio băgă de seamă că-i plăceau privirile admirative ale mulţimii, care le făcea loc să treacă. Nu era numai orgoliu, al lui, dar şi o stare de pace, de fericire deplină. De când de la cincisprezece ani lăsase casa părintească pentru a urma cursurile unei şcoli de scrimă, nu mai simţise acea emoţie şi acum o savura cu fiecare moment.

Primele dughene apărură pe „Via San Gregorio", aproape de vechiul parc „Nimfeo", al lui Nero. Loc de trecere pe durata zilei, noaptea devenea teatru de violuri, crime şi violenţe de orice tip. Dimineaţa treceau gărzile care luau cadavrele sau răniţii care încă mai agonizau. Leonora se oprea mereu pentru a admira şi a atinge aici o bucată de mătase, mai alături un brocart, o broderie mai particulară. Sau pentru a vedea calitatea vreunui vas, a vreunui set de pahare, a unei perdele sau feţe de masă, lucruri necesare la amenajarea unei case. Dar de fiecare dată când Ferruccio o întreba dacă vrea să cumpere, ea răspundea că nu şi trecea la un alt articol. La intersecţia dintre „Via de Cerchi" şi „San Teodosio", unde începea să se simtă briza dinspre Tevere, Leonora se opri în faţa bodegii unui brutar. De la o masă, la marginea trotuarului, un tânăr lăuda calitatea produselor pe care le gătea într-o tigaie, în faţa tuturor. Leonora curioasă îl trase pe Ferruccio după ea. Ucenicul, după ce amesteca făina albă cu ou şi cu şofran, introduse amestecul în grăsime fierbinte. După care, scoase „clătită", o aşează pe o farfurie acoperind-o toată cu zahăr şi cu o linguriţă de miere.

— Vrei? întrebă Ferruccio.

— Doar dacă mănânci şi tu. Sprijiniţi de parapetul dinspre fluviu, tocmai în locul unde acesta face o cotitură la dreapta, în faţa insulei Tiberina, Ferruccio, acoperit de

cristale minuscule de zahăr pe hainele negre, încerca să „reziste” atacurilor Leonorei, care cu mâinile lipicioase de la miere îl amenința că-l atinge. Pentru ei, timpul părea că se oprise în loc. Veselia le-a fost întreruptă de sunetul brusc al unui clopot, destul de aproape ca distanță. Câțiva trecători, aproape și ei, alergară în acea direcție.

— Hai să vedem.

— Clopotarii sunt ca și cioclii, umblă mereu cu moartea, chiar dacă nu e din cauza lor.

— Încetează, Ferruccio, te rog. Poate că e o sărbătoare populară. Hai, însoțește-mă. Orice s-ar întâmpla, cu tine aproape, nu voi putea păți nimic.

Ferruccio se curăță de zahărul care ajunsese și pe cizme și mormăi ceva. Dar Leonora îl luă de braț, ca și cum ar fi fost un frate, sau soțul, și începură să urmărească mulțimea de oameni, din ce în ce mai mare cu fiecare pas. În fața bisericii „Misericordia” lumea bloca vederea; dar când văzură figura și atitudinea lui Ferruccio, nu fu nevoie de prea mult pentru a le face loc să treacă.

Dintr-odată, Leonora își duse mâinile la gură: în grupul de femei, legate cu lanțuri între ele, cu hainele rupte și sânii dezgoliți, recunoscu o femeie. Avea fața învinețită și un ochi complet închis. Strânse brațul lui Ferruccio care se întoarse imediat spre ea.

— Să mergem, nu-mi place ceea ce se va vedea.

— Eu… o cunosc pe una din acele femei.

— O cunoști?

— Da, odată împărțeam amândouă o cameră.

— Hai să plecăm, poate fi periculos. Să nu te recunoască cumva…

— Privește-mă, Ferruccio, cum să mă recunoască? Nu, nu vreau să plecăm. Doamne, Dumnezeule, ce vor să le facă? Ferruccio nu răspunse, dar Leonora avea dreptate, era imposibil de recunoscut în acea femeie tânără care era alături de el ceva din ceea ce era odinioară.

Câţiva călugări cu glugile trase cerură linişte şi conduseră femeile spre biserică. Se deschise uşa şi intrară, însoţite de liniştea din mulţime. În centrul bisericii fu coborât candelabrul central, şi-n locul lui a fost agăţat un sac.

— Să plecăm, Leonora, te rog! Chiar dacă avea mănuşi, Ferruccio simţi unghiile Leonorei pe pielea lui. Faţa ei era lividă şi nu-şi putea dezlipi ochii de pe grupul de femei. Goliciunea lor era în dizarmonie cu sacralitatea locului făcând şi mai oribilă vederea acelor corpuri învineţite, ca şi cum ar fi ieşit, printr-o macabră magie, dintr-o reprezentare a judecăţii universale. Ferruccio înţelese şi dorea să plece, dar nu avea nicio şansă. Leonora privea ca hipnotizată ceea ce se întâmpla, gândindu-se că poate, unul din acele corpuri ar fi putut fi al ei. Uneia din femei i se îndepărtară lanţurile care o legau de celelalte, dar a fost legată, din nou, la mâini şi la picioare. Ea ţipă şi scuipă pe pardoseală, dar imediat unul din călugări o plesni. Repede, ca să nu ţipe, femeii i se băgă în gură o bucată de cârpă. Femeia se mişca în încercarea de a-şi desface legăturile, dar ca unic rezultat căzu la pământ, în liniştea întreruptă doar de gemetele ei de durere. Celelalte femei păreau că nici nu mai respiră. După aceea o ridicară şi ultimul lucru văzut de Ferruccio erau ochii îngroziţi de spaimă în timp ce o băgau în sac. Patru călugări se aşezară în jurul sacului, la distanţă destul de mare unul de altul. Unul dintre ei prinse sacul, îl trase spre el până când mai avea contact cu pământul decât prin vârful picioarelor, după care îi dădu drumul. Ca o pendulă, sacul începu să oscileze înainte şi-napoi, până când un alt călugăr îl prinse şi-i făcu vânt din nou, pe altă direcţie, dar imprimându-i şi o mişcare de rotaţie. După cum se mişca părea că la interiorul sacului se aflau două pisici care se băteau. Leonora nu înţelegea ce se întâmplă, astfel că Ferruccio profită de neatenţia ei pentru a o scoate afară. La exterior

era deja formată o numeroasă grămadă de cerşetori. Îi aşteptau pe cei din biserică, care şocaţi de cele văzute, ar fi dat de pomană fără prea multe mofturi. Ferruccio scoase o monedă şi o dădu unuia cu mâinile bandajate.

— „Dumnezeu să fie mereu cu voi”! murmură acesta în semn de mulţumire. Leonora văzu în mâna cerşetorului moneda strălucitoare de argint şi confuză, nu-şi putu abţine curiozitatea.

— I-ai dat o liră veneţiană. Îi va ajunge pe cel puţin o lună, dacă nu o va cheltui pe toată în vreo tavernă.

— E mai uşor să-i cumpere un cadou vreunei prietene.

— Nu înţeleg.

— E un om de-al meu, şi-l plătesc bine, răspunse Ferruccio. Trebuie să mă supravegheze de la distanţă. Când mă opresc să-i dau de pomană şi-mi răspunde „Dumnezeu să fie mereu cu voi”, înseamnă că nu e niciun pericol; dar dacă răspunde cu „Dumnezeu să vă protejeze”, înseamnă că cineva ne urmăreşte sau este interesat de noi. Sau chiar mai rău. Pentru azi nu avem de ce să ne temem.

****

Leonora nu vorbi până acasă. Ferruccio primi doar un „mulţumesc”, abia murmurat, atunci când o ajută să treacă peste o baltă mai mare de noroi. Nu se opri la masa de amiază şi în timp ce dădea indicaţii servitoarei, o văzu pe Leonora privindu-l suspicioasă. Reciti scrisoarea contelui de Mirándola şi o arse. Schiţă un salut şi ieşi. Din grajdul din spatele casei îşi luă calul, un napoletan puternic, cu capul pătrăţos şi gri la culoare. De mai multe zile încerca să-l călărească şi încercă să-l mai „îndulcească” cu puţin zahăr şi un măr. Îndărătnicul animal, mai întâi refuză şaua şi părea să nu suporte greutatea călăreţului, continuând să-şi rotească capul şi să-l privească ca şi cum nu l-ar fi recunoscut.

— Nu-mi fă şi tu probleme, îi spuse mângâindu-i

gâtul robust, trebuie să pot avea încredere în ajutorul tău.

În trap uşor se îndreptă spre „Via Appia Nuova” şi „Sant’Andrea”. Cei din familia Medici au deschis de puţin timp, în acel loc, o mică bancă frecventată mai degrabă de negustori şi cămătari, o bancă ai căror gardieni ţineau la distanţă hoţii şi cerşetorii. Contele de Mirándola îşi deschise un mic cont, pentru nevoi personale şi pentru cele ale Leonorei. Dar pentru el (Ferruccio) nu era nevoie. Serviciile prestate în slujba lui Lorenzo i-au adus mai mult decât sperase. Chiar dacă erau luni de zile de când nu mai primise nicio veste de la Lorenzo. Ultima misiune era aceea de a-l proteja pe conte. Se întrebă dacă prietenia cu Giovanni nu ajunsese încă la urechile lui, sau poate din acest motiv nu mai apelase la serviciile lui? Oricum, pentru moment era mai bine aşa, ceea ce făcea pentru Giovanni Pico şi pentru Leonora îl mulţumea mai mult decât orice alt lucru: se simţea trăind, util şi important.

Se mustra pentru că nu reuşise să o îndepărteze pe Leonora de la „tortura pendulului”, chiar dacă şi el, nu băgase de seamă până atunci cât era de oribila scena. Cunoştea acea metodă cu care se reuşea obţinerea de informaţii şi confesiuni chiar şi de la spionii cei mai rezistenţi. După câteva minute dispare simţul orientării, mintea îşi pierde vigoarea, iar la o utilizare mai îndelungată se pierde cunoştinţa. Dar acum, cele torturate erau prostituate şi unicul lucru care li se putea cere era de a confesa că au avut raporturi carnale cu demonii. Vrăjitoare, diavoli, persoane malefice, la Roma începuse vânătoarea şi dacă nu ar fi luat-o din mediul ei, Leonora putea deveni o pradă uşoară.

Acum mai mult ca niciodată, trebuia să aibă încredere în calul lui şi în propria spadă. Cu fiorinii de aur ce-i avea în desaga din spatele şeii ar fi putut cumpăra un întreg regiment cu care să atace „Torre delle Nona”. Ar fi fost mult mai distractiv să-l elibereze pe „scumpul poet”,

după cum îl numi Pico pe Benivieni în scrisoare, cu un atac de cavalerie, dar sigur nu era modul cel mai bun. Aurul era cheia care putea deschide fără zgomot orice închisoare, şi nu era vreun căpitan al gărzii care să fi rezistat culorii bogăţiei.

FLORENŢA
Marţi, 19 octombrie 1938

Ultimele opt zile Elena a fost îngrijită, vegheată şi protejată de Arcangela, care din aceste motive neglijase munca la „trotuar”. „Peştele”, preocupat pentru „slabele rezultate în afaceri” apăru acolo, dar Arcangela îl lovi în cap cu tocul unui pantof. Acesta plecă cu „coada între picioare”, cerându-şi scuze pentru cele întâmplate. Elena insistase să-i plătească măcar jumătate din chirie, dar nu reuşi să o convingă.

— Pentru mine e un fel de vacanţă, îi spuse, şi când mă ocup de cineva mă simt bine.

Din ziua întâlnirii cu Zügel, Elena nu mai avu veşti nici de la el, nici de la Giovanni. Arcangela trecu de două ori prin faţa anticariatului, dar văzu doar gratiile închise şi corespondenţa, în dezordine pe pardoseală. Liniştea dinspre Giovanni o preocupa cel mai mult. Dacă nu a fost capabil de a face ceea ce i se ceruse, era mai uşor de crezut că se confesase. Elena ştia că se află într-o poziţie dificilă, ştia multe detalii şi dăduse greş. Se putea întâlni cu Zügel în orice moment, dar de data aceasta nu ar mai fi fost semne de milă, era sigură că ar fi ucis-o. Cu altă ocazie şi-ar fi luat economiile şi ar fi fugit undeva, în Franţa măcar, sau poate în America de Sud. Femeile, cele ca şi ea, ar fi găsit oricând ceva de făcut. Dar acum totul era altfel, nu-şi imaginase niciodată dar trebuia să recunoască: îi era frică. Şi pentru prima dată se gândi la Giovanni într-un alt fel, nu ca la un „fraier”, mereu la

dispoziţia ei, ci ca la un bărbat care-o iubise cu adevărat. Şi care acum, din cauza ei era în pericol, poate chiar mort. Stupid, încăpăţânat, tandru. Îşi dădu seama că devenise slabă dar nu putea face nimic, şi realiză cu disperare că trebuie să discute cu cineva. Se gândi la Arcangela, dar ar fi fost neplăcut să implice unica persoană care în acele momente îi întinsese o mână, cu toate riscurile şi pericolele din această situaţie. Şi ăsta era un semn de slăbiciune.

— Fata mea, tu ai prea multe gânduri! Şi gândurile sunt precum o mâncare de scoici, deranjează la stomac. Trebuie să arunci scoicile, să „vomiţi”, să te eliberezi. Ai priceput? Şi aici e Arcangela care te ajută.

Elena privi tava cu ceaşca de cafea cu lapte şi o pâiniţă caldă, abia scoasă din cuptor şi vomită cu adevărat.

— Păi nu! Nu intenţionam asta! Elena mea, tu îmi ascunzi ceva. Ai un mititel înăuntru?

Acest lucru putea să-l confeseze şi aşa făcu.

— Da, e adevărat.

— E al acelui ticălos care te-a lovit? Şi acum ar dori să scapi de el, nu-i aşa?

— Da, minţi Elena.

— Dar tu, vrei să-l ţii?

— Da, spuse ea sinceră. Nu ştia nici ea de ce. Fiinţa pe care o purta în pântec putea să fie a lui Zügel sau a lui Giovanni. Dar nu avea nicio importanţă, voia ca el să trăiască. Aceea era unica ei scăpare, ca şi cum viaţa îi oferea o oportunitate, şi nu ar fi renunţat pentru nimic în lume, chiar cu preţul vieţii.

— Atunci, ascultă-mă. Pe acel netrebnic nu trebuie să-l mai vezi. Îi cunosc bine pe astfel de oameni, sunt cei mai răi şi cei mai periculoşi.

— „Nici nu ştii cât!”, gândi Elena.

— Eu te-aş ţine aici, cât timp este nevoie, dar trebuie să mă întorc la muncă şi dacă e să-ţi fie rău, nu ştiu cum să

te ajut. De aceea vom face cum spun eu. Şi totul va fi bine, Elena mea. Arcangela o îmbrăţişă ca pe o fiică şi Elena izbucni în plâns; un plâns eliberator, cu zâmbete şi lacrimi şterse cu colţul cearşafului.

****

O oră după, Elena era în maşină cu un bărbat, mult mai tânăr decât Arcangela, dar şi mai frumos. Era bronzat ca un pescar din Capri şi o privea pe Elena cu mult interes. Fiatul „Topolino” sălta în continuu şi Elena îşi simţea stomacul făcându-i probleme. Începu să plouă şi mişcarea ştergătoarelor de parbriz îi mări starea de rău.

— Doamnă, vă simţiţi bine? Doriţi să mă opresc?

— Nu, mulţumesc, sunteţi foarte drăguţ.

— Doamnă, eu sunt un tânăr serios şi scuzaţi-mă dacă mă amestec. Nu vreau să credeţi lucruri rele dacă acum câteva zile am fost puţin violent. Dar ştiţi cum e, eram preocupat. Dar eu ţin la Arcangela, şi nu numai… mă înţelegeţi, nu?

— Nu trebuie să vă scuzaţi. Dimpotrivă, eu trebuie să mă scuz. Şi dacă din cauza mea nu aţi avut încasări, sunt dispusă să suport cheltuielile.

— Nici să nu vă gândiţi! Doamnă, mă ofensaţi. Sunt bucuros că pot să vă ajut, şi o favoare cerută de Arcangela e mai mult decât o datorie pentru mine. Dacă pe viitor veţi avea nevoie de ajutor sau de orice altceva, o favoare, un loc de muncă, mergeţi la „Caffe Napoletano” şi întrebaţi de Antonio „il Bello” („cel frumos”). „il Bello” sunt eu, dacă-mi permiteţi.

— Mulţumesc, Antonio, spuse Elena care nu reuşea să şi-l imagineze pe cel care, parcă era abia ieşit din copilărie, în rol de „logodnic” al Arcangelei. Mă voi gândi.

— Peste un an voi deschide casa mea personală, va fi ceva bine cotat, şi Arcangela va fi doar o „doamnă”. Va sta la casă şi va ţine conturile.

Îi voia binele, la modul său. Antonio, în afară de a fi

frumos, părea o persoană bine intenţionată, unul care aparţinea unei lumi total diferite şi îndepărtate de-a ei, dar cu siguranţă mai bună. Aproape de Pistoia trecură pe o stradă laterală care urca printre vile vechi şi ziduri lungi de piatră. Elena simţea nevoia să vomite.

— Am ajuns, doamnă. Intrarea e după acea curbă. Iar eu, mai bine să nu apar la vedere, înţelegeţi. Luaţi umbrela, ca o amintire de la mine. Şi vă doresc numai bine. Elena îi mulţumi din nou şi atentă să nu alunece se îndreptă în direcţia indicată de Antonio. Maşina se apropie de ea, în „marche-ariere".

— Doamnă, îi spuse, pentru orice lucru Antonio „il Bello" va fi la dispoziţia dumneavoastră.

În partea de sus a porţii de lemn, terminată cu o inimă, se afla un clopot de fier. Elena ezită un moment după care îl lovi cu putere. După puţin timp îi deschise o soră mai tânără. Elena se aştepta să vadă o figură impunătoare, îmbrăcată până la călcâie. Cine-i deschise, în schimb, avea doar o scufie mare pe cap şi un şorţ alb peste o tunică albastră care abia îi ajungea până la gambe.

— Ce-i drăguţă? întrebă ea. Te-ai pierdut?

Elena înghiţi în sec înainte de-a răspunde.

— Într-un fel anume, da, maică.

— Ce maică şi iar maică, sunt sora Camilla şi peste puţin voi fi udă ca şi tine. Hai, intră, că acum se mănâncă. Sora închise poarta şi o luă de subraţ, începând să povestească de copii surorii ei, şi de părinţii care veneau în fiecare zi de duminică să o viziteze. Când Elena trecu de intrarea în mănăstire, văzu statuia lui Hristos cu o inimă sângerândă în mână; totul se întunecă în jurul ei şi alunecă în braţele surorii.

ROMA
Marţi, 3 aprilie 1487 şi zilele următoare

De ceva timp, un bărbat supraveghea intrarea. Nu cerea de pomană dar nici nu era îmbrăcat ca un cerşetor. Pe sub pălărie se putea băga de seamă o barbă neagră, stufoasă, iar după cum stătea, părea a fi o persoană tânără. Nu era niciun soldat pentru că nu avea nicio spadă, ci doar un pumnal scurt, într-o teacă de metal, la vedere. Şi un spion s-ar fi camuflat mai bine. Dar erau mai mult de două ore de când era acolo, observând trecătorii şi părea că-l interesează doar dacă cineva ieşea din clădire.

— Leonora, poţi veni să vezi ceva?

— Unde? De fiecare dată când îi auzea vocea, părea că în cameră lumina creştea, când râdea, acea lumină părea reflectată şi multiplicată ca de un lampadar de cristal.

— Aici, la fereastră, nu eşti expusă deloc vederii de afară. Priveşte acel om, te rog, şi spune-mi dacă-l recunoşti. Leonora se ridică în vârfurile picioarelor şi privi printre obloane, dar mişcă din cap în semn că nu.

— Nu ar putea fi vreun curtezan, poate unul care te-a recunoscut pe stradă şi acum te caută?

— Dintre spada ta şi faţa urâtă a servitoarei, îl sfidez pe oricine ar încerca să-mi adreseze măcar un cuvânt, chiar şi pentru a cere doar o informaţie. Ferruccio încercă să răspundă.

— Nu spune nimic, continuă Leonora, ştiu totul şi înţeleg totul. Contele aici, contele acolo, pericolele străzii, pericolul de a fi recunoscută, şi aşa mai departe. Dragul şi scumpul meu temnicer, nu e nevoie să te justifici. Toate acestea doar pentru că mă plictisesc şi abia aştept să plecăm de aici.

— Imediat ce voi rezolva ceea ce e de făcut, vom pleca la Florenţa.

— Nu am fost niciodată acolo. Şi nici nu am fost în vreo altă parte. Dar sunt sigură că-mi va plăcea. Spune-mi, Ferruccio, e adevărat că ai fost de atâtea ori la palatul

Medici? Ferruccio văzu că acel om se apropie de o tânără care tocmai ieşea din clădire.

— Aşteaptă, Leonora, cere informaţii. Nu-mi place, acum ajunge. Vreau să mă duc să văd.

— Nu e mai bine să aştepţi să plece?

— Poate, dar e mai bine să merg şi să înfrunt diavolul decât să aştept să bată la uşă. Ferruccio îşi luă spada şi-şi puse un pumnal scurt în mâneca stângă a hainei. Două lovituri în uşă îl făcură să tresară. Leonora îl privi de sus până jos.

— Ai vorbit de diavol, spuse abia şoptit, şi a bătut la uşă… cu adevărat.

— Nu cred în diavol, oricine ar fi el. În faţa intrării nu mai era nimeni. Du-te în camera ta, te rog, şi nu ieşi sub niciun motiv. Leonora plecă şi Ferruccio se apropie de uşă. Când auzi din nou bătăi, deschise uşa cu violenţă, prinse omul de gât, îl roti cu spatele şi-i puse pumnalul la gât, în timp ce cu o lovitură de picior închise uşa. Omul începu să râdă cu plăcere şi Ferruccio îl strânse şi mai mult.

— Sper că prietenia noastră este mai puternică decât impulsivitatea ta.

— Giovanni! Ferruccio îl eliberă imediat din strânsoare. Omul îşi dădu pălăria deoparte şi zâmbi. Cu barba şi părul tunse ca un slujitor, negre ca funinginea, lui Ferruccio îi era greu să-l recunoască, dar vocea era a lui.

— Aşa îţi primeşti prietenii? Cu un pumnal la gât? Contele de Mirándola îşi desfăcu braţele şi-l îmbrăţişă pe Ferruccio.

— Nici nu ştiţi cât mi-aţi lipsit.

— Dar… tu aici… dar de când… şi de ce? Am fi venit noi la tine. Giovanni îşi dădu jos mantia scurtă şi o aşeză pe banca de la intrare.

— Nu mai puteam sta la Florenţa. Departe de tine, de Leonora, de Margherita. Şi bunul Girolamo.

— Nu ar fi trebuit să vii aici. Când am primit

scrisoarea ta, nici nu mi-am imaginat că vei veni în gura leului. Ah, Giovanni, treburile s-au înrăutăţit şi eşti expus la grave pericole.

— Sunt un cinstit negustor de ţesături, oricum m-am obişnuit. Conform acestui document, redactat la curtea regelui de la Napoli, eu, Giacomo Madredeus, negustor portughez, am dreptul de a vinde peste tot în numele majestăţii sale Ferdinand.

— Madredeus… ca şi „Mamă a lui Dumnezeu”, ai ales un nume perfect.

— Ironia şi veselia mi-au lipsit pentru prea mult timp. Am nevoie să trăiesc, Ferruccio, de a fi sincer şi fericit. E voie?

— Trebuie să-ţi povestesc de multe situaţii noi care se întâmplă la Roma. E un al doilea papă alături de Innocenzo. E cardinalul Borgia.

— Bunul meu duşman!

— Cu siguranţă. Au ars cărţile tale în piaţa publică şi… Leonora! Giovanni se albi.

— Leonora? Ce anume vrei să spui?

— Nimic, scuză-mă. I-am spus Leonorei să se ascundă în camera ei şi să stea în linişte. Trebuie să anunţ venirea ta.

— Nu e nevoie, doar dacă aceste râsete bărbăteşti nu aparţin vreunui motan cu tuse.

Leonora intră, cu o simplă rochie albastră pe ea ce o acoperea până la tălpi. Părul era ascuns de o năframă de damasc galbenă, înfăşurată în jurul capului şi al gâtului. Cei doi rămaseră fără suflare.

— Leonora, spuse Giovanni, eşti frumoasă. Ea făcu o uşoară plecăciune şi-l privi pe sub sprâncene pe Ferruccio.

— Da, e frumoasă. S-a schimbat în onoarea ta, Giovanni. Mai înainte era îmbrăcată ca o ţărancă elveţiancă.

— Nu e adevărat, protestă Leonora. Cu el nu am

niciodată ocazia să mă îmbrac cu ceva care să merite osteneala. Mulţumesc, Giovanni. Îi veni înainte şi-l îmbrăţişă ca pe un frate. După aceea se aşezară la masă, râzând şi mâncând, ca şi cum toate în jurul lor ar merge strună. Leonora se împărţea între cei doi bărbaţi, care păreau în competiţie pentru a o complimenta cu cuvinte dulci.

— Ferruccio e mult mai drăguţ în prezenţa ta.

— Nu-i adevărat, doar că-mi este frică atunci când eşti singură, sau chiar şi atunci când nu sunt acasă.

— Giovanni, tocmai pe acest corb negru trebuia să-l pui gardian?

— Am încredere în el, mai mult decât în oricine altcineva pe lume. Mi-a salvat viaţa… de câte ori? De două ori dacă nu greşesc.

— Poate trei, şi poate încă, dacă comiţi acest fel de imprudenţe. Giovanni zâmbi, şi pentru prima dată după atâta timp se simţea liniştit.

— Prietenii mei, spuse contele, fără voi, toată filosofia mea, ştiinţa mea, descoperirile mele, nu ar valora nimic. Dar am o datorie de plătit şi de aceea sunt la Roma. Tu ştii la ce mă refer, Ferruccio. Prima, e pentru un prieten, care poate din cauza mea suferă orele şi zilele cele mai rele din viaţa lui. A doua, şi mai importantă, e legată de inima mea, şi dacă-mi permiteţi, din privirea voastră cred că mă puteţi înţelege. Şi dacă la prima treabă puteam să trimit un prieten, la a doua nu pot să mă gândesc decât eu.

Leonora se făcu roşie şi Ferruccio se făcu că nu înţelese uşoara aluzie.

— Prea bine. Ştiu că inima nu cunoaşte reguli, dar cel puţin lasă-mă să te ajut.

— Cu Girolamo ştiu că te-ai fi descurcat şi singur, dar s-ar putea înspăimânta văzându-te. Vom acţiona împreună. La Margherita, în schimb, aş vrea să mă gândesc singur.

— Voi fi umbra ta, aşa cum ea e soare pentru tine.

— Leonora, spuse Giovanni, prezenţa ta a transformat într-un poet un om al armelor. Poţi fi o orgolioasă.

— Voi lupta cu tine!

— Şi Ferruccio a transformat o fătucă într-o războinică. V-am lăsat prea mult timp singuri, am făcut bine că m-am întors.

LUGANO

Miercuri, 20 octombrie 1938

— Domnule de Martini, cum ne simţim azi? Giacomo de Mola îl salută pe medic cu un zâmbet. În spatele lui, o infirmieră se mişcă rapid şi apropiindu-se de pat, îi aranjă perna. Privi ceasul, era şapte şi treizeci de minute. De două zile era în Spitalul Civil din Lugano pentru rana de la cap, ca urmare a sângerosului jaf în care fusese implicat la sediul „Societăţii de Bancă Elveţiene", după cum scrise ziarul „Il Corriere del Ticino".

— V-am adus ziarul, sper să vă facă plăcere, continuă doctorul, e un articol la pagina a cincea care cred că vă va interesa.

— Mulţumesc, doctore...?

— Riva, Leopold Riva, răspunse medicul care luă fişa de consultaţii de la picioarele patului şi începu să o răsfoiască. Ăsta era necazul în spitale, era deja al treilea medic care venea să-l viziteze în decurs de două zile. Aşeză ziarul pe dulăpiorul de metal, totul era din metal în salon, şi privi afară prin uşa-fereastră. Ultimul etaj, acela al plătitorilor, îi oferea vederea spre muntele Bre, cu imensul lui plămân verde, unde se putea ajunge doar cu funicularul. Cum se va simţi bine, s-ar fi dus în sătucul din vârf, un loc ideal unde putea aştepta deciziile lui Omega.

— Priviţi acel articol domnule de Martini, acum, vă rog. În mintea lui, încă cu dureri de pe urma loviturilor, sună imediat un clopoţel de alarmă. Giacomo îl privi fix pe doctor în ochi. Cine era? Vreun emisar de-al lui Zügel,

venit să ducă la îndeplinire cele lăsate nefăcute, sau...? Luă ziarul cu încetineală şi-l deschise la a cincea pagină. Era o mică telegramă, lipită de pagină cu bandă adezivă.

— „Salută-l pe Gabriel! Ne vedem la slujbă cu contele, duminica viitoare. Odihneşte-te!" Giacomo respiră uşurat, privind acum la medic cu alţi ochi.

— Acum daţi-mi-l, ziarul vreau să zic. Nu l-am citit încă.

— A fost o lectură interesantă, răspunse de Mola. Sper să vă văd, încă, la căpătâiul meu, doctore.

— De acum înainte, mă voi ocupa eu de dumneata; mustăţile mari şi de culoare gri îi acopereau în mare măsură gura, dar din ochi se întrezărea un zâmbet. Aveţi o rană-contuzie foarte urâtă.

— Nu e asta care-mi provoacă durere, se va vindeca în scurt timp. E cealaltă.

— Lumea se învârte, domnule...?

— De Martini, e mai bine aşa.

— De Martini, într-adevăr. Spuneam că lumea se învârte şi cred că vă amintiţi că în Roma antică, pe durata „Saturnaliilor", sclavii deveneau stăpâni. Astfel, chiar şi vânătorul poate deveni vânat, în orice moment. Suntem deja pe urmele lui, vocea medicului se făcu serioasă, şi vom face totul pentru a lua înapoi ceea ce v-a fost furat.

Fără prea multă convingere, de Mola tăcu; simţi cusăturile şi instinctiv duse mâna la cap. Se ridică din pat cu greutate, era mai rău decât credea, şi se îndreptă spre uşa-fereastră. Nu avea aceeaşi opinie cu doctorul, cine se naşte vânător cunoaşte toate capcanele, nu numai cele puse de el, dar şi ale celorlalţi cu care îşi împarte prada. Zügel era unul dintre aceştia, şi după două zile era deja plecat să-şi ia recompensa. Poate însoţit de acea femeie, Elena. Pe cât de dificil era de-a trece din Germania în Elveţia, pe atât de uşor era invers. Cel puţin Giovanni era la loc sigur.

— Sunteţi convins? spuse de Mola întorcându-se spre medic. Aş vrea să gândesc ca dumneavoastră. Dar eu nu cred în înţelepciunea anticilor romani. Ştiţi cine a spus că pământul va fi al tuturor şi nu vor mai fi deloc nici ziduri, nici frontiere, nici săraci, nici bogaţi, nici mari, nici mici, nici regi, nici stăpâni, ci că toţi vor fi egali?

— Un marxist, presupun? răspunse medicul circumspect. „Posibil ca o persoană ca el să fie comunist?”

— Nu doctore, o spun „Cărţile Sibiline” – „I LIBRI SIBILLINE”. O profeţie, nimic mai mult. Nu e furtul în sine care mă preocupă, ci că din cauza acestuia, nimic nu se va putea schimba pentru următorii două mii de ani.

Un om slab şi murdar, cu părul neîngrijit şi răvăşit, mergea înaintea a doi cavaleri cu feţele acoperite de măşti. Interiorul închisorii „Torre di Nona” era în discordanţă cu hainele luxoase, în mod sigur, neadaptate de a fi folosite printre zidurile de tuf, umede şi urât mirositoare, care înaintau din ce în cea mai mult în profunzimea dealului „Colle del Campidoglio”.

— Am trecut Rubiconul, spuse cu voce joasă Giovanni. Temnicerul îl blestema în sinea lui pe căpitanul gărzii care-i ordonase să-i conducă pe cei doi vizitatori misterioşi spre celulele subterane. Lângă camera condamnaţilor la moarte erau prizonierii în aşteptarea judecăţii. Şi el avea ordinul de-al da lor pe individul pe care-l vor indica el. O monedă de argint trecuse în buzunarele sale, numai bună pentru o băută şi o femeie, dar el văzuse lucirea aurului trecând din traista unuia din cavaleri în aceea a căpitanului. În coborâre au ajuns într-o încăpere cu tavanul boltit, încăpere despărţită în jumătate de o gratie imensă. Putoarea în care intrară era terifiantă: excremente, sânge şi moarte. Undeva se auzeau gemetele cuiva, slab, conştient parcă de faptul că nimeni nu-l băga în seamă. Temnicerul tresări la vederea chipurilor deţinuţilor; deschise poarta şi le făcu celorlalţi semn să

intre. Ferruccio, neîncrezător, îl luă de braţ şi-l împinse înăuntru, împreună cu ei.

— Dacă te mişti de lângă acel perete, îi şopti el, îşi tai gâtul şi aceşti oameni vor putea să se hrănească din carnea ta.

Locul era iluminat doar de două torţe, al căror fum făcea aerul şi mai irespirabil. Nimeni nu părea să-i bage în seamă. Giovanni începu să umble printre cei care zăceau, încercând să recunoască chipul prietenului lui. Mulţi stăteau unii peste alţii şi unul din ei se dovedi a fi mort când Giovanni încercă să-l întoarcă cu fata în sus. Un singur om, deasupra unui scaun, în mijlocul paielor proaspete, părea să le arate un minimum de interes. Era robust, iar lumina se reflecta de craniul lui. Alături de el, doi tineri, îngenuncheaţi, îi masau gambele. Ferruccio îl luă pe temnicer de braţ.

— Cine e acela?

— I se spune „regele”! E de ani buni aici şi nimeni, nici cei care l-au închis, nu-şi mai aduc aminte de el.

— Du-mă la el!

— Eşti nebun? E capabil să mă spintece în două.

Ferruccio îl împinse la perete şi cu pas decis plecă spre cel chemat „regele”, trecând peste corpurile de pe jos.

— Am înţeles că tu eşti „regele”. Poţi să-mi faci o favoare?

— Depinde, ce-mi poţi oferi?

Vocea lui era lipsită de emoţii.

— Am aur.

— Aici înăuntru nu are nicio valoare.

— Spune-mi ce doreşti. Îi făcu semn cu mâna lui Ferruccio să se apropie şi-i vorbi la ureche.

— E bine aşa, dacă-l găseşti pe cel pe care-l căutăm. E un poet şi se numeşte Girolamo.

— A, exclamă „regele”, sodomistul. Cei doi tineri din

apropiere începură să se hlizească. „Regele” îl prinse pe unul de maxilar.

— Du-te şi adu-l! îi ordonă. Puţin după se întoarse ţinând de braţ pe cel care lui Ferruccio îi părea a fi un bătrân tremurător, fără cea mai mică sclipire în ochi. La un semn, Giovanni se apropie. Omul holbă ochii şi începu să plângă. Giovanni îl acoperi cu mantia lui.

— Totul s-a sfârşit Girolamo, s-a sfârşit.

— Acum ţine-ţi promisiunea, spuse „regele”. Ferruccio se apropie de temnicer şi-i puse pumnalul la gât. Cei doi tineri îl prinseră şi-i astupară gura. Acesta începu să se zbată pentru a scăpa, în timp ce era dus cu forţa, în faţa regelui. Ferruccio şi Giovanni, susţinându-l pe Girolamo, se îndreptară spre ieşire şi nu-l auziră pe „rege”, care, mângâindu-l pe cap pe temnicer, îi spuse cu voce mieroasă:

— „De mult timp aştept acest moment, în seara asta vei fi regina mea!”

Girolamo Benivieni nu era pe deplin vindecat. Luase în greutate şi-i revenise culoarea în obraji. Dar lichidele corespunzătoare celor patru elemente principale – apă, pământ, foc şi aer continua să fie în conflict între ele. În mod particular, fierea neagră era favorizată şi de aici apărea comportamentul melancolic, aproape pasiv al poetului. Care, în momentele de furie, se revolta chiar şi împotriva salvatorului său, Giovanni Pico, acuzându-l de-a fi cauza tuturor relelor sale. Excesele se diminuau în mod normal după eliminarea fecalelor şi era normal ca după, poetul să recadă în tristeţe, cerând printre lacrimi iertare pentru cuvintele jignitoare adresate. Pentru a se vindeca definitiv, era nevoie de purgaţii, clisme şi chiar luare de sânge.

— Dacă l-am putea aduce aici pe Elia del Medigo sunt sigur că Girolamo şi-ar reveni imediat.

— Dacă del Medigo ar pleca de la Florenţa, Borgia ar

avea nevoie de o zi pentru a-i arde scrierile şi două ca să-l ardă pe rug.

— Ştiu, Ferruccio, de asta nu-l chem. Dar mă preocupă sănătatea mentală a lui Girolamo. E schimbat, parcă nu mai este el. Crizele lui, mai ales, mă deranjează. Câteodată mă gândesc că are dreptate când mă acuză de-a fi cauza tuturor necazurilor lui.

— Mai mult mă gândesc cum să-l ducem la Florenţa. Când se va afla că a scăpat, îl vor căuta, dar şi pe complicii lui. Şi se vor gândi la tine. De ce nu pleci, Giovanni?

— Margherita.

— Margherita, mereu ea. Din acest punct de vedere nu-ţi pot da niciun sfat.

— Eu aş putea încerca, spuse Leonora, dacă îmi va fi permis.

— Nu cred că vrea să audă sfaturi, spuse Feruccio zâmbind. Dar de ce crezi că poate fi încă la Roma? Poate s-a întors la Arezzo! Acolo e casa ei.

Giovanni zâmbi şi el, scoase o scrisoare şi o citi.

— „Adio. Redaţi-mi onoarea mie şi soţului meu. Şi atât timp cât voi fi în viaţă, în faţa lui Dumnezeu i-am promis fidelitate şi dragoste soţului meu. Deci, juraţi şi iar juraţi că nu mă veţi mai căuta”.

— Şi tu continui să o cauţi? Dar e o nebunie! Îţi cere să o laşi în pace.

— Dimpotrivă, îmi spune că e la Roma, până în mai. Mă aşteaptă. Leonora şi Ferruccio priviră miraţi.

— Anumite litere sunt îngroşate. Dacă priviţi bine formează fraza „La Roma până în mai”. Şi de asta am venit. Ea cunoaşte bine codul nostru, în prima duminică în biserica cea mai apropiată de San Pietro, în a doua în cea imediat următoare, şi aşa mai departe.

— Duminică va fi Paştele.

— Şi mai bine, bisericile vor fi pline şi e normal să mergi de la una la alta. Şi aşa costumat, poate nici ea, nu

mă va recunoaşte. Ferruccio, îţi jur că dacă o voi convinge pe Margherita să mă urmeze, voi face tot ceea ce doreşti, aş renunţa chiar să-mi apăr „Tezele” în faţa papei.

— Ar trebui deja să o faci. Ce rost are să aperi cele „Nouă sute de scrieri”, dacă nu sunt ele cele interesante. Celelalte sunt mai importante, acelea care conţin adevărul despre „Mamă”. Contele dădu din cap că da, după care dădu din cap că nu. Ferruccio se nelinişti, nu reuşea să-l înţeleagă.

— Voi încerca să mă explic Ferruccio, dar tu să fii indulgent cu mine. Pot întreba un om de arme ca tine, dacă a auzit vreodată de un oarecare Sun-Tzu?

— Mă poţi întreba, dar nu-l cunosc. Ferrucccio muşcă dintr-un măr şi începu să-şi asculte, nerăbdător, prietenul. Ştia cât de mult îi place să-i explice din cultura sa, iar pe de altă parte, avea mereu ceva de învăţat de la el.

— Acest Sun-Tzu era un general chinez, a trăit cu două mii de ani mai înainte, şi a scris un important tratat despre arta războiului, tratat numit „*Bing-Fa*”. Susţinea că înfruntarea şi competiţia nu trebuie niciodată rezolvate prin război.

— Ştii şi chineză, dar eu sunt acela care nu trebuie să mă minunez.

— E condamnarea din partea ştiinţei, Ferruccio, câteodată aş renunţa bucuros.

— Iartă-mă, am fost nedrept. Continuă, te rog. Oricum, acele cuvinte în gura unui general sună straniu.

— E adevărat, dar se pare că Sun-Tzu era un om foarte înţelept. Spunea că strategia este mai importantă decât bătălia însăşi pentru a câştiga un război, şi că principiile militare trebuie aplicate în viaţa de zi cu zi.

— Devine interesant.

— Acum, dacă eu aş lăsa ca cele „Nouă sute de scrieri” să fie condamnate, ar fi implicit, un semn de vinovăţie. Şi aş pierde din credibilitate atunci când aş

prezenta cele „Nouăzeci şi nouă de scrieri”, care după cum spui tu, mă interesează.

— Nu sunt un strateg, dar din ceea ce înţeleg eu, tu vrei să răspunzi atacului papei cu un atac de forţă. Chiar şi pierzând în susţinerea lor, vei demonstra că eşti convins de valabilitatea lor, şi în faţa oamenilor vei fi mai credibil pentru celelalte.

— Da, sunteţi într-adevăr două genii! Dar cu ce scop, Giovanni? Să mori pentru o idee?

Leonora îi privi pe amândoi, se ridică în picioare şi ieşi din cameră fără să aştepte vreun cuvânt.

— Femeile sunt mai înţelepte decât noi, Giovanni. Câteodată văd mai departe.

— Ştiu, tocmai de aceea vreau să o fac cunoscută pe „Mamă”, dragostea ei, principiile ei, chiar şi istoria dispariţiei ei lente şi a cauzelor care au determinat acest lucru. A fost când omul l-a făcut pe Dumnezeu după chipul său, asemănare care a dus la războaie şi nenorociri. Eu vreau să dau o speranţă umanităţii. E doar femeia, principiul feminin în stare să facă aşa ceva.

ROMA
Duminica Paştelui, 15 aprilie 1487

La primele luciri ale zorilor, pe fiecare stradă şi uliţă a Romei, începură să apară bărbaţi şi femei. Mergeau în linişte, în grupuri sau în cupluri, îndreptându-se spre cea mai apropiată biserică pentru a asista la deschiderea porţilor. În fiecare capelă sau bazilică statuile lui Hristos au fost ridicate de pe soclurile lor şi aşezate pe catafalcuri, pentru a fi duse cu triumf. Oriunde, oameni aleşi le ridicau pe umeri şi ieşiţi din bisericile lor începeau să meargă în alai, în faţă cu oameni cu cădelniţe şi urmaţi de călugări, fraţi, preoţi, surori şi credincioşi. În faţa statuii lui Hristos, fiecare paroh, îmbrăcat în alb, murmură mulţumiri.

După procesiune, fiecare se întorcea la casa lui. Cine putea, servea un pahar de vin cu o omletă din măruntaie de miel, mezeluri sau măcar câte un ou binecuvântat. La amiază clopotele anunţau împlinirea învierii. Şi încă o dată lumea ieşea din case, îmbrăcată de sărbătoare, pentru a asista la sfânta slujbă. Nimeni nu putea lipsi în acea zi, era obligatoriu de-a se hrăni cu „corpul lui Hristos”. Cine nu ar fi făcut-o, ar fi săvârşit un păcat de moarte, pentru care era indicat iadul etern. La fiecare colţ de stradă, gărzile armate ale papei păreau să amintească de a se ţine cont de acele precepte. Dar erau prea mulţi doar pentru a menţine ordinea publică. Ferruccio avea dreptate, multe lucruri se schimbară la Roma. Giovanni era obligat să meargă încet din cauza unei servitoare bătrâne pe care o ducea la braţ. Ferruccio fusese categoric.

— Ştiu că nu am cum să te împiedic să te reîntâlneşti cu Margherita, admiţând că vă găsiţi. Un nobil care merge singur la slujbă în ziua de Paşti, poate apărea straniu, chiar suspect, în doi, nu veţi bate la ochi. Bătrâna fu spălată şi îmbrăcată cu haine specifice vârstei ei. I se spusese să facă ceea ce-i va cere Giovanni, care pentru ea era doar un neguţător, prieten de-al lui Ferruccio, şi care în ochii lumii ar fi apărut ca fiind fiul ei.

Era a treia duminică din aprilie şi a treia biserică mai aproape de San Pietro era aceea de la „Sassia”, unde s-au întâlnit ultima oară. Bătrâna se tânguia încet din cauza mersului lui Giovanni, prea rapid pentru ea, din cauza unei dureri la şold, dar şi a încălţărilor pe care nu era obişnuită să le poarte. Contele, care suferea şi el din cauza încetinelii, o strânse mai tare de braţ şi nu încetini.

Dar pe lângă „Porto dei Travertini”, micul debarcader de pe fluviu din faţa impunătorului „Palazzo Salviati”, Giovanni fu obligat să se oprească din cauza unei mulţimi de oameni care se împingea pentru a se lipi de ziduri. O aşeză pe bătrână şi se apropie. Aproape că era să dea

peste el o căruţă, cu trei femei cu cu glugi pe cap, trasă de doi cai robuşti şi urmată de o grupă de soldaţi. Un soldat călare încerca să îndepărteze lumea cu lovituri de bici. Înaintând dinspre ziduri, Giovanni văzu, la capătul rampei care cobora spre fluviu, unde odihneau bărcile, trei grămezi de lemne. Un rug! La Roma, şi în ziua de Paşti. Cele trei femei au fost duse pe umeri, printre lamentările mulţimii. Un călugăr se apropie, îndreptând crucea spre femei.

— Priviţi! Fiicele păcatului vor primi dreapta pedeapsă.

— Dar ce au făcut, în numele lui Dumnezeu, şi apoi azi e…

— Taci şi nu huli. Se vede că eşti un străin. Nu înţelegi? Sunt vrăjitoare, au mărturisit. Au sărutat fundul lui Satana. Călugărul începu să ţipe, din ce în ce mai tare, pentru a fi auzit şi de cei mai îndepărtaţi.

— Peste puţin timp vor merge prin focul infernului, unde destrăbălarea lor îşi va găsi liniştea. Vai vouă, păcătoşilor! Aplecaţi-vă privirea! Şi mulţumiţi „sfântului papă” că le-a obligat să poarte glugă. Privirea lor v-ar putea transforma în cenuşă. În genunchi, chiar şi tu străine! Şi acum veţi face o danie de iertare a păcatelor voastre, asta dacă nu sunteţi aici ca şi complici ale acestor blestemate.

Giovanni fu obligat să îngenuncheze împreună cu ceilalţi şi trebui să aştepte să termine călugărul de încasat pomenile, înainte de a pleca. Mergând alături de bătrână în direcţia „del Borgo” îl ajunse miros de carne arsă. Lăsă servitoarea afară din biserica de la „Sassia”, rugând-o de a nu se îndepărta de treptele amplei scări. Partea centrală era plină de lume şi încercă să înainteze trecând prin absidele capelelor de pe partea dreaptă. Trebuia să fie el cel care o vede, să se facă recunoscut, pentru că având barba şi părul negru nu mai părea aceeaşi persoană pe

care o cunoştea Margherita. În timp ce o căuta cu ochii, se întrebă dacă ceva din felul cum arăta atunci ar fi putut schimba sentimentele Margheritei; dar la fel de repede îndepărtă acel gând stupid. Timpul trecea şi deja mulţimea îngenunchea în faţa „corpului lui Hristos”, aşteptând să-l „mănânce”. Giovanni se opri, luat de gândurile ruperii pâinii şi a băutului vinului împreună, cum din moment de frăţietate între bărbaţi, era transformat într-un oribil ritual de sacrificiu. Nicio mamă nu ar fi permis niciodată, nimănui, de-a i se devora propriul fiu, dar nu ca Dumnezeu al armatelor, al războaielor şi al apocalipsei. Vederea ritualului binecuvântării ouălor îl făcu să zâmbească. Acel ritual aparţinea „Mamei” şi până la primele ritualuri religioase reprezentase întotdeauna sărbătoarea fecundităţii şi al renaşterii naturii. Slujba era pe terminate, lucru care-l indispuse pe Giovanni. Lumea începea să iasă şi el, mai puţin prudent, începu să observe fiecare femeie. O mână pe umăr îl făcu să tresară.

— Nu te puteam lăsa să mergi singur. Ştiu unde e, îi spuse Ferruccio cu voce gravă.

— Trăieşte? E bine?

— Da, dar nu e tocmai plăcut ce vei afla.

Cei doi oameni mergeau la mică distanţă în spatele bătrânei servitoare, care mergea încet, cu rozariul în mână.

— În dimineaţa asta am plecat mai devreme la casa lui Mariotto de Medici.

— Dar de ce? Dacă te-ar fi recunoscut cineva?

— Nimeni nu mă cunoaşte, şi am un vechi prieten care lucrează pentru el. Iartă-mă, Giovanni, nu reuşeam să am încredere în acea scrisoare.

— Şi atunci? Ce ai descoperit?

— La începutul acestei luni, Margherita a fost dusă, nu se ştie dacă eu voia ei sau nu, la mănăstire la „San Sisto”, pe lângă surorile devotate lui „San Domenico”. Mi-a

spus că era dimineaţa devreme, sigur au încercat să facă lucrurile pe ascuns. Giovanni rămase tăcut, cu ochii în pământ.

— Mă gândesc că în acest fel e prea dificil şi periculos ca să vă puteţi întâlni. Contele de Mirándola nu-l lăsă să termine, îşi urma firul gândurilor proprii şi ultimele cuvinte ale lui Ferruccio îl lăsară indiferent.

— Scrisoarea am primit-o înainte de sfârşitul lui martie, deci Margherita a scris-o când încă era acasă. Dumnezeule, Ferruccio!

Câţiva soldaţi călări trecură pe lângă ei în alergare uşoară, observând trecătorii. Un pâlc de copii tunşi îi urma alergând şi făcând gălăgie. Lumea se dădea deoparte pentru a face loc de trecere; toţi ştiau, fiecare în sufletul lui, că aveau ceva de ascuns în faţa ochilor lui Dumnezeu, dar mai alea ai acelor oameni. Şi în privirile soldaţilor papei le era frică de-a nu se vedea pe chipul fiecăruia păcatul propriu.

— Giovanni, cred că nu te gândeşti să…

— Trebuie, Ferruccio. Te rog, ajută-mă. Trebuie să o văd, poate o pot încă salva şi să o iau cu mine. Câţi bani ţi-au mai rămas?

— Căpitanul de la temniţă m-a costat două sute de florini de aur. Mi-a cerut trei sute, dar aveam cu mine…

— Deci mai sunt încă, fără a fi nevoie să mergem să luăm alţii. Cât costă o maică-stareţă, Ferruccio?

— Cred că, continuă el, cu două sute de florini, o maică stareţă te-ar lăsa la o treabă cu o novice virgină, la alegerea ta. Giovanni îi dădu o palmă peste umeri.

— Cred şi eu.

— Eşti straniu, Giovanni. Când vorbeşti de filosofie se pare că ai mii de ani de înţelepciune. Dar când e vorba de Margherita, pari unul din acei tineri studenţi care aleargă după femei, oricum ar fi ele, tinere, fără dinţi.

— Fără pasiune, nu aş fi descoperit nici principiul

divin, nici dragostea, Ferruccio. Pasiunea este vântul care suflă în pânzele raţiunii, fără ea raţiunea s-ar înmuia. Şi ar lăsa omul în mijlocul mării, la cheremul valurilor, fără speranţă.

— S-a întors filosoful. Spune-mi ce vrei să facem, prietene?

— Strategul şi cel care corupe, tu eşti. Fă un plan şi să o eliberăm pe Margherita.

— Mai înainte Girolamo, acum Margherita. Dacă ar fi după tine, mănăstirile şi închisorile Romei ar rămâne goale.

ROMA
Joi, 21 octombrie 1938

Pe sticla ferestrei ploaia se scurgea ca sub forma unei plase de păianjen care acoperea totul în jur: arbori, vegetaţie, gazonul înconjurător. Fulgerele furtunii de peste noapte îl aduseră în faţa ferestrei, unde rămase în picioare până dimineaţă, având companie sclipirile fulgerelor. Era vremea de a pleca pentru Giovanni Volpe. Zilele petrecute în clinică îi deschiseseră mintea, dar îi îndurerară sufletul. Părea că s-a reîntors în timp, în zilele când era la orfelinat, pentru mirosul vag de dezinfectant, pentru vocile care se îndepărtau pe coridor, pentru faianţa rece şi ecoul zgomotelor din camerele goale. Legăturile între care oscila viaţa lui erau rupte: Giacomo de Mola, de-o parte, Elena – de cealaltă parte. Tulburarea şi furia îl ajunseră din nou, dar era rece, lucid. Merse în baie şi se privi în oglindă. Nu va întâmpina surprizele vieţii ce va urma cu părul răvăşit şi barba crescută.

Bătu delicat la uşa profesorului Ermete Terracini, directorul clinicii.

— Domnule Volpe! Ce plăcere, intraţi.

— Bună ziua domnule profesor. Ce mai faceţi?

— Eu bine. Dar dumneavoastră aveţi o culoare splendidă! îmi face plăcere, cu adevărat. Credeţi-mă, păreţi un altul, domnule Volpe.

— Aşa mă şi simt, şi din acest motiv nu pot să nu vă mulţumesc.

— Oh, lăsaţi. E vorba de tehnica medicală modernă şi de o veche ştiinţă a repausului, a odihnei. Dar mai ales, în fiecare din noi găsim cel mai bun tratament. E ceea ce indienii numeau igienă mentală şi vindecare spirituală.

— Sunt de acord cu dumneavoastră, profesore. Simt un nou echilibru în interiorul meu.

— Bine, mă bucur să vă văd şi să vă aud vorbind aşa. Cred că, cu încă câteva săptămâni de odihnă veţi fi capabil să vă întoarceţi la treburile dumneavoastră.

— Da profesore, şi mă gândesc că reîntoarcerea la muncă nu va avea decât efecte benefice.

— Oh, fără îndoială.

— De aceea mă gândeam dacă pot trece pe la magazin, să iau câteva cărţi. Inactivitatea deja mă plictiseşte.

Terracini îl privi pe deasupra ochelarilor. Cunoştea cam toată tărăşenia pacientului său. Când de Mola îl aduse la el, era demn de milă, mai ales la nivel psihic; fusese rugat de-al ţine acolo măcar până la întoarcerea lui de Mola. Cât timp fusese sub tratament, nu era nicio problemă, dar acum nu dorea să-l reţină împotriva voinţei lui. Chiar părea că-i este mult mai bine.

— Ştiţi, domnule Volpe, că domnul de Mola nu s-a reîntors, după cum ştiţi, şi a ţinut în mod expres să fiţi adus în cea mai bună formă fizică, dar mai ales psihică. Ştiţi cât ţine la sănătatea dumneavoastră.

— Profesore, pot fuma?

— Nu ar trebui, dar dacă îmi daţi şi mie o ţigară, voi face o excepţie. Volpe zâmbi şi-şi pregăti răspunsul.

În timp ce flacăra chibritului se oglindea în lentilele

ochelarilor profesorului.

— Îl apreciez mult pe Giacomo şi sunt conştient şi de sentimentele lui pentru mine. Şi îi sunt profund îndatorat. Tocmai de aceea vreau să-i fac o surpriză. Înainte de toate acestea lucram la catalogarea… vă pot vorbi în mod deschis, profesore?

— Desigur, de dumneavoastră mă leagă nu numai jurământul lui Hypocrate, dar şi încrederea prietenului nostru comun.

— Vedeţi, profesore, în anticariat avem câteva incunabule evreieşti foarte preţioase, de pe la sfârşitul lui 1400. Şi nu am încredere, mai ales în timpurile de azi, de-a le lăsa acolo. Se spune că ar fi fost tipărite de Joshua Salomon Soncino, şi printre aceste documente se află şi faimoasa *„Favola Antica”*, una din cele mai vechi scrieri despre cabala. Aici vor fi mult mai sigure, şi dacă vă face plăcere, v-o pot arăta. Sunt de o frumuseţe incomparabilă şi fiecare pagină e ca o capodoperă în miniatură.

Terracini îl privi: nu înţelese mare lucru din explicaţiile lui Volpe, dar tonul vocii cu care îi spusese despre aceste cărţi parcă îl vrăjise. Omul era vindecat.

— Voi fi bucuros să dau o privire peste aceste incunabule. Dacă doriţi, le veţi putea păstra în seiful meu atunci când nu le veţi folosi. În aşa fel, îmi puteţi povesti toată istoria lor. Ştiţi, şi eu sunt foarte curios, şi poate cum ştiţi, şi eu sunt evreu.

— Vă purtaţi numele cu cinste, profesore. Terracini îi semnă foaia de ieşire fără nicio ezitare. Da, până în acele zile îşi dusese numele cu mândrie, dar după ultimele întâmplări, descoperise că încet, încet, fără să vrea, semnătura lui devenise aproape indescifrabilă. Numele Ermete, dat de părinţi în onoarea marelui actor italian Ermete Zacconi apărea scris în mod clar, dar prenumele Terracini, care lăsa să se vadă în mod categoric originea lui evreiască, devenise aproape o mâzgălitură.

Autobuzul cobora încet spre Florenţa. Încetase de puţin timp să mai plouă, iar frunzele şi acele de pin făceau strada şi mai alunecoasă. Cine ştie cum îşi adusese aminte de „*Favola Antica*”. Era un nume perfect pentru a atrage atenţia unui profesor. Dar la fel de adevărat, era unul din incunabulele cele mai preţioase pe care le-au avut. Coborî în faţa gării, trecu pe acasă să ia cheile şi plecă pe jos spre anticariat. Luă toată corespondenţa ce era pe jos şi o aşeză pe masă, fără a o privi. Era un aer închis, care în curând s-ar fi transformat în altceva, mult mai persistent. Şi cărţile au infernul lor. Nu numai cel al focului, care în scurt timp le preface în cenuşă. Unul mai mic, dar la fel de mortal: mucegaiul. Alb, brun sau roşu care se hrăneşte cu substanţele din care e făcută hârtia. Şi el fusese victima unei otrăviri, mult mai parfumat decât mucegaiul, dar poate la fel de mortal: Elena. Deschisese seiful, văzu incunabulele „*Favole Antiche*”. *Fusese* tentat să le ia, dar luă cu hotărâre pistolul, lipit cu bandă adezivă pe perete, în partea de sus. Nu prea era expert, dar ştia cum să-l folosească. Îl introduse la centura pantalonilor, după cum văzuse într-un film poliţist american. Închise anticariatul şi se îndreptă spre „Via delle Terme”, la comisariatul de poliţie unde îl întâlnise pe Zügel. Era unicul loc pe care-l cunoştea şi de unde putea să înceapă căutarea lui.

A intra cu un pistol în interiorul unui comisariat de poliţie nu era o acţiune prea inteligentă, dar Giovanni se gândea la altceva, la proverbul că hainele nu îl fac pe om călugăr. În acel moment era un tânăr şi respectabil cetăţean care ceruse să vorbească cu cineva. Vice-comisarul era mereu cel care trebuia să suporte tracasarea din partea cetăţenilor care cereau pedepse exemplare pentru tot felul de plângeri.

— Sunt vice-comisarul Moretti. Spuneţi-mi, domnule…?

— Volpe, domnule Moretti, Giovanni Volpe.

— „Să vedem ce doreşte acest vulpoi!” (Volpe – Vulpe).

— Cu ceva timp în urmă am întâlnit aici, un… camarad de-al nostru, german, spuse Giovanni insistând, poate pentru a reuşi, pe spiritul fascist al poliţistului. Se numea Zügel, Wilhelm Zügel, şi aş avea nevoie să discut cu el.

— N-am auzit de el, răspunse sec Moretti.

Tâmpiţi idioţi, veniţi să vă întâlniţi chiar aici. Da, îmi amintesc de acel idiot, dar nu-ţi spun nimic, cretinule”.

— Şi totuşi ne-am întâlnit tocmai aici, într-un mic birou. Mai erau şi alte două presoane. Pentru mine e important să-l găsesc.

— Domnule Volpe, de ce nu mergeţi să întrebaţi la Consulatul German? E în centru, pe „Lugamo”. Mergeţi acolo, mergeţi şi veţi vedea că prietenii lui vă vor ajuta cu toate cele necesare.

Încă o dată dăduse greş.

— Domnule Moretti, îmi pare rău. Nu am ştiut să mă explic. Nu am prieteni la consulat.

— Şi veniţi să-i căutaţi aici? spuse vice-comisarul pierzându-şi răbdarea şi ridicând vocea. Mai înainte făceaţi afaceri cu un neamţ, un camarad? Cum îi spuneţi dumneavoastră. Şi după aceea nu-l mai găsiţi. Cum aţi spus că se numeşte? Zügel? Bine, mergeţi în Germania. Veţi găsi câţi veţi dori acolo. Sunt de toate culorile, şi albi, şi roşii, şi verzi, şi negri, da, mai ales negri, câţi doriţi. *Keine Zügel*! Niciun Zügel! Şi acum vă rog să plecaţi, am mult de lucru.

Giovanni ieşi sub privirile curioase ale soldatului de planton şi a celor care aşteptau pe scaune.

Unul din indivizii, care de obicei stăteau pe lângă comisariatul de poliţie, dădu un ghiont celuilalt.

— „*Morso*”, Uită-te la ăla, nu e tipul pe care Zügel ne-a spus să-l găsim? Celălalt ridică privirea şi îndreptă

degetul gros spre Giovanni.

— Cine, ăla?

— Nu arăta cu degetul, prostule. Tâmpit prost, ne-a băgat de seamă. Hai să-l prindem.

Giovanni îi recunoscu: dacă blondul putea trece neobservat, celălalt în schimb, era ca o specie de urs păros, era imposibil să nu-l ţii minte. Rămase o clipă în incertitudine, el voia să-l caute pe Zügel, să-i vorbească, cu orice motiv, după care să-l ucidă. Şi dacă cei doi l-ar fi dus la el? Nehotărârea i-a fost fatală. Într-o clipă, „ursul" a fost lângă el, îi întoarse o mână la spate împingându-l pe o alee lăturalnică unde era parcată o maşină „Balilla" neagră, în timp ce celălalt deja pornea motorul. „Morso" îl urcă în maşină, îl aşează grămadă pe scaunele din spate şi se puse alături.

ROMA
Miercuri, 16 mai 1487

Franceschetto era în picioare cu privirea coborâtă şi cu o expresie de umilinţă pe chip. Tatăl său, papa Innocenzo VIII, nu-şi amintea să-l fi văzut aşa niciodată. Că se prefăcea sau îi era într-adevăr frică, nu avea prea mare importanţă. Pentru un tată era o satisfacţie. Dacă nu ar fi fost prezent acolo cardinalul Borgia, pe un jilţ aproape de al său, plăcerea lui ar fi fost deplină. Dar suspecta, şi gândul îi dădu „frisoane", că atitudinea adoptată de fiul lui ar fi depins tocmai de prezenţa prelatului spaniol. Într-un colţ al sălii de audienţe, Riario, cardinalul, camerleng, stătea în picioare, cu mâinile împreunate şi savura scena.

— Eu şi vice-cancelarul am aflat o veste gravă care m-a lăsat fără grai. Un prizonier a fugit din „Torre della Nona" şi un gardian a fost găsit ucis în mod brutal, cu o vânătă introdusă în anus. Tu eşti responsabil cu gărzile. Ce ştii să ne spui în apărarea ta?

Dacă ar fi fost pentru tatăl său, Franceschetto ar fi ştiut cum să se comporte. Poate ar fi glumit cu el pe seama vinetei şi a faptului că prizonierul era acuzat de sodomie. Dar avea asupra lui privirile lui Borgia, care de ceva timp devenise prea apropiat de tatăl lui. Îi era frică şi acest fapt nu făcea decât să-i mărească furia; dacă ar fi fost singur cu el, nu ar fi ezitat să-i înfigă spada în inimă.

— Pe onoarea mea, nu ştiu toate detaliile. Ştiu doar că, atunci când am plecat să-l aduc din ordinul vostru pe prizonier, sodomistul Girolamo Benivieni, acesta nu mai era deloc. Dar am descoperit că, căpitanul gărzii avea la el o mare sumă de bani şi am dedus că a fost corupt. L-am dus la castelul sunt Angelo pentru a fi torturat. A confesat că a fost plătit de doi gentilomi mascaţi, dar care nu ştia cine sunt. După care a murit. Asta e tot, tată… Sanctitate.

— Cum adică, mort?

— Grăsimea cu care l-am uns pe picioare a ajuns şi în alte părţi ale corpului. În timp ce-i ardeam picioarele pentru a mărturisi, focul l-a cuprins în întregime şi a murit. Dar cred că ne spusese ceea ce ştia. Papa ridică ochii spre crucifixul, care, atârnat cu coarde de tavan, domina încăperea.

— *„Alua meu figgin l'e proprio abbelinou*!"

Rodrigo Borgia încruntă sprâncenele; auzindu-l pe papă vorbind în dialectul lui natal, îl irita profund.

Îşi atinse nasul coroiat, modul lui de a se simţi în siguranţă, un obicei din vremurile copilăriei, de când era mic şi asculta reproşurile profesorului său.

— Îţi dai seama, dragă Franceschetto, cuvintele lui erau parcă de piatră, că eşti foarte vinovat? Din motive pe care ţi le poţi imagina, Benivieni era foarte important pentru noi. Noi căutăm un şarpe foarte periculos, care se ascunde, se bagă pe undeva. Ştii care este mâncarea preferată a şerpilor, Franceschetto? Ouăle! Girolamo Benivieni era oul nostru, momeala noastră. Şi tu l-ai lăsat

să fugă. Rodrigo îndreptă asupra lui un deget acuzator şi Innocenzo se temu pentru fiul lui. Ştia prea bine hotărârea lui Borgia şi ameninţările lui nu cădeau niciodată în gol. Îşi luă o figură ameninţătoare şi se adresă încă o dată fiului său.

— Cardinalul are dreptate! Şi e drept să plăteşti pentru ceea ce ai făcut. Franceschetto simţi că-l lasă picioarele, posibil ca tatăl lui să fie dominat de Borgia?

— Riario, ordonă papa, ia şi scrie. În timp de treizeci de zile, începând de azi, prezentul Franceschetto Cybo va trebui să plătească vistieriei statului, echivalentul a o sută de grosoni de aur, ca amendă că a uşurat, chiar şi fără responsabilitate directă, fuga unui prizonier. Ai scris tot?

— Da, Sanctitate, răspunse Riario fără a-şi ridica privirea, cu pana de gâscă încă mişcându-se pe hârtie.

— Acum poţi pleca, spuse Innocenzo, indicându-i fiului său să-i sărute inelul. Franceschetto plecă mergând cu spatele şi cu capul plecat. Singurul lucru asupra căruia tăcuse în povestirea lui era cei două sute de florini de aur, sechestraţi de la căpitan. Făcu un calcul rapid al schimbului cu grosonii, şi oricum îi rămânea în mână un câştig destul de frumuşel.

— Şi tu, continuă papa adresându-se lui Riario, care se apropie la rândul lui pentru a săruta inelul, dar a fost îndepărtat cu un gest rapid al mâinii înmănuşate. Rămaşi singuri, Borgia se întoarse spre Innocenzo cu un surâs pe chip.

— Eşti un tată sever.

— Nu-l ştii pe Franceschetto. L-am lovit în dragostea lui cea mai mare, adică în bani.

— Poate. Dar de acum înainte, ideea de-a ne servi de Benivieni pentru a-l atrage pe contele de Mirándola a dat greş. Poate a fost el cel care a organizat fuga prietenului său.

— Să fi venit el până aici?

— Poate că nu, dar cu banii lui şi-ar fi putut permite să plătească pe cineva. Sau cel puţin, în toată istoria nu este implicat Franceschetto. Innocenzo se mişcă pe tron.

— Ce vrei să spui?

— Tu însăţi ai spus că el cunoaşte numai legea banului. Eu în locul lui l-aş fi răpit şi aş fi cerut o răscumpărare. Innocenzo îşi trecu mâna peste puţinul păr rămas şi băgă de seamă că mănuşa de mătase era toată udă de sudoare.

— Nu cred să-l ducă mintea la aşa ceva.

— Atunci înseamnă că dacă peste câteva zile va apărea o cerere de răscumpărare vom şti de unde vine. Şi atunci nu va ajunge doar o amendă.

— Bine, bine, dar acum ce ai de gând să faci?

— În orice fel trebuie să-l atragem pe tânărul Pico. Acum vei scrie o scurtă condamnare la adresa lui şi a celor scrise de el, şi în care vei comunica, în acelaşi timp, disponibilitatea ta pentru o negare publică a celor scrise, invitându-l aici la Roma.

— Nu va veni. Îşi va imagina că am găsit „Tezele” lui, celelalte, mult mai periculoase pentru el, dar şi pentru noi.

— Să încercăm oricum. Aminteşte-ţi că el nu are nicio idee de cât de mult s-a apropiat de adevăr. Nici nu-şi poate imagina existenţa „Sacrului Sigiliu” şi a secretelor pe care le conţine. Şi poate crede că încercările lui de-a proteja documentul sigilând foile, au avut şanse de reuşită. Ştii că e un bun alchimist.

— Eu l-aş îndepărta şi gata.

— Ca să prinzi musca trebuie să-i oferi miere, altfel din instinct va sta departe de ameninţări.

— Bine, bine, voi scrie acel document. Şi vom vedea ceea ce va urma.

— Între timp trebuie să ne pregătim de „apărare”. Trebuie să difuzăm cât mai repede posibil „Martello delle Streghe” – „Malleus Maleficarum” al celor doi fanatici

nemţi, şi să persecutăm femeia ca şi cum toate relele lumii ar veni de la ea. Mă înţelegi, Innocenzo? Papa îşi simţi sudoarea curgându-i pe spate.

— Da, da, e clar… „Malleus” va fi gata peste câteva zile, aşa mi s-a spus. Se pare că tipograful evreu a făcut o treabă bună.

— Fiecare inchizitor, fiecare trimis papal trebuie să aibă un exemplar. Între timp trebuie pregătite rugurile. Am nevoie de alte vrăjitoare. Data viitoare vreau cel puţin zece.

— Zece?!

— Nu înţelegi că e ceea ce avem nevoie şi ceea ce doreşte şi lumea? Roma, Italia şi toată Europa trebuie să strălucească de focurile aprinse. Zece? Nu, zece, mii! Cu zece mii de femei condamnate pentru erezie, vrăjitorie şi desfrâu, nimeni nu va mai fi credibil, nici cea care acolo sus a dat rost la toate.

Rodrigo Borgia se înălţă satisfăcut: simţea puterea curgându-i prin vine şi strategiile lui văzându-le victorioase. La momentul potrivit toate acestea l-ar fi ajutat să ia locul acelui sifilitic. Şi după aia, abia aştepta să-l numească pe fiul lui, Cesare, în locul idiotului de Franceschetto.

****

La puţine zile după, papa se simţi rău şi un doctor neamţ îi prescrise să bea sânge. Lucru care în săptămâna următoare îl făcură să aibă febră mare, însoţită de un fel de maladie mentală, pe care, medicul privat al lui Rodrigo, Andrea da Taragona, o defini ca fiind „hematomania”. Aceeaşi căruia îi căzu pradă Cain, nevoit să umble aiurea prin lume pentru a se hrăni cu sânge, după ce-l ucisese pe fratele lui nevinovat.

Innocenzo refuză să scrie acea condamnare împotriva contelui de Mirándola, mai ales că o făcuse în februarie trecut, dar scrise o scrisoare publică împotriva „Tezelor”

lui Mirándola, lăsând să se înţeleagă că-i dădea o ultimă posibilitate de-a se justifica la curte, dat fiind că se recunoşteau contelui aptitudini de creştin şi de filosof ieşite din comun. Din iniţiativa lui, scrise o scrisoare lungă către toţi principii Europei, invitându-i să ia iniţiativă împotriva vrăjitoriei propagate de Satana, prin sexul feminin.

Malleus Maleficarum" avu un succes imediat, dincolo de orice aşteptare. Fiecare trimis papal, în călătorie prin Europa scrisese că ar dori cel puţin o copie. În acest fel, săracul Eucharius Silber, obligat să tipărească un număr aşa de mare de cărţi, dar fără a fi plătit, pentru a evita falimentul, fugi din Roma. Dar nu înainte de-a da o copie unui cavaler necunoscut care avea la el însemnele lui Mirándola. Cardinalul Borgia, vice-cancelar al „Curiei Romane", înţelegând importanţa invenţiei lui Gutenberg, confiscă tipografia.

ROMA
Luni, 11 iunie 1487

Un cuplu de nobili şi un servitor îmbrăcat elegant îşi opriră caii şi dădură frâiele unui slujitor care-i însoţea. Îi dădură ceva informaţii şi se opriră să vorbească în faţa quadriporticului; era dimineaţa şi soarele se reflecta orbitor în marmura albă a faţadei bisericii „San Sisto", din „Via dei Marmurtini". Cu trei secole mai înainte, Domenico de Guzman unise acea antică bazilică romană cu vechea mănăstire „Santa Maria in Tempulo", obligându-le pe călugăriţele „tempoline", de tradiţie ortodoxă, să treacă la „Biserica Occidentului". Acestea au adus cu ele bogăţii enorme, datorită cărora au putut să-şi păstreze tradiţiile. Regulamentele dominicane le-au impus măsuri stricte şi severe. Astfel, în timp, mănăstirea devenise un discret refugiu pentru fecioarele de viţă nobilă, în aparenţă pentru

a da lor posibilitatea de-a fugi de tentaţiile vieţii, dar în realitate, pentru a da posibilitatea bogăţiilor de familie să rămână intacte. Cei trei se îndreptară spre intrarea mănăstirii şi bătură într-o poartă de fier, lucioasă, introdusă în perete precum o piatră preţioasă într-un inel. De după o deschizătură apăru chipul unei femei, purtând hainele şi însemnele specifice ordinului.

— Avem permisiune de la cardinalul de Rossi de-a vedea o protejată de-a voastră. Printr-o deschizătură puţin mai mare, la puţin mai mult de un metru de pământ, apăru o mână diafană care se deschise aşteptând documentul. Ferruccio îi dădu pergamentul fals, cu sigiliul şi semnătura cardinalului, la care Giovanni stătuse timp îndelungat să le falsifice. Din cauza prieteniei cu Giovanni Pico, cardinalul Rossi fusese trimis în misiune la Palermo, unde cardinalul Borgia avea încredere în discreţia guvernatorului spaniol de-al face să dispară pe Rossi fără prea mult zgomot. Dar important pentru Giovanni şi Ferruccio era ca în acele zile să nu fie la Roma.

Aşteptarea se lungi şi Leonora acceptă un scăunaş, oferit de o fetiţă murdară, pentru câţiva bănuţi. Avea o vârstă incertă, poate şi din cauza faptului că era foarte slabă, dar şi a unei malformaţii la picior care o făceau să ţopăie.

Leonora îi dădu un ban de argint cu chipul papei şi primi în schimb un surâs radios. În sfârşit poarta se deschise şi un individ grosolan, cu două sprâncene enorme, cu faţa urâtă şi severă, le făcu semn să intre. Îl urmară printr-un soi de intrare, dar imediat omul le făcu semn să se oprească. Coloanele aşezate la mică distanţă una de alta, nu reuşeau să ascundă vederii o splendidă grădină înflorită, în mijlocul căreia apărea o enormă tufă cu flori galbene şi verzi.

— E un „Trandafir al Crăciunului”, otrăvitorul spânzurat, dar aceasta este o plantă târzie care înfloreşte

primăvara, spuse o voce de femeie, dar fără nimic feminin în ea.

Ferruccio şi Giovanni se întoarseră şi-şi plecară capetele în semn de respect pentru aceea care părea să fie maica stareţă. Leonora făcu o uşoară închinăciune.

— Florile ei sunt minunate, dar au un miros destul de neplăcut, şi fie florile, fie frunzele, înghiţite pot provoca moartea. Asta demonstrează pericolele frumuseţii: sub ea se ascunde păcatul, mizeria şi moartea. Stareţa se prezentă.

— Sunt Eufemia Cosmopula şi conduc această mănăstire. Cine dintre voi este Ferruccio de Căpitani?

— Eu sunt, răspunse Ferruccio. Ea este soţia mea Leonora şi el este Giovanni, secretarul meu fidel de mulţi ani.

— Din ce motiv aţi cerut să vedeţi una din convertite? Faptul că-l cunoaşteţi pe cardinal e o cheie destul de puternică, dar aici eu sunt aceea care comand. Giovanni întârzie să-şi aplece privirea în semn de umilinţă, încă se gândea la cine îi spusese să aibă grijă la spânzurat... Ferruccio veni lângă stareţă, vorbindu-i cu o voce atât de înceată, încât aceasta fu nevoită să-şi apropie urechea de gura acestuia.

— Nu e pentru mine, maică-stareţă, ci pentru acest tânăr fără de noroc, orfan de mic şi cu tată necunoscut. Doamna Margherita îi promisese să-i dezvăluie anumite detalii importante despre originea lui. Pare că ar fi fiul natural al unui unchi de-al soţului ei, şi poate fi în acest fel rudă îndepărtată cu familia Medici din Florenţa.

— Nici măcar! spuse stareţa privind la Giovanni care continua să aibă capul plecat.

— Ştiu câte faceţi pentru săracele femei greu încercate de viaţă. Mama lui poate fi considerată una dintre acestea. Şi pentru a vă mulţumi, aş vrea să donez cincizeci de florini de aur mănăstirii, pentru ca sărmana să

fie pomenită în rugăciunile voastre.

— O ofertă foarte generoasă, cu care nu suntem obişnuite. Oricum, ţinând cont de situaţia secretarului dumneavoastră, de sprijinul bunului cardinal şi considerând că Margherita încă nu e călugăriţa, cred că o puteţi vedea. Bineînţeles, în prezenţa uneia dintre maici. Şi bineînţeles, dacă e dispusă să aibă în apropiere şi un alt bărbat.

— Sigur şi bineînţeles, maică.

— Aşteptaţi-mă aici.

Ferruccio se închină uşor. Atitudinea stareţei, antipatică chiar de la început nu-i plăcu. La început ostilă, după aceea binevoitoare. Prea suna fals. Giovanni făcea înainte şi-napoi nervos.

— Aminteşte-ţi, îi spuse Leonora atingându-i braţul, de a avea răbdare când o vezi. Va fi disperată. Tu să fii calm. Ţi-o spun ca femeie.

— Am să fiu pentru ea chiar dacă nu e uşor.

— Cunosc dragostea, Giovanni, şi ştiu că e ca o sete care te zăpăceşte până nu bei. Şi după, ai mai vrea încă. Trebuiră să aştepte mai mult de două ore înainte ca stareţa să se întoarcă. În mod neaşteptat un cor începu să cânte *„KYRIE ELEISON”* şi *„CHRISTE ELEISON”,* care răsuna în toată zona.

— E o tradiţie antică de-a noastră dar şi un privilegiu, spuse stareţa. De trei ori pe zi rostim de o sută de ori *„KYRIE ELEISON”*. Răspunse de cinci ori la invocare, cu braţele pe piept şi ochii închişi. După care îşi făcu cruce cu dreapta, cu trei degete ale mâinii unite.

— Doamna Margherita vă aşteaptă, Giovanni. Numai el, spuse oprind cu mâna pe Ferruccio şi Leonora. Pentru dumneata şi soţia dumitale am pregătit o limonadă proaspătă. Puteţi aştepta aici, ziua e călduţă şi invită la rugăciune şi reculegere. Dacă aveţi nevoie de ceva, chemaţi-l pe Gregorio şi el va veni imediat să mă anunţe,

îngrijitorul de mai înainte apăru în linişte în spatele lor şi mormăi ceva în semn de acceptare.

Giovanni urmări stareţa şi trecând printr-o uşiţă de lemn intră singur într-un vorbitor. Privi la interior dar nu văzu pe nimeni. Uşa se închise în spatele lui.

Dintr-o nişă aproape de micul altar cu o statuie a Fecioarei Maria, Giovanni văzu ivindu-se în sfârşit pe Margherita. Avea o haină de culoarea cerului, lipită pe trup şi lungă până la picioare, cu un văl de culoare palidă care-i acoperea părul. Nu avea la ea niciun fel de bijuterie şi mâinile care ieşeau din mânecile largi erau slabe şi osoase. Giovanni îşi simţi inima strângându-se şi se abţinu cu greu să nu-i iasă în întâmpinare. O însoţea o soră, mică şi grasă, cu un cordon solid legat în talie, de care atârna un crucifix de argint. Peste haina albă avea o mantie neagră care o acoperea din cap până în picioare. Margherita aştepta să-i facă sora semn pentru a se putea apropia de Giovanni. Avea privirea unuia care a pierdut orice speranţă când se aşează în faţa lui.

— Margherita. Când chipul iubitei începu să fie udat de lacrimi Giovanni încercă să o ia de mână, dar ea o retrase imediat.

— Draga mea, abia murmură el.

— Ascultă-mă, Margherita, îi spuse cu voce joasă, am venit să te luăm de aici. Sunt cu un prieten. Îl cunoşti, e cel care ţi-a spus că sunt în pericol. Aici afară sunt patru cai şi vom pleca de aici, împreună. Eşti liberă. Margherita zâmbi uşor, dar dădu din cap.

— Ah, Giovanni, dar tu nu ştii. Giuliano a reuşit să facă în aşa fel încât să mă poată repudia. Nu mai sunt deloc soţia lui.

— Mai bine… Vom putea fi împreună fără alte probleme, fără să mai fie nevoie să ne mai ascundem. Vei fi soţia mea, Margherita.

— E imposibil. Sunt supravegheată, aici e ca şi cum

aş fi la temniţă şi peste zece zile mă vor obliga să devin călugăriţă. Mă aşteaptă izolarea.

— Dar vei pleca cu noi, chiar azi, peste puţin timp. Nu au niciun drept de-a te ţine aici împotriva voinţei tale. Acum voi ieşi să-l chem pe Ferruccio. Şi pe Leonora. Nu o cunoşti, dar ai încredere. Noi vom deschide calea iar voi veţi veni după noi. O dată ajunşi afară, plecăm în grabă, ne aşteaptă o nouă viaţă, viaţa noastră. Deja avem un adăpost, nu departe de aici.

— Mi-e frică, Giovanni. De data asta îi luă mâna cu forţa şi i-o sărută. Sora continua să se roage la altar, cu spatele la ei. Se priviră în ochi, şi uitând de orice îşi apropiară chipurile. Abia se atinseră, tremurând. Giovanni se ridică, dar Margherita îl reţinu.

— Nu pleca, te rog.

— Mă voi întoarce, iubita mea, nimeni nu va putea să ne mai separe. Dădu o ultimă privire călugăriţei care continua să se joace cu rozariul. Plecă spre locul unde rămăseseră cei doi, dar când ajunse nu văzu pe nimeni. Pe partea opusă îi recunoscu pe Ferruccio şi pe Leonora, şi se îndreptă spre ei. Erau aplecaţi asupra gardianului, întins pe o bancă. Părea mort, dacă nu ar fi fost un fluierat uşor şi ritmat care-i ieşea din nas sau din gură, ca şi cum s-ar dezumfla o băşică de porc.

— Are o umflătură la cap, spuse Ferruccio, nu i-am făcut nimic rău. Dar când se va trezi va fi foarte nervos. În acel moment auziră zgomot de paşi dinspre interior. Imediat după apăru un om cu o sabie scoasă din teacă. Giovanni împietri.

— Îl cunoşti? întrebă Ferruccio, intrând „en-garde” şi îndepărtând-o pe Leonora cu braţul.

— Da, răspunse Giovanni, e Ulrich, şi e şeful gărzilor lui Giuliano, soţul Margheritei. Ulrich de Berna se dădu deoparte: de pe uşă, din spatele lui apăru şi Giuliano Mariotto de Medici, care o ducea de un braţ pe

Margherita. În spatele lor înainta stareţa.

— „Porumbelul Domnului” a vrut să evite ca aceste ziduri dedicate Lui să fie murdărite de păcat şi de depravare. Plecaţi de aici şi nu mai încercaţi să sfidaţi voia lui Dumnezeu. Gregorio! Vino aici! Dar gigantul continua să rămână imobil.

Giovanni se apropie, şi Ferruccio îl urmă, uşor în spatele lui.

— Giuliano, las-o. Lasă-ne să plecăm liniştiţi. Ai şi renegat-o încă, şi nu mai este a ta.

— Cum cutezaţi? strigă stareţa. Gregorio! urlă ea mai tare.

— Taci din gură! mârâi Giuliano. Asta e o treabă care mă priveşte numai pe mine! Du-te la rugăciune!

Eufemia Cosmopula îşi duse o mână la piept, contrariată. Cum îşi putea permite, chiar şi el, creştinul devotat, soţul îndurerat care o atenţionă asupra oricui ar fi întrebat de Margherita, emisari ai demonului, desigur, care-i promisese de-a o ajuta în cazul că cineva s-ar fi prezentat, pentru a-i garanta celei păcătoase o viaţă de penitenţă, care i-ar fi salvat sufletul. Cum era posibil să se întoarcă dintr-odată? Simţi că-i vine rău şi se sprijini de zid să nu cadă. Şi unde era Gregorio?

— Ştiam că vei veni, că nu ai fi rezistat. Am greşit că nu te-am ucis atunci. Dar acum s-a terminat. Acum vei afla ce înseamnă să-l superi pe Giuliano de Medici. Vrei femeia asta? Ia-o, e a ta pentru totdeauna!

O împinse cu violenţă pe Margherita spre Giovanni şi în acelaşi timp Ulrich trase o lovitură spre umerii femeii. Ferruccio reuşi să o devieze cu partea lată a spadei. Încercă să-l dezarmeze pe elveţian cu o rotare a spadei lui. Ulrich nu slăbi strânsoarea şi trecu într-o poziţie de atac înaltă, spre capul adversarului. Ferruccio se dădu la o parte şi-şi aruncă mantia pe spada celuilalt, obligându-l să dea înapoi. Era ceea ce dorea, să poată să se lupte cu el,

fără a exista pericolul de-a răni pe cineva.

Totul se petrecu foarte repede: Giovanni o simţi pe Margherita înmuindu-se în braţele lui şi în timp ce aluneca în braţele lui, văzu un pumnal înfipt între umerii femeii.

— Margherita! ţipă el cu toată puterea. În timp ce cu un braţ încerca să o ţină, cu celălalt dădu să-i mângâie faţa. Ea abia reuşi să-l audă şi închise ochii. Ţinând-o strâns, Giovanni îngenunche şi o aşeză cu grijă pe pământ, fără a-i veni să creadă.

Giuliano de Medici, cu un urlet feroce îi dădu un şut care-l culcă la pământ. Giovanni nu spuse nimic, părea că nu-l doare nimic. Giuliano îl atacă aruncându-se asupra lui urlând ca un leu, dar se opri în braţul întins al lui Giovanni, în mâna căruia apăru un pumnal. Se priviră imobili, mâna lui Giovanni împingând în abdomenul lui Giuliano. Giuliano îşi plecă ochii şi privea mirat când la sângele de pe mâna lui Giovanni, când la sângele de pe pardoseală.

Căzu în genunchi apăsându-şi abdomenul şi simţi că-şi pierde vlaga. Un firicel roşu de sânge îi curgea din gură, încercă să vorbească dar nu reuşi să scoată decât un gâlgâit fără rost. Ulrich, pentru prima dată în viaţa lui se simţea în dificultate; omul din faţa lui era pe cale să-l înfrângă, părea de gheaţă. Cu coada ochiului văzu starea stăpânului său, îşi adună ultimele forţe şi săltă peste balustradă, alergând spre poartă şi încrezător că celălalt nu-l va lovi pe la spate. Slujbaşul care aştepta afară cu caii văzu un om alergând în dezordine, ca fugărit de o ceată de demoni. Îl privea curios împiedicându-se, căzând şi ridicându-se până dispăru după un zid.

Leonora era alături de Ferruccio. Giovanni o ţinea în braţe pe Margherita. Lângă ei, ca într-o rugăciune, Giuliano îngenuncheat părea că-i observă, dacă nu ar fi avut pe ochi imobilitatea morţii.

Maica stareţă se trezi din coşmarul ei. Dădu cu spatele uşor şi trase cu putere de un mâner de fier.

Sunetul ascuţit şi pătrunzător al clopotului mănăstirii îi înconjură. Un grup de măicuţe alergă spre ei şi începură să ţipe, ca la un semnal, toate împreună. Ferruccio şi Leonora îl ajutară pe Giovanni, care încă o ţinea pe Margherita, să se ridice. Mâna lui, plină de sânge îi pătase hainele. Privea la feţele lor căutând un răspuns, care nu putea să mai vină.

— Să mergem, Giovanni, nu mai e nimic de făcut. Vor veni soldaţii, nu putem rămâne aici. Cu un ultim gest de afecţiune o sărută pe Margherita şi-i aşează uşor capul pe pământ. Se ridică şi se lăsă împins spre ieşire. Urcă pe cal şi în acel moment, în mintea lui apăru o sferă luminoasă, mai strălucitoare decât soarele care era deasupra capetelor lor. El îi vorbi, ea îi răspunse, dar negăsind în cuvintele ei nicio consolare, pentru prima dată o respinse şi o îndepărtă, până o văzu stingându-se cu totul.

ROMA
Joi, 28 iunie 1487

Un val de căldură sufocantă dădu semnalul începerii verii şi era de multe zile că nu ploua. După ploile trecute noroiul se transformase în praf care usca totul în jur. Nobili şi doamne foloseau şerveţele impregnate cu balsamuri şi parfumuri în spatele cărora îşi ascundeau feţele, de fiecare dată când pâlcuri de călăreţi treceau pe străzile Romei. Treceri din ce în ce mai dese cu fiecare zi.

— O altă vrăjitoare, să fie blestemată! era comentariul care se auzea cel mai des. Negustori şi călători, în pieţe şi prin taverne, spuneau că văzuseră cu ochii lor sau că auziră că şi în restul Italiei, în Spania, în Germania – în mod particular, era în desfăşurare o amănunţită vânătoare ale fiicelor demonului. Fiecare avea ceva de povestit, şi pe măsură ce trecea de la unul la altul, povestirea confesiunilor lor, pedepsele atroce care le

primeau, vrăjile făcute, deveneau cu fiecare zi mai teribile şi mai extraordinare. Părea evident faptul că, un unic plan diabolic fusese pus la cale în anii sau secolele anterioare de către femei, care, mereu mai numeroase şi profitând de desfrâul lor înnăscut şi de uşurinţa cu care cedau demonului, ar fi avut dintotdeauna puteri ascunse şi din ce în ce mai mari.

Dacă biserica nu ar fi avut norocul să vadă acest lucru, era Antihristului ar fi venit în curând. Poate nu era ciuma secolului un prim semn, fără îndoială? Fiecare familie avea cel puţin un mort în casă. Nu ştiau oare că „moartea neagră" reapăruse deja în Polonia? Câte un răuvoitor, puţini cei drept, spunea că de cele mai multe ori femeile erau acuzate din gelozie, sau pentru cine ştie ce „răutate" din familie şi că nu era nimic în legătură cu comerţul cu demonul. De fapt, după regulile faimosului „Martello delle Streghe" sau „Malleus Maleficarum", chiar şi un denunţ anonim era mai mult decât suficient pentru a înlănţui o sărmană suspectată. În fiecare biserică, lucru sigur, cutia cu denunţuri se umplea mai repede decât cea de lângă ea, cea a ofrandelor. Şi era la fel de adevărat că femeile duse în faţa tribunalului aveau prea puţin de ales, între a se declara imediat vinovate şi de-a muri în linişte, sau de-a respinge acuzaţiile, fiind supuse la torturi mai dureroase. Lăcătuşi şi artizani, în mare număr erau la dispoziţia inchizitorilor propunând noi şi eficace instrumente adaptate pentru a le smulge confesiunile cele mai ascunse. Câteodată, aceleaşi suspecte, pentru a evita suferinţe mai mari, cereau de-a fi supuse la tortura cu apă. Legate de o piatră erau aruncate în apa lacurilor îngheţate. Dacă se scufundau însemna că erau nevinovate, dar dacă în schimb pluteau, însemna că demonul le închisese toate orificiile lor.

Aceste ştiri erau ajunse la urechile contelui de Mirándola prin cavalerul de Mola. Giovanni nu se mai

mişcase de acasă după moartea tragică a Margheritei, iar la Roma, de săptămâni nu se vorbea decât despre asta. Leonora nu-l lăsa niciun moment, preocupându-se dacă nu mănâncă şi încercând să-i facă cât mai plăcut posibil orele de peste zi. Ea şi Ferruccio îşi schimbau des priviri complice şi prietenia lor comună pentru conte îi aducea din zi în zi mai aproape. Câteodată în trecere, abia se atingeau. În loc de scuze, îşi zâmbeau. Ceva înăuntrul lor creştea, şi nu era doar prietenie. Era sentimentul de care nu avusese parte prietenul lor şi de aceea, încercau, pe cât posibil, să-l ascundă, chiar şi faţă de ei înşişi.

Lui Giovanni, indiferent la ceea ce era în jurul lui, nu-i scăpă ceea ce părea că începe să-i unească. În ultimele săptămâni, pe durata cărora amintirea Margheritei era ca un bolovan negru care-i apăsa inima şi viscerele, era unica lui sursă de consolare. În ultimele zile reluă documentele legate de apărarea „Tezelor” lui şi făcu completări. Girolamo Benivieni care fusese cazat în una din camerele îndepărtate din cauza ipohondriei lui, insista ca Pico să-şi facă publice lucrările. Giovanni îl suporta cu greu, nu pentru acuzaţiile de sodomie, care-l lăsau indiferent, ci pentru ideea obsesivă, făcută cunoscută prin sonete repetitive şi plictisitoare, că „amiciţia” lor ar putea în vreun mod să atenueze din durerea lui şi de-a înlocui amintirea Margheritei. Benivieni se supăra când era tratat cu indiferenţă abia ascunsă, dar după câteva zile, se reîntorcea la ideile lui, mult mai convins.

În acea seară Ferruccio îi ţinea companie lui Giovanni în faţa unei cupe cu vin, ca o licoare, însoţită de slănină şi nuci.

— Am găsit un mod de-al face pe Girolamo să ajungă la Florenţa. Îţi confesez că prezenţa lui aici îmi devine insuportabilă.

— E bine chiar şi pentru el; în ciuda tuturor lucrurilor, îi vreau binele în continuare, spuse contele.

— Dacă nu aş fi ştiut, de mult timp i-aş fi tăiat gâtul.

Giovanni zâmbi.

— Şi cum crezi că-l vei trimite?

— O navă va pleca spre Livorno, peste câteva zile, cu o încărcătură de butoaie de vin şi vase pentru ulei. Deja am vorbit cu comandantul pentru zece florini de aur. Îl va ascunde pe Girolamo la plecare şi când ne va scrie de la Florenţa că este teafăr şi sănătos, căpitanul va primi alţi douăzeci de florini de aur. Un acord destul de bun.

— Girolamo ştie?

— Contam pe faptul că i-ai fi spus tu.

Contele zâmbi din nou.

— Tu vei fi mult mai convingător decât mine. Şi cu aceasta vom considera închisă datoria mea către el.

— S-a ataşat de tine şi te admiră mai mult decât orice altceva. Şi înţeleg că e greu de înghiţit, ca o bucată de pâine coaptă în grăsime fierbinte.

— Ajunge, Ferruccio, deja mi-ai luminat sufletul şi-ţi sunt recunoscător. Benivieni are dreptate în privinţa unui lucru. Trebuie să-mi apăr scrierile mele, altfel totul e pierdut.

— Mă voi asigura că „Apologia" ta va ajunge la papă pe alte căi. Nu e dificil şi vom face în aşa fel încât să creadă că ai trimis-o de la Florenţa. Giovanni îşi mai turnă vin şi umplu şi cupa lui Ferruccio.

— Aş vrea să-ţi cer un alt lucru.

— Ceea ce vrei, Giovanni, poate prietenia mea nu e aşa de evidentă ca aceea… Contele îl opri luându-l de braţ.

— Nu spune nimic, nu şi-ar avea rostul. Şi ascultă ceea ce-am să-ţi spun. E rugămintea unui prieten. Îţi promit doar că voi fi alături de tine când tu şi Leonora vă veţi jura credinţă.

— Giovanni…

— Nu ştii ce bucurie a fost pentru mine să văd crescând în fiecare zi dragostea voastră.

— Se vede aşa de bine?

— Cred că a băgat de seamă şi Girolamo.

— Eu nu i-am… spus încă nimic.

— O vei face, iar ea va fi fericită.

— Crezi?

— Sunt sigur şi o meritaţi amândoi. Ferruccio suspină.

— Mă simt vinovat.

— Îţi va trece, dragostea unei femei e cel mai mare medicament al sufletului, şi nu numai. Giovanni se îndreptă spre fereastră. Deschise obloanele şi privea la stelele pe care cerul le oferea cu generozitate. Inspiră profund şi i se păru că simte parfumurile unei veri precoce, toate amestecate, pe care vântul le culese şi le aduse de pe câmpurile din jurul Romei.

— Pământul e roditor şi în ciuda sângelui care curge, e gata să ne dea cele mai bune fructe. Fructele mele, deja coapte, riscă de-a se strica. Trebuie să găsesc modul să le fac cunoscute, cel puţin seminţele ştiinţei mele. Eu putrezesc aici, Ferruccio.

— Te înţeleg. Ai dreptate, lucrurile s-au schimbat şi cred că depinde şi de influenţa din ce în ce mai mare a lui Borgia asupra papei. Am aflat că duminica trecută au celebrat chiar şi slujba împreună. Şi sunt convins că ferocitatea Inchiziţiei este manevrată tocmai de spaniol. Pe de altă parte, Torquemada, în Spania, pare că face un dublu joc, cu binecuvântarea maiestăţilor sale Fernando şi Isabella.

— Trebuie să plec, Ferruccio. Dimpotrivă, aveai dreptate, nu trebuia să fi venit.

— Aveai un scop, era viaţa ta. Te sfătuiam pentru binele tău, pentru pericolele la care te puteai expune, dar în locul tău aş fi făcut la fel.

— Am adus numai distrugere şi moarte. Am ucis, chiar.

— Te-ai apărat, Giuliano merita mai mult decât moartea. Oricum, după ce-l vom salva pe Girolamo, vom pleca cu toţii la Florenţa. Şi mă voi căsători cu Leonora, dacă mă va vrea.

— Eu nu voi veni la Florenţa.

— Vrei să te întorci la Mirándola?

— Nu, am o altă idee despre cum să-mi apăr descoperirile, „seminţele”. Sunt locuri unde pot da roade. La Paris, Roma nu e unicul oraş din lume.

Mai târziu Giovanni se trezi cu cămaşa asudată şi se aşeză la capătul patului, cu capul între mâini. Visase încă o dată chipul senin al Margheritei, gura ei, din care auzise cuvintele cele mai plăcute rostite de ea vreodată, dar nu reuşea să-şi amintească. În schimb, îi răsunau în ureche blestemele urlate de Giuliano, în timp ce corpul lui se zbătea prins de flăcări. Îi îngropase împreună, în cimitirul mănăstirii. Somnul îi trecuse de tot şi noaptea era încă lungă. Se duse la fereastră şi deschise obloanele. Privi luna, la al doilea pătrar. Partea întunecată a ei îl făcea să se gândească la tot ceea ce pierduse, cea iluminată la ceea ce viaţa putea încă să-i ofere.

****

Aceeaşi lună, trecând prin ferestre umplea dormitorul de străluciri albăstrii. Toate luminile palatului Borgia erau stinse de puţin timp. Sub ferestre, fluviul se scurgea lanţ. Tăcerea era ruptă doar de vocile şoptite ale barcagiilor care profitau de noapte pentru a transporta mărfurile lor de contrabandă. Terminând de urinat, Giulia Farnese se sui pe pat şi văzu ochii deschişi ai cardinalului.

— V-am trezit eu? Ce vi se întâmplă, domnul meu? Gânduri care vă tulbură? Abdomenul nud şi păros al cardinalului se ridică cu o inspiraţie profundă. Ochii lui fixau scenele de amor pictate pe tavan dar fără a le vedea. Se întoarse spre amanta lui, îmbrăcată într-o cămaşă albă de in ornată cu arabescuri, de sub care apărea nuditatea

ei.

— Nu, merge totul bine, procesele merg în acelaşi ritm cu condamnările, Franceschetto îşi linge rănile şi prin numirea mea ca vice-cancelar, poziţia mea este inatacabilă.

— Şi când veţi deveni cancelar?

— Floricica mea, cancelar e doar papa!

— Atunci asta e ceea ce vă lipseşte şi vă face insensibil la dragostea mea.

— Ah, Giulia, Giulia! Tu nu poţi înţelege, eşti încă o copilă. Rodrigo se ridică, îşi puse peste cămaşa de noapte o vestă uşoară de damasc şi începu să se plimbe prin cameră.

— Simt asupra mea cum trec anii, mă crezi? Am aceeaşi vârstă ca şi Innocenzo. Înţelegi? Nu pot aştepta aşa de mult. O zi spune că e bolnav, gata de moarte, şi-n altă zi bea şi mănâncă de parcă ar avea cu treizeci de ani mai puţin. Şi mi-e teamă că, mai devreme sau mai târziu, când viermele bolii îi va fi intrat definitiv în creier, dar şi în corp, va putea revela secretul şi altora.

— Care secret, domnule? Giulia era obosită şi din şezând îşi întinse picioarele, prinzându-se cu braţele de coloanele patului şi arcuindu-şi spatele. Văzând-o în acea poziţie, „crucificată”, simţi crescând în el dorinţa.

— Un secret enorm, care trebuie să rămână astfel, Giulia. Chiar şi pentru tine. Un secret pe care un fanatic de filosof, contele de Mirándola, era aproape de-al descoperi. Dar peste puţin timp nu va mai avea nicio importanţă, când corpul lui va fi îngropat în catacombele de la San Pietro.

— Dar contele de Mirándola nu era acel tânăr înalt, cu plete lungi şi aurii? Ce a fost condamnat pentru „Tezele” lui?

— Ştii multe lucruri. Şi văd că-l cunoşti pe conte! Ce se întâmplă, îţi place, poate?

— Eu sunt a dumneavoastră, domnul meu cu trup şi

suflet. Şi când corpul meu păcătuieşte cu dumneavoastră, chiar şi sufletul meu se bucură.

— Atunci cred că e momentul ca sufletele noastre să se bucure împreună. În acea seară plăcerea îi invadă trupul, şi gândul o purtă la acel tânăr, pe care-l văzuse cu luni înainte la o petrecere la palatul lui delle Rovere, şi care o impresionă tocmai prin coama blondă şi expresia feţei, drăguţă şi severă în acelaşi timp. Îi displăcu să se gândească că peste puţin timp, el va fi doar carne pentru viermi.

PRATO
Miercuri, 27 octombrie 1938

Vocea lui Benito Mussolini continua să se audă „croncănind" la radio.

— *„Camarazi*! *Este inutil ca diplomaţii să se obosească pentru a salva Versaillesul*. *Europa care a fost construită la Versailles*, *cu o necunoaştere piramidală a geografiei şi istoriei*, *această Europă*, *agonizează*. *Soarta ei se decide în această săptămână*. *Şi tot în această săptămână poate renaşte o nouă Europă*: *Europa justiţiei pentru toţi şi a reconcilierii între popoare*. *Cămăşi Negre*! *Noi*, *cei din Littorio suntem pentru această nouă Europă"*. Sunetul aplauzelor părea că nu se mai termină niciodată şi Zanna profită ducându-se să-şi ia un pahar cu vin. Când se reîntoarse, ovaţiile pentru discurs continuau. După puţin se terminară şi crainicul de la radio anunţă schimbarea programului.

— Pentru dumneavoastră acum, un mare succes italian, „Tomerai" al maestrului Dino Olivieri, cântat de Galliano Massini. Zanna reduse volumul, nu suporta cântece „dulcege". Se scărpină pe cap şi se reîntoarse în bucătărie, acolo unde Morso desena. „Ursul" era incapabil de-a ţine orice fel de conversaţie, dar când atingea foaia de

hârtie cu creionul, era în stare să facă desene care păreau fotografii pentru cât erau de frumoase.

— Ce faci aici?

Morso îi zâmbi ca un copil mândra în faţa profesoarei lui.

— Casa asta, cu toţi copacii dimprejur, automobilul, strada. Şi aici, în spatele ferestrei eşti tu, cel care priveşti.

— Dă-mi să văd.

Da, era chiar el acea figură din spatele ferestrei care părea că observă mâna care-l picta. Faţa lui ascuţită, cu claia blondă, cine ştie cum reuşise să-l facă aşa de expresiv, cu numai câteva trăsături de creion negru.

— Felicitări!

— Mulţumesc, răspunse Morso reîncepând să deseneze.

Zanna nu ştia despre ce să mai discute. Voia să vorbească, să se distreze, dar cu Morso era un lucru dificil.

— Acel discurs al lui Mussolini eu l-am mai auzit. După părerea mea e de ceva timp în urmă.

— Mussolini e un om destoinic, mi-a dat posibilitatea să studiez, spuse Morso fără a ridica privirea de pe foaie.

— Sigur că e destoinic, nu-l criticam. Spuneam doar pentru a spune. Doar că încep să obosesc. De o săptămână îl ţinem aici pe acel tip şi nu-mi place.

— Sunt şase zile.

— Da, bine, o săptămână, şase zile, ce diferenţă e? De ce Zügel nu se decide să ne spună ce trebuie să facem cu el?

— Poate că nici el nu ştie!

— Desigur că-mi eşti de mare ajutor! Eu, mai, mai că aş scăpa de el.

— Cum vrei tu. Dacă ai nevoie te pot ajuta.

— Sigur că trebuie să mă ajuţi, ce crezi? Că pot face totul singur? Taci! Se aude iar vocea Ducelui.

Zanna plecă în fugă în salon şi încercă să mărească

volumul sonor, dar inutil. Încercă să caute postul mai bine, dar părea că problema depindea doar de radio. Două lovituri bine plasate pe laturile aparatului făcură să se audă în sfârşit vocea şefului fascismului, dar era spre finalul discursului: *„… noi nu trebuie să facem o alianţă strict defensivă pentru a schimba harta geografică a lumii…”*. Alte aplauze, de data asta închise radioul.

— Nu mai înţeleg nimic. Înainte vorbea de pace şi acum vorbeşte de schimbarea geografiei lumii.

— Eu eram bun la geografie. Zanna îşi privi prietenul şi dădu din cap. Era puternic precum un cal de tracţiune, dar gândea exact ca un animal. Încercă să-l enerveze.

— Hai, Morso, desenează-mi o femeie goală. Morso se făcu roşu până în vârful capului.

— Nu, o femeie goală, nu.

— Atunci arată-mi cum îţi mişti urechile. Cu ceva timp în urmă au fost la cinema să vadă un film comic cu „Stan şi Bran”. La ieşire, Morso îi arătase că şi el era capabil să-şi mişte urechile precum făcea slabul din cuplul de comici. Zâmbi şi începu să dea din urechi.

— Bravo! îi spuse Zanna.

Dar deja se plictisise şi decise să se ducă să dea o privire la deţinut. Luă pistolul şi coborî în pivniţă. Volpe era legat şi nu părea a fi tipul care încearcă să facă surprize, dar prudenţa nu era niciodată de ajuns. Dacă voia să facă carieră în OVRA, trebuia să demonstreze că se poate avea încredere în el; comiterea vreunei erori faţă de camarazii nemţi i-ar fi distrus orice posibilitate. Roti întrerupătorul, şi un bec atârnat cu un fir de tavan începu să lumineze slab.

— Hei, tu, ridică-te în picioare! Giovanni Volpe era prins cu lanţuri de o traversă metalică, încastrată în perete. Lanţurile rezistente abia îi permiteau să se întindă pe o veche saltea mâncată pe alocuri de şoareci. Nu schiţă niciun gest.

— Hei, tu, ţi-am spus să te ridici în picioare! Vocea care-i răspunse era total indiferentă la ameninţările lui.

— Altfel ce faci? Mă ucizi? Zanna rămase la o oarecare distanţă.

— Trebuie să controlez dacă eşti încă viu. Nu depinde de mine să decid soarta ta.

— E drept! Tu eşti executorul, lacheul „marelui camarad”. Eu l-ai salutat? Ah, da, „la ordin Herr Zügel”! Giovanni întinse braţul drept pentru salutul nazist, făcând lanţurile să sune. Zanna se simţea cuprins de furie şi strânse mai tare pistolul în mână. În acel moment se întâmplă ceva total neprevăzut. Giovanni se înălţă dintr-odată şi se aruncă asupra lui, ştiind că era prea departe pentru a-l putea lovi. Zanna înspăimântat trase, lovindu-l în piept. Giovanni urlă, dar nu de durere. Urletul lui era unul de victorie, ca şi cum ar fi câştigat ultima lui bătălie. Capul îi coborî spre piept şi avu o tresărire. Zanna mai trase o dată, lovindu-l la cap. Printre firele de păr roşcate apăru o pată de culoare roşu-închis. Glontele de calibrul 22 îi intrase în craniu, dar fără a face prea multe daune în jur. Zanna se dădu în spate, se întoarse şi urcă în fugă treptele scării. Respira rapid şi tremura.

Morso îl văzu, dar nu spuse nimic, reluând desenatul.

— Morso, ascultă, spuse acesta cu greutate, am făcut o prostie. L-am ucis pe Volpe dar nu am făcut-o înadins.

— Ai făcut rău. Trebuia să aştepţi ordinele lui Zügel. După care am fi făcut-o împreună. Îi răspunse fără a ridica capul din desenul lui, ca şi cum cele întâmplate nu ar fi avut legătură cu el.

— Doamne, Morso! Asta o ştiu şi eu! Acum trebuie să scăpăm de cadavru. Trebuie să facem în aşa fel încât să nu-l găsească nimeni.

— Ce-i vom spune lui Zügel?

— Nu ştiu! Ştiu doar că nimeni nu va trebui să-l găsească niciodată.

— Eşti sigur că e mort?

Zanna revăzu în minte pata închisă dintre firele de păr.

— La naiba, sunt sigur! Unde-l putem duce?

— De ce să-l ducem? îl putem îngropa în subsol. Tot timpul cât vorbiră, Morso continuase să deseneze. Dar acel creier „de cal" îi dădu ideea justă.

— Eşti un geniu, Morso!

— Voiam doar să te ajut. Oricum, aproape am terminat şi desenul. Priveşte, am desenat şi subsolul cu ceea ce e înăuntru. Îţi place? Zanna privi îngrozit precizia cu care îl desenase pe Volpe înlănţuit. Cu creionul, prin tonurile de gri, reuşi să evidenţieze până şi culoarea părului. Îi luă desenul din mână şi-l făcu bucăţi.

— Desenul meu… Morso privi la bucăţile de hârtie împrăştiate pe masă şi pe pardoseală. Privirea lui trecu de la tristeţea cea mai profundă la o ură intensă.

— Aşa ceva nu trebuia să faci! spuse cu o voce fără inflexiuni.

— Animal prost! Gândeşte-te dacă cineva ar fi găsit desenul tău! mai bine ajută-mă!

— Aşa ceva nu trebuia să faci! repetă Morso ridicându-se de pe scaun şi apropiindu-se ameninţător.

— Ce vrei să faci, animal fără creier? Lasă-ţi mâinile jos. Era prea târziu: ca doi cleşti giganţi, mâinile lui Morso începură să-l strângă de gât. Zanna încercă să ţipe dar strânsoarea îl lăsase fără suflare. Văzu privirea din ochii lui Morso şi înţelese că nu avea nicio alternativă. Apropie ţeava „Berettei" de abdomenul acestuia şi trase ultimele cartuşe. Mâinile lui Morso le simţea încă încleştate în jurul gâtului şi era pe cale de a-şi pierde cunoştinţa. Strânsoarea începu să slăbească şi Morso căzu pe spate cu o profundă mirare pe chip.

Zanna îşi reveni, tuşind şi bălăngănindu-se ieşi din casă. Privi în jur dar nu văzu pe nimeni. Intră în maşină şi

încercă s-o pornească. Motorul răspunse imediat şi „Balilla” începu să se mişte de-a lungul străzii fără asfalt, ridicând un nor de praf. O curbă mai strânsă îl obligă să încetinească, evitând de-a se ciocni de un car tras de un bou. Ţăranul încerca să adune paiele uscate care căzuseră la pământ. Zanna sună din claxon cu insistenţă, dar celălalt îl ignoră. Atunci deschise micuţa fereastră şi amenințându-l cu pistolul îl obligă să-şi mute carul spre laterala drumului. Maşina porni glonţ, dar ţăranul reuşi să vadă numărul de înmatriculare, cuvântul „Roma” şi cele cinci numere consecutive. Îi cunoştea pe cei ca cel de la volan, iar pe viitor avea nevoie de cifrele respective pentru o eventuală reglare de conturi. Urmări maşina cu privirea până dispăru după o curbă, se întoarse şi scuipă pe pământ.

ROMA
Luni, 16 iulie 1487

Ferruccio nu avea prea multă încredere în servitoare; se temea că pentru a-şi da importanţă ar fi dat în vileag prea multe din cele ce ştia despre patronii ei. De aceea, ca şi un oricare alt valet, şi în acea zi de luni se îndreptă spre piaţă pentru a cumpăra legume şi fructe proaspete, pâine şi carne şi două ghivece pentru flori, cerute în mod special de Leonora. Acum era mai liniştit, dar cu trei zile înainte, când o căruţă se oprise în dreptul casei, trăise momente de tensiune. În acea căruţă încărcase, dimineaţa devreme, anumite mobile şi covoare, în interiorul celui mai mare fiind ascuns Girolamo Benivieni. Marfa toată, inclusiv poetul, a fost încărcată pe o barcă ancorată la insula „Tiberina” şi de aici dusă până la vechiul port al lui Traian. Aici îl aştepta ancorată „Santa Marta”, o mică corabie dotată cu o maiestuoasă velă pătrată, dar şi cu un rând de vâsle. Ferruccio urmări căruţa de la distanţă, dar în port

trebui să apară pentru a-l plăti pe căpitan. Se asigurase că Girolamo era ascuns bine, după înţelegere, la interiorul unui butoi, cel puţin până după ce garda vamală îşi va fi terminat inspectarea mărfurilor înainte de plecare. După cincisprezece zile „Santa Marta” s-ar fi reîntors şi dacă Girolamo ar fi confirmat că ajunsese sănătos şi teafăr, îşi va lua plata dublu. Acum totul era doar de a aştepta.

Trebuind să fie atent, Ferruccio era unicul care putea să umble oarecum liber prin Roma, în timp ce Leonora şi Giovanni aveau suficiente motive de-a nu se face văzuţi, dar mai ales recunoscuţi. În zilele lungi pe care erau obligaţi să le petreacă singuri, aveau obiceiul să vorbească şi între ei se înfiripă o nouă intimitate, făcută din confidenţe reciproce. Leonora voia să ştie totul despre orice, curiozitatea ei era fără limite, iar când îi ceru să-i explice adevăratele concluzii ale cercetării lui, ea rămăsese mirată şi fascinată. Giovanni îi povesti pe ce căi ajunsese să descopere secretul „Maicii”, cea mai antică însemnare despre „Creatoarea” tuturor lucrurilor. Leonora era entuziasmată şi se minuna în acelaşi timp la gândul că originile oricărui lucru aveau la bază un principiu feminin, că nimic nu avea de-a face cu ideea de „Dumnezeu” cu barbă şi sever pe care toţi o cunoşteau. Zi după zi, întrebările şi observaţiile ei se făceau din ce în ce mai precise.

— Tată, Fiul şi Sfântul Duh sunt o substanţă unică pentru biserică. Şi totuşi Maria, care e femeie, în rugăciuni e numită „Mater Dei”! Nu e absurd?

— Ai perfectă dreptate, e o neînţelegere. Dar gândeşte-te la rugăciunea Fecioarei ca la un mod cu care Maria ar fi vrut să se înfăţişeze lumii, luând o imagine lumească. Sau poate, cineva utiliză anume „sămânţa” Mariei, tocmai pentru că ea creştea în umbră. Apelativul de „Mamă de Dumnezeu” apare pe timpul Conciliului de la Efes şi au trecut deja mai mult de o mie de ani.

— Atunci când călugăriţele spuneau să mă rog Maicii Domnului erau mult mai aproape de adevăr decât şi-ar fi imaginat. Giovanni zâmbi şi încuviinţă.

— Cu diferenţa că nu-şi imaginau deloc. În timp ce-o ştia foarte bine Alighieri, poetul toscan.

— Am auzit de „Comedia” lui, am citit-o în biblioteca călugăriţelor.

— Dacă ar fi ştiut de ereziile ascunse în ea, ar fi ars-o. Giovanni băgă de seamă mirarea din ochii Leonorei.

— Da Leonora, continuă el, erezie. Marele poet era un cavaler templier şi urmărea calea cunoaşterii, nu cea a doctrinei. Şi tocmai în „Comedia” lui a lăsat indicii pe care doar iniţiaţii le puteau recunoaşte. A spus-o chiar şi în mod explicit, amuzându-se să înşele cititorii, ca şi călugăriţele de care ai pomenit. În cântul al nouălea din Infernul a scris:

„O voi ch’avete li ’ntelletti sani,
mirate la dottrina che s’asconde
sotto ’l velame de li versi strani”.

„O voi ce aveţi gândirea sănătoasă,
vedeţi doctrina care se ascunde
sub vălul versurilor stranii”.

Alighieri ne invită să citim versurile cu înţelesuri ascunse şi să înţelegem ce vrea el cu adevărat să ne indice. Ca şi atunci când afirmă:

„Matto e chi spera che nostra ragione possa trascorrer infinita via che tiene una sustanza intre persone” – *„Nebun e cel ce speră că raţiunea noastră poate înţelege infinita stare care ţine o substanţă în trei persoane”*.

E tocmai ceea ce tu spuneai mai înainte. Şi când adaugă: *„State contenti umane genti al quia che se potuto aveste vedere tutto mestier non era partorir Maria”* – *„Fii*

mulţumită umană lume că dacă ai fi putut vedea şi înţelege meşteşugul, cea care a născut nu era Maria”, adică dacă omul ar fi ştiut tot adevărul, toată istoria religiei de la Hristos până azi ar fi fost diferită.

— A lăsat chiar şi indicaţii despre Maria?

— La modul lui: în toată opera lui, care este dedicată lui „Dumnezeu” tatăl, Beatrice şi Maria sunt mult mai des prezente şi numite decât EL însuşi. Şi adeseori sunt aşa de apropiate că se confundă între ele, cel puţin din semnalele pe care poetul le lansează acelora care ştiu să citească printre rânduri. În toate acestea e mereu prezent simbolul lui „9”. Infernul are nouă cercuri, Paradisul are nouă ceruri. Şi în „*Viaţa nouă*”, Alighieri ne spune că Beatrice, „*femeia universală*, „*Maica*” dacă vrei, e iubită în mod particular de numărul „9”, şi din acest motiv ea se va numi „*Dragoste*”.

Leonora închise ochii şi se gândi la nenumăratele umilinţe trăite numai din simplul fapt că era femeie. Când îi redeschise, străluceau într-o lumină nouă, combativă.

— Şi Biserica?

— Biserica e doar un simplu regat, dar nu acela al lui „Dumnezeu” sau al „Maicii”. Biserica are împăratul ei, papa. Naşte ca o sectă evreiască contrară imperiului (roman), dar Paul din Tars reuşeşte să o integreze cu puterea Romei. Şi cu timpul devine religia preferată de romani. Sfârşitul poveştii, restul îl cunoşti.

— Ştiu că e straniu ceea ce-ţi voi spune, dar de când vorbim despre „Mamă” am simţit din nou nevoia să mă rog.

— Şi pentru ce anume te rogi? Nu, nu-mi spune! Îţi voi spune eu: ca Ferruccio să înceteze să se poarte ca un urs şi să te ceară de soţie. Leonora deschise gura să spună ceva, dar nu reuşi deloc. Închise ochii, îşi aplecă capul şi suspină.

— Faţă de el nu am niciun merit. Şi nici nu cred că

sunt demnă să…

— Şi Maria o spuse, după tradiţie. Dar nici măcar nu te mai gândi. L-am rugat pe Ferruccio ca atunci când doreşte să vă căsătoriţi, aş vrea să vă fiu martor la căsătoria voastră. Leonora îşi alungă gâtul şi simţi că-i lipseşte respiraţia, dar avu forţa de-al întreba cât, mai mult decât orice de pe lume, dacă ţine la ea.

— Atunci, tu crezi cu adevărat că vrea să ne căsătorim?

— Cred că a venit momentul potrivit să-l întrebi. Sau o voi face eu, dacă voi doi nu sunteţi capabili.

Leonora se apropie şi-l îmbrăţişă cu toată afecţiunea ce-o simţea. Stând aşa cu capul aplecat pe pieptul lui, uită de tot trecutul ei, de durerile şi suferinţele îndurate. Simţind-o aşa de aproape, Giovanni avu impresia că părul, braţele acelea care-l strângeau ar fi aparţinut unei alte femei şi că altele ar fi fost sentimentele care îi uneau. Se desprinse, cu tandreţe şi mângâind-o pe obraz, se retrase în camera lui.

****

Taverna Ursului”, de pe strada cu acelaşi nume nu era unul din localurile obişnuite ale Romei. Poate şi din cauza apropierii de cele mai importante palate, dar şi de Vatican, devenise locul de întâlnire al servitorilor nobilimii romane. Acolo se întâlneau valeţii, cameristele, vizitii, grăjdarii, spălătoresele şi copii de casă, în cea mai liniştită atmosferă. Ştiau că ambianţa i-ar fi protejat de întâlniri neplăcute, şi că în plus, ar fi putut vorbi şi să se amuze pe seama stăpânilor lor fără a fi spionaţi sau învinuiţi. „Taverna Ursului” era acel ambient ideal unde toată acea adunătură, mereu în mişcare, putea să bea, să vorbească şi chiar câteodată să se bucure de rapide plăceri carnale fără ca cineva să se scandalizeze.

Ferruccio începu să o frecventeze, dându-se drept scutier al familiei Medici, fapt nu prea departe de adevăr.

Cu puţin peste media frecventatorilor uzuali era apreciat de toţi. Adeseori dădea de băut cu generozitate şi povestea vesel anecdote reale din viaţa de la curte de la Florenţa, femeile făcând întrecere pentru a-i fi aproape, unele aşezându-i-se chiar în braţe. În lipsa lui, câteva dădură de înţeles că se iubiseră împreună, dar fără prea multă credibilitate şi cu multă invidie. Ferruccio ştia toate acestea şi lăsa lucrurile de la el, fără a confirma şi fără a infirma; acel loc era mai mult ca oricare altul o importantă sursă de informaţii.

Dimineaţa era călduţă şi vântul răcoros de vest, care de obicei mai îndulcea clima, întârzia să vină. Ferruccio, trecând prin faţa castelului sunt Angelo văzu alte trei noi cuşti atârnând la exterior de metereze. Erau imobile, ca acelea ale păsărilor; poate oamenii din interiorul lor erau deja cadavre. Era genul de moarte de care se temea mai mult, mai mult şi decât naufragiul, cangrena, tortura, care dădeau mereu posibilitatea de a pune capăt suferinţelor cu o lovitură bine plasată de cuţit la înălţimea inimii. I se făcu şi mai tare sete. O undă de miros de peşte împuţit de la vreo barcă de pescar ancorată la mică distanţă, pe fluviu, îi tăie orice chef de-a mai bea.

Intră în „Taverna Ursului” la timp pentru a auzi râsetele venind de la o masă mai aglomerată. O servitoare de bucătărie, uşor de recunoscut după boneta albă de pe cap, ţinea discuţia, aşezată pe genunchii unui tânăr într-o uniformă albastră cu un stejar de aur, simbolul familiei della Rovere. Era frumoasă, zveltă, semn că bucătarul nu-i dădea chiar cele mai bune bucăţi în schimbul câtorva palme peste fund, sau palpându-i sânii, fiind ocupată să mănânce din mâncarea destinată patronilor. Ferruccio plăti un pocal de cidru şi se apropie, distrat de atâta veselie.

— Nu numai, o auzi spunând, camerista mi-a spus că în timp ce-o spăla, stăpâna suspina şi spunea că era un

păcat ca „suliţa” lui nu ar mai fi înţepat pe nimeni! Toţi începură să râdă, bătând cu paharele în masă. Ferruccio începu şi el să râdă, chiar dacă nu înţelesese despre ce anume era vorba.

— Părul blond distrează lumea, spuse unul ştergându-şi lacrimile de râs, dar dacă greşeşti, eşti mai mult decât mort. Un alt suflu de râs răbufni după această constatare, în timp ce tânărul în livrea încercă, profitând de ocazie, să atingă sânii servitoarei.

— Ei, spuse aceasta, ridicându-se dintr-odată, cine te crezi? Du-te şi pipăie şoldurile vacilor tale! Fata trecu aproape de Ferruccio şi rămase uimită de aspectul bărbatului, frumos şi nobil ca o statuie.

— Îmi oferi ceva de băut? întrebă ea. Ferruccio îi dădu braţul şi o invită să se aşeze la o masă apropiată. Cu o altă ocazie se gândea că nu ar fi refuzat să se ducă în una din camerele de la etaj, pe care hangiul le închiria pentru câţiva bănuţi. Dar acum, în ciuda îndelungatei abstinenţe, fiecare gând al lui era adresat Leonorei.

— Cine eşti? întrebă fata.

— Un slujitor al armelor, spuse el cu gentileţe.

— Văd, spuse ea cu maliţiozitate, privind mai degrabă pantalonii decât armele.

— Şi tu? spuse el încercând să-i distragă atenţia.

— Servesc la bucătărie la doamna Giulia Farnese. Ferruccio îi dădu un pocal de cidru şi luă şi el o gură din pocalul lui. Poate că acea întâlnire nu era chiar inutilă.

— Frumoasa Giulia, spuse el făcând complice cu ochiul, la Roma nu se vorbeşte decât de ea. O stăpână perfectă după cum se aude.

— Da, e drăguţă şi generoasă, chiar dacă e tânără. Tu la cine eşti?

— La Medici. Era adevărul dacă vreodată cineva l-ar fi recunoscut.

— Ştiu că între stăpânii tăi şi ai mei nu prea este

înţelegere, dădu de înţeles fata.

— De ce? Medici au făcut ceva rău doamnei Giulia? Ah, dacă e aşa, vor avea de-a face cu mine, spuse el cu o privire foarte convingătoare.

— Ba nu, nebun să fii să crezi asta! Ferruccio făcu semn hangiului să mai aducă de băut.

— Voiam să spun, continuă fata, înghiţind dintr-o sorbitură băutura dulce-amăruie şi râgâind fără jenă, că amantul doamnei mele nu-i iubeşte prea mult pe domnii de la Florenţa.

— Cu adică? întrebă Ferruccio cu voce joasă. Cardinalul Borgia va declara război celor din familia Medici? Servitoarea ridică din umeri.

— De lucrurile astea nu ştiu nimic, dar ştiu că este gelos pe unul dintre ei, spuse punându-şi mâna la gură, pentru a ascunde râsul răutăcios.

— Gelos? Dacă ar fi fost numai o chestiune legată de „coarnele” cuiva, putea să înceteze să-i mai dea de băut, dar instinctul îl îndemna să continue.

— Trebuie să ştii, spuse ea încet apropiindu-şi faţa de el şi aşezându-şi sânul pe masă, că stăpânei mele îi place un nobil, din altă zonă, blond ca o madonă, care se spune că ar face parte din familia Medici şi că de aceea cardinalul a decis să-l facă să dispară. Ferruccio nu-şi aminti să fi văzut vreodată vreo madonă blondă, dar îi oferi un alt pahar.

— Măi să fie! spuse el mângâindu-i cu degetul obrazul tânăr şi proaspăt. Numai pentru că-i place puţin. Atunci, pentru ochii tăi frumoşi, eu ar trebui să-i ucid pe toţi cei de aici dinăuntru. Complimentul galant nu căzu în gol şi fata îşi umezi buzele. Băutura îi dezlegase limba.

— Văd că ştii să vorbeşti cu femeile. Nu ca aceşti neciopliţi. Ascultă, nu ar trebui să-ţi spun, dar mai este ceva. Apropie-te. Buzele lor erau apropiate şi Ferruccio spera din toată inima că fata nu ar fi mers mai înainte.

— Acest tânăr se pare că a descoperit un secret foarte important, chiar şi pentru biserică. Doamne, Dumnezeule, nu ar trebui să-ţi spun anumite lucruri.

— Poţi avea încredere în mine! spuse Ferruccio jucându-se cu cârlionţii ei, sunt obişnuit să ţin un secret.

— Altceva nu ştiu, dar stăpânei mele îi pare foarte rău pentru soarta lui.

— Dar nu-i ştii numele?

— Nu cumva vrei să-l avertizezi? spuse fata trăgându-se brusc înapoi.

— Stai liniştită, tot ceea ce mi-ai spus va rămâne în inima mea. Orice altă întrebare ar fi alarmat inutil fata, şi ca urmare ea ar fi putut povesti despre discuţia avută, în care subiectul era stăpâna ei, cerându-şi poate şi iertare în genunchi.

— Acum trebuie să plec, continuă, dar mi-ar plăcea să te cunosc mai bine. Vei fi aici şi mâine?

— Nu, spuse ea mai calmă, dar duminică am liber şi merg la biserică. Şi dacă nu vei fi uitat de mine, ne putem întâlni aici, la amiază.

— Cum aş putea uita de tine?

— Dar nici nu m-ai întrebat cum mă cheamă. Nici eu nu-ţi ştiu numele!

— Va fi secretul nostru! spuse el ridicându-se şi trimiţându-i un sărut.

Nici el nu înţelese ce a vrut să spună cu acea frază, dar îi ieşise în mod spontan şi fata părea că nu se supărase. În timp ce se grăbea spre „Via Veio”, nerăbdător de-a o vedea pe Leonora, analiză în gând cele auzite de la servitoare. Erau stranii coincidenţe în cele povestite şi nu-i plăceau deloc. Venise vremea ca toţi să părăsească Roma, pentru totdeauna.

ROMA
Sâmbătă, 21 iulie 1487

Rodrigo Borgia îşi savura triumful. Regele Ferdinand de Aragon şi regina Isabella a Castigliei, soţia lui, intrau în bazilica San Pietro însoţiţi de cavaleri şi de doamne frumos îmbrăcate. Odată, Borgia ar fi stat între ei, dar în acea zi era acolo la dreapta lui Innocenzo, aşteptând să-i primească. Protocolul prevedea că feţele regale ar fi trebuit să se închine în faţa papei, care ar fi trebuit să le dea inelul să-l sărute. Şi fiindcă Borgia era lângă papă, acea închinare în faţa primului servitor al lui Dumnezeu ar fi părut, în ochii tuturor, ca un omagiu adus hainei lui de cardinal. În spatele suveranilor îl văzu pe pe Tomas de Torquemada. Cu securea pe umăr ar fi fost reprezentarea perfectă a unui călău, cu figura masivă, ochii adânciţi în cap şi buzele subţiri, fără nicio expresie pe faţă. Sub tunsoarea specifică călugărilor ordinului „San Domenico” îl vedea ca pe un om de-al lui Dumnezeu.

Îl cunoştea de tânăr şi nu putuse suporta niciodată zelul lui religios, la fel ca al unchiului său, Giovanni, care înainte a fost abate la Subiaco. Cum îl pedepsise pe acela, acum mort şi îngropat, era un lucru, dar va veni şi rândul nepotului. Acum Tomas îi putea fi de folos dacă şi-ar fi direcţionat furia sacră mai puţin înspre evrei şi un pic mai mult spre femei. Era pornit împotriva evreilor ca şi cum ar fi fost o chestiune personală, chiar dacă nu făceau prea mult rău: erau bancheri abili, medici buni şi filosofi profunzi, şi ar fi putut să-i fie aliaţi. Nu spuneau, poate, înainte de prima rugăciune de dimineaţă: „Îţi mulţumesc Doamne Dumnezeul meu că nu ai făcut să mă nasc femeie?”. Suveranii îngenuncheară şi Rodrigo făcu la fel.

Borgia organizase totul, punându-l în dificultate cu pretenţiile lui pe cardinalul camerleng Riario, căruia i se cuvenea rolul de mare maestru de ceremonie. Mai ales pentru locurile de la masă. Ceru şi obţinu de-a se aşeza la stânga lui Ferdinand, convingându-l pe papă că locul de

onoare era la dreapta reginei Isabella. Dar rămase surprins văzând un umil cavaler, Cristofor, bastardul papei aşezându-se în faţa reginei, alături de noul scutier al Spaniei, ducele de Coimbra. Îl văzu chiar şi atunci când înmână reginei o foaie, pe care ea o luă ca şi cum ştia despre ce este vorba. Mai târziu ar fi văzut ce jocuri îi fuseseră ascunse şi nu avea cunoştinţă de ele.

Prânzul dură mult timp, împărţit de trei feluri de mâncare, tipic romane, şi unul tipic spaniol. Copturi cu aromă de caş şi macaroane cu sos de gâscă alternau cu păsări mici şi fazani în ulei şi şuncă sărată. După ce mâncară se reîntâlniră la o plimbare în grădinile din spatele bazilicii. În timp ce-l privea cu dezgust pe della Rovere, absorbit în povestirea unei ultime cuceriri de-a lui, din care nu înţelegea dacă era un bărbat îmbrăcat în femeie, sau invers, Innocenzo îl chemă făcându-i semn cu mâna. Rodrigo sărută cu eleganţă mâna reginei şi făcu o uşoară plecăciune în faţa regelui. Suveranilor nu le scăpară gestul confidenţial permis atunci când îşi sprijini mâna pe umărul lui Innocenzo, zâmbindu-le cu subînţeles.

— Rodrigo, dragă, spuse papa deschizându-şi braţele, mulţumim lui Dumnezeu pentru sănătatea oaspeţilor noştri, „*Dominus Vobiscum*”.

— „*Et cum spiritu tuo*”, spuse regele.

— „*Amen*”, încheie Borgia.

— Am pus bazele unui acord interesant, Rodrigo şi vreau ca tu să fii primul care află de el.

— Sunt bucuros, spuse Borgia circumspect.

— În spatele invitaţiei fidelilor şi iubiţilor principi ai bisericii, am aprobat numirea lui Torquemada ca Inchizitor General al Spaniei. Şi am încheiat şi un acord economic, satisfăcător pentru noi şi pentru casa regală spaniolă pe care o apreciem mult.

— Inima mea aparţine bisericii şi Spaniei şi nu pot decât să fiu fericit. Ce anume prevede acest acord?

— Că din toate proprietăţile şi bogăţiile rechiziţionate de la evrei, două treimi merg la maiestăţile lor iar o treime la Inchiziţie, care va reţine jumătate pentru cheltuielile necesare iar cealaltă jumătate ne va reveni nouă. Rodrigo l-ar fi strangulat cu propriile mâini. Giovanni înnebunise de-a binelea.

— „*Deo gratias*”, spuse regele ridicând braţele după ce ducele de Coimbra terminase de tradus cuvintele papei.

— „*Hijo de una perra y de puta madre*”, spuse Rodrigo în gând în timp ce zâmbea regelui. Isabella vorbi la urechea ducelui de Coimbra.

— Regina mea ţine să precizeze iubitului ei fiu, Rodrigo, că în schimb îi va oferi toată asistenţa pentru proiectul la care ţine aşa de mult. Rodrigo se simţi iar dezorientat, ca şi cum ar fi fost aşezat la o masă dezechilibrată. Regina descoperise că despre acel acord de care el nu ştia nimic, lucru puţin avantajos pentru el. Era ca un fel de mesaj, ceva de genul: „Vezi că e altceva ce papa nu vrea să-ţi spună. Întreabă-l şi vei vedea, vei înţelege multe lucruri”.

Cardinalul nu răspunse, dar de data asta, sărutul dat pe mâna înmănuşată a reginei a fost mult mai intens şi o privi direct în ochi. Aşa îl numise, fiul ei, dar ea era mult mai tânără ca el. Era încă o femeie frumoasă, cu părul blond, des şi frumos, înaltă ca şi mama ei, dar se spunea că era furioasă şi posesivă între aşternuturi.

— „*Bebamos y celebremos en honor de nuestro dios*”. Vocea lui Ferdinand îi întrerupse gândurile obscene pe care mintea lui le cocea la adresa reginei. În grădină intrară o mulţime de servitori îmbrăcaţi după moda spaniolă, cu pălăriile ornate cu pene de păun. Invitaţii se îmbulziră la paharele pline ochi cu sorbet de lămâie. Gheaţa necesară pentru pregătirea lui fusese conservată îndelung în magazii anumite, în partea de nord a bazilicii, în subterane, un adevărat dar preţios în acel anotimp. Un

grup de cântăreţi îşi începură numărul. Cornuri şi flauturi acompaniau un solist din lăută, magistral folosită de un tânăr spaniol. Rodrigo reuşi să se apropie de Innocenzo, rămas singur, fără nimeni pe lângă el.

— Ce mi-ai ţinut ascuns, Giovanni? întrebă Rodrigo răspunzând zâmbind plecăciunilor nobililor şi clerului.

— La ce te referi? răspunse papa în defensivă.

— La acordul necunoscut pe care l-ai făcut cu Isabella şi Ferdinand şi de care nu ştiu nimic.

— Nu mi se părea un lucru de prea mare importanţă.

— Ai aprobat numirea ca inchizitor al acelui nebun de Torquemada, permiţând coroanei să-şi ţină pentru ea două treimi din bogăţiile confiscate de la evreii spanioli. Care sunt zeci de mii!

— Jumătate dintr-o treime va intra în vistieria bisericii.

— Nu te juca cu numerele. Oricum, Inchiziţia trebuia să le persecute pe femei şi pe vrăjitoare, şi nu pe evrei.

— Femeile nu au bani, evreii da.

— Uiţi rostul nostru, de a distruge imaginea femeii, esenţa feminismului.

— Pentru asta sunt suficiente rugurile din Germania şi ceea ce facem aici. Şi aurul ne trebuie. Borgia simţea că-şi pierde răbdarea. Bănuia că Innocenzo nu-i spunea totul şi-şi dădu drumul furiei.

— Ce anume ţi-a oferit regina în schimbul acordului?

— Nimic. Borgia îl luă de braţ şi-l strânse. Îl împinse spre un loc mai retras la umbra unui arbore cu frunze dese.

— Ai grijă, Giovanni. Am făcut un pact. Nu sfida furia mea şi nu-mi ofensa inteligenţa. Innocenzo asuda din belşug, dar nu era numai din cauza căldurii. Rodrigo îi strânse braţul şi mai tare.

— A promis să-l ajute pe fiul meu Cristofor. Rodrigo rămase perplex.

— Explică-te!

— E ceva timp de când Cristofor caută să obţină bani pentru un proiect de-al lui. E convins că există un continent între Europa şi Asia şi la care se poate ajunge de pe mare. Şi Spania e ţara cea mai aproape de unde se poate pleca.

— Şi atunci?

Innocenzo scoase un şerveţel cu care-şi şterse fruntea.

— Lasă-mi braţul! Se uită la noi!

Rodrigo îi lăsă mâna.

— Regina Isabella, continuă el, îi va da ceea ce este necesar. Îi va da o flotă şi va fi guvernatorul tuturor pământurilor pe care le va descoperi, în numele regatului de Castiglia şi Aragon.

— Dar tu eşti complet nebun! De ce ai acceptat un astfel de schimb?

— Nu puteam face altfel. Acel bastard m-a şantajat! Vocea lui Innocenzo se făcu plângăcioasă. Rodrigo făcu semn unui servitor care adusese două scaune. Papa se aşează cu greutate.

— Eu nu înţeleg… Cedezi o bogăţie enormă pentru a nu fi şantajat… Dar despre ce este vorba?

— Cristofor ştie totul, sau a intuit totul. În principiu, nu înţelegi, a făcut-o pentru noi, pentru biserică, a trebuit să o facă, altfel ar fi putut fi sfârşitul tuturor.

— Ce ştie Cristofor? întrebă rece Borgia.

— Cunoaşte scrierile secrete ale lui Giovanni Pico. Papa continua cu explicaţiile lui, povestindu-i cum ajunsese să-i ceară ajutorul lui Cristofor, în care avea încredere. Despre cum îi dădu scrisorile către diverse curţi regale europene şi la sfârşit, s-ar fi întors să-l şantajeze după ce şi-ar fi dus la îndeplinire planul.

— Am priceput, spuse Rodrigo ordonându-şi ideile. Să spunem că până nu e plecat putem sta liniştiţi. El are

nevoie de bani şi de flotă. Poţi să mai faci încă un lucru: să-i spui Isabellei să nu se grăbească, de-al ţine în tensiune, „cu coarda întinsă”. Chiar dacă aş avea eu frânghia cu care să-l spânzur, îi va conveni şi ei: cu cât vom merge mai departe, cu atât casele regale se vor îmbogăţi. Şi noi vom avea timpul de care avem nevoie pentru a-l face pe conte să dispară definitiv. Dar nu mai putem aştepta. Ţi-a trimis apărarea lui, nu-i aşa?

— Da, un text scurt, mai degrabă arogant, numit „Apologia” prin care contestă toate acuzaţiile.

— Bine, trimite pe cineva să-l cheme, garantează-i un proces echitabil şi ceva, pentru bună-purtare. Trebuie să-l avem aici la Roma, imediat!

Papa se ridică de pe scaun şi se îndreptă încet spre ieşirea din grădină. Rodrigo, rămas aşezat, îl observa. Avea umerii lăsaţi şi părea să meargă cu o anume dificultate. Poate s-ar fi putut pune de acord cu Cristofor, dar mai înainte era necesar ca şi tatăl lui să dispară pentru totdeauna. Dacă felul bolii lui, Innocenzo va încetini prea mult să-l trimită spre mormânt; el ar fi putut cu siguranţă să-i grăbească deznodământul. Roma şi biserica aveau absolută nevoie de un nou papă, mai energic, mai inteligent, mai puternic şi mai atent cu duşmanii. Rodrigo se înălţă în picioare. Noul „Uns al lui Dumnezeu” era gata.

ROMA
Luni, 6 august 1487

Anunţurile pontificale erau afişate pe peretele interior al bazilicii. Că erau lucruri mărunte sau „bule papale”, depindea de importanţa conţinutului lor, dar toţi erau obligaţi să le cunoască, chiar dacă nu ştiau să scrie sau să citească. Tălmaci anume aflaţi acolo, contra unei mici sume de bani, dădeau explicaţiile necesare. În textul afişat cu o zi mai înainte, Innocenzo declara cele „Nouă

sute de teze” ale lui Giovanni Pico, conte de Mirándola, eretice şi malefice şi interzicea citirea şi tipărirea lor. Invita printre altele, pe acelaşi Mirándola, care-şi apărase scrierile într-o prea puţin înţeleasă scriere „Apologia”, să vină pentru înţelegere şi iertare din partea papei. Cu convingerea necesară că, venind în persoană, nimeni nu ar fi îndrăznit să atenteze la viaţa sau securitatea lui. În numele Domnului.

Cu asemenea certitudini, în casa de pe „Via Veio”, Leonora dădu dispoziţii servitorilor de-a face rapid bagajele.

— Poimâine vom pleca. Nava va face oprire la Livorno şi de acolo nu va fi dificil să găsim o altă navă spre Genova. Sigur că nu vrei să vii cu noi la Florenţa?

— E unica soluţie care-mi rămâne pentru a-mi putea expune „Tezele” mele. Anul viitor, Charles de Valois va lua coroana Franţei şi chiar dacă e destul de tânăr, nu-i este în niciun fel frică de papă. Şi printre altele este un aliat al familiei Medici, chiar dacă raţiunile politice sunt mai ascunse decât textele caldeene. Parisul e ultima mea speranţă.

— Parisul poate aştepta. Nu ai nevoie de carte? Când vom fi la Florenţa voi putea…

— Nu Ferruccio, cartea trebuie să o ţii tu şi nici nu trebuie să-mi spui unde ai ascuns-o, orice mi s-ar întâmpla. Cunosc din memorie fiecare frază, fiecare cuvânt pe care l-am scris.

— Tu şi memoria ta! Într-o zi va trebui să-mi dezvălui secretul tău!

— Nu am secrete pentru tine sau pentru Leonora. Unicul lucru pe care vi-l cer este să aşteptaţi întoarcerea mea pentru a vă căsători. Aş vrea să fiu prezent.

— Vei fi, în acel moment vom avea nevoie de sprijinul unui prieten adevărat! În acelaşi moment intră Leonora, ciufulită şi roşie la faţă, de parcă ar fi trecut vinul dintr-o

damigeană în alta.

— Giovanni, scuză-mă dar nu reuşesc singură. Masa ta de scris e atât de plină de hârtii, că nu ştiu dacă le pot pune pe toate împreună sau trebuie să le împart cumva.

— Vin, Leonora, şi mulţumesc pentru ceea ce faci.

— Abia aştept să plec… cu soţul meu. Ferruccio se apropie şi-i prinse obrazul între palme, dar ea se îndepărtă râzând.

— Dacă nu erai tu, spuse ea către Giovanni, acest tânăr frumos ar fi aşteptat ca să devin bătrână şi urâtă pentru a-mi împărtăşi dragostea lui.

— Nu e adevărat, protestă Ferruccio, numai că nu sunt obişnuit cu astfel de lucruri.

— Ce bine! La câte femei ai declarat mai înainte dragostea ta?

Ferruccio încercă să protesteze dar ea îl făcu să tacă, apropiindu-i două degete de buze.

— Nu, nu-mi spune. Aş muri de durere şi de gelozie. Acum vă las la discuţiile voastre. Şi eu mă întorc în partea cealaltă.

Cei doi bărbaţi o priviră cu aceeaşi afecţiune dar cu sentimente diverse.

— Eşti un om norocos, Ferruccio! Leonora e minunată!

— La fel cred şi eu, va fi o soţie şi o mamă perfectă.

— Văd că ai cele mai bune intenţii. Dar ai grijă când vei fi la Florenţa. Curtea domnească e tolerantă, dar biserica e prea puţin tolerantă. Girolamo, celălalt, Savonarola, nu tolerează nici măcar o mângâiere între soţ şi soţie care nu duce la procreere. Fă în aşa fel să nu ajungi la căsătorie în mai mulţi de doi. Ferruccio se scărpină în barbă.

— Nu am discutat de loc despre aceste lucruri cu Leonora. Poate aştept să facă ea primul pas.

— O femeie îndrăgostită nu cunoaşte nici obstacole

nici interdicţii. Aproape că am impresia că vei fi tu acela care va trebui s-o înfrânezi.

— Încetează să mai plângi, nu va fi nici prima şi nici ultima dată că vei avea probleme din cauza comportamentului tău.

— Dar el e altfel, ochii lui mi s-au părut sinceri!

Cecia curăţa găinile una după alta smulgându-le penele, cu o aşa violenţă de parcă ar fi vrut să le ia şi pielea.

— Şi fi puţin atentă, în seara aceasta stăpâna are oaspeţi. Nu smulge şi pielea. Dar Cecia părea că nu ascultă sfaturile bucătăresei căreia trebuia să i se supună. Printre plânsul care-i umbrea ochii şi furia dinăuntrul ei, continua opera ei de devastare a sărmanelor păsări. Norocul lor că erau deja moarte. Într-un gest mai impetuos decât celelalte, rămase cu un copan în mână, pene şi carne alături.

— Ah, acum ajunge, dacă vrei să te răzbuni pe el, du-te să rupi gâtul găinilor, aici fac eu.

Cecia se îndreptă spre cuşcă şi scoase afară un cocoş mai tânăr. Acesta nici măcar nu apucă să scoată vreun sunet, că deja capul îi atârna pe o parte, cu gâtul rupt. Bucătăreasa se nelinişti văzând-o în aşa stare şi apropiindu-se, îşi curăţă mâinile de sort, şi o îmbrăţişă.

— Voi două apucaţi-vă de treabă, nu sunteţi plătite pentru a pălăvrăgi! ţipă şeful bucătar pregătind vasul pentru a curăţi păsările de pene. Peste puţin timp, aici totul va fi gata.

— Oh, mai bine te făceai preot! îi reîntoarse bucătăreasa strigarea, şi fii liniştit, eu mă mişc destul de repede. Cecia i se abandonă la piept, printre sughiţuri.

— Era bun, înţelegi? Un adevărat domn, nu ca ceilalţi care încearcă să-ţi bage mâinile peste tot.

— Ah, îi cunosc pe aceia, spuse bucătăreasa cu voce tare pentru a fi auzită de celălalt, nu se gândesc decât la

asta anumiţi oameni.

— M-a vrăjit, iată ce a făcut! Şi eu ca o proastă i-am făcut o grămadă de confidenţe! Şi-a bătut joc de mine, iată ce a făcut!

— Dar ce i-ai povestit? Sper că nu i-ai spus că revindem carnea la piaţă, nu-i aşa?

— Nici măcar. Nu-l interesa nimic de voi. Era curios ca o maimuţă când vorbeam de acel tânăr care-i place doamnei Giulia şi pe care cardinalul vrea să-l facă felii, ca pe un salam.

— Dar ce poveste mai e şi asta?

— O ştii şi tu, mi-a povestit-o Fiammetta, care o aflase de la Norino. Mă întreba de una, de alta, îmi dădea de băut şi mă mângâia.

— Unde? Acolo jos?

— Nu! Părea că nici nu-l interesează jos.

— Bine, dar acum nu te mai gândi. Ia şi ştergeţi lacrimile. Ăla poate nici nu te merita, şi poate… că îi plăceau băieţii

Cecia încetă să mai plângă şi se întoarse la a rupe gâtul găinilor, dar cu mai multă graţie, dând posibilitatea păsărilor de-a scoate măcar un ultim sunet. Bucătăreasa, terminată treaba ei, plecă să vorbească cu Fiammetta, care la rândul ei vorbi cu Norino, care şi el la rândul lui se confesă cu prietenul lui de aventuri, secretarul personal al lui Rodrigo Borgia.

Spionii se mişcară şi împânziră toată Roma. Ordinul era categoric, exista bănuiala că Giovanni Pico, conte de Mirándola, s-ar fi ascuns pe undeva. Oricine ar fi avut vreo ştire trebuia să anunţe imediat, dar fără a face altceva. Dar trebuiau să fie atenţi şi dacă ar fi văzut un eventual slujitor, înarmat cu sabie, poate în plata lui Medici. Un om înalt, cu un început de barbă pe bărbie, ca un cioc. Frecventa tavernele şi hanurile. Abil din gură, dar şi cu sabia. Spre după-amiază, un călugăr înspăimântat se

prezentă în faţa cardinalului Borgia, dus cu forţa de unul din aghiotanţii acestuia. Avea un ochi mai colorat şi o vânătaie pe un obraz. Cardinalul privi întrebător spre omul lui.

— Nu voia să vină, Eminenţă, şi atunci a trebuit să-l conving puţin. Călugărul se aruncă la pământ şi în închinare, gluga îi acoperi capul.

— Milă, monsignore, milă pentru un umil servitor! Nu am făcut rău nimănui şi nici nu m-am dedulcit cu vreo femeie! Cer doar să trăiesc în rugăciune şi în adorarea „Domnului Nostru”!

— Amin! spuse cardinalul, adresându-se celuilalt.

— Dar ce face aici acest „om al lui Dumnezeu”?

— Am întrebat pe la biserici, stăpâne, pentru că acolo, în mod normal, îşi caută refugiu cineva care are ceva de ascuns. Şi vorbind cu acest frate, am aflat că acum două luni a fost chemat să dea ultima împărtăşanie unui nobil florentin, străpuns de sabie.

— Ceva normal.

— Numai că acest lucru s-a întâmplat la mănăstirea „San Sisto”, şi omul văzu cu satisfacţie interesul de pe faţa lui Borgia, şi asta nu e totul. Mortul era Giuliano Mariotto de Medici, soţul unei anume Margherita, amantă, după cum se aude, tocmai a contelui de Mirándola.

— Pentru Dumnezeu! exclamă Borgia, înspăimântându-l şi mai mult pe călugărul adus.

— Vorbeşte! îi spuse luându-l de umăr şi obligându-l să-l privească în ochi. Ce anume mai ştii?

— Vorbeşte! A ordonat cardinalul! spuse slujitorul trăgând un şut în fundul călugărului, nu prea tare pentru a cădea la pământ, dar suficient pentru a-l face să înţeleagă că nu era cazul s-o lungească prea mult.

— Vă jur pe „Binecuvântata Fecioară” că nu ştiu altceva.

— Nu huli, frate călugăr. Privirea rece a celui mai

puternic om din Roma, poate mai puternic şi decât papa îl străpunse ca o săgeată şi călugărul simţi că, fără voia lui, îşi murdărise lenjeria. La frică se adăugă şi ruşinea. Cardinalul făcu o grimasă de dezgust.

— Pentru Dumnezeu, spuse el întors către omul lui, ăsta a făcut pe el. Dar călugărului părea că-i pierise vocea.

— Ce altceva ţi-a mai spus?

— Nu prea multe, Eminenţă, dar înainte de-al aduce aici am cercetat şi la mănăstirea unde s-au întâmplat toate acestea. Omul se opri, ca şi cum ar fi savurat satisfacţia care ar fi dat-o stăpânului său.

— Deci?

— Am interogat-o pe maica-stareţă şi mi-a confesat că în duelul în care a păţit-o Medici, l-au atacat doi, unul din ei era mai înalt, cu barba cioc. Şi se pare că l-a pus pe fugă pe un slujitor care-l însoţea pe cel mort.

— Şi celălalt? Descrie-mi-l!

— Tânăr, mai scund, cu părul şi barba negre.

— Nu corespunde…

— Poate şi-a schimbat înfăţişarea.

— Şi asta e adevărat…

— Dar mai e altceva.

— Pentru Dumnezeu şi toţi sfinţii, ce anume mai este?

— Stareţa mi-a spus că o femeie a plecat cu ei.

— Amanta! Margherita!

— Nu cred, Eminenţă, pentru că şi ea e moartă. Borgia îşi mângâie nasul cu delicateţe. Ochii lui trecură cu rapiditate de la slujitorul lui, la călugăr, la pardoseala de marmură, ca şi cum ar fi căutat răspunsuri. După care ridică arătătorul mâinii drepte pe care strălucea un rubin imens.

— Dar nu eşti sigur.

— Nu, Eminenţă.

— Bine, ajunge. Nu mai este timp, acum ştiu că sunt

căutaţi şi „iertarea” lui Innocenzo e inutilă, în totalitate. Ia comanda celorlalţi: căutaţi acest trio şi anunţaţi-i pe toţi de înfăţişarea diversă a contelui. Părul şi barba negre în loc de bucle blonde.

— Prea bine.

— Voi publica un ordin de arestare imediată. Nu mai este timp pentru căutări şi intrigi. Îl vreau pe Mirándola aici, viu sau mort, nu are importanţă. E clar?

FLORENŢA
Duminică, 30 octombrie 1938

Slujba cântată începea la amiază şi nu se termina mai devreme de ora treisprezece. Credincioşii umpleau partea centrală a bisericii „San Marco”, ajungând până la altar. Sub crucifixul „Îngerului Binecuvântat” se putea observa lungul şir de jilţuri unde, peste puţin timp, se vor fi aşezat călugări, clerici şi prelaţi. Toţi îmbrăcaţi în aceeaşi ţinută de ceremonie, dar cu voci diverse, de la basul profund până la nedefinitul contralto. Câţiva, puţin interesaţi de ritualul religios, se aflau acolo pentru a se bucura pe viu, gratis, de cântul gregorian din duminica de la sfârşitul de lună. Alţii dintre ei aveau şi alte motive.

Dintre aceştia, cinci bărbaţi, însoţiţi de familiile lor îi lăsară să cânte „*Introito*” şi „*Kyrie*”, iar pe durata „*Gloriei*”, unul câte unul trecură spre dreapta bisericii, de unde printr-o portiţă laterală ieşiră în curtea interioară „Sant’Antonio”, pentru a ajunge la o altă curte, la interiorul celei dintâi – aceea a lui „San Domenico”. Dacă cineva i-ar fi văzut, nu ar fi părut decât nişte domni care profitau de ziua frumoasă şi de puţinul lor interes pentru slujbă, fumând în aerul impregnat de liniştea monahală. Erau nume importante, de familii prietene de secole, care se vizitau cu regularitate şi care tot cu regularitate, se vedeau la reuniunile săptămânale ale „Accademiei dei

Georgofili”. Aparţineau grupului numit „Omega”. Membrii la interiorul grupului se schimbau de-a lungul timpului, dar scopul era mereu acelaşi, şi ei existau de aproape cinci sute de ani.

Lipsea cel mai important dintre ei, Giacomo de Mola, „Custodele”. Dar erau acolo tocmai pentru el, pentru a decide cea mai bună strategie de întreprins după ce acesta le comunică dispariţia manuscrisului. Se opriră la statuia lui „San Domenico” care călca „Eresia” – o femeie nudă cu faţa disperată, în timp ce un câine o muşca de un braţ, cu sânii mari, lăsaţi peste o carte. O statuie obscenă dar şi impresionantă în acelaşi timp.

— Şi uite aşa, până la urmă, „San Domenico” a învins, spuse unul privind sculptura.

— De Mola nu e vinovat.

— A făcut ceea ce trebuia să facă, spuse un altul care părea că ar avea o autoritate mai mare. În mod absurd, acum nu mai este expus la niciun pericol, dar e mai bine să stea încă ascuns.

— Ar putea să se întoarcă aici, spuse un altul stingând ţigara de soclul monumentului de marmură.

— În felul acesta vom vedea ce se întâmplă, şi aici. Toţi, într-un fel sau altul suntem în pericol.

— Te gândeşti la Volpe, Gabriele? De când a dispărut sunt şi mai puţin liniştit.

— Nu, nu ştie nimic despre noi, poate a fugit în Germania.

— În Germania? Te gândeşti că au fost nemţii cei care au furat plicul?

— După cum au decurs lucrurile, cred că e ipoteza cea mai credibilă.

— Dar din ce motiv?

— Biserica, în Germania, cu toate că e aservită total regimului, e capabilă încă de o mare influenţă asupra populaţiei. Albinosul cu mustăcioară o tolerează, dar ştie

că poate fi un pericol. Cartea ar putea submina autoritatea bisericii dând Reichului o şi mai mare conotaţie religioasă.

— Şi acel *„Gott mit uns”* – *„Dumnezeu cu noi”*, adăugă gânditor Rafaelle.

— Nu, mult mai mult. Aici se pun bazele divinizării lui Hitler.

— S-a terminat. La acest punct vor vrea să ne dizolve, adăugă Zerachiel după un moment de linişte.

— Nu. O vom face doar dacă nu mai e nimic de făcut, dar până la acel moment vom rămâne uniţi şi vom continua să sperăm.

— Dar în ce anume, Gabriele?

— În *„Mama”* noastră, de exemplu. Sau în aroganţa celui care crede în victoria supremă. O vom afla în curând, domnilor, concluzionă el stingând ţigareta de marmura statuii, lăsând şi o urmă neagră pe piciorul „Eresiei”. Ne vedem săptămâna următoare la Academie, ca de obicei.

WEWELSBURG
Marţi, 2 noiembrie 1938

Motorul în doi timpi al maşinii gri cu negru DKW F7 părea că dă semne de oboseală dar Wilhelm Zügel nu avea nicio intenţie de-a se opri. Străbătuse toată distanţa de la San Gallo, unde aşteptase instrucţiuni pentru mai bine de o săptămână. Peste şase sute de kilometri fără oprire, doar pentru combustibil sau pentru nevoile fiziologice. Mai lipseau puţini kilometri până la destinaţia lui, castelul dei Wewelsburg. Nu se gândea că l-ar putea aştepta însuşi *„Reichssicherheitshauptamt”* Heinrich Himmler în persoană, dar când va ajunge era sigur că-l va contacta. Dădu o privire rapidă genţii de pe scaunul de lângă el şi o mângâie. Documentul ce-l conţinea reprezenta unul din simbolurile mult căutate de puternicul şef al poliţiei şi al forţelor de securitate.

Himmler îl voia şi el i-l va înmâna. Demolarea autorităţii bisericii catolice, care influenta încă, negativ, spiritul teuton, germanic, era unul din obiectivele lui. Şi de-a arăta lumii că Dumnezeul evreiesc era o invenţie a omului şi că erau altele semnele eterne ale alfabetului ceresc, poate sub forma unei femei blonde, cu trăsături ariane ar fi fost triumful său. „Tezele Secrete" ale contelui de Mirándola ar fi contribuit la acest lucru.

Ajutată de tracţiunea pe faţă, maşina începu să urce colina spre castel. Chiar şi numai faptul de-al vizita îl umple de orgoliu şi satisfacţie. Cunoştea legenda lui şi ştia că e unic în felul lui, sub formă de triunghi, orientat misterios spre nord. Ştia, ca unul din puţinii din Germania, că Himmler îl alesese ca sediu al „Ordinului Negru al Ahnenerbei", o societate de cercetare şi aplicare a moştenirii ancestrale. Acel nume, în mintea lui, îi evoca imagini de walkirii seminude şi de eroi cu săbii lucioase, din care spera să facă parte, imaginându-şi orgile cereşti care cântau cântece de forţă şi frumuseţe. Ce anume însemna, nici lui nu-i era clar, dar ştia că la interiorul lui se desfăşurau studii secrete şi ritualuri oculte, scrieri în demonstrarea caracterului misiunii celui de-al treilea Reich în lume. Şi mai ales ştia despre castel că era destinat să devină „*Omphalos*", „*Buricul pământului*", iar el ar fi făcut parte dintre cei care s-ar fi bucurat de onoruri şi favoruri.

Arătă cu dispreţ documentele ofiţerului de gardă şi intră în parc, unde, stejari mari ascundeau intrarea în castel. Când îi apăru faţada albă a fortului, cu acoperiş protector împotriva ploii şi cele două turnuri pe laturi, ca doi gardieni de piatră, Zügel simţi că ora supremă venise şi pentru el. Parcă lângă celelalte maşini de serviciu remarcând că erau mult mai puternice decât a lui. O splendidă „*Stuttgart Torpedo*" şi o nouă şi puternică „*BMW*" 328, ambele negre. Dădu o privire peste liniile

moi, dar agresive în acelaşi timp, ale maşinilor. Aşa trebuiau să fie maşinile, ca şi femeile care-i plăceau lui. Doi din SS care stăteau de gardă la intrare îl lăsară să treacă fără probleme. În marele salon de la parter pereţii erau tapetaţi cu steaguri albe şi roşii, cu zvastica pe ele. La fiecare colţ străluceau armuri ai cavalerilor din vechime.

— Bine aţi venit, locotenente Zügel, vă aşteptam. Vă rog luaţi loc. Militarul care îl primise îi zâmbise fără prea multe formalităţi: avea acelaşi grad ca şi Zügel şi îi răspunse la salut ridicând braţul drept. Afară era aproape întuneric dar sala era luminată ca ziua de noile becuri cu sodiu pe care Germania începuse să le producă. Lumina lor galbenă se armoniza plăcut cu lumina provenită de la torţele agăţate de pereţi. După o lungă aşteptare, un om care coborâse de pe scara centrală se apropie de el. Slab, cu griul de la uniformă se asemăna destul de vag cu Ministrul Propagandei Joseph Goebbels, dar spre deosebire de ceilalţi, avea o atitudine stranie, efeminată.

— Locotenentul Zügel?

— Da, să trăiţi. Zügel se ridică în semn de respect: omul avea o atitudine autoritară şi-l privea în linişte. I se păru că privirea lui insistă mai mult pe încălţări.

— Hermann Heinz, asistentul doctorului Wust, vă rog, urmaţi-mă. Avea o voce mai molcomă dar din care se înţelegea că era obişnuit să comande. Un ascensor îi duse până la etajul al treilea. Trecând pe un coridor care avea ferestrele spre curtea interioară, Zügel reuşi să admire cel de-al treilea turn mult mai mare şi mai masiv decât celelalte două. Acel turn se spunea că fusese construit pe o piatră mare şi circulară, simbol al anticei religii ariene. Heinz îl conduse la interiorul unei camere, amenajată precum un birou. Putea părea al unui notar sau al unui profesor universitar.

— Cred că dumneavoastră aveţi ceva pentru noi.

Zügel luă manuscrisul din gentuţă şi-l dădu cu mândrie celuilalt. Acesta, fără ca măcar să-l privească, îl introduse în sertarul unei servante. Zügel simţi furnicături pe spate.

— Mulţumesc, locotenente. Aţi făcut o treabă foarte bună. Puteţi rămâne la castel pentru a vă odihni. Cina este la ora douăzeci, fix. Zügel îşi strânse maxilarele, fără a şti ce să mai spună. Celălalt îl privi şi-şi ţuguie buzele, la fel cum fac femeile când îşi aplică rujul.

— Doriţi ceva anume, locotenente?

— Nu, dar eu credeam că manuscrisul va fi studiat imediat. Ştiu că Reichsführerul Himmler ţinea mult să…

— Dumneavoastră v-aţi făcut datoria, locotenente, îl întrerupse Heinz cu o voce nu prea amicală. Acum vă rog să mă scuzaţi, dar am şi alte lucruri de care trebuie să mă ocup. Heil Hitler!

— Heil Hitler! răspunse Zügel îndepărtându-se. Camera pe care o primise părea o chilie de călugăr: un pat, un dulap cu o uşă şi o cămăruţă cu wc şi duş. Fereastra dădea spre vale. Când fu sigur că era singur, Zügel căută ceva pentru a-şi descărca furia, dar negăsind nimic îşi înfipse unghiile în ambele braţe. Îşi puse după acea o pernă la gură şi urlă.

DE LA ROMA LA LIVORNO
Miercuri 8 august 1487 şi zilele următoare

Traversară oraşul cu o căruţă prost întreţinută. Navigaţia pe Tevere era supusă la controale mai frecvente ca altă dată. Frica de-a fi recunoscuţi era mare, era dificil de a trece cu vederea patru cufere şi trei persoane, în afara căruţaşului, chiar dacă bagajele au fost ascunse cu cutii de peşte şi saci de legume. Cineva din clădire îi observă ieşind. Cei care plecau stârneau mereu curiozitatea cuiva într-un oraş care abia reuşea să-şi recupereze din vechea splendoare, dar cu lupi şi vulpi care

încă se arătau prin preajma Colosseumului. Amestecaţi printre numeroasele căruţe ale negustorilor, cei fără prăvălie, care mergeau să vândă echipajelor de pe nave fructe şi legume de sezon, mergând pe „Via Portuense”, trecură peste câmpuri, terenuri cultivate, ferme, ruine, până când au ajuns la ruinele anticului port imperial. Ferruccio recunoscu nava. „Santa Marta” era ancorată la unul din ultimele docuri intacte rămase de pe timpul lui Traian. Întâlnirea cu căpitanul a fost cordială, chiar dacă cei veniţi aşteptau cu nerăbdare plecarea. Erau mereu soldaţi prin zonă iar prin tavernele portului se zvonea despre nişte persoane periculoase căutate şi chiar şi despre o recompensă.

— Sper că nu e vorba despre voi, spuse căpitanul.

— Nu suntem aşa de importanţi. Şi banii noştri ar putea fi un lucru bun pentru vreun tâlhar. Vreunul care nu mă cunoaşte, spuse Ferruccio bătându-şi mâna pe garda sabiei. Căpitanul deveni serios.

— Eu am propriul meu cod de onoare şi oamenii mei îmi dau ascultare, chiar cu preţul vieţii lor.

Împinsă de vâsle, „Santa Marta” ieşi din port şi înaintă cu rapiditate spre larg, ajutaţi şi de-o uşoară briză caldă. Marea era puţim agitată, chiar dacă, câţiva nori, spre apus, puteau fi semnul unei furtuni apropiate. Dacă vântul şi-ar fi schimbat direcţia, ar fi trebuit să-şi caute cel mai rapid posibil un adăpost.

Soarele ajunsese la nivelul mării, părea chiar că se sprijină pe mare. De pe ţărmul abia vizibil, în depărtare, se mai vedea doar un turn. Giovanni privea de lângă balustrada de la pupa. Leonora se apropie şi-l luă de braţ. Stătură mult timp fără să vorbească şi Ferruccio îi lăsă singuri. Gândurile lor erau departe, la ceea ce au lăsat, mort sau viu, teamă sau speranţă. Ferruccio, care-i ducea departe de lupoaica flămândă, îi iubea pe amândoi şi nu avu nicio tresărire de gelozie, ci numai înţelegere, atunci

când Leonora îşi sprijini capul pe umărul lui Giovanni.

****

Gărzile de la intrare încercară o apărare inutilă, dar nu reuşiră să-l oprească. Cardinalul Borgia intră în dormitorul lui Innocenzo, care încă dormea. Era în zori şi încă nu se cântaseră *„Laudele de dimineaţă”*.

— A fugit! ţipă el. Femeia care era cu papa urlă şi se ridică din pat, goală, căutând o cale de a scăpa. Cardinalul încercă să-i dea un şut în timp ce ea voia să urce din nou pe patul cu baldachin. Innocenzo deschise ochii fără a fi conştient de ceea ce se petrecea lângă el. Din instinct îşi trase cearşaful până la ochi, pentru a se apăra. Rodrigo îl privea de la mică distanţă de faţă.

— Rodrigo?! Tu eşti! Dar cine a fugit?

— Contele! Blestematul acela a plecat la bordul unei nave. Femeia continua să ţipe, încercând să se acopere cu perdeaua. Cardinalul se apropie, îi luă faţa cu o mână şi o strânse până la durere.

— Ia-ţi lucrurile tale şi ieşi din camera asta. Pronunţă ultimele cuvinte cu o încetineală voită, obligând-o să-i simtă răsuflarea. Femeia se eliberă şi aşezându-se în patru labe începu să-şi caute lucrurile. De data asta, înainte de-a ieşi, nu putu să scape de şutul cardinalului. Innocenzo între timp se acoperi cu un halat de brocart verde.

— De unde ai aflat? Informaţia e sigură?

— Spionii mei nu greşesc niciodată, ţin la viaţa lor. S-au îmbarcat pe o navă care se îndreaptă spre Livorno.

— Nu avem mare, Rodrigo, nu-i putem urmări.

— Ştiu. Asta e una din multele probleme pe care trebuie să le rezolvăm. Sărăcia bisericii este o insultă la gloria lui Dumnezeu. Banii sunt Giovanni, e suficient să-i luăm. Dar mai înainte trebuie să închidem treaba cu Mirándola, altfel totul va fi inutil.

— Dar cum facem să-l ajungem?

— Pe mare, desigur că nu, dar pe uscat e posibil. Îl

vreau mort, de mâna lui Dumnezeu sau a călăului, nu mă interesează. E unicul obstacol care mă mai poate încă opri! Innocenzo îl privi mirat.

— Faci din asta o chestiune personală. Pico e împotriva bisericii.

— Deci e împotriva noastră! Iată de ce e o chestiune personală. Cred că e momentul de-al reabilita pe fiul tău.

— Franceschetto?

— E adevărat că ai şi alţii, dar mă gândeam tocmai la el. Promite-i şi dă-i ceva, chiar şi conducerea Romei. Dacă reuşeşte să-l captureze pe Pico sau să-l ucidă.

****

Bucăţi de pământ, sudoare, praf şi noroi, urlete, sunete de copite. Armuri lucioase pe piepturi, piele tăbăcită la spate, spade şi lăncii agăţate la şei, arcuri şi arbalete la bandulieră. Erau cei cincizeci de cavaleri pe care Franceschetto Cybo îi adunase în mai puţin de o zi. Au plecat la primele luciri ale zorilor, înainte de răsăritul soarelui. Fiul papei, având alături un scutier înarmat care ducea steagul cu însemnele familiei Cybo, călărea înaintea tuturor. Toţi îl urmau, cu aceeaşi viteză. Era unicul care avea coif cu viziera ridicată şi protecţie pentru gât. Era primul care intra în localităţi, care trecea printre câmpurile cultivate, printre ferme şi mori; toţi i se închinau cu saluturi şi binecuvântări înainte, şi apoi cu blesteme şi înjurături odată trecuţi.

Santa Marta" pe care o căutau făcea prima oprire la Livorno, un nou port al familiei Medici. Putea fi un avantaj sau un dezavantaj, în funcţie de cum bătea vântul. Prea puternic sau absent i-ar fi încetinit, iar ei ar fi ajuns primii. Dacă va reuşi în treaba asta, Franceschetto ar fi fost numit guvernator al Romei, după cum îi promisese tatăl lui. Nu voia să piardă această ocazie, mai ales că trebuia să răzbune şi fuga lui Benivieni, prietenul pederast al contelui.

La Civitavecchia schimbară caii pentru prima dată. „Santa Marta” mergea cu velele umflate de-o uşoară briză în larg de la dispoli, căutând mereu, spre larg, vânturi mai puternice. Epuizând caii până la extrem, armata cu însemnele papale ajunse la poşta din Capalbio, domeniul lui Giovan Battista Orsini, a cărui familie se opuse cu fermitate alegerii ca papă a lui Innocenzo al VIII-lea. Cel ce dirija domeniul, în faţa unei aşa armate, refuză să le schimbe caii şi Franceschetto fu obligat să se odihnească, alături de oamenii şi caii lui. A treia zi, ajutată de un vânt prielnic „Santa Marta” înaintă apropiindu-se destul de mult de destinaţie, până spre seară, când marea începu să se agite. Strânse velele, înaintară ajutaţi de vâsle până la Giannutri. Cerul de august era iluminat de scurte fulgerări, iar trăsnetele care se vedeau în depărtare erau aşa de dese că păreau o poartă de gratii strălucitoare, care se închideau şi se deschideau parcă la comanda unui zeu marin nebun. O mică navă care părea că-i urmăreşte de la mică distanţă eşuă pe pietrele vârfului estic al insulei toscane.

— Piraţi, probabil, spuse comandantul cu dispreţ.

Franceschetto reuşi să schimbe caii la Orbetello, dar la un preţ destul de mare: mica Republică de Siena nu avea nici adversari nici aliaţi. „Santa Maria” trecu pe lângă insula Giglio. Armata de cavaleri se înfundă în zăvoaiele dinspre Castiglione. Trebuiră să caute o rută ocolitoare, spre coastă, pierzând timp preţios şi obosind animalele şi mai mult. De după o dună de nisip, Franceschetto observă o navă cu vela pătrată la orizont. Când „Santa Marta”, cu steagul pontifical ridicat pe catarg, trecu aproape de coastă, între Elba şi Piombino, proprietate a Appianilor, din fortul de la Rivellino s-au tras salve de tun. Jacopo IV, conducător în Piombino, avea şi inamici peste tot, dar nu la Roma. Trecută de promontoriu, nava înainta ajutată de vânt prielnic şi-şi ridică vâslele. Corpul navei despica

valurile mici parcă susţinută de o mână nevăzută şi bunăvoinţa mării se arăta cu salturi ale delfinilor, puţini metri înaintea navei, cu salturi nemaivăzute şi elegante scufundări. Leonora zâmbea la ceea ce vedea şi câteodată îşi rotea capul spre Ferruccio, după care spre Giovanni, bucuroasă că vede feţele lor senine.

Cavalerii se reîntoarseră pe colină evitând teritoriul Appianilor şi coborâră din nou spre coastă, dar puţin după San Vincenzo, căzură într-o ambuscadă. Doi oameni au căzut de pe cal din cauza tirului precis al arbaletelor ascunse printre arbori. Franceschetto ordonă să se disperseze şi compania se aşează în cerc, în aşteptarea unui atac direct. Dintre tâlhari şi oamenii din Gherardesca i-ar fi preferat pe cei din urmă, cu care ar fi putut trata plata trecerii pe acele teritorii, ajutat şi de numeroşii florini de aur pe care îi avea la el. Aşteptarea se prelungi până spre seară, când un grup de bandiţi slab înarmaţi, dar numeroşi, luă cu asalt formaţia circulară, pe toată circumferinţa ei. Spadele lungi şi disciplina militară înfrânseră bâtele şi furcile, iar când bătălia se termină, Franceschetto numără pe câmp corpurile a peste douăzeci de bandiţi şi doar patru dintre ai lui. Răniţi au fost omorâţi cu spadele, ca avertisment, inclusiv cel care părea a fi şeful lor, rănit de o lovitură de topor şi care părea că nu se mai poate mişca. În zori îşi reluară drumul, în timp ce „Santa Marta” îşi îndrepta prova înspre portul Livorno.

LIVORNO
Sâmbătă, 11 august 1487

În freamătul vaselor mici şi ale vaselor pescăreşti, „Santa Marta” se opri sub turnul mare pe care se găsea simbolizat „Leul din Florenţa”, emblema domniei familiei Medici asupra micului dar activului port. În timp ce Ferruccio plătea ceea ce era necesar căpitanului, Leonora

şi Giovanni debarcară şi se văzură în mijlocul unei mulţimi eterogene şi vociferantă. Mauri cu feţele şi braţele închise la culoare, ca abanosul, evrei cu halate lungi, cu părul lung şi cârlionţat, soldaţi fără uniformă, cu cercei de aur, pescari, femei de moravuri uşoare, negustori de stofe, de coloniale, de giuvaeruri, contabili la ale căror mese improvizate se duceau discuţii aprinse privind schimbul de monede. Giovanni rămase puţin observând schimbul rapid dintre florinii şi barilii din Florenţa, monedele cele mai folosite, cu dublonii de Genova, ducaţii de Veneţia, carlinii din Napoli, dar şi cu pistoalele din Franţa şi preţioasele „tari" de aur din Arabia. Erau tranzacţii rapide, calculate în gând, unde încrederea reciprocă era elementul esenţial. Ferruccio se apropie de ei privind în jur.

— Familia Medici poate fi mulţumită; nu numai că portul devine cu fiecare zi din ce în ce mai mare, dar face să decadă faima portului din Pisa.

— Va fi un bun argument de conversaţie când te vei prezenta din nou la curtea lui Lorenzo şi-ţi va da binecuvântarea pentru căsătorie.

— De la Medici? Leonora îl privi mirată. Eu nu vreau să mă prezint la curte!

— Mi-e teamă că va fi un mic preţ pe care va trebui să-l plăteşti, spuse contele cu drăgălăşenie. Vei ajunge la braţul lui Ferruccio, vei face o închinare uşoară şi imediat după, Lorenzo va cădea fascinat la picioarele tale.

— La asta nu m-am gândit, spuse Ferruccio, nu aş vrea să fiu obligat să mă lupt cu el!

— Voi bărbaţii nu aveţi creier, mă voi ruga la „Maică" să vă dea puţin.

Urmaţi de căruţa cu bagajele lor se îndreptară spre fortăreaţa apropiată care proteja vechiul turn circular, dominant ca înălţime. Acolo era poşta şi acolo se vor despărţi. La interior Ferruccio alese doi scutieri care-l vor însoţi pe Giovanni în lunga lui călătorie. Doi fraţi

bolognezi, tineri, cu privirea sinceră.

— Eşti decis?

— Da, Ferruccio, ştii bine că e ultima mea ocazie. Deja cunosc ambianţa Universităţii din Paris. Studenţii nu sunt aşa de înţelepţi ca del Medigo sau ca Abdullah, dar sunt mulţi şi au minţi ascuţite. Printre ei voi găsi pe cineva care să mă creadă şi care să-mi dea ascultate. Şi pe ceea ce am mai scump pe lume, ne vom revedea. Mă voi întoarce la timp pentru căsătoria voastră.

— Giovanni! Leonora îl îmbrăţişă ca pe un frate, plângând fără reţinere.

— Te rog, Leonora, Ferruccio îşi sprijini delicat o mână pe umărul ei, e mai bine pentru Giovanni să nu iasă prea mult în evidenţă.

Leonora se desprinse imediat, sărutându-l pe Giovanni pe obraji, udându-i barba cu lacrimile lui care rămăseseră lipite precum mici perle. Ferruccio deschise o ladă şi scoase o teacă a unei săbii, cu o lucrătură nevăzută până atunci. Avea mânerul de argint şi garda în formă de cruce, protejată şi de o uşoară plasă metalică. O prinse cu două mâini şi i-o dădu lui Giovanni.

— Te rog, ia-o, am făcut-o anume pentru tine; e destul de uşoară şi are o protecţie specială pentru mâinile tale. Giovanni luă spada şi-i admiră lucrătura. Lama aproape că nu avea grosime, dar părea destul de robustă şi cu tăiş. Cântărea puţin mai mult decât un pumnal mai mare şi avea mânerul îmbrăcat cu fâşii fine de piele neagră. O ţinu în cumpănă cu mâna dreaptă şi reuşi, în ciuda stângăciei lui într-ale armelor, să-i aprecieze docilitatea şi rezistenta.

— E foarte frumoasă, spuse el cu sinceritate, chiar dacă nu sunt sigur că va fi nevoie de ea.

— Când va fi nevoie, dacă va fi vreodată, cineva îţi va conduce mâna. Giovanni şi Ferruccio se îmbrăţişară îndelung, după care, fără a-şi vorbi şi a se privi se

desprinseră unul de altul. Ferruccio şi Leonora se îndreptară spre poşta pentru Florenţa, în timp ce Giovanni se puse de acord pentru plecare cu cei doi noi scutieri ai lui.

****

Era aproape de amurg când o companie de soldaţi obţinu permisiunea de a intra înarmaţi între zidurile cetăţii de pe malul mării. Chiar dacă erau plini de sudoare şi pe feţele oamenilor se vedea oboseala, iar aroganţa conducătorului lor nu trecu neobservată, lumea se dădea deoparte la trecerea lor, dar în privirile lor era evidentă o mândră ostilitate. Ajunşi aproape de tumul portului, Franceschetto îşi descoperi capul, coborî de pe cal şi însoţit de doi oameni se îndreptă spre debarcaderele pline de ambarcaţiuni, de diverse forme, modele şi dimensiuni. Până şi pescarii care se pregăteau să ia masa erau dezgustaţi de mirosul care venea de la ei. Erau pe cale de-a se despărţi pentru căutarea „Santei Marta” când o văzură tocmai acolo, în faţa lor, cu pasarela coborâtă. De pază era un singur marinar, iar după trăsături părea de origini orientale. Avea torsul gol, capul lucios şi o burtă destul de mare. Franceschetto se îndreptă spre pasarelă, vru să urce pe navă urmat de cei doi oameni ai lui, dar paznicul le bară drumul, cu picioarele desfăcute, cu o rangă de fier în mână.

— Lasă-ne să trecem, ceru Franceschetto, vrem doar să vorbim cu comandantul.

— Nu-i la bord, spuse paznicul cu voce groasă.

— Pentru Dumnezeu, izbucni el, nu avem timp de pierdut. Unde este căpitanul?

— În vreo tavernă, să se îmbete, cred. Dar voi cine sunteţi?

— Nu te cred, lasă-ne să trecem. Franceschetto scoase sabia; la fel făcură şi oamenii lui. Gardianul fugi spre pupa navei, dispărând din vedere

— Căutaţi peste tot, ordonă el urcând la bord, contele are o barbă neagră. Fiţi atenţi la omul cu barba cioc, poate fi periculos, şi prindeţi femeia, ne poate servi ca ostatic. Imediat după, de peste tot ieşiră cam treizeci de oameni înarmaţi cu de toate: pumnale, bâte cu ţinte de fier, topoare. Unicul care avea un fel de tunică pe el înaintă, în timp ce Franceschetto îl privea, cu spatele protejat de cei doi oameni ai lui.

— Staţi înapoi! Sunt Franceschetto Cybo, fiul Sanctităţii Sale papa, urlă Franceschetto, dar vocea lui îşi pierdu tonurile joase, de aroganţă, având tonuri mai stridente, de frică.

— Desigur! Şi eu sunt Sfântul Duh! răspunse marinarul. În absenţa căpitanului sunt eu cel care comandă, adăugă el, adresându-se mai mult marinarilor decât celor trei intruşi, pe navă am drept de viaţă şi de moarte, ca şi căpitanul. Franceschetto nu replică, dar picioarele începură să-i tremure.

— Văd că domnul este bine îmbrăcat, continuă un altul, chiar dacă miroase mai tare decât rahatul de pescăruş. Cuvintele lui înălţară un cor de râsete: tocmai ceea ce era nevoie pentru a afirma autoritatea lui asupra oaspeţilor neaşteptaţi.

— Aruncaţi săbiile! urlă fără urmă de zâmbet. Franceschetto îşi desfăcu spada şi o depuse încet pe punte, exemplu urmat imediat de oamenii lui.

— Dezbrăcaţi-vă! se auzi iar. Sau veţi aduce ciuma pe navă.

— Putem plăti, spuse Franceschetto ducându-şi mâna la buzunar.

— Pentru a plăti, ca şi pentru a muri, este timp, nu-i aşa? Marinarii râseră pregătindu-se pentru spectacol. Franceschetto făcu semn le ai lui şi începură să se dezbrace, până rămaseră doar în obişnuitele izmene.

— Şi acum, spuse vice-comandantul adresându-se

celorlalţi, cred că e timpul ca aceşti gentilomi să facă o baie. Marinarii izbucniră în ovaţii şi urale şi printre râsete, şi înghionteli începură să se adune spre cei trei, obligându-i să se apropie de balustrada navei. Dar bucuria le fu de scurtă durată: în acel moment urcă la bord căpitanul.

— Ce se întâmplă aici? urlă el la secundul lui.

— Aceşti trei au urcat la bord fără permis, şi cu armele în mâini. În plus put ca nişte animale şi aşa m-am gândit că…

— Cine sunt? îl întrerupse căpitanul.

— Vă jur că sunt Franceschetto Cybo! Fiul lui Innocenzo VIII, papa de la Roma. Acele cuvinte, mai mult şoptite decât urlate, stârniră râsetele echipajului, căpitanul reuşind cu greu să-i facă să tacă.

— Sunteţi într-adevăr cine spuneţi că sunteţi? întrebă căpitanul gândindu-se la legăturile lui cu Roma. Puteţi demonstra? Franceschetto îşi reluă o parte din hainele lui şi arătă căpitanului o foaie cu ordinul de a-l aresta pe Giovanni Pico, conte de Mirándola şi pe oricine ar fi dat lui şi însoţitorilor lui, ospitalitate şi ajutor. Pe foaie era aplicat sigiliul lui Innocenzo VIII, pe care căpitanul îl recunoscu.

— Ştiţi să citiţi? Franceschetto văzu schimbarea de pe chipul căpitanului şi tonul lui deveni mai dispreţuitor. Omul mării cântări cu rapiditate situaţia, a familiei lui, a echipajului lui.

— Vă rog să binevoiţi să iertaţi comportamentul oamenilor mei, ei nu-şi pot imagina. Franceschetto se îmbrăcă în grabă.

— Deci, spuse cu grăbire, unde sunt pasagerii dumneavoastră? Şi nu minţiţi, pot face să fiţi spânzuraţi cu toţii.

— La Roma, poate, spuse căpitanul susţinând privirea lui Franceschetto. Oricum, acest ordin a fost dat în aceeaşi zi cu plecarea mea de la Roma, şi nu puteam şti nimic.

— Unde sunt, pentru Dumnezeu! ţipă Franceschetto.

— I-am debarcat dimineaţa asta şi nu i-am mai văzut. E adevărul, Excelenţă. Puteţi întoarce nava pe dos, dacă doriţi. Sunt un bun creştin şi-mi cunosc îndatoririle. Echipajul era tăcut şi derutat, ca o haită de câini care au pierdut mirosul mistreţului. Franceschetto putea ordona oamenilor lui să percheziţioneze nava, dar ar fi pierdut timp preţios. Acel om ştia ce riscă şi Cybo decise să-l creadă. De răzbunat, când nava se va întoarce la Roma, se va gândi după.

— Dacă aţi minţit, veţi plăti cu viaţa! îl ameninţă pe căpitan înainte de a pleca.

Întors la oamenii lui le ordonă să caute în fiecare tavernă şi să întrebe, în drumul lor pe fiecare soldat sau oficialitate. Livorno nu era decât un mic orăşel, şi cei trei nu puteau să fi dispărut în neant. Era aproape noapte când unul din oamenii lui se apropie de hanul unde trebuiau să se întâlnească pentru a-i raporta lui Franceschetto cele aflate. Mesele erau pline de oameni care beau şi mâncau cu veselie. Cele mai apropiate, erau însă goale.

— I-au văzut, Excelenţă!

— Unde? spuse Franceschetto terminând de băut unul din nenumăratele pocale de cidru.

— Au plecat în dimineaţa asta, spuse un tânăr scutier ce-l însoţea pe omul lui Franceschetto. Omul cu barbă a plecat spre Paris, l-am auzit cu urechile mele. Ceilalţi doi, omul cu barba cioc şi femeia au plecat spre Florenţa.

— Paris… făcu Franceschetto cu gura uscată de băutură, ce vrea să facă Mirándola la Paris?

— Excelenţă, continuă scutierul, numele meu e Marzio da Pisa, dacă doriţi vă pot însoţi. Doi din tovarăşii mei fac la fel cu omul pe care-l căutaţi, şi ştiu pe ce drumuri vor merge. Franceschetto se înălţă legănându-se, banca pe care stătuse se răsturnă.

— Foarte bine! îngăimă el, atunci vom merge la Paris!

Oamenii se întoarseră şi-l priviră.

— Ce aveţi de privit? spuse el. Dimpotrivă, priviţi-mă bine! Eu plec la Paris şi când îl voi prinde voi deveni guvernatorul Romei! Aţi înţeles bine, rasă de tăntălăi proşti ce sunteţi?

De la o masă se ridică un cor de insulte şi câţiva oameni se ridicară, pregătiţi de bătaie. În acel moment, Franceschetto se lăsă peste masă, răsturnând-o peste el. Tânărul scutier şi celălalt îl luară de subraţ şi-l scoaseră afară, în timp ce cei dinăuntru, dând din capete, se reîntoarseră la mâncarea lor, la „kuzuk”, o supă de peşte cu o intensă aromă de scoici.

PE DRUMUL SPRE PARIS
De luni, 13 august 1487

Contele de Mirándola aprecie imediat pe Valdo şi Dado Centesi, cei doi fraţi bolognezi pe care Ferruccio îi angajase pentru a-l însoţi până la Paris. La Sarzana, prima staţie de poştă, la rugămintea lor, îşi schimbă calul cu unul mai robust. Cel nou, mai puţin rapid, dădea posibilitatea unei şederi comode în şa, permiţând de-a face distanţe mult mai lungi. Trecând pe străzi şi drumuri secundare, ajunseră pe valea de la Fontana Buona, pe înserat. Mâncară ceva frugal într-o tavernă, dar înainte să doarmă, la lumina unei torţe, pentru mai bine de jumătate de oră, făcură exerciţii cu spadele.

— Suntem elevii lui Filippo Vadi, spuseră cei doi cu orgoliu, şi maestrul nostru ne-a spus mereu să nu lăsăm să treacă o zi fără a ne antrena. Trecură de Genova prin zona muntoasă, la cererea lui Giovanni care dorea să evite ţinuturile lui Cybo şi se îndreptară spre Albenga. De acolo ar fi trecut spre Cuneo, teritoriul celor din familia de Savoia. Era drumul cel mai sigur, pe care cei doi îl făcură şi altă dată, în serviciul nobililor sau al negustorilor.

Contele avea cu ei un comportament drăguţ şi rezervat, dar în a doua zi, împins de curiozitate, îl întrebă pe cel care părea mai mare ca vârstă, de originea numelor lor.

— Tatăl nostru era un morar din Bologna, religios de felul lui. Mie îmi spuse Valdo, datorită unui călugăr care spunea, în mare secret, că ar fi un sfânt. Dar când mama noastră muri după un an, la naştere, îl numi pe fratele meu Dado, din cauza sorţii potrivnice. Spunea că odată cu trecerea timpului, norocul s-ar fi schimbat, ca la jocul de zaruri. (dado – în italiană înseamnă zar).

— Un filosof mai degrabă, decât un morar, spuse contele.

— Dacă ar fi fost filosof, interveni Dado îndemnându-şi calul şi trecând înainte, nu ar fi murit spânzurat. Petrecură noaptea la Certosa di Casotto, unde călugării îi primiră bucuroşi, mai ales că au şi plătit pentru ospitalitatea lor. Pe timpul somnului, care veni imediat, Giovanni avu, după mult timp, viziunea cu sfera lui de foc. Dar de data aceasta rămase mută şi la trezire fu împresurat de triste presentimente. Parisul era încă departe şi se rugă la „Maică" să-i protejeze pe Ferruccio şi Leonora şi să-i fie aproape Margheritei.

Ajunseră la zidurile din Cuneo la amiază şi pe „câmpul lui Marte" se pomeniră în mijlocul unei mari sărbători. Erau tarabe cu vase şi stofe, arme şi harnaşamente pentru cai şi animale de tracţiune, fel de fel de unelte pentru lucrul pământului. Grupuri de copii se jucau cu butoaiele, amuzându-se, rostogolindu-se cu ele, în timp ce alţii se jucau cu cercuri şi bastoane. De fiecare parte, cofetari şi vânzători ambulanţi îşi lăudau marfa cu voce tare, ca şi cei cu vinurile, care dădeau posibilitatea de a gusta gratuit. Saltimbanci şi circari îşi arătau abilitatea mergând pe obiecte înguste de lemn sau jonglând cu sfere şi cilindri de lemn pe care le lansau în aer.

Giovanni şi cei doi scutieri coborâră de pe cal şi îi

legară lângă alţii; un pitic, îmbrăcat în roşu şi cu pană la pălărie se oferi să-i păzească. Pe o parte a catedralei, o companie de artişti ambulanţi încropise un spectacol şi în jurul lor s-a format un public numeros. Atraşi de râsete, se apropiară şi înţeleseră motivele veseliei. Cei doi actori principali îi reprezentau pe tânărul rege al Franţei, respectiv pe papa Innocenzo VIII. Un alt actor, îmbrăcat în femeie, ieşea şi intra din culisele improvizate, alergând între cei doi care încercau să-l prindă. Spre sfârşit, cel îmbrăcat în papă reuşi să-l prindă, şi după ce dădu un şut regelui, îi ridică hainele femeieşti, îi dădu jos pantalonii şi începu să-l bată peste fund, în râsetele tuturor. De Giovanni, mai mult mirat decât distrat, se apropie un om.

— Nu sunteţi de pe aici, nu e adevărat?

Giovanni trecu în defensivă.

— Nu domnule, venim de la Florenţa.

— Atunci iată de ce aveţi expresia asta pe chip! La Florenţa, al dumneavoastră bunul frate Savonarola, i-ar fi pus în furci pe aceşti sărmani.

— Poate, chiar dacă din timpul lui Carol cel Mare, actorii de acest fel îşi pot permite să-i ia în râs pe nobili fără a se teme pentru viaţa lor.

— Sunt de acord cu dumneavoastră, aşa trebuie să fie. Şi în plus, se sărbătoreşte „Adormirea Mariei”, când sufletul ei îşi găsi liniştea, şi dumneavoastră ştiţi că atunci când pisica doarme, şoarecii, ca aici în jurul nostru, dansează peste tot.

— E o mare plăcere să vă cunosc, domnule, spuse Pico, începând să-i placă o astfel de conversaţie, sunt Giovanni Leone, în slujba nobililor de la Florenţa. Îşi folosi numele fals, utilizat pentru prima dată când fugi din Roma, pentru că i se păru de bun augur.

— Moses Albo, mi-a făcut plăcere să vă cunosc. Giovanni rămase un moment perplex şi celălalt băgă de seamă.

— Da, sunt evreu. Vă deranjează?

— Deloc, am mulţi prieteni printre evrei.

— Eu sper să-mi fac alţii noi, prin aceste locuri. Tatăl meu, care era rabin, a decis să părăsească Spania pe când eram încă un copil. Îl uram pentru asta, dar azi cred că-i datorez viaţa.

— Să sperăm că va fi mereu aşa.

— Cei din familia Savoia sunt foarte toleranţi în privinţa religiei şi a rasei, la fel ca aliaţii lor, francezii.

Valdo se apropie de cei doi.

— Trebuie să plecăm, ne aşteaptă un drum lung şi greu. Giovanni întinse mâna dreaptă, în semn de salut celui care se prezentase cu adevăratul nume.

— Sunteţi unul „drept”, îi spuse. Shalom, Moses.

— Shalom, „messer” Leone. Dumneavoastră aveţi sufletul să deveniţi.

****

Intrară pe teritoriul marchizilor de Saluzzo fără nicio problemă; între aceştia şi ducii de Savoia, după câţiva ani de războaie, era o stare de pace, chiar dacă eu armele la vedere, pace pregătită şi urmărită îndeaproape de Franţa, care îi dorea pe amândoi ca aliaţi. Chiar dacă pentru moment, regenta Ana, care guverna în contul regelui Franţei, încă minor, nu avea niciun interes pentru Italia, acele teritorii erau poarta prin care, într-o zi, francezii ar fi putut să treacă dacă ar fi fost nevoie.

În după-amiaza târzie, după un urcuş îndelungat care puse la grea încercare caii, au ajuns într-o mică localitate, un mic *burg*, traversat de fluviul Po. Valea, încercuită de munţii vechi, dar teşiţi de timp, se închidea cu un urcuş abrupt. Trecură aproape de o carieră de marmură albă şi găsiră ospitalitate la staţia de poştă de la Ghisola.

— Aceea e direcţia noastră, spuse Valdo indicând un munte de roci gri la culoare. Acolo e o galerie, puţin cunoscută, care ne va da posibilitatea să câştigăm timp şi

să evităm întâlniri neplăcute. Umblă prin zonă soldaţi rămaşi liberi după războaiele de pe aici. Acum nu mai are cine să-i plătească, iau de la toţi cei care trec hotarele. Dar noi vom trece pe acolo, pe la „Buco del Viso” (Gaura din chip”).

— Bine e să nu ajungem în altă gaură, spuse Dado. Valdo îi dădu o privire piezişă şi Dado se îndepărtă, pe faţă cu un amplu surâs.

— Iertaţi-l conte, e cu puţin mai tânăr decât mine, dar câteodată mi se pare că sunt tatăl lui.

— Nu am nimic să-i iert; în schimb trebuie să-i mulţumesc câteodată, căci prin glumele lui, reuşeşte să-mi modifice starea de spirit. Dado, aşteaptă, trebuie să-ţi povestesc ceva despre acea gaură de care spui tu. Sunt versurile unui poet toscan. Dado se opri, minunat de mărturisire, şi se întoarse la ei.

— E vorba despre diavolii infernului care-l salută pe maestrul lor. Ascultă:

Per l’argine sinistro volta dienno;
Ma prima aveva ciascun la lingua stretta coi denti.
Verso lor duca, per cenno;
Ed elli aveva del cul fatto trombetta.

Pe partea stângă se întoarse „încetişor”;
Dar mai întâi fiecare sta cu limba printre dinţi.
Spre al lor duce, ca la comandă;
Şi el îşi făcuse din curul lui trompetă.

— Ştii versurile astea?

Dado izbucni în râsete.

— Nu conte, nu cunosc aceste versuri, dar cine le-a scris are înclinaţie de poet. Ştiţi, spuse el râzând încă, aceşti diavoli îmi amintesc de tovarăşii mei de arme. Când ne odihneam, câte unul se băşea aşa de tare că păreau salve de tun. Şi dacă li se mai punea la spate şi-o torţă, pe

sufletul meu, lansau flăcările infernului din acea gaură. Cu permisiunea dumneavoastră, conte.

Valdo dădu din cap şi însoţi caii în grajd, îngrijindu-se personal de refacerea lor. Ziua următoare va fi lungă şi plină de dificultăţi. Câteodată omul mai putea ierta, muntele nu.

****

Blestemată beţie şi blestemat cidru de Livorno. Franceschetto se trezi în seara următoare, din cauza a ceea ce în somn i se păru a fi un nechezat de cal. Era sforăitul, mai zgomotos ca de obicei, al unei femei grase, care dormea alături de el în pat. Se îndepărtă în linişte, coborî scările şi ajunse într-o cameră duhnind de miros de vomă şi excremente, mai mult decât în camera pe care o părăsise. Acolo îi găsi pe câţiva dintre ai lui, îi luă în şuturi şi le ordonă de-a pleca imediat.

— În toiul nopţii? întrebă majoritatea.

Îşi dădu seama că rămase o zi întreagă în stare de inconştienţă. Furia lui crescu şi mai mult şi ordonă plecarea, necondiţionat. Vor dormi după, în hanurile de pe drumul spre Paris. Acum contele avea mai mult de o zi avantaj.

WEWELSBURG
Sâmbătă, 6 noiembrie 1938

Au trecut zile fără ca nimeni din interiorul acelei fortăreţe să-l fi înştiinţat de ceva anume. Superiorii îl ignorau, păreau că o fac intenţionat. Lui Zügel i se păru că devenise un fel de fantomă care stătea în mijlocul altor spectre. Unicul lucru privitor la prezenţa lui erau saluturile rapide pe care le primea de la gradele inferioare ale ierarhiei militare. De la plictiseală ajunse la iritare şi de aici până la furie nu a fost decât un pas, lucru ascuns cu rapiditate, chiar dacă nu lăsa să se vadă în jur acest fapt.

Era pe cale să răbufnească, dar trebuia să fie atent, ştia perfecta organizare a *Waffen-Schutzstaffel*, nimic nu era lăsat la întâmplare. Trebuia doar să înţeleagă ce anume se întâmpla şi ce măsuri ar fi trebuit să ia. Cu un an înainte, în aceeaşi perioadă a anului, se afla la numărul 76, pe Tirpitz-Ufer, la Berlin, la ultimul curs de instruire la care participase ca membru al Abwehr. Nu-i rămânea decât să fructifice cele studiate acolo, tehnicile de mimetizare psihologică în zona inamică în care s-ar fi găsit, deoarece acel castel devenise un teritoriu ostil pentru el. Şi prima regulă pentru a supravieţui şi de ducere la bun sfârşit a misiunii, era studiul. Pe toată durata zilei, schimbându-şi atitudinea şi strategia, se deplasă cu dezinvoltură, acum prefăcându-se că duce documente la un birou, acum oprindu-se şi fumând pe diferitele coridoare, studiind obiceiul celorlalţi.

Doi soldaţi simpli, înarmaţi cu două pistoale-mitralieră „*Mauser Schnellfeuer*” şi indiferent la gradul lui, l-au oprit tocmai în faţa uşii turnului central, încrucişând lănciile care nu-şi aveau locul în acele vremuri. Zügel nici nu clipi şi se întoarse, înjurând în linişte. Ştia că nu ar mai fi avut alte ocazii să descopere dacă eu adevărat, turnul nordic îi ascundea pe cei din „*Gruppen Führersall*”, locul în care se spunea că s-ar fi unit cei doisprezece cavaleri ai aşa numitului „Ordin Negru”, sub directa comandă a lui Himmler. Că orientarea castelului era de la nord la sud, în loc de la est la vest, ca celelalte din lume, verifică şi singur. Turnul de nord era vârful unei săgeţi care indica strada spre *Thule*, Eden-ul, unde cu mult timp în urmă ar fi trăit miticii oameni-zei arieni. Acolo simţea că este locul lui, numai dacă ar fi avut posibilitatea să vorbească cu Himmler în persoană. Şi el ar fi putut deveni unul din cei doisprezece. Dar toate i se părea de nerealizat. Ipoteza cea mai probabilă era că Heinz s-ar fi pus de acord cu von Mackensen, de care fusese recrutat,

pentru a prelua ei meritul găsirii cărţii. Himmler nu ar fi ajuns la castel, cel puţin nu în acele zile. Şi el putea să fie un permanent pericol, pentru că mai devreme sau mai târziu adevărul ar fi ieşit la iveală. Doar dacă nu era imposibil de crezut că în acelaşi castel al SS ar fi fost şi o a cincea coloană, sau unul care să facă joc dublu, poate chiar Heinz, şi că s-ar afla acolo pentru a recupera cartea. În ambele cazuri, decizia era doar una singură, şi el deja o luase.

De la fereastra care dădea în curtea interioară îl văzu trecând pe Hermann Heinz; îi cunoştea deja obiceiurile lui maniacale. Planul era gata, dar şi vreo două alternative pentru drumul de fugă. Gravă eroare de a-l fi considerat pe Zügel un spion stupid, un executor fără importanţă. Von Mackensen, acel gras infam care-şi ducea viaţa în linişte, la Roma, ca ambasador al Reich-ului se folosise de el, acum era sigur. Dacă Heinz era loial, ar fi „încasat” împreună laudele din partea lui Himmler şi poate că ar fi primit complimente însăşi din partea lui Hitler. Admiţând că va trăi, cu ceea ce ştia, nimeni nu-şi va mai aminti de un simplu ofiţer, Zügel. Dar dacă Heinz era un trădător… nu ar fi avut cum să demonstreze. Şi atunci merita să facă ceea ce avea în plan, să câştige maximul din acea situaţie. Ucise, un lucru mărunt deja pentru el, în anumite momente chiar se distrase. Dar lăsase în urma lui o dâră de sânge între Italia şi Elveţia, lucruri ce nu se mai puteau schimba.

Acum Germania ar fi devenit mult mai periculoasă, mai mult decât cele două ţări. Dar atunci când ai două sute de mii de dolari, te poţi duce oriunde, chiar şi în America. Nici mai mult nici mai puţin decât i-ar fi plătit Reich-ul prostului de Volpe. Dacă aceea era valoarea cărţii, asta va cere. Ar fi vorba de o răscumpărare pentru ceva extrem de preţios pentru cineva şi pentru multe vieţi umane. Greşise, trebuia să fi acţionat de la început de unul singur, ar fi avut

mai puţină bătaie de cap.

Era aproape ora şaptesprezece şi atunci era momentul. Deschise duşul lăsând să curgă apa la maxim. Rece, ca să nu fie niciun pericol că s-ar fi terminat. Eficienţa germană era un mit, ca şi cel în care crezuse cu două zile mai înainte. Se dezbrăcă, punându-şi în jurul şoldurilor un prosop. Dacă l-ar fi surprins, s-ar fi scuzat că apa caldă s-ar fi terminat în timp ce făcea duş. Coborî pe scările de serviciu şi o cameristă îi zâmbi văzându-l aproape *gol*. „*Altă dată bambina, acum nu pot*!”

Venea partea cea mai periculoasă. Avea micul lui pistol *Beretta M35* strecurat în prosop, şi dacă l-ar fi surprins cu „mâinile în sac”, l-ar fi folosit pentru a se împuşca în tâmplă. Uşa biroului lui Heinz era întredeschisă şi ieşea un firicel de lumină. „Asta *mai trebuia*! *De ce nu era cu ceilalţi în sala ofiţerilor, la fumat*?” Doar dacă nu o lăsase deschisă şi cu lumina aprinsă. Se apropie încet simţind frigul, mai ales la picioarele desculţe pe pardoseala de piatră. Se apropie şi auzi zgomot de foi. Apropiindu-se şi mai mult îl văzu pe Heinz cufundat în citirea unor documente la lumina unei lămpi de birou, cu faţa spre uşă. Nu ar fi putut să intre niciodată fără să fie văzut. Era nevoie de un plan de rezervă, dar nu-l pregătise. Zâmbindu-şi, îşi desfăcu prosopul ascunzând pistolul la interiorul lui, şi intră în grabă în cameră, complet gol.

Hermann Heinz îşi ridică privirea auzind un zgomot uşor şi nu-i veni să creadă ceea ce vedea. Un om, complet gol, bine dotat din câte vedea, înainta spre el. Roşi până la vârful urechilor, cu gâtlejul uscat. Când omul, înconjurând biroul fu la un pas de el, îl recunoscu pe locotenentul care îi aduse cartea. Dar deja se afla cu capul între braţele lui. Nu avu timp să se gândească la nimic că ruptura vertebrelor gâtului îl aruncară în întunericul etern. Zügel căută în sertarul biroului, sperând în noroc. După care privi în jur: dacă manuscrisul mai era acolo, trebuia să fie

la loc sigur, în vreun seif. Îl găsi imediat, în spatele unei perdele, o veche *Gerlich* cu combinaţii. Nu era dificil de deschis, dar avea mâinile asudate şi nu era timp. Bătăile inimii îl împiedicau să audă acel subtil zgomot care, unei urechi exersate indica schimbarea de combinaţii. Privi ceasul: de când intrase trecură doar două minute. Încercă să se calmeze, îşi şterse mâinile şi apropie din nou urechea de metalul rece. Unul după altul, precum ronţăitul cariilor din lemn, trei dinţi metalici se aliniară unde trebuia, fără niciun fel de cheie. Zügel roti mânerul şi seiful se deschise. La interior văzu geanta lui: cartea mai era acolo. Se întoarse la birou, puse pistolul în mâna lui Heinz şi după ce-l înveli bine în prosop, apăsă pe trăgaci. Materialul prosopului îşi făcu datoria, atenuând zgomotul cu o eficacitate uimitoare. Desfăcu şliţul mortului şi-i trebui ceva timp să scoată „scula” afară. La o cercetare mai atentă, orice medic legist ar fi avut îndoieli, dar pentru a evita orice formă de scandal, verdictul final ar fi fost sinucidere.

Nimeni nu-l văzu reintrând în cameră. Închise robinetul duşului şi se îmbrăcă. Valiza era deja gata, aştepta doar manuscrisul. Coborî scara imensă fumând liniştit o ţigară. Sala de la parter era plină de lume în aşteptarea cinei. La soldatul de pază din post îi ordonă să-i fie adusă imediat maşina lui. Ieşi din castel şi rămase în aşteptare: dacă ceva rău trebuia să se întâmple, acela ar fi fost momentul. Două lumini se văzură venind cu repeziciune şi un militar cu uniformă de *Schutzstaffel* şi însemne de caporal ieşi din maşina lui, lăsând motorul pornit. În timp ce se îndepărta, Zügel dădu o ultimă privire prin oglinda retrovizoare spre castelul unde-şi lăsase visele de glorie.

FLORENŢA
Luni, 8 noiembrie 1938 şi zilele următoare

Conducând fără încetare, după o zi şi o noapte, Zügel ajunse la mică distanţă de Florenţa. Sperase că nu se va mai reîntoarce deloc, dar situaţia s-a schimbat. Acum trebuia să fie foarte atent. La Wewelsburg, cineva s-ar fi întrebat pentru ce motiv plecase în grabă şi tocmai în seara în care Hermann Heinz a fost găsit mort. Şi aceştia, după toate probabilităţile, ştiind de faptul că manuscrisul a ajuns, negăsindu-l nicăieri, cineva poate ar fi înţeles că el era făptaşul. Chiar dacă nimeni nu ar fi înţeles din ce motive. Nu peste mult timp, *Gestapo* şi *SS* l-ar fi căutat pentru recuperarea cărţii, şi unica posibilitate de fugă era tocmai America, visul lui Volpe. Dar avea nevoie de bani, şi de Mola i-ar fi dat.

Îşi făcu „culcuşul" într-un hotel anonim, frecventat de artişti, plăti totul pentru o săptămână şi se rase complet pe cap şi sprâncenele. Era unica modalitate de moment de-a se camufla. Luă un tramvai care-l duse în centru, coborî în „Via Tomabuoni", la puţină distanţă de anticariatul lui de Mola. Îşi imagină faţa lui şi se gândi că poate „proprietarul" manuscrisului l-ar fi putut ataca recunoscându-l, dar avea pistolul *Luger* la el. Mai puţin manevrabil decât *Beretta*, dar după dimensiuni, mai puternic şi mai „convingător". Trebuia să-l convingă pe de Mola că erau numai afaceri, că nu era nimic personal la mijloc. Dimpotrivă, ar fi trebuit să-i mulţumească că nu l-a ucis la Lugano. Intuise bine să nu-l împuşte, altfel, azi cui i-ar mai fi putut vinde cartea? Şi dacă s-ar fi întâlnit cu Volpe? Nu s-ar fi schimbat nimic, mai bine pentru el dacă tăcea.

Magazinul de cărţi vechi era mereu acolo, se schimbase doar firma: numele de Mola a fost înlocuit cu „Academia cărţilor". Intrând simţi miros de hârtie veche, de lipici şi de tot felul de chimicale.

— Bună ziua. Un domn cu ochelarii agăţaţi de gât şi

părul tuns perie îi veni în întâmpinare. Nu era cineva cunoscut.

— Voiam să vorbesc cu domnul de Mola.

— Îmi pare rău, domnul de Mola nu se mai ocupă deloc de acest anticariat. Acum e în proprietatea altcuiva.

— Dar domnul Volpe, mai este încă?

— Nu, îmi pare rău; ca să vă spun drept, nici măcar nu-l cunosc. Zügel începu să gândească rapid, după cum îi era obiceiul, dar nu-i veni nicio idee. Amândoi dispăruseră, iar la asta nu s-a gândit. Dar răspunsul la întrebările lui veni imediat după.

— Aici, totuşi vine corespondenţa pe numele domnului de Mola şi mereu trece cineva să i-o ducă, chiar dacă nu ştiu unde. Dacă doriţi, îi puteţi lăsa vreo scrisoare sau bileţel, ceva.

— Mulţumesc, iată ideea care lipsea, sunteţi drăguţ.

— Luaţi loc, vă rog, aici în anticariat nu avem de toate, dar de hârtie şi de ceva de scris nu ducem lipsă. Zügel închise bine plicul, i-l dădu şi ieşi. O ploaie deasă şi măruntă îi cădea pe faţa fără păr, ca nişte lacrimi. Şi de pe capul chel, picăturile îi ajungeau până la gât udându-i cămaşa. Pe tramvai încercă să se usuce cu mâneca hainei, dar pielea neagră nu era cea mai bună soluţie. Trebuia să scape de haina de piele care-l făcea să arate ca un italian fascist sau să-l dea de gol ca fiind un german: privirile celor din tramvai, de frică sau de invidie, erau mai mult decât elocvente. Era mai bine să scape de acele simboluri şi să se obişnuiască cu altele. La acvila americană, de exemplu. La urma urmelor, dacă la cea germană i se îndepărta zvastica încoronată, cele două păsări erau aproape la fel.

Abia ieşit din magazinul de cărţi, omul cu ochelari dădu un telefon.

— A fost aici şi a lăsat o scrisoare pentru Giacomo.

— Deschide-o! Ce scrie?

După o perioadă de linişte dintre cei doi, cel din magazinul de cărţi începu să vorbească.

— Are cartea, Gabriele şi vrea să trateze. A lăsat o adresă.

— Nu vă spusesem eu să continuaţi să speraţi? îl voi anunţa eu pe Giacomo. Acum e din nou rândul lui.

În magazin, la radio continua alternarea cântecelor de dragoste cu vehemente acuzaţii împotriva crimelor comise de evrei. Toţi spuneau, mai mult sau mai puţin, că răbdarea avea o limită şi totul ajunsese la saturaţie. Multe familii se întrebau care anume era vina lor. Alţii ştiau că este destul de veche şi că de-a lungul secolelor ieşea din întunecimi, ca un blestem ciclic. În mod sigur, în cercul restrâns al „Omega", la Academia „Georgofili", nu se îndoia nimeni că se pregătea ceva, care în scurt timp poate va cuprinde lumea.

PE DRUMUL SPRE LYON
Vineri, 17 august 1487 şi zilele următoare

— De aici puteau să urmeze două drumuri, Excelenţă, spuse Marzio da Pisa. Eu aş merge pe la „Buco del Viso" sau trecătoarea spre „Castelul Delfinului".

— Pe unde e mai repede? întrebă Franceschetto. Erau în apropiere de castelul Reynaud, unde au sperat să schimbe câţiva din caii obosiţi, dar din acel castel nu mai erau altceva decât ruinle. Ruine care mai fumegau încă, iar din lemnele carbonizate ieşea un miros puternic de grăsime arsă.

— Pe la „Buco", dar suntem prea mulţi şi nu avem caii adaptaţi.

— Şi atunci? Acel nou stăpân plătea bine, dar făcea pe prea-puternicul şi nu avea încredere, şi dacă nu ar fi fost premiul pe care-l promisese, ar fi făcut totul ca să-i împiedice să-i ajungă pe cei căutaţi.

— Atunci cred că e mai bine să mergem pe la „Castelul Delfinului”. Drumul e mai lung dar mai comod în anotimpul acesta. E o staţie de poştă şi putem schimba şi caii.

— Nu pot avea încredere în tine, Marzio, dar ai grijă să nu greşeşti, altfel îţi vei primi plata în lovituri de bici.

— Dar nu mă înşel, domnule, şi am grijă de spatele meu. Dacă mai rezistă caii încă, în seara asta putem fi la Briançon, în Escartons. Vor trece desigur pe acolo şi dacă suntem norocoşi, putem ajunge înaintea lor.

— Dacă ajung la Paris înainte de noi, nu mai pot face nimic, amintiţi-vă! Înainte, să încercăm să ne grăbim!

„Buco del Viso” îi apăru lui Giovanni ca intrarea din infern. Era doar o despicătură neagră în roca gri, care trecea prin munte ca o rană uşoară, dar profundă, invizibilă cui nu o cunoştea. Ţinând caii de frâie şi acoperindu-le ochii trecură cu încetineală, riscând ca la orice pas făcut greşit să sfârşească în pietrele ascuţite şi tăioase. Şi dacă la intrare lăsară în urmă căldura vizibilă care urca dinspre pietre ca o fâlfâire a aerului, la ieşire au fost înconjuraţi de o ceaţă care le împiedica vederea. Dar atunci când, puţin după, ceaţa se ridică, văzură în jurul lor verdele pajiştilor întrerupt de petele albastre ale lacurilor. În unul din aceste lacuri îşi astâmpărară setea, oameni şi cai, şi cu prudenţă îşi continuară coborârea abruptă spre vale. În drumul lor apărură stâni unde creşteau vite, parcă diferite de cele pe care le cunoşteau ei, oraşe mici unde femei şi copii slăbuţi îi salutau cu frenezie. După un timp apăru în faţa lor cetatea de la Briançon, cu zidurile ei impunătoare. Dado se apropie de conte îndemnându-şi calul, cu mimica unuia care câştigase la loterie.

— Peste o săptămână vom fi la Paris.

— Să fie zece zile, îl corectă Valdo, nu-mi place să promit şi să nu mă pot ţine de cuvânt.

— Va fi suficient să fiu acolo înainte de sfârşitul lunii

şi al începutului de an universitar.

— Veţi fi conte, asta vă pot promite.

****

Castelul Delfinului” era o etapă obligatorie pentru cei care doreau să treacă dinspre Savoia spre Franţa. De aceea nobilii din Albon ţineau deschise porţile pe toată durata zilei, contrar părerii căpitanului lor. Şi chiar pe timp de noapte, când erau închise, oricine putea cere să intre şi să caute adăpost pentru el şi calul lui. Atras de ţipete şi de zgomote violente, căpitanul ieşi în fugă din camera soldaţilor de gardă şi se află în faţa unei mulţimi înarmate, în timp ce puţinii lui oameni erau strânşi la un colţ, cu săbiile lăsate. Se blestemă pe el însuşi, blestemă încrederea cu care nobilii din Albon, mai mult respectaţi decât temuţi, îşi tratau vecinii. Dacă gratiile de la podul care se putea ridica sau coborî ar fi fost închisă, acum nu ar mai fi trebuit să înfrunte acel numeros grup de bandiţi. Dar comandantul lor, pe care-l auzi împărţind ordine în italiană, nu i se păru a fi vreun răufăcător. În inima lui înflori speranţa că putea fi o companie de soldaţi de-ai lui Monferrato, cu care ar fi fost posibil să discute. Însemnele şi steagurile le puteau avea de la oricine. Îşi aranjă centura de care era agăţată spada grea, de apărare, şi ridică mâna dreaptă în semn de pace. Făcu puţini paşi şi-l văzu pe comandantul companiei arătându-l cuiva de lângă el cu vârful spadei; dar înainte de a vorbi, săgeata unei arbalete îi străpunse gâtul. Marzio observă întâmplarea cu oroare, dar Franceschetto îi spuse cu voce tare:

— Spune-le că avem nevoie de cai odihniţi, de apă şi de hrană. Şi repede, dacă nu vor ca armata noastră să-i împrăştie, aşa cum o mătură adună şoarecii morţi. Hai, Marzio, ai înţeles bine! Tradu şi gata! Soldaţii, lipsiţi de căpitanul lor, se supuseră terorizaţi şi armata, după ce a obţinut tot ceea ce dorea, îşi continuă drumul spre Briancon.

Contele de Mirándola şi fraţii Centesi au trecut printr-o vale amplă, protejaţi pe partea stângă de un masiv muntos până să ajungă la cetatea de la Lautaret. Aici, aurul monedelor le-au permis să-şi schimbe caii cu alţii, un armăsar robust şi două iepe care-l urmăreau pretutindeni. Toate drumurile erau în coborâre, localităţile erau din ce în ce mai apropiate şi staţiile de poştă din ce în ce mai frecvente. Taverna din apropiere de Grenoble era demnă de a primi chiar şi un principe, şi avea ca însemn o cruce albă pe scutul roşu, simbol al vechilor conţi de Savoia. Au mâncat carne de purcel şi pâine dulce, au băut vin vechi, cu o culoare închisă, precum sângele de turturea. Giovanni păru că recunoaşte mirosurile şi gustul Parisului, şi se gândi că oricum, peste câteva zile ar fi fost acolo. În acea noapte au dormit toţi într-o cameră luxoasă, care avea pe uşă trei crini aurii pe fond albastru. Proprietăreasa jură că Ludovic de Valois şi soţia lui, Carlotta de Savoia, au înnoptat acolo şi ar fi conceput-o pe Giovanna, al cincilea din cei opt copii ai lor.

— Sper ca nimeni din cei prezenţi să nu aibă dorinţa lui Valois în noaptea asta, sau va trebui să dorm numărând traversele tavanului. Giovanni părea din ce în ce mai apropiat de Dado şi se amuza la auzul cuvintelor lui vulgare şi deşănţate care-i ieşeau din gură cu naturaleţea unui copil.

— Conte, spuse Valdo, asiguraţi-l, pe numele lui Dumnezeu, că în acea poziţie sforăie ca porcul pe care abia l-am mâncat.

La puţine ore de la plecarea lor, cineva anunţă proprietăreasa că un grup numeros de soldaţi călări se îndrepta spre han. Închise totul, băgă toate animalele în grajd şi aşteptă cu inima bătându-i în gât, în timp ce servitori şi bucătari, cu cuţite în mâini, încercau să o liniştească. Soldaţii trecură fără a se opri.

La Bourgoin Valdo îşi schimbă iapa care din gelozie o

muşca de gât pe cealaltă, de fiecare dată când călăreau alături. În timp ce-l aşteptau, Dado îl duse pe Giovanni să guste un cozonac mai special, în formă de coroană, făcut din făină, drojdie, lapte, miere şi ouă.

— Nu ştiu dacă aş prefera să mor cu aşa ceva în stomac, sau mai degrabă cu „vergeaua" mea băgată într-o fată frumoasă! Cu voia dumneavoastră, domnule conte. Puţin mai înainte, la Saint-Laurent de Mure, trecere obligatorie dinspre Lyon spre Paris, ţăranii care culegeau grâul de pe câmp pentru a-l pune la adăpost, observau de câteva zile o numeroasă companie de soldaţi, oprită în zonă. Contele de Mirándola şi fraţii Centesi o văzură în faţa lor dintr-odată. Să se întoarcă şi să fugă ar fi fost ca şi cum i-ar invita pe soldaţi să-i urmărească; unica soluţie posibilă era să continue să înainteze. Înaintară la pas până când un şir de cinci lăncieri, pe jos, le blocă drumul. Un cavaler se apropie de ei, ţinând în stânga o lance în vârful căreia flutura un mic steag cu însemnele ducilor de Savoia. Alţii doi călări le blocară drumul prin spate. În timp ce Dado şi Valdo transmiteau nervozitatea lor cailor, Giovanni îl privea fix pe ofiţer.

— Contele de Mirándola? întrebă acesta cu un puternic accent francez. Giovanni se albi, numele lui îl lovi cu violenţa unui fulger. Într-un moment îşi văzu trecând prin faţa ochilor Florenţa, Roma, Margherita, „Tezele", Condamnarea, „Maica". Parisul dispăru ca un porumbel atacat de şoim.

— Contele de Mirándola? repetă ofiţerul întrebarea.

— Eu sunt, spuse Giovanni, ştiind că era inutil să-şi ascundă identitatea.

— Vă rugăm să binevoiţi să ne urmaţi, avem dispoziţie să vă ducem la excelenţa sa, ducele Filip.

— Cu cine am onoarea de a vorbi?

— Gerard de Rochefort, căpitan de cavalerie al lui Filip de Bressa şi de Savoia. Ofiţerul făcu o profundă şi

îndelungată plecăciune, dar aceasta nu atenua temerile lui Pico.

— Şi din ce motive, ducele Filip l-a trimis pe căpitanul său?

— Sunt un soldat domnule conte, nu discut ordinele. Şi acesta este un ordin.

— Prea bine Gerard de Rochefort, vă voi urma. Dar lăsaţi-i să plece pe cei doi scutieri ai mei. În acel moment Dado strigă ceva, ce Giovanni nu înţelese şi-l văzu atacându-l pe cavalerul din spatele lui. Cu o fandare aproape îi tăie capul, dar un altul îi înfipse sabia în corp. Valdo coborî de pe cal strigând cu voce tare numele fratelui său şi reuşi să-l susţină în timp ce aluneca de pe şaua calului. Dado zâmbea uşor între braţele fratelui său care-i mângâia părul.

— Iartă-mă Valdo… eu nu voiam… Îmi plăcea de contele Mirándola. Dado murmură acest cuvinte la urechea fratelui său; zâmbind îşi lăsă capul pe o parte şi rămase imobil. Giovanni împietrit îl văzu pe Valdo care-i închidea ochii, cu un ultim gest de pietate. În privirea lui era numai durere.

— Îmi pare rău, spuse Gerard de Rochefort, dar nu e vina noastră. Şi eu am pierdut un om. Acum trebuie să plecăm, iar scutierul dumneavoastră e liber să plece.

— Pot să-mi iau rămas bun de la el?

— *Bien sur*, *monsieur le Compte*. Giovanni coborî de pe cal şi se apropie de Valdo, care avea obrazul brăzdat de lacrimi şi fixa un punct departe la orizont, în spatele cavalerilor.

— Valdo…

— Nu e vina dumneavoastră domnule conte, spuse Valdo evitând să-l privească în faţă.

— Dado mi-a redat veselia pe care viaţa mi-o luase. Nu-l voi uita niciodată.

— Mulţumesc, conte.

— Priveşte-mă, te rog. Valdo îl ascultă; Giovanni scoase de pe degetul inelar un inel cu stema familiei lui, gravată într-o mică ramă.

— Ia-l ca amintire din partea mea, şi cât voi fi în viaţă, oricine va veni la mine cu acest inel va putea să-mi ceară orice lucru. Valdo îl lăsă pe Giovanni să-i pună inelul pe deget, dar nu spuse nimic.

— Sunt gata, spuse contele de Mirándola urcând pe cal. Unde se află ducele?

— La castelul Vincennes şi avem drum lung de făcut.

PE DRUMUL SPRE PARIS
Duminică, 19 august 1487

În acea zi, suveranii catolici Ferdinand de Aragon şi Isabella de Castiglia primeau omagiul oraşului Malaga, după ce trecură mai mult de cincisprezece mii de locuitori prin tăişul sabiei, care s-au predat după şase luni de rezistenţă. Puţinii supravieţuitori au fost vânduţi ca sclavi. Laude pentru căderea ultimei cetăţi arabe de pe pământ spaniol au fost adus înaintea trupelor creştine, de trei ori superioare, lui Dumnezeu şi unui slujitor de-al lui, călugărul italian Francesco di Paola, care profetizase victoria tocmai când erau gata să anuleze asediul.

În aceeaşi zi ajunse la Roma vestea înfrângerii maurilor şi Rodrigo Borgia trimise un mesaj de răspuns în care decreta că pe locul victoriei ar trebui să se ridice o catedrală, căreia i s-ar fi dat titlul onorific de „Basilica Minore”.

Pe drumul spre Paris multe biserici îşi sunau clopotele a sărbătoare şi zgomotul lor insistent ajunse un grup de cavaleri a cărui trecere era anunţată din sat în sat ca aducătoare de furturi, stricăciuni, violuri şi moarte. O faimă tristă, hrănită de spusele celor care încă nu păţiseră nimic, dar cu frica că li s-ar putea întâmpla şi lor la fel. La

Saint-Laurent de Mure, urmele şederii unor soldaţi, plecaţi nu cu mult timp înainte, îl făcură atent pe comandantul lor, Franceschetto Cybo, care îi opri pe oamenii lui cu un gest ferm al braţului şi-l chemă la el pe ghidul lor. Oamenii se aruncară la pământ, sfârşiţi de puteri.

— Caută o tavernă, un han şi informează-te despre ceea ce a fost aici. Nu-mi place deloc ce văd.

Marzio da Pisa se îndreptă atent spre sătuc, singur. Totul era închis şi în jur se vedeau numai câini vagabonzi. Vestea că au ajuns aproape se împrăştiase cu repeziciune. Însemnele unui han îi atraseră atenţia. Uşa era blocată, dar de la interior se auzeau voci. Bătu de mai multe ori dar nimeni nu-i deschise. Încercă acelaşi lucru, dar folosind graiul locului:

— *„Ouvrez, Je vous en prie*!” (Deschideţi, vă rog).

În sfârşit cineva, privind pe ferestruica uşii şi văzându-l singur îl lăsă să intre, închizând uşa imediat după el. Marzio privi în jur şi atunci văzu deoparte, aşezat singur la o masă, un om pe care-l cunoştea bine, cu un ulcior de vin în faţă şi un pahar alături. Părea absent, poate că era şi beat, lucru neobişnuit la el.

— Valdo! murmură când ajunse mai aproape de el.

— Marzio?! Mirarea se amesteca cu beţia dată de vin. Ce faci aici? Marzio luă un pahar, îl dădu pe gât dintr-o suflare şi-şi turnă altul.

— Trebuie să beau cu tine pentru a-ţi povesti totul. Două ulcioare cu vin a fost nevoie pentru ca adevărul să iasă la iveală. Marzio auzi şi povestea morţii lui Dado, plângând împreună.

— E vina mea, spuse el.

— Nu, răspunse Valdo cu furie, vina, întotdeauna este a nobililor, care-şi îndeplinesc visele călcând oamenii în picioare şi atrăgându-i în jocurile lor. Blestemaţi să fie toţi cei puternici, fie ca îngerul distrugător să mă audă şi să-i distrugă unul câte unul. Să-i omoare în palatele lor,

luându-i din braţele curvelor lor şi ucigându-le copii în faţa ochilor lor. Şi acum, du-te Marzio, reîntoarce-te la stăpânul tău, spune-i adevărul şi cere-ţi răsplata.

Franceschetto dezlănţui o lungă serie de blesteme când auzi povestirea plină de detalii a lui Marzio. Furia nobilului genovez se revărsă peste oamenii lui, ridicându-i în picioare în şuturi.

— E o compania întreagă a celor din familia Savoia, la mică distanţă înaintea noastră. Contele e cu ei şi trebuie să-l prind cu orice preţ. Vom trece înaintea lor şi le vom întinde o capcană. Suntem patruzeci. La Roma vă aşteaptă patru mii de florini de aur: cei ce vor supravieţui îi vor împărţi. Dar voi ucide pe oricine va da înapoi!

— Şi tu? spuse întorcându-se spre Marzio. Vrei să lupţi?

— Cu permisiunea dumneavoastră, Excelenţă, obligaţiile mele au luat sfârşit. Dacă nu vă este cu supărare, aş dori să rămân cu însoţitorul meu.

— Eşti liber să o faci, spuse Franceschetto. Abia că Marzio se întoarse cu spatele, îl străpunse cu sabia, rupându-i inima şi făcând să iasă sabia prin piept.

— Nu mi-aţi spus cu care însoţitor doriţi să rămâneţi, cu cel viu sau cu cel mort! Franceschetto se întoarse rânjind spre oamenii lui, dar niciunul nu-i răspunse.

****

Dintotdeauna era numită „Pădurea Bisericii lui Dumnezeu”, înainte chiar ca locuitorii acelor locuri să vină să ia lemne şi să afle de numele ei. Era un loc sacru, în care druizii culegeau ierburi şi frunze magice la umbra vechilor stejari. Cine trecea prin pădure ştia că era la loc mult mai sigur la umbră decât pe câmpurile însorite din apropiere. În acea zi, în spatele fiecărui stejar era ascuns un om, înarmat cu arc sau cu arbaletă, a căror unică întrebare era dacă vor trăi ca bogaţi sau ar fi murit departe de locurile natale.

Nu au trebuit să s-aştepte mult timp. Coloana era compusă numai din cavaleri bine echipaţi, cu armură de călătorie. Sub culorile casei de Savoia purtau crinii de aur ai Franţei, care se confundau printre frunzele şi sclipirile pădurii. Înaintea lor era un stegar, care dădea în acelaşi timp şi viteza de înaintare. Franceschetto aşteptă ca primii cavaleri să treacă, încercând între timp să-l recunoască pe contele de Mirándola. Dacă ar fi supravieţuit, mai bine pentru el, dacă nu, ar fi dus cu el corpul putrezit al contelui, pe drumul de întoarcere spre Roma. Mai aşteptă încă puţin şi la un şuier de-al lui, un nor de săgeţi porniră de pe ambele laturi ale drumului. Multe dintre ele întâlniră în drumul lor ramurile, fiind deviate, dar altele îşi atinseră ţintele. Gerard de Rochefort dădu semnalul de-a se despărţi şi oamenii lui se lansară în galop. Erau soldaţi bine instruiţi şi ştiau foarte bine ce trebuiau să facă pentru a scăpa din acel fel de situaţii. Ariergarda a avut cel mai mult de suferit, mulţi căzând. Franceschetto dădu ordin să atace înainte ca aceştia să urce pe cai, şi o hoardă de oameni, fără steaguri sau alte însemne de recunoaştere ieşiră din pădure alergând spre supravieţuitori.

Franceschetto era în spatele oamenilor lui, aşteptând bucuria momentului victoriei, când auzi sunetul unui corn repetat de mai multe ori, provenind de la grupul de cavaleri care aşteptau atacul, în pădure. Auzi din nou acel sunet, mai slab, dinspre spatele lor. Pământul începu să tremure, Franceschetto începu şi el să tremure; o grupare de cavaleri apăru de pe versantul opus, lansându-se în atac, cu lănciile pregătite în formaţie de luptă.

Rochefort îşi împărţise oamenii lui în două grupuri, după cum scria în toate manualele de război, manuale pe care Franceschetto nu le citise. Primul grup opri cu dificultate forţa atacului, dar când pentru a treia oară răsună în pădure, din ce în ce mai aproape sunetul de corn, începu să înainteze încet. Oamenii lui Franceschetto

băgară de seamă prea târziu de grupul de cavaleri lansaţi asupra lor. Înfruntarea nu dură mult timp, ultimii cinci aruncând armele şi implorând iertare. Rochefort nu le dădu această satisfacţie, cine ataca prin trădare nu merita să trăiască. În timp ce se numărau morţii şi se avea grijă de cei răniţi, un cavaler veni ducând de păr un fugar. Nu era nici rănit, dar nici plin de sânge, iar hainele lui, murdare fiind, dădeau certitudinea unei anumite bogăţii. Fu aruncat în genunchi lângă cei morţi. Rochefort îi opri pe oamenii lui care începură să-l înţepe cu săbiile şi se apropie de el. Îi ridică capul punându-i sabia la nivelul gâtului şi privirile lor se întâlniră. În ochii lui văzu o teroare infinită.

— Cine sunteţi? Şi de ce nu aţi luptat alături de oamenii dumneavoastră? Sunteţi un las şi meritaţi să muriţi.

— Milă cavalere, murmură Franceschetto, nu mă ucideţi. Vă pot aduce mulţi bani dacă veţi cere o răscumpărare. Rochefort îl scuipă în faţă, dar acesta nici nu încercă să se şteargă.

— Unul ca dumneata nu valorează nimic dacă-şi lasă oamenii să moară fără să lupte şi el.

— Nu, nu e adevărat, eu valorez mult. Vă voi spune cine sunt. Azi e ziua dumitale norocoasă. Eu sunt Franceschetto Cybo, fiul papei de la Roma, Innocenzo VIII. Oamenii din jurul lui Rochefort izbucniră în râs şi în scurt timp, cele spuse de prizonier au fost aflate de toţi soldaţii. Dar căpitanului nu-i plăcu ceea ce o considera ca fiind o balsfemie şi cu mănuşa de cavaler, cu ţinte de fier, îl lovi peste faţă pe Franceschetto făcându-l să sângereze. Giovanni Pico urmărise scena de departe, dar fără a înţelege nimic din cele întâmplate. La un semn al lui Rochefort, unul din oamenii lui îl rugă pe conte să-l urmeze.

— Domnule conte, spuse căpitanul, îl cunoaşteţi pe

acest om? Pare să fie căpetenia celor care ne-au atacat.

Franceschetto Cybo îngenuncheat, Giovanni în picioare în faţa lui, se priveau în ochi. Primul spumega de frică şi furie, al doilea se întreba pe ce absurdă tablă de şah, îşi juca propria viaţă. Cine era cu adevărat? Poate se crezuse un turn care lumina de departe, sau poate era doar un umil pion, destinat să meargă înainte, căsuţă cu căsuţă, pas cu pas?

— Nu, spuse el, nu l-am mai văzut. Franceschetto încercă să se arunce asupra lui, dar un şut al lui Rochefort îl făcu să se rostogolească în praf.

— Ştiam, spuse trăgând sabia din teacă, în timp ce prizonierul încerca să se îndepărteze fugind pe genunchi.

— În orice mod, continuă Giovanni, cred că spune adevărul. Şi eu sunt motivul acestei bătălii. Rochefort îi privea pe amândoi încercând să înţeleagă care era firul roşu care-i lega. Dar îşi aminti că era un soldat, care nu trădase niciodată încrederea ducelui său.

— Doriţi să-l acuzaţi în faţa unui tribunal, conte?

— Nu, căpitane, vreau să mă întâlnesc cel mai rapid posibil cu ducele dumneavoastră.

— Prea bine, dar veţi avea tot timpul pentru a vă schimba ideea. Urcaţi-l şi legaţi-l de cal. Acest… bandit vine cu noi, oricine ar fi el. Ducele va decide ceea ce este de făcut cu el.

Cavalerii morţi au fost îngropaţi de-a lungul drumului, cu numele lor; grupul de atacatori a fost îngropat într-o groapă comună, cu o singură cruce pe care era scris: „Bandiţi italieni”! Franceschetto murdar de pământ, cu hainele în dezordine şi sângerând, abia se ţinea pe cal, cu mâinile la spate şi ţinut în lesă de un cavaler. Ca să mai uite începu să se gândească la toate modurile posibile prin care ar fi putut să răzbune şuturile primite de la căpitan şi umilirea primită de la conte. Îi văzu pe amândoi, cu corpurile scheletice agăţate de meterezele

castelului Sant'Angelo şi zâmbi de satisfacţie.

VINCENNES, FLORENŢA, ROMA
Începând de miercuri 3 octombrie 1487

Trecuse mai bine de o lună de când Giovanni Pico, conte de Mirándola şi Concordia era de fapt prizonierul ducelui Filip Bressa de Savoia. Avea un valet care se ocupa de el, şi locuia, dacă se poate spune aşa, pe întreg etajul, penultim, al turnului cetăţii Vincennes, doar că nu putea să iasă din cetate. De la ferestre vedea soldaţi, civili şi familii ocupându-se de treburile de zi cu zi; paza, transportul celor necesare, ceremonii militare şi din când în când câte o sărbătoare, de la care abia se auzeau sunetele şi vibraţia muzicii. În zilele mai însorite privea până departe, spre acoperişurile îndepărtate ale Parisului. Numai de câteva ori i se permise să se plimbe pe terasa descoperită, de unde vedea, de fiecare parte, o imensă şi diversă panoramă: verdele şi galbenul pădurilor, griul confuz al caselor, roşul soarelui la apus, albul zidurilor înconjurătoare.

Nobilul lui temnicer, ducele Filip încă nu se arătase şi nici nu-i trimise vreun mesaj. Giovanni, în schimb, scrisese două scrisori, ştiind prea bine că ar putea fi interceptate, una pentru Ferruccio şi Leonora, la casa lui de la Fiesole, şi una bancherului Pitti, rival al familiei Medici. În prima scrisoare dădea informaţii despre el la modul cel mai liniştitor cu putinţă, dar Ferruccio ar fi înţeles, din frazele anume stabilite, condiţia lui la momentul respectiv. În a doua scrisoare cerea un avans în bani privind viitoarea recoltă de fructe de pe domeniile lui, pentru a face faţă cheltuielilor pe durata şederii lui, după cum scrisese, la castelul Vincennes. Pitti ar fi făcut vâlvă în jurul lui de o aşa cerere şi Lorenzo de Medici ar fi înţeles că nu era ceva curat la mijloc.

De Franceschetto nu mai ştia nimic, doar că pe durata călătoriei a fost mereu legat, şi că de mai multe ori a fost insultat şi luat în râs, fără cea mai mică împotrivire din partea lui, nici măcar verbală. Primele două săptămâni au trecut într-o stare de aşteptare apăsătoare, după care Giovanni îşi reluă scrisul. Îi lipseau cărţile pe care le iubea atât de mult, dar ca de obicei, îl ajuta memoria. Reîntors cu gândul la începuturile studiului lui, la persecuţiile religioase care au anticipat „Tezele" lui, încercă să vadă unde putea ajunge pe calea magiei, diversă de acea a cunoaşterii care-l adusese în acel punct, printre necazuri şi tragedii. Fără a-şi trăda preocuparea, îşi imagină în acea forţată inactivitate figura unui mag, care la fel ca el, la sfârşit reuşeşte să cunoască, pe deoparte, legile care guvernează natura, iar pe de altă parte, din aceste legi să afle căile de-a întineri. Nu reuşi să înşele timpul, a cărui lentă curgere o simţea cu fiecare oră.

La câteva zile după ce, de la înălţimea „temniţei" lui văzu începutul strângerii recoltei, pe timpul unei furtuni puternice care cutremura zidurile turnului, trâmbiţele anunţară venirea unui sol imperial. Însemnele lui Carol al VIII-lea, cu crinii pe câmpurile azurii, au fost agăţate la toate ferestrele, inclusiv la a lui. Era ceasul la care anumiţi servitori aduceau cina, însoţită de vin şi apă, din abundenţă. Aceştia dădeau vasele cu mâncare valetului de cameră şi acesta, la rândul lui, servea hrana. Dar de data aceasta servitorul se închină, făcând o plecăciune până aproape de pământ şi un om înalt, cu o mantie albastră, bogat ornată, îi făcu semn cu mâna, servitorului, să iasă. O frunte amplă scotea bine în evidenţă începutul de calviţie. Avea buze groase şi cărnoase pe care le ţinea închise, ochi de culoare deschisă, uşor cu aer bovin. Se opri în faţa lui Giovanni, parcă se aştepta să fie salutat, cu un aer nobil, după cum era şi aspectul lui.

— Sper că într-o zi mă veţi putea ierta, conte. Şi sper

că în această perioadă nu v-a lipsit nimic.

— Libertatea este bunul cel mai de preţ. Pentru restul îmi imaginez că slujitorii dumneavoastră v-au spus totul. După cum îmi închipui, sunt în faţa lui Filip de Bressa.

— Sunt un om al armelor, conte, nu un om al literelor ca dumneata, iar în cuvintele lui se simţi o uşoară undă de dispreţ. În toată viaţa mea, am cucerit tot ceea ce am cu preţuri mari. Cunosc închisoarea, şi credeţi-mă, nu se aseamănă deloc cu acea de care vă plângeţi.

Giovanni făcu o uşoară plecăciune, semn că nu avea rost de a continua discuţia în contradictoriu.

— Am cerut o cină modestă pentru noi doi, dar din motive de confidenţialitate o vom servi aici sus, dacă nu vă deranjează. În timpul mesei voi putea explica anumite lucruri şi să răspund, dacă e posibil, la toate întrebările dumitale. În scurt timp a fost adusă cina care nu diferea prea mult de ceea ce Filip era obişnuit să mănânce; nu era unul obişnuit să poftească la multă mâncare. Lucru confirmat şi de timpul scurt în care îşi termină cina. Servitorii strânseră masa cu rapiditate. Giovanni abia dacă gustă din mâncare. Pe masă rămase doar o carafă de vin, ca o licoare, din care ducele de Bressa se servi din abundenţă.

— Sunteţi o persoană cunoscută, conte de Mirándola, şi vă spun fără ocolişuri că aveţi mulţi inamici, dar şi mulţi amici.

— Cred că prima categorie est mai numeroasă decât a doua. Şi dumneata, din care categorie faceţi parte?

— Nici din una, nici din cealaltă. Îmi sunteţi indiferent, dacă asta doriţi să ştiţi. Tot ceea ce am făcut, la momentul respectiv, este în interesul dumneavoastră.

Giovanni nu înţelegea, dar decise să aibă o atitudine conciliantă. Ducele de Bressa era unicul care putea să-i dea toate explicaţiile de care avea nevoie.

— Omul care a fost făcut prizonier în timpul luptei de la „Pădurea lui Dumnezeu”, era într-adevăr fiul lui Innocenzo VIII, dar asta o ştiaţi deja. Tentativa lui de-a vă captura m-a costat viaţa a destui oameni.

— De aceea cred că vă sunt dator cu mulţumiri.

— Chiar mai mult, dar fiecare lucru la timpul lui. Papa a plătit o bună recompensă pentru fiul lui, ba chiar ne-ar fi oferit dublu dacă împreună cu Franceschetto aţi fi fost dat şi dumneavoastră „braţului” bisericii. Am primit rugăminţi, sfaturi şi ameninţări.

— Sunt încă aici, oaspetele dumneavoastră. Trebuie să fie vreun motiv.

— Exact. De aceea vă voi întreba ceva pentru care va trebui să răspundeţi cu toată sinceritatea. Pentru ce motiv vă îndreptaţi spre Paris?

— Pentru a discuta „Tezele” mele la Universitate, ceea ce nu am putut face la Roma.

— Şi dacă aţi fi liber să plecaţi, chiar mâine, aţi merge tot la Paris?

— Este scopul vieţii mele, misiunea mea. Nu am altă alegere.

Giovanni se ridică.

— Toată viaţa mea am dedicat-o studiului. Din aceste motive am pierdut tot: dragostea, tinereţea. Drumul cunoaşterii, pentru mine, e însoţit de moarte, şi sunt gata să înfrunt acest lucru.

— Mă temeam de un aşa fel de răspuns şi din ceea ce mi s-a spus despre dumneata, trebuie să vă spun că mă aşteptam. Luaţi loc, vă rog, şi ascultaţi-mă. Regenta Ana de Franţa e prinsă între două focuri. Pe deoparte papa vă vrea capul, pe de altă parte Lorenzo de Medici care o şantajează cu împrumuturile financiare, pentru că, fără împrumuturile lui, regatul Franţei ar falimenta. De aceea am ajuns la un compromis, cum impun legile diplomaţiei: dumneavoastră nu veţi vorbi niciodată la Paris,

reîntorcându-vă teafăr la Florenţa unde veţi fi liber întru totul, dar nu veţi mai fi niciodată tentat să divulgaţi „Tezele” dumneavoastră. Acestea, după cum mi se spune, pun în pericol echilibrul regatelor fie pe pământ, fie în cer. Nu ştiu despre ce anume tratează, dar se pare că nici Anticristul nu a îndrăznit numai să se gândească la ceea ce dumneata ai scris.

Giovanni se simţi dintr-odată bătrân, închise ochii şi simţi sfera luminoasă ţipându-şi agonia la interiorul lui. După aceea, aşa cum se întâmplă când sufletul este gata să abandoneze corpul şi acesta, se învioră pentru puţin timp, ferit de orice rău, greutatea şi oboseala dispărură şi neantul îşi făcu loc în sufletul lui.

— Mâine veţi pleca spre Florenţa, continuă ducele. Veţi fi protejat de o aşa escortă că nici armata engleză nu va avea curajul să vă atace. Adio, conte. Dacă va trebui să mai aud vreodată numele dumneavoastră, mi-e teamă că va anunţa doar moartea dumitale, dacă va fi înaintea morţii mele.

****

Era frig la Florenţa şi ploua de săptămâni întregi. Numai acum, de „San Martino”, norii începură să se mai îndepărteze. Fluviul Arno se umflase şi multe bărci, rupte de fluviu de legăturile cu uscatul erau luate la vale, până la confluenţa cu Ombrone. Aici se îngrămădiră, unindu-se cu grupurile de arbori pe care fluviul le aduse cu el, formând un fel de dig. Câmpiile erau inundate şi furia apelor distrusese grajduri şi ferme, luând cu ele o mulţime de animale. Odată cu terminarea ploii, carcasele animalelor moarte apăreau la suprafaţă, umflate de ape şi atacate de colonii întregi de şobolani. Lumea ştia că atunci când şobolanii apăreau în număr mare, începutul ciumei era aproape de ei. Pistoia ar fi fost prima localitate, după care ar fi urmat oraşele vecine. La Floranţa, comandantul gărzilor deja pregătise toate măsurile de siguranţă

posibile, închizând accesul în oraş. La interior era o climă de teroare, cine tuşea sau se simţea rău, numai din cauza răcelii, risca să fie denunţat şi dus la lazaret, unde şi cei sănătoşi se îmbolnăveau.

Compania franceză se îndreptă direct spre burgul de la Fiesole, până la casa de unde, plin de speranţă, Giovanni Pico, conte de Mirándola plecase la începutul primăverii. Leonora şi Ferruccio îl aşteptau.

****

La două zile după, la 14 noiembrie, la Roma, Innocenzo VIII îşi puse sigiliul alături de cel al împăratului Maximilian pe documentul prin care se punea capăt războiului dintre Republica Veneţiană şi puternicul conte al Tirolului. Prestigiul lui crescuse, în timp ce boala de care suferea părea că dăduse înapoi. De ambele veşti nu era mulţumit Rodrigo Borgia, care nu avea pe plac alianţa dintre habsburgi şi papă, şi cu atât mai puţin veştile bune despre sănătatea papei. Acel sifilitic schimbase viaţa incapabilului de Franceschetto cu salvarea contelui de Mirándola. Lorenzo de Medici îl jucase ca pe un copil.

Unica lui consolare erau vrăjitoarele, spălătoresele, prostituatele denunţate de vrăjitorie. Din Spania şi din Germania, pe lângă Italia, primea veşti îmbucurătoare. Cu cât se judecau, se torturau şi se trimiteau la rug mai multe, cu atât se descopereau alte femei. În Germania, tipografiile au scos mai mult de treizeci de mii de copii de „*Malleus Maleficarum*”. Peste tot, magistraţii şi inchizitorii făceau „întrecere” pentru a găsi şi extirpa „răul”, care profita de fiecare fisură feminină pentru a-şi face culcuş la interior. Numai la Val di Fiemme, focul îşi făcuse treaba cu mai mult de trei sute de suflete. În acele locuri se descoperise, de fapt, existenţa unei misterioase „*Signora del Bon Fogo*”, care se spunea că ar fi soţia „Demonului” şi care cu ajutorul soţului ei reuşise să devieze până şi viaţa măicuţelor închise în mănăstiri. Pentru două mănăstiri nu

au fost de ajuns doar execuţiile, ci a fost necesar să le distrugă cu focul din temelii.

Cardinalul se bucurase de acest exces de zel: „*Signora* del *Bon Fogo*”, aşa de puternică, se asemăna mult cu „*Marea Maică*”, chiar dacă acest nume nu trebuia pronunţat niciodată. Putea spune că era mulţumit, în mai puţin de un an, politica lui înmulţise sentinţele şi rugurile. Ştia prea bine că mulţi dintre preoţi trecuseră peste necesarele inspecţii şi torturi, şi că din unele, dar şi din celelalte îşi luaseră partea de plăceri interzise. Dar, pentru a lupta cu „răul” era necesar să fie cunoscut în profunzime.

În timp ce-şi lingea degetele, privi la „doamna” lui, care cu foamea specifică tinereţii sorbea din supa de carne. Peste puţin timp va simţi acea aromă pe buzele lui. La dracu’ cu Innocenzo, „Maica”, Giovanni Pico şi toate celelalte. La ele se va gândi mâine.

FLORENŢA
Joi, 10 noiembrie 1938

Cineva bătu la uşă. Zügel îşi luă pistolul Luger şi se lipi de tocul uşii.

— Cine e?

— Portarul. Am un mesaj pentru dumneavoastră. Recunoscu vocea, îşi introduse pistolul la centură, în spate, să nu fie vizibil, şi deschise uşa.

— Un domn a lăsat acest bilet pentru dumneavoastră după care a plecat. Zügel aştepta să-l primească, dar omul continua să ţină mâinile încrucişate la spate. L-ar fi putut obliga cu uşurinţă prinzându-i carotida între două degete şi forţându-l să plece, dar în schimb scoase afară o bancnotă de zece lire. Schimbul a fost rapid şi Zügel închise uşa. După primele cuvinte, continuă să citească cu aviditate. Aprinse o ţigară şi cu flacăra chibritului dădu foc

mesajului.

„Piazza della Stazione” gemea de lume, de navetişti care veneau de la muncă. Era punctul de încrucişare dintre trenuri, autobuze, tramvaie, şi o mulţime eterogenă, mulţi cu aer obosit se saluta şi se îndrepta spre casă. Sau aştepta venirea vreunui tramvai care să-i ducă spre casele-cazarmă pe care regimul politic le construise pentru a garanta un acoperiş noii clase de muncitori. O bună alegere, piaţa, chiar şi pentru el, o alegere prudentă. Un om, cu pălăria trasă până aproape de ochi, sub lumina unui stâlp cu lampion, îl observa. Cu mâinile în buzunare, semn rău.

— O zi rece, nu-i aşa? Se întoarse dintr-odată în timp ce un domn distins, pe la vreo cincizeci de ani, îl salută prin ridicarea pălăriei de pe cap. Îl privi întrebător. „La naiba, nu acea era parola de recunoaştere”, ce se întâmpla? O bicicletă apăru mergând cu viteză. Făcea zigzag printre trecători, dar el era cel către care venea. Zügel îşi încordă muşchii, rămase imobil aşteptând impactul. Dar în ultimul moment bicicleta îşi schimbă direcţia, continuându-şi cursa. Un domn distins, aproape de el, înalt şi slab, cu doi ochi de culoare deschisă în spatele ochelarilor cu ramă de aur, împături „Il giornale d’Italia” şi se apropie de el.

— Acesta este ziarul dumneavoastră? Aceea era întrebarea de recunoaştere.

— Nu citesc niciodată înainte de seară, răspunse el.

— Vă rog, domnule Zügel, să mergem să luăm o cafea, spuse Giacomo de Mola. Barul era plin de fum şi de oameni. Găsiră o masă lângă fereastră care dădea posibilitatea de a vedea afară, dar şi de-a fi văzuţi din afară. De Mola făcu un semn unui băiat care ducea o tavă şi la puţin timp după, acesta se reîntoarse cu două cafele.

— Dumneata ai ceva ce-mi aparţine, spuse de Mola fără alte înfloriturі, şi care doriţi să-mi restituiţi.

— Ce e cu toată agitaţia asta? întrebă Zügel. Cine sunt acele persoane? De Mola zâmbi, părea o persoană diferită faţă de cel care-i luase cartea.

— E doar pentru a vă face să înţelegeţi că nu sunt singur. Ca dumneata.

— Nu credeţi că sunt aşa de idiot să am manuscrisul cu mine.

— Nu, nici nu ne gândeam că aţi fi aşa de idiot. Vreţi să negociem, domnule Zügel?

— Nu vreţi să ştiţi de ce?

— Nu, înainte să ajungem la miezul problemei, şi mă refer la preţ, aş dori să am un alt fel de informaţii. Face parte din tratative şi veţi fi recompensat pentru asta. Zügel sorbi o gură de cafea, scoase din haină un pachet de ţigări „Macedonia Aurie" şi-i oferi una lui de Mola care refuză.

— Giovanni Volpe, continuă, vreau să ştiu unde e. Zügel îşi strânse ochii. Ce se întâmpla, era o capcană? De atunci când îl înspăimântase şi făcuse dragoste cu Elena nu-l mai revăzu. Trase din ţigară şi dădu fumul afară încet, pe nări.

— Nu ştiu. Şi dacă nu o ştiţi nici voi… De Mola îl privi în ochi pentru mult timp şi se temea că celălalt avea dreptate. Dar nu era pe deplin convins.

— Fără Volpe, vă puteţi ţine cartea!

Era numai un bluf, dar trebuia să încerce şi această variantă. Înainte de toate o făcea fără ştirea şi încuviinţarea grupului „Omega", care-l dăduse pe Giovanni Volpe, definitiv, afară din asociaţie, ca şi cum nu ar fi existat vreodată. Dar pentru el nu era aşa, îi dorea tot binele, l-ar fi adoptat devenind fiul său, numai dacă… De Mola observă o tresărire pe faţa neamţului. Zügel era un asasin, un fanatic, unul din oamenii de cea mai joasă speţă pe care acele vremuri întunecate le putea produce. Dar în acel moment nu minţea. Era frică. Doar frică. Să nu finalizeze tranzacţia, şi de Giovanni nu ştia nimic.

— De Giovanni Volpe al dumitale nu ştiu nimic şi pentru mine nu are nicio importanţă. Ăsta-i adevărul şi dacă sunt aici, trebuie să o înţelegeţi şi voi.

De Mola îl făcu să aştepte câteva secunde lungi.

— Care e preţul, Zügel?

— Acelaşi pe care-l promisesem şi tânărului domn. Două sute de mii de dolari, în numerar.

— E mult.

— Am nevoie. Nu cred că aveţi nevoie de alte explicaţii. De Mola se gândea la Giovanni şi la visele pe care şi le făcuse cu acea sumă de bani, poate să o cheltuie împreună cu misterioasa lui Elena. Se gândi chiar şi atunci când, beat fiind îi confesase totul, renunţând la bani şi la ea. Cine ştie dacă i-ar fi dat banii în cazul în care şi-ar fi dus până la capăt misiunea lui.

— Bine. Dumneavoastră ne veţi da manuscrisul, noi îl vom controla şi vă vom da banii în care cont şi în care bancă doriţi. Zügel îşi exterioriză reacţia de iritare. Strânse din pumni şi cineva îl observă.

— Nu. Vom face totul aici, numerar contra manuscris. Unicele bănci în care am încredere, şi dumneata de Mola o ştiţi bine, sunt în Elveţia. Din păcate, acolo, pentru mine nu este o atmosferă tocmai plăcută. Stinse cu violenţă ţigara în scrumieră.

— Va fi nevoie de ceva timp pentru a aduna o aşa sumă, în numerar.

— Maxim o săptămână.

De Mola îşi sprijini coatele pe masă şi-şi aşeză bărbia pe pumnii încleştaţi.

— Dumneata vei aştepta până noi vom fi gata. Altfel nu se face. Nu există niciun alt cumpărător. Era, dar dacă v-aţi adresat nouă, înseamnă că s-a întâmplat ceva. Şi cred că acest lucru a distrus toate legăturile, în afară de cele cu noi. Noi suntem unica dumitale salvare.

— Ce vă face să credeţi? întrebă Zügel dispreţuitor.

Nu uitaţi că sunt un soldat al Reich-ului şi că…

— Zügel, nu încercaţi să credeţi că sunt un prost. Încetaţi! Dumneata rişti mai multe decât mine, dacă din întâmplare cineva te-ar recunoaşte. Dar liniştiţi-vă, e în interesul nostru, şi al dumitale desigur să rezolvăm toată afacerea asta cât mai curând posibil.

Zügel era pe cale să răspundă, când un soldat al regimului fascist strigă tare: „Linişte”! De mai multe ori şi barmanul se apropie de radio, mărindu-i volumul sonor. Vocea care se auzea trebuia să fie dură, militară, dar din cauza difuzorului apărea croncănitoare, ca a unei ciori. Toţi se ridicară în picioare, inclusiv de Mola şi Zügel. Dacă ar fi rămas aşezaţi, ar fi fost o atitudine ofensatoare şi compromiţătoare şi niciunul din ei nu şi-o putea permite.

— Act foarte grav… Îndeplinit… un tânăr fanatic evreu… stimatul von Rath… ucis cu premeditare… acţiune de răspuns imediată… camarazi germani… infamul popor evreu… în sfârşit distruse toate sinagogile… ucişi de grupuri de patrioţi… douăzeci şi şase de mii de conspiratori… şantiere de muncă… Münchenul e liber! Trăiască Ducele!

— Pentru noi! ţipă soldatul.

— Pentru noi! îi răspunseră ceilalţi la unison.

— Linişte, e Ducele! Vocea inconfundabilă, chiar dacă erau mulţi imitatori ai şefului fascist, se auzi în bar. Unul îşi dădu jos pălăria de pe cap, alţii ridicară mâna dreaptă şi o femeie îşi şterse o lacrimă în timp ce strângea braţul soţului ei.

— Italieni… camarazi germani… au răspuns provocărilor… grav doliu… acţiune exemplară… represalii imediate…

— Reglează blestematul ăsta de radio, urlă fascistul, nu se înţelege absolut nimic! Barmanul încercă să regleze mai bine aparatul dar nu reuşi; la urmă, o lovitură dată peste radio făcu ca vocea lui Mussolini să se audă

puternică şi clară, fără interferenţe. Dar era aproape de finalul discursului.

— Aşa cum anul trecut am eliminat pericolul de-a polua rasa noastră abolind „madamismul”, aşa măsurile pe care le vom lua în zilele următoare, lucru deja întâmplat în Germania, din ce în ce mai aproape de inimile şi sufletele noastre, vor da posibilitatea poporului italian de a-şi menţine neatinsă puritatea care a fost sursă de victorii pentru Roma imperială, adunând în mica lor lume pe cei care de milenii sapă la rădăcina bogăţiei noastre, a libertăţii noastre a patriei înseşi!

— Era, era, era! ţipă militarul.

— Alálá! răspunse lumea în cor, fiecare reîntorcându-se la treburile lui.

— „Madamism”? Am auzit bine?

Zügel îl privea pe de Mola cu aer întrebător.

— Anul trecut a fost aprobată o lege care interzice căsătoria dintre italieni şi cei din coloniile africane, şi de-a avea relaţii intime cu persoanele din acele zone. Măcar atât… de fapt copiem tot ce este rău în Germania.

— Vom învinge!

De Mola îl privi pe deasupra lentilelor. În privirea lui nu era nici ironie, nici satisfacţie.

— Dacă eşti aşa de convins, acum nu ai mai fi aici.

Zügel dădu să răspundă, dar de Mola îl întrerupse înainte să vorbească.

— La revedere, Zügel, ne reîntâlnim la aceeaşi oră, la întâi decembrie.

— Şi până atunci eu ce fac? întrebă neamţul furios.

— Staţi ascuns şi aveţi grijă de manuscris.

De Mola plecă spre casă, plăti cu o bancnotă de cinci lire, restul lăsându-l bacşiş graţioasei vânzătoare. Ieşi din bar, dar înainte de-a se îndepărta dădu o ultimă privire spre Zügel, care rămase în bar. Îl văzu muşcându-şi buzele. Banii, din fericire, nu erau deloc o problemă, dar trebuia

să-l găsească pe Giovanni.

La trei săptămâni după, în ziua stabilită, se efectuă schimbul. La cinci ale după-amiezii de 1 decembrie 1938, Zügel închise radioul cumpărat cu puţinii bani rămaşi. În ultimele săptămâni asculta des „Radio Londra”, o nouă transmisiune a BBC. Avea nevoie de informaţii, altele, pentru noua lui viaţă. Abia auzise ştirile despre încercarea de lovitură de stat din România, organizată, după cele susţinute de BBC, de serviciile secrete germane şi italiene. Ziarul „La Nazione”, aruncat pe pat, nu dăduse importanţă evenimentului. De sub saltea luă cartea, înfăşurată în hârtie, ca pentru un cadou şi o introduse într-o geantă de piele. Afară era întuneric şi frig. Îşi ridică gulerul de la pardesiul lui şi se îndreptă gara de la „Santa Maria Novella”. La bar comandă un spumant de rodii, o cerere absurdă, dar aşa era acordul. Barmanul dădu din cap şi Zügel se decise pentru o cafea. Împreună cu plicul de zahăr primi un bilet cu un număr şi un orar.

Trenul de la Bologna spre Roma ajunse punctual la linia a treia şi Zügel se grăbi spre vagoanele de la clasa întâi. De aici coborî un om înalt cu ochelari cu ramă de aur şi eşarfa de culoare galbenă. În mână avea o borsetă de piele de viţel, de culoare închisă. Cei doi se îmbrăţişară ca şi ceilalţi din jurul lor, şi-şi împărţiră cadourile. Dădu fiecare o privire la interior, pentru a se asigura. Era 17: 48. După două minute, şeful de tren scoase ceasul din buzunar şi-l privi, fluieră şi dădu din paletă. Trenul se puse în mişcare şi cei doi se salutară pentru ultima dată.

Proprietarul hotelului nu-l mai văzu pe clientul neamţ, şi după o săptămână luă aparatul de radio, ca o recompensă pentru neplata cheltuielilor.

FLORENŢA, ROMA, SPANIA
Din noiembrie 1487 spre martie 1491

Proiectul de-a face cunoscută lumii existenţa „Maicii” dădu greş, şi odată cu el şi raţiunea vieţii lui. Legat de pactul netrebnic dintre Lorenzo de Medici şi Innocenzo VIII, Giovanni Pico nu putea să plece din Florenţa. Se simţea ca o pasăre într-o cuşcă mare, care atunci când încearcă să zboare dincolo de limitele stabilite de alţii, se izbeşte de gratiile de fier; şi după ce încercase de mai multe ori, rănită, la urmă abandonează orice iluzie de-a fugi, aşteptând ca moartea generoasă s-o elibereze cât mai repede.

În ianuarie 1488, contele de Mirándola a fost alături de Leonora şi Ferruccio care se uniră prin căsătorie, binecuvântaţi de călugărul Girolamo Savonarola. Acesta profită de eveniment pentru a lansa critica lui împotriva ridicării la rangul de cardinal a lui Giovanni de Medici, care nu avea încă treisprezece ani. Numirea lui trebuia să rămână secretă până la vârsta majoratului, dar se pare că papa îi spuse ceva fiului său, acesta vorbi cu Magdalena, fiica Magnificului, ea la rândul ei se confesă grupului de prietene. Pe scurt, nimeni nu trebuia să dea de bănuit că ştie, dar cardinalul fără pic de tuleie încă, pe oriunde trecea era numit „Eminenţă” şi i se cerea voie să i se poată săruta inelul.

În luna succesivă, Franceschetto a fost numit guvernator al Romei şi al armatei. Cardinalul Borgia încercă să blocheze numirea, şi nereuşind, se gândi că fiul papei ar fi mai bine să dispară definitiv. Franceschetto scăpă de atentat, opera unui grup de tâlhari C’tăietori de gâtleje”), datorită intervenţiei „Preafericitei Fecioare”, după cum se zvonea. Innocenzo VIII şi acelaşi Borgia, în duminica următoare, intonară împreună un solemn” *Te Deum*” de mulţumire în bazilica San Pietro.

După doi ani, în aceeaşi lună de februarie, Innocenzo VIII se simţi rău dintr-odată: apariţia de pete roşii şi violacee şi o dizenterie persistentă indicau clar simptomele

otrăvirii cu arsenic. Acest lucru îl deranjă, destul de mult pe Rodrigo Borgia, care se temea de-a avea la interiorul curţii papale, un rival necunoscut şi nu prea expert. Arsenicul putea fi folosit ca o otravă lentă, dar pentru efecte imediate erau şi alte soluţii.

Franceschetto, preocupat ca orice fiu, stătu zile întregi la căpătâiul tatălui său, şi când se păru că „Vicarul lui Hristos" era pe cale să-şi lase sufletul în mâna „Creatorului", încercă să fugă. A fost oprit la porţile Romei, de aceleaşi gărzi pe care le comanda, care au rămas surprinse să vadă atunci când au găsit, în carul care-l însoţea, aur şi pietre preţioase, în cantitate foarte mare, depozitate în dezordine în două cufere. Era tezaurul bisericii, pe care Franceschetto a admis că l-a sustras – nu putea face altfel – dar spusese, *„pentru a împiedica ca pentru perioada în care scaunul papal era vacant, vreunul să profite şi să-l facă dispărut"*. Innocenzo îşi reveni după câteva zile, dar sănătatea lui deja slăbită de sifilis nu mai era aceeaşi, fiind obligat să renunţe la întâlnirile cu tinerele lui preferate. Pentru gestul lui nobil, Franceschetto a primit titlul de conte al *„Sacrului Palat Laterano"*, modalitate de-a administra justiţia, demonstrând că a fost prudent şi atent cu interesele *„Sfintei Biserici Romane"*. *A* primit, printre altele, domeniile de la Cerveteri şi Anguillara, cu invitaţia să meargă des pe la noile lui moşii şi de-a rămâne cât mai mult posibil.

La Florenţa, Lorenzo de Medici discuta filosofie şi compunea sonete; poporul însuşi, în afară de poeţii de la curte, aplaudă cu mare sinceritate al său *„Cântec al lui Bacco"* – *„Canzone di Bacco"*. Un imn dedicat tinereţii, care invită să se bucure de prezent, neputând avea încredere în viitor. Exasperat de atitudinea lui Savonarola care-şi continua critica împotriva bisericii şi mai ales împotriva ţinutei noii burghezii florentine, Magnificul îl

îndepărtă de la Florenţa. La puţine luni după, la insistenţele lui Giovanni Pico, faţă de care se simţea vinovat, îl rechemă pe călugăr, care reacţionă imediat, înfierând pe Magnific şi curtea lui. La lamentările oaspetelui său, Savonarola răspunse că acum venise rândul lui să plece din Florenţa şi prezise, prin cuvinte încifrate, viitoare moarte a Magnificului.

La 3 martie 1491, Ferdinand de Aragon şi Isabella de Castiglia au semnat decretul de expulzare al tuturor evreilor care nu s-ar fi convertit la creştinism. La cei convertiţi se gândi confesorul reginei şi Inchizitor General, Tomas de Torquemada, care după ce le smulsese unghiile şi dinţii, îi făcu să-şi renege vechea confesiune a părinţilor lor pe motiv că *„au fost induşi în eroare”*. Cine a supravieţuit rugului, a fost alungat pentru totdeauna după ce a rămas fără averea personală.

Între timp, Cristofor Columb se pregătea de expediţia lui personală. Ajutat de acordurile dintre casa regală spaniolă şi tatăl lui, şi făcându-i cunoscute reginei câteva detalii despre existenţa unei mari divinităţi feminine, preexistente la toate religiile, seduse în cele din urmă orgoliul reginei. De fapt Isabella, regina bogatei, puternicei şi populatei Castiglia, nu privi cu ochi buni unirea cu săracul regat aragonez, puternic doar prin aroganţa regelui, soţul ei. Era doar politica ceea ce i-a unit. Columb a cerut şi a primit numirea de guvernator, pentru el şi pentru urmaşii lui, al oricărei bucăţi de pământ pe care ar fi descoperit-o, dincolo de „Oceanul Tenebros” şi de „Zona Toridă”, unde fiecare marinar ştia că este imposibil să se respire. Cineva la curtea regală nu înţelese acea numire, care însemna şi împărţirea bogăţiei între amiralul Columb şi coroana spaniolă. Ce valoare avea de-a fi guvernator al pământurilor care, ca şi India, aparţineau de secole, legitimilor ei suverani? Dar nimeni nu îndrăzni să critice regina şi regele Ferdinand era prea ocupat să

termine războiul împotriva Granadei, ultima redută a marii civilizaţii arabe.

****

Leonora şi Ferruccio de Mola erau îngrijoraţi de soarta prietenului lor şi adesea, în lungile plimbări pe care le făceau cu Pico, în afara domeniului de la Fiesole, încercau să-i abată atenţia de la obsesia lui. Dar contele de Mirándola nu mai era acelaşi, mintea lui pierdea treptat contactul cu realitatea, sau cel puţin aşa părea. Vorbea în continuu despre cum, cu ajutorul magiei, s-ar putea reuşi obţinerea puterii de-a schimba cursul evenimentelor. Avea întotdeauna grijă de „spatele lui", se oprea nesigur şi-şi reîncepea drumul. Era convins că a găsit *„secretul alchimic"* într-o carte de frunze şi de scoarţe aparţinând lui Nicholas Flamel, nemuritorul. Era disperat pentru că pierduse contactul cu sfera lui de lumină, apărută în ziua naşterii lui şi care-l însoţise de-a lungul vieţii, în momentele cele mai importante, Spunea că „Maica" l-ar fi abandonat pentru că nu reuşise să facă cunoscută în lume existenţa ei, în timp ce viziunile unui „Dumnezeu Teribil" îl însoţeau în fiecare noapte, obligându-l la suferinţe fizice şi psihice. În toate acestea, Ferruccio vedea influenţa negativă a călugărului Savonarola, alături de care Giovanni Pico era văzut des. De Mola detesta profeţiile lui despre moarte, descrierile lui oribile despre pedepsele divine şi nu suporta fanatismul religios, chiar dacă împotriva nobilimii romane, aveau puncte de vedere comune.

FLORENŢA
Sâmbătă, 7 aprilie 1492 şi lunile succesive

De săptămâni la Florenţa circulau zvonuri misterioase despre sănătatea lui Lorenzo de Medici. Ferruccio venise pe la curte şi-şi dădu seama că starea lui

se înrăutăţi brusc, tocmai în zilele următoare vizitei ginerelui său, Franceschetto Cybo. De la servitori, care intrau zilnic în camera nobilului florentin află detalii particulare care-i dădură de gândit. Lorenzo pierdea sânge pe la fund şi continuu trebuiau să-i schimbe cearşafurile şi păturile. Ceru să examineze una: pete de sânge, închise la culoare i-ar fi confirmat prezenţa otrăvii. Puţini ştiau că Lorenzo avea un secret, acela că nu avea deloc simţ olfactiv. Din acest motiv nu ar fi fost deloc dificil vreunui membru al familiei ca pe durata vreunei mese private, unde cei care gustau mâncarea nu erau prezenţi, să-i pună în mâncare otrava vreunei ciuperci rău-mirositoare. Ferruccio îşi dădu seama că nimeni nu ar fi avut o astfel de ocazie decât fiica lui, Magdalena sau Franceschetto, ginerele lui. Dar spre marea surpriză, cearşafurile erau pătate de sânge de culoare deschisă, şi nu închisă. Făcu rost de o bucată de cearşaf, plătind-o cu aur, sustrăgând-o din grămada care trebuia spălată cu apă caldă şi cantităţi mari de cenuşă, într-un vas mare. Fiind foarte impregnate, era nevoie de mai multe spălări.

Era sâmbătă şi ştia că Paolo Regio, medicul, era cu siguranţă acasă. Înainte de-a veni din Spania, numele lui era Mose Coen. Aşteptară împreună seara şi la lumina unei lumânări recitară *„havdalah”* – rugăciunea de separare dintre sacru şi profan, în faţa unui pahar de vin parfumat cu tot felul de arome. După ce au terminat rugăciunea ritualică pentru vin, pentru arome, pentru lumânare, medicul începu să examineze cearşaful.

— Sângele e sănătos, îi spuse, dar omul căruia îi aparţine va muri în curând. Priveşte lucirea de pe petele de sânge. Sunt fragmente minuscule de pietre preţioase, poate rubine, pentru a le ascunde mai bine de ochii inoportuni.

— Şi ce anume fac aceste fragmente?

— Dacă se află în mâncare, nu este posibil să se bage

de seamă pe durata masticaţiei. Dar când ajung în stomac provoacă răni teribile, şi la fel fac şi în intestinul subţire. Pereţii acestor organe se găuresc şi sângerează. Nu este vreo modalitate de-a trata aceste răni interne.

În zilele următoare, bătăile de clopote, în „dungă" se auzeau în toată Florenţa. Marele Lorenzo, binefăcătorul sau dictatorul a murit. La câteva zile după, Ferruccio află că Mose a avut dreptate, dar părea că nu a fost niciun complot. Noul medic trimis de familia Sforza de la Milano, Lazzaro da Pavia, la semnarea certificatului de deces indică că nu folosise la nimic tratamentul cu perle şi pietre preţioase prescris nobilului florentin. Putea fi un mod public de-a anunţa un delict, care în acest fel apărea ca nefiind niciodată comis? Era o eroare cu bună ştiinţă, sau o manevră pusă la cale de mult timp? Prin moartea lui Lorenzo de Medici se deschideau porţile Italiei, forţa ei, influenţa ei, alianţele ţesute cu răbdare se vor fi topit în curând. Regele Franţei, aliatul familiei Sforza, nu aştepta altceva. Un prim răspuns la dubiile lui îi veni în curând. Pier-Leone da Spoleto, vechiul medic al lui Lorenzo, care stătuse alături de Lazzaro da Pavia, se sinucise aruncându-se din tumul de la „Palazzo della Signoria". Sau a fost aruncat? Ferruccio îşi comunică dubiile Leonorei, prima lui prietenă şi confidentă şi împreună încercară să discute cu Giovanni.

— „Cine păcătuieşte împotriva Creatorului său îşi termină zilele în mâinile *Medicului*!", răspunse în mod ascuns Giovanni Pico citând din ecleziast, şi se reînchise în mutismul lui.

În iulie următor de Mola avu un alt răspuns, direct de la Roma, care îi confirmară bănuielile. Încă o dată, clopotele sunară a moarte. De data aceasta, aripa doamnei în negru trecu peste Innocenzo VIII. Dar călăuzirea zborului ei nu era un lucru la întâmplare. Poporul nu cunoştea circumstanţele morţii, cei care au reuşit să vadă

cadavrul papei, au spus că avea buzele negre, pielea distrusă şi unghiile bucăţi, cu toată muncă celor care l-au îmbălsămat. Cei care au reuşit să vadă şi expresia de satisfacţie de pe chipul lui Rodrigo Borgia au avut certitudinea că până la urmă, acesta îşi duse la capăt intenţiile lui. Încă înainte să se afle, Ferruccio a fost înştiinţat de cardinalul Giovanni, fiul mai mic al lui Lorenzo, de o altă veste care nu făcu altceva decât să confirme ipoteza unui complot general, dorit şi desfăşurat pentru a schimba echilibrele în Italia. Întocmai, la o lună după moartea lui Innocenzo, un grup de douăzeci şi trei de cardinali, conduşi tocmai de Ascanio Sforza din Milano, l-au ales drept papă pe cardinalul spaniol Rodrigo Borgia, care-şi luase numele, de mult timp ales de Alessandro VI. Rămase secret faptul că, înainte ca foile de vot să fie arse şi ca fumul alb să iasă pe hornul sobei, Rodrigo ceru şi obţinu dreptul de-a se supune la anticul ritual datorită căruia trebuia exclusă orice posibilitate ca papa să fie o femeie. Aşezat pe scaunul toaletei, din marmură roşie, primi palpata de convingere, în timp ce vocea cardinalului camerleng anunţa: „*Testes babei*” („are testicule”) cardinalilor prezenţi care-i mulţumiră lui Dumnezeu Tatăl. În timp ce-i erau inspectate organele genitalele, Alessandro se gândea la marea diferenţă dintre mâna osoasă a lui Sansoni şi cealaltă, moale şi delicată a Giuliei Farnese. Cu trei ani mai înainte o căsătorise cu fiul unei verişoare de-a ei, Orsino Orsini, conte de Nota. Le impuse să nu aibă raporturi unul cu celălalt, sub pedeapsa excomunicării, care ar fi „intrat în vigoare”, pentru amândoi, odată cu alegerea lui ca papă.

Despre „Sacro Sigillo” – „Sigiliul Sacru”, în aceeaşi seară a alegerii lui îl deschise fără a-l citi şi acolo adăugă mai multe adnotări, pecetluite cu stema familiei Borgia şi a bisericii, document gata încă înainte de moartea lui Innocenzo. Prin procesele şi rugurile împotriva feminităţii

păcătoase şi demonice, care se propagau prin toată Europa precum focul împins de vânt, ideea de „Maică” a fost învinsă definitiv. Datorită noilor alianţe, acum se deschidea o nouă eră, o eră în care un Dumnezeu înţelegător şi binevoitor le-ar fi permis să întredeschidă puţin porţile Paradisului la care el, Rodrigo Boqa y Doms, avea cheile eterne.

****

La vestea morţii tatălui său, Cristofor Columb scrise reginei Isabella, care începuse să-l adore pe tânărul „hidalgo” italian. Pentru prima dată semnă cu iniţialele „XMY”, care indicau, în limbajul lor personal şi ascuns, cele trei religii: X – pentru Hristos, M – pentru Mahomed, Y – pentru Yehova, o modalitate pentru a-i aminti secretul dintre ei. Ascunse scrisoarea, în care dădea veşti despre următoarea lui plecare, amintindu-i şi faptul că: „Spiritul lucrează în creştini, iudei şi mauri şi în orice altă religie”. La 3 august plecă de la Porto Palos şi se reîntoarse pe 15 martie al anului următor. Beat de fericire, aduse cu el probe din noile ţinuturi despre a căror existenţă aflase din scrierile antice ale navigatorilor vikingi, irlandezi, normanzi şi din studiul recentelor scrieri ale fraţilor veneţieni Zeno, pe baza cărora, cartograful florentin Toscanelli îşi desenase hărţile sale. Pe acestea din urmă, Cristofor ceru fratelui său vitreg Bartolomeo, cartograf şi el, să treacă o serie de variante, care se revelară esenţiale pentru succesul expediţiei. Se destăinui, în mare secret reginei, că era sigur că alţii înainte de el, au făcut călătoria peste ocean. Şi îi promise că în următoarea expediţie va pleca în căutarea probelor prin care, cu o sută de ani mai înainte, principele Orcadelor, Henry Sinclair, a fost pe noul continent. Va rămâne secretul lor, pentru că acesta rezulta a fi unul din puţinele secrete care au rămas după

distrugerea templului din Ierusalim de către Filip şi papa Clemente, şi chiar şi în acele zile, Franţa şi statul papal, vegheau ca sub cenuşa rămasă de la Templieri să nu mai rămână nicio scânteie. Şi nu era totul: jurnalul lui Zeno făcea cunoscut faptul că Sinclair a fost inspirat şi ghidat în călătoria lui, de o „femeie" misterioasă, cărora cavalerii Ordinului îi erau profund devotaţi.

Abia se află vestea că un navigator italian găsi drumul pe mare spre Indii, după o călătorie de puţin mai mult de trei mii de mile, că un plurivalent artist şi om de ştiinţă, născut în Vinci, dar de ani buni la curtea lui Sforza, făcu nişte calcule. Era chiar şi un cartograf strălucit şi-şi dădu seama că cineva minţise. Sau că distanţa parcursă era de zece mii de mile, sau că pământul descoperit nu era India, ci un continent a cărui existenţă se bănuia din calculele alchimice. Furtuna care zguduia ţări, regate şi popoare în toată Europa, invenţiile, noile descoperiri geografice şi ale cunoaşterii, gândirea care ieşea din înlănţuire, care pentru prima dată apărea ca un spirit călăuzitor sau înger răzbunător, pe teme până atunci inaccesibile precum religia, justiţia, libertatea, toate acestea părea să nu-l mai intereseze pe Giovanni Pico, conte de Mirándola. Pentru el era ca şi cum orologiul vieţii se oprise definitiv.

Până la punctul în care, Alessandro VI, în delirul lui de „omnipotent", decise să-l ierte. Scoase o „bullă" specială dedicată tocmai celor „Nouă sute de teze" ale lui Pico. Respectivul document – bula papală – o redactase personal, în zilele în care se simţea stăpânul lumii. Actul stabilea – o adevărată capodoperă de retorică – după cum se complăcu să susţină la curte însuşi Borgia, că, chiar dacă sunt eretice scrierile lui Pico, nu trebuia considerată şi mâna care le-a scris. În acele zile, papa Borgia îşi numi fiul – Cezar – cardinal şi „Mare Stegar" al bisericii. Îi mersese rău numai cu Savonarola, care la oferta hainei

roşii de cardinal, răspunse că unica lui dorinţă era bereta roşie de martir. Papa ofensat de atâta aroganţă, jură pe copii lui că-l va mulţumi în curând.

FLORENŢA
Luni, 17 noiembrie 1494

Condiţiile de sănătate ale contelui de Mirándola începură în mod continuu şi progresiv să se deterioreze. Diverşi medici trecură pe la căpătâiul lui, dar toţi erau de acord în a afirma că părea că nu mai există viaţă în corpul lui. De câteva zile, Ferruccio nu-l lăsa singur deloc, primind lamentările continue ale lui Girolamo Benivieni şi scurtele vizite, fugare, ale celuilalt Girolamo, Savonarola. Chiar dacă erau luni de când se resemnase cu prezenţa mută a prietenului său, în el nu mai vedea decât umbra celui pe care-l preţuise şi-l protejase. Giovanni refuza apa şi mâncarea, închizând ochii şi strângând buzele. În acea dimineaţă părea că-şi revine dintr-odată şi-l chemă cu voce slabă pe Ferruccio, mai aproape de el.

— Ai cartea? îl întrebă după ce se asigură că erau singuri în cameră.

— Da, e la loc sigur, doar eu ştiu unde este.

— Eu sunt pe cale să mă întâlnesc cu „Maica”, care nu a vrut să se facă cunoscută de alţii, ci numai de mine. Ai dreptate, nu sunt astea vremurile.

— Giovanni, trebuie să rezişti, nu ne poţi lăsa, mai sunt încă atâtea…

— Nu mai depind de mine, dar nu te teme, sunt gata. Dar am nevoie de-o promisiune, Ferruccio.

— Orice, îi răspunse luându-i mâna, ale cărei oase ieşeau afară, ca la un bătrân. Giovanni avea doar treizeci şi unu de ani.

— Eşti fiul unui om care ar fi putut schimba destinele lumii, de-a face să trăiască toţi în linişte. Dar nici atunci nu

erau vremurile. Păstrează cartea, Ferruccio, şi când vei fi gata, las-o fiului tău, şi aşa pentru totdeauna. Cei din familia de Mola să fie păstrătorii secretului „Marii Maice” până când cineva va decide că au venit timpurile juste. Atunci se va face ceea ce eu nu am fost în stare să fac, sau că „Maica” nu a dorit să fac. În acea zi oamenii se vor întoarce la viaţă, vor şti că principiul în toate a fost un act de dragoste, acelaşi care este repetat în fiecare zi, de fiecare femeie care aduce pe lume un copil. Poate va fi o luptă, oamenii care au creat „Dumnezeul” care înfricoşează, care persecută şi condamnă vor face totul pentru a-l ajuta să învingă din nou. Dar dacă tot ceea ce va fi dezvăluit va deveni patrimoniul tuturor, nu vor putea face nimic împotriva dragostei şi a cunoaşterii.

— Îţi promit Giovanni, pe viaţa mea îţi jur.

— Un alt lucru, vocea contelui se făcu mai slabă, ai grijă de Poliziano, te rog. E în pericol din cauza mea. El… ştii…

— Giovanni, eu…

— Acum du-te şi lasă-mă să vorbesc singur cu „EA” înainte de-a o întâlni.

Ferruccio se supuse şi ieşi. Leonora venise de puţin timp şi-l îmbrăţişă. Împreună ieşiră la fereastră şi printre doi chiparoşi se vedeau acoperişurile Florenţei, roşii ca şi soarele care-şi trimitea ultimele străluciri. Un parfum delicat şi îmbătător îi învălui.

— Ce straniu, murmură Ferruccio…

— Ce anume, iubitule?

— Acest miros. Simţi, e de trandafir, dar e prea devreme pentru a înflori.

— O fiică a naturii care a vrut să-şi anticipe surorile?

— Poate, dar odată Giovanni mi-a spus că Savonarola îi recomandă să aibă grijă la spânzurat. O tufă la fel era în curtea maicilor unde a fost ucisă Margherita. Şi acum simt acest parfum, care nu ar trebui să fie. Leonora văzu o rază

verde, cu puţin timp înainte ca soarele să apună şi i se păru că o sferă luminoasă se desprinse din soare şi veni spre Pământ.

Giovanni Pico, conte de Mirándola muri în acel moment.

PISTOIA
De miercuri, 13 aprilie 1939

Elenei i se „rupseseră apele” şi suferea teribil. Pe durata sarcinii luptase în continuu cu frica, că acea creatură pe care o ducea în pântece ar fi putut fi copilul lui Zügel. În acele momente ajunsese să-şi lovească abdomenul cu violenţă, pentru a se căi imediat după. Prima dată când simţi că se mişcă ceva la interiorul ei izbucni în plâns. Era o lume oribilă cea de afară, lucru datorat cumva şi ei. Şi acum însoţea această inocentă creatură către groapa comună numită – „Viaţă”. Întinsă pe pat, părea că fiinţa se agăţase cu mânuţele de ovare, şi că îi striga de-a nu o lăsa să iasă. Ceea ce simţea ea, îi spuse sora Camilla, erau contracţiile, normale şi pe care toate femeile le aveau. Medicul trebuia să ajungă, de aceea nu trebuia să-şi facă griji deloc.

— Camilla, de mult timp apropierea dintre ele le făcură să se adreseze pe nume una alteia, nu înţelegi. Nu vrea să iasă. Îi este frică şi are dreptate. Şi eu nu merit să fiu mamă.

— Încetează cu aceste vorbe. Pentru că nu ai un soţ nerăbdător care să aştepte în cealaltă cameră. Gândeşte-te la „Fecioară”, la ce a trebuit să îndure la vremea ei, mai ales. Cu soţul ei care ştia că copilul nu era rodul seminţei lui.

Ce era că se agita în pântecele ei, care se mişca? Poate era fiul diavolului, care se distra chinuind-o şi rănindu-i uterul cu micile lui corniţe.

— Mi-e frică, mi-e frică, simt demonul, înăuntru.

— Încetează acum şi gândeşte-te la copil. Elena dădu un urlet şi novicea care stătea în picioare, aproape de uşă, pentru a nu lăsa pe nimeni să intre, îşi făcu semnul crucii şi se albi. Începură contracţiile. Elena urlă iar. Medicul, un grăsun cu mâinile mici ca ale unui copil, ajunse de puţin timp, şi fără să salute, o dezveli. Novicea dădu să iasă.

— Unde pleci? Adu-mi imediat două lighene cu apă caldă şi câteva prosoape. Dar imediat! Elena simţi că o ating două mâini reci.

— Înainte se distrează, iar după se lamentează, murmură el. Ascultă-mă, „domnişoară", spuse adresându-se Elenei, tu gândeşte-te să respiri cum trebuie şi la nimic altceva, m-ai înţeles? Elena dădu din cap că da. Medicul îşi dădu haina jos şi neştiind unde să o agaţe, rămase în aşteptare până când sora Camilla i-o luă şi-o aşeză pe un scaun în spatele ei, atentă să nu o şifoneze. După care zâmbi atât de fals, că murmură imediat un „*Ave Maria*" pentru „păcatul" ei şi pentru Elena. La rugat, se va gândi după.

— E podalic[18], spuse medicul fără nicio inflexiune în glas. Sora Camilla încremeni, ştia ce înseamnă. Elena era agitată şi nu înţelese.

— Iese, spuse medicul. Vocea lui era rece.

— Nu, ce nebunie! Cordonul! Sora Cămilă privi şi văzu ieşind dintre picioarele Elenei un fel de „şarpe" roşu, răsucit. Îi veni imediat în gând imaginea demonului pe care Elena îl evocase mai înainte, dar se forţă să rămână calmă.

— Ce se întâmplă, doctore?

— Prolapsul cordonului ombilical. Copilul nu poate ieşi. Puneţi-vă aceste mănuşi şi daţi-mi o mână de ajutor, repede. (*Prolaps* – ieşirea unui organ intern din cavitatea

18 În obstetrică - la naºtere, prezentaţie pelviană a copilului (născut cu picioarele înainte).

proprie, printr-o deschidere, orificiu natural), în acel moment intră novicea cu un lighean şi cu prosoape. Avu forţa să le aşeze pe pardoseală şi ieşi din cameră astupându-şi gura cu o mână.

— Acum trage, încet. Sora Camilla avea în mână cordonul şi începu să tragă încet. Medicul introduse o mână în vagin şi încercă să rotească copilul pentru a-l face să iasă, cu abdomenul în jos. Împreună cu o altă bucată de cordon ieşiră picioarele. Urmă la rând funduleţul şi la urmă capul, care avea forma unei gutui văzută de jos. Faţa contractată a Elenei se destinse. I se tăie imediat cordonul.

— E un băiat, spuse sora Camilla asudată, obosită, dar fericită.

— Da, răspunse medicul aşezându-l pe pat, dar nu respiră. Sora Camilla privea la corpul inert, întins pe prosop, şi întorcându-se către doctor începu să-l lovească.

— Faceţi ceva! Pentru Dumnezeu, faceţi ceva! auzind ţipetele, Elena deschise ochii, fără să înţeleagă, în timp ce doctorul încerca să se apere de loviturile călugăriţei.

— Bine, bine, ţipă el, lasă-mă să încerc! îl luă cu ambele mâini, îl aşeză pe un braţ şi învingându-şi greaţa de sângele şi lichidul ce care era încă acoperit, îşi apropie buzele de ale copilului şi încercă să sufle înăuntru.

— Nasul! exclamă sora Camilla. Strângeţi-i nasul! Medicul se conformă şi suflă iar.

— E inutil, spuse, e mort! Sora îl luă cu forţa din mâinile lui şi repetă ceea ce făcu doctorul. De câteva ori îi suflă în gura deschisă, dar nou-născutul nu dădea niciun semn. Încercă cu toată forţa disperării şi recită în gând „îngerul veghetor”. Voia să-l reaşeze pe pat când copilul îşi mişcă capul spre înapoi.

— Daţi-mi-l! ordonă medicul. Îl luă de amândouă picioruşele, îl ţinu pentru câteva momente cu capul în jos, dându-i câteva palme peste fund. Copilul ţipă.

— Trăieşte! Trăieşte! exclamă sora Camilla, şi din

cale-afară de bucuroasă îl îmbrăţişă pe doctor, sărutându-l pe obraz.

— Să-l dăm mamei, acum.

— Mai înainte să-l spălăm, deja ne-a pregătit pentru bal. Priviţi aici! Cămaşa medicului era toată roşie de sânge.

— Ei, doctore, ce vreţi să fie?! Daţi-o jos că o duc imediat la spălat. E puţinul pe care îl pot face… şi scuzaţi-mă pentru adineaori.

— Nu-i nimic, nu pot spune că sunt obişnuit dar face parte din riscul meseriei. Copilul fu spălat şi înfăşurat într-un prosop moale. După, îl aşezară cu delicateţe la pieptul Elenei: femeia părea că nu reacţionează. Medicul îi luă braţul şi-i simţi pulsul, era accelerat şi neregulat, în timp ce faţa şi mâinile aveau urme de cianoză. Aşeză încet o pătură pe ea.

— Eu nu pot face prea multe pentru ea, spuse el. Ar fi mai bine să chemaţi un doctor, un alt fel de doctor. Eu sunt pediatru, iar de femeie nu-mi place deloc cum arată.

— Ce anume vreţi să spuneţi?

— Vreau să spun că placenta e prea închisă la culoare, poate că au fost pierderi mari de sânge. Femeia asta a suferit mult şi ar putea avea o hemoragie internă. Uitaţi-vă la faţa ei.

— Dar abia a născut!

— Ştiu, mulţumesc soră, tocmai de aceea. E nevoie de un hematolog, de un specialist, nu pierdeţi timpul.

Copilul făcu prima lui alăptare după vreo oră de la naştere. Elena rezistă până când leşină. Era palidă şi sora Camilla îi aduse o supă caldă de găină, pe care abia o gustă. În dimineaţa următoare veni medicul mănăstirii. Le salută cu emfază pe călugăriţele care-i veneau în întâmpinare, ca nişte „găini care abia s-au ouat”, până când sora Camilla îl trase cu forţa în camera Elenei. O ascultă, îi observă ochii, îi luă pulsul, îi măsură

temperatura, mult peste normal, chiar dacă Elena transpirase pe timpul nopţii şi în dimineaţa respectivă. Nu-i era foame, spunea sora, dar cerea continuu de băut.

— Cum a fost naşterea?

— Copilul a fost podalic şi Elena a suferit mult. După care a avut… nu ştiu, cordonul a ieşit înaintea copilului. Un lucru teribil.

— Ar fi mai bine s-o văd, puteţi da pătura la o parte, soră? Sora Camilla făcu întocmai, dar când ridică pătura, apăru o imensă pată de sânge între coapse.

— Acoperiţi-o, am văzut suficient. Medicul se îndepărtă făcând semn surorii Camilla să-l urmeze.

— Mi-e teamă că e tocmai o urâtă hemoragie internă.

— E grav?

— Foarte, a pierdut mult sânge, dar nu e numai asta. Se poate produce şi o septicemie. Îi voi prescrie *Prontosil*, un nou medicament, dar nu va fi de ajuns. Aveţi o perfuzie? îi voi prescrie şi o soluţie fiziologică.

— Da, mă duc să o pregătesc. Sora Camilla avea lacrimi în ochi.

— Se va face bine? Medicul dădu din cap.

— Roagă-te, soră, şi în acelaşi timp mă voi ruga şi eu. Fiecare cu zeul lui, poate aşa vom reuşi să facem un miracol. Numai în acel moment, sora Camilla îşi aduse aminte că medicul Carlo Milano era evreu şi că tocmai din acest motiv, de câteva luni practica numai în privat, fiind dat afară de la spital.

— Prea bine, spuse forţându-se să zâmbească, poate în doi vom reuşi. Şi vă rog, de data nu plecaţi fără a fi plătit.

Elena se trezi din toropeala ei şi primul lucru pe care-l văzu era copilul care sugea laptele cu vigoare. În acel moment îi mulţumi lui Dumnezeu, ştiind ceea ce va trebui să facă. Că era pe moarte, o ştia prea bine.

— Camilla, vino aici, te rog. Vocea ei era subţire.

Ochii ei treceau de la capul micuţului la mimoza de afară ale cărei ramuri, mişcate de vânt, păreau să bată încet la fereastră, cu flori galbene, delicate.

— Într-o zi sau alta, va trebui să o tai, spuse sora Camilla.

— Ascultă-mă bine, Camilla, mă simt rău. Nu, te rog, nu spune nimic. Nu cred că voi mai trăi mult timp. Simt asta, dar crede-mă, unica mea durere este că las acest copilaş. Şi tu, chiar, prostuţa… Îţi cer o favoare, e o încercare pe care vreau să o fac, dar ştiu că dacă voi reuşi, voi putea muri în pace.

****

Trupele italiene şi cele ale lui Franco intraseră de puţin timp, triumfale, la Madrid şi Italia ocupase, militar, Albania. În mai puţin de cinci ore de la debarcare, la Tirana deja flutura steagul tricolor cu însemnele casei de Savoia. Giacomo de Mola citea despre acceptarea de către regele Vittorio Emanuele a coroanei Albaniei. Ce om mare. Erau luni, de când închis la abaţia de la Camaldoli, Giacomo îşi impusese să nu mai citească niciun ziar sau să asculte la radio. În acea zi, pentru a trece peste plictiseala călătoriei, făcu o excepţie de la regulă. Dar din ceea ce citea, din modul în care erau scrise articolele, părea că nu trecuse prea mult timp. Numai câteva uşoare schimbări, chiar dacă vechiul „*Corriere*” utiliza acum tonurile „patriotice” ale ziarului „*Giornale d'Italia*”.

Obţinu o chilie particulară, aproape de cea a lui „padre generale”, care-i puse la dispoziţie şi biblioteca lui. Camaldoli exista de mai bine de o mie de ani şi i se păruse locul ideal pentru a ascunde, departe de ochii lumii, cartea lui Giovanni Pico. În plus, acel loc, avea ca simbol antic două păsări care sorbeau din aceeaşi cupă. Poate pelicani, păsări phoenix sau păuni şi Graal-ul. Un semn clar al vechii prezenţe templiere care, în amintirea îndepărtatului său

strămoş, îi inspira serenitate şi protecţie.

Trenuleţul opri în staţie la Pistoia. Pe jos începu urcuşul spre mănăstire unde, în sfârşit, ar fi întâlnit-o pe Elena. Acea chemare îl tulburase mult, ce anume voia femeia de la el? Sora care-i vorbise la telefon a fost săracă în detalii, şi foarte prudentă, evazivă chiar. O femeie norocoasă, i se păru, una care ştie dar preferă să tacă. Dar resortul care-l împinse să plece de la Camaldoli era mai ales posibilitatea de-a afla câte ceva despre Giovanni. Poate că Elena l-ar fi ajutat să afle. Poate nu era adevărat cu suferea.

Se simţea învigorat de acea lungă plimbare: chiar dacă era obişnuit cu sălbăticia de la Camaldoli, se bucurase de vederea câmpiei de dedesubt, de micile aglomerări de case, de bucuria cu care munceau bărbaţii şi femeile pe care le întâlnise. Cum era posibil, ca acea lume atât de disponibilă, ironică şi detaşată, să se lase atrasă de simboluri şi de chemări la război şi moarte? Chiar şi paşnicul *„Corriere”* pusese pe prima pagină o fotografie-gigant cu sute de mii de muncitori care-l aclamau pe duce când proclama victoria asupra Albaniei. Albania. Marea parte dintre ei nu ştia nici măcar unde era Albania. Numai doisprezece muriră, spunea triumfător ziarul. Chiar şi un singur mort, era deja prea mult. O soră îi deschise poarta.

— Dumneavoastră sunteţi?

— Sunt domnul de Mola, m-au chemat aici pentru o întrevedere.

— Lăsaţi, eu sunt aceea care v-a telefonat. Veniţi, Elena vă aşteaptă. Poate, continuă ea cu voce joasă, că vă aşteaptă numai pe dumneavoastră pentru a muri.

De Mola intră în linişte în cameră: fereastra era întredeschisă, dar înăuntru era un miros straniu, de viaţă şi de moarte. Văzu o femeie întinsă pe pat, cu ochii închişi. Trăsăturile, frumoase la vremea lor, erau afectate de lunga

suferinţă. Dar ceea ce-l miră, era pătuţul micuţ de lângă patul ei. Se apropie curios şi văzu un copil care se agita, cu ochii încă apoşi, dar expresivi.

— Îl puteţi lua în braţe, îi place să fie alintat, spuse femeia din pat.

Giacomo făcu întocmai după cum îi spuse femeia, a cărei voce, boala o făcuse aproape ca de copil. Nu era obişnuit să ţină un copil în braţe şi se simţea neîndemânatic. I se păru că bebeluşul nu cântărea aproape deloc.

— Daţi-i jos căciuliţa, vă rog şi priviţi. Cu grijă făcu din nou cele indicate şi simţi un fior pe spinare. Strânse copilul la piept şi închise ochii.

— Da, spuse Elena cu un fir de voce, ştiam că l-aţi fi recunoscut. Când am văzut acel ciuf roşu am înţeles cine e tatăl. Ştiam că vă va face plăcere să-l cunoaşteţi pe fiul lui Giovanni. Ştiu cât de mult ţinea la dumneavoastră… Elena avu un atac de tuse care o împiedică să termine fraza. Giacomo sărută delicat copilul pe frunte, îl aşeză în pătuţul lui, după care se apropie de pat.

— Ştiţi unde este? Vocea lui era joasă, calmă şi nu trăda niciun resentiment.

— Nu, dar aş vrea să ştiu şi eu unde este, dacă mai trăieşte şi dacă mă urăşte pentru tot ceea ce i-am făcut. Şi nu numai lui. Elena îl luă de mână.

— Vă rog să-mi promiteţi ceva. Ştiu că sunteţi un om bun şi drept. Şi ştiu că nu merit nimic, dar plătesc pentru asta. Copilul mi-a dat un motiv să trăiesc, şi tot el îmi ia acest drept. E firesc aşa.

— Voi face tot ceea ce este posibil.

— Nu ajunge! spuse încercând să se ridice, dar fără a reuşi. Nu e pentru mine, e pentru el.

— Vă promit, orice lucru ar fi.

— Trebuie să-l găsiţi pe Giovanni, şi dacă trăieşte, vă rog să-i daţi pe fiul meu, fiul nostru. Îi strânse mâna şi

dădu din cap.

— Şi dacă nu ai trăieşte, sau nu veţi reuşi să-l găsiţi, promiteţi-mi că vă veţi ocupa de el. În această dimineaţă a fost botezat şi se numeşte Giacomo, ca şi dumneavoastră.

De cât timp nu mai plânsese? Simţindu-şi lacrimile curgându-i pe obraz, înăuntrul lui creşte o nouă forţă, o nouă speranţă.

— Giacomo, spuse încet, cu vocea gâtuită, nu va creşte fără un tată.

De Mola îşi apropie faţa de chipul ei: simţi fruntea Elenei frigând în timp ce o sărută. Femeia zâmbi şi cer să i se aducă copilul. Giacomo îl aşează delicat la piept, şi în timp ce se îndepărta, dădu o ultimă privire mamei şi nou-născutului. O sferă luminoasă, poate ceva meteoric, traversă sticla ferestrei. „Maica”, cealaltă, era prezentă în acea cameră.

EPILOG
AZI
Miercuri 2 septembrie 2009

„Dacă e adevărat tot ceea ce e scris”, cine am crezut că este în realitate bunicul meu, el doar l-a adoptat pe tatăl meu. Eu sunt nepotul acelui Giovanni Volpe, destul de uşor de recunoscut după firele roşiatice din barbă, dar şi din fotografiile vechi ale tatălui meu. Dar toate acestea au o importanţă secundară. Am în faţa mea plicul. L-am umezit cu abur la *baigne-marie*[19], metoda cea mai uşoară după cum mi-a sugerat bunicul meu (voi continua să-l numesc aşa) şi foile de hârtie s-au desprins. M-am întrebat unde ar putea fi cele două copii, inclusiv aceea a lui Cristofor Columb, care cu „arta” lui reuşi să le citească după care le dădu tatălui său Innocenzo. Probabil că zac pe undeva, ascunse în arhiva secretă a Vaticanului şi vor rămâne acolo atâta timp cât va dori biserica.

Deci aceasta *„Dacă e adevărat tot ceea ce e scris”*, ar trebui să fie cea de-a treia copie, dar nu e. Când am deschis plicul am găsit doar treizeci de pagini goale. Cu excepţia paginii centrale, pe care am întors-o pe toate părţile, de nenumărate ori. Şi care conţin dezlegarea misterului. E o frază simplă, în latină:

„Ad eius ossa versatus est inquid inquiris”.

Mai mult, sau mai puţin înseamnă: *„ceea ce cauţi se află lângă oasele lui”*. M-am cutremurat când am înţeles că strămoşul meu se referea la contele de Mirándola. Oasele lui Pico sunt acolo unde este mormântul lui. La San Marco, la Florenţa. Şi ca din întâmplare, cu doi ani mai înainte, mormântul lui a fost deschis, au scos afară resturile lui,

---

19 *baigne-marie* - corespondentul din italiană pentru *bain-marie.*

pentru a dezvălui, prin examinarea ADN-ului, un adevăr pe care toţi l-au cunoscut dintotdeauna, că fusese otrăvit. După aceea ce au recompus scheletul şi au reînchis mormântul la loc, dar secretul a rămas intact.

În faţa mormântului lui Giovanni Pico m-am oprit îndelung în căutarea vreunui indiciu. Am văzut statuia lui Savonarola, cu spatele. Sarcofagul lui Angelo Poliziano se află sub sarcofagul lui Pico. Şi mormântul lui, pe care care de cinci secole e constrâns să-l împartă cu corpul poetului Benivieni, care-l iubea, dar nu ca pe un frate. Cheia ar putea fi în epitaful lui:

„Ioannes iacet hic Mirandula caetera norunt et Tagus et Ganges forsan et antipodes".

„Aici zace Giovanni Mirándola, restul îl ştiu Tago, Gangele şi poate antipozii".

Am făcut multe cercetări, era aspecte care nu părea la „locul lor". Epitaful nu l-a scris, după cum se spune, Ercole Strozzi, posibilul amant al Lucreţiei Borgia. De fapt, piatra comună a fost sculptată după moartea lui Benivieni, petrecută la 1542, în timp ce Strozzi a fost ucis în 1508.

Timp de săptămâni am reflectat la cele scrise, care nu au niciun sens. Am întrebat de matematicieni, de cei care l-au studiat pe Pico, istorici şi filosofi. Mulţi cunoşteau cele scrise şi mulţi au ridicat din umeri pentru un mister de secole, destinat să rămână un mister. Ieri, reflectând la cine era Ferruccio şi la originile lui, am recitit fraza, într-o altă lumină. Era deja bătrân şi prin aceasta, ascunzând adevărata semnificaţie, a dorit să aducă un ultim omagiu prietenului şi binefăcătorului lui. La urmă am înţeles ceea ce voia să zică şi am descoperit unde era manuscrisul original.

Acum e la mine. Trebuie să mă decid ce să fac. Pentru aproape cinci sute de ani, descendenţii lui

Ferruccio au stat de pază la un fals, realizat de el însuşi, pentru ca secretul lui Pico să fie şi mai greu de găsit şi pentru a fi făcut cunoscut lumii doar atunci când vremurile ar fi permis-o. Şi acum mă întreb dacă acele vremuri au venit.

DRAMATIS PERSONAE

Secolul XV ŞI XVI

ALESSANDRO VI a condus în mod despotic şi absolutist timp de nouă ani. Obiceiul de-a otrăvi nobili şi cardinali, după ce le-a vândut domenii şi titluri, pentru a reintra din nou în posesia lor şi pentru a le revinde, din nou, nu-l lăsă niciodată. Ultima încercare împotriva cardinalului Adriano Castellesi i-a fost fatală, poate din vina sau neştiinţa fiului lui Borgia, Cesare, care inversă cupele de vin otrăvit, riscând şi el să moară.

GIULIA FARNESE, ultima lui amantă, a cărei portret Alessandro l-a dorit pictat de marele Bernardino di Betto, zis şi Pinturicchio, în „Sala dei Santi", a supravieţuit alţi nouăsprezece ani. După Alessandro VI, Francesco Todeschini Piccolomini – Pio III – omorât şi el de otravă după numai douăzeci şi şase de zile de pontificat. Şi în cele din urmă, la 31 octombrie 1503, veni rândul educatului dar imoralului GIULIANO DELLAROVERE, la a patra tentativă de-a urca pe tronul lui Petru. Sub numele de Giulio II, zis şi „Sodomitul", muri după zece ani. A fost primul dintre papi, la epoca respectivă, care a fost îngropat în mare linişte, fără niciun monument funerar, pe care şi-l comandase, asemănător cu miticul Moise, comandă către sculptorul Michelangelo Buonarroti.

FRANCESCHETTO CYBO reuşi să se descurce. După moartea tatălui său a fugit de la Roma, şi-a vândut toate domeniile şi şi-a petrecut câţiva ani la Florenţa, împreună cu soţia lui, Magdalena de Medici, şi printre distracţii, şi la Genova. De la Giulio II a avut ducatul de Spoleto şi primi titlul de baron roman. A murit în 1519, de indigestie, la un prânz dat de regele Tunisiei Mulah Mohammed, aliat al

creştinilor împotriva lui Kheir ed Din Ariadeno Barbarossa, cel mai mare corsar al tuturor timpurilor. E îngropat la San Pietro, lângă tată lui.

GIROLAMO BENIVIENI a trăit mult timp, deranjându-şi contemporanii cu o serie de poeme dulcege în care-şi exprima dragostea lui pentru Giovanni Pico. Cu puţin înainte de moartea lui, în 1542, ceru şi obţinu dreptul să fie înmormântat alături de Pico, în biserica San Marco, la Florenţa.

GIROLAMO SAVONAROLA a pierdut toate bătăliile pe care le-a purtat. Apoteoza lui în viaţa terestră a fost atunci când, pentru a sărbători izgonirea celor din familia Medici de la Florenţa, ordonă sechestrarea a mii de opere de artă şi le-a ars în ceea ce s-a numit „*Falò delle Vanità*”. Un an după, în 1498, a venit rândul lui. A fost judecat, torturat, spânzurat şi ars pe rug în „Piazza della Signoria”.

ANGELO POLIZIANO s-a stins la patruzeci de ani. Pentru mai mult de cinci sute de ani poetul şi-a dus în spate „moartea infamă” datorită sifilisului. Până spre anul trecut (2009), când examinarea resturilor lui a relevat cantităţi importante de arsenic şi mercur sub unghii. Acelaşi tip de otravă, care după două luni îl va avea ca victimă pe Giovanni Pico, al cărui prieten tăcut şi de încredere era. În aparenţă, Poliziano nu avea duşmani, dar era cu siguranţă păstrătorul secretelor contelui de Mirándola.

EUCHARIUS SILBER FRANCK după ce a fost nevoit să tipărească, fără nicio recompensă, „*Malleus Maleficarum*”, intră în faliment. Înainte ca la Roma să înceapă persecuţiile împotriva evreilor, a fugit în Germania. Un ajutor financiar dat de bancherii Fugger, i-

au permis să-şi reia activitatea. De la tipografia lui au ieşit primele ediţii ale Bibliei în limba germană, „*Vulgata*”. Cel care lucra pentru el, Israel Nathan se mută la Soncino, aproape de Cremona şi tipări prima ediţie a „*Talmudului*”.

LEONORA ŞI FERRUCCIO DE MOLA au trăit mult timp. O rentă lăsată de contele de Mirándola le-a îndepărtat orice grijă economică. Ferruccio a menţinut raporturi foarte bune cu familia Medici, şi în special cu Giovanni, fiul lui Lorenzo, care devine papă după Giulio II. El a fost cel care a dictat epitaful de pe mormântul prietenului lui. Căsătoria lui cu Leonora a durat până la sfârşit. Au avut trei fii şi numeroşi nepoţi. Timp de mai mulţi ani Ferruccio a ţinut ascuns locul unde era cele „Nouăzeci şi nouă de Teze” ale amicului său. La primele semne de bătrâneţe, a decis să-i facă facă cunoscut lui Paolo Alberto, fiul cel mai mare, toată istoria, întrebându-l dacă, după moartea lui, va dori să continue opera lui. Paolo Alberto a acceptat pentru el şi pentru moştenitorii lui.

SECOLUL XX ŞI XXI

ELENA RUSSO a murit la două zile după cele prezentate. Cu ajutorul unui prieten notar şi al medicului Carlo Milano, Giacomo de Mola a adoptat copilul lăsându-l în grija surorii Camilla. După şase luni, femeia a renunţat la statutul de călugăriţă şi-şi luă rapid diploma de infirmieră. Timpurile anunţau că profesia ei va fi dintre cele mai căutate. Ea şi Giacomo au plecat să locuiască împreună la Fiesole. Toate ajutoarele economice care veneau de peste tot au fost folosite pentru creşterea, dar şi pentru când micul Giacomo ar fi ajuns la vârsta majoratului. Pe tot parcursul vieţii, cel mic a numit-o pe Camilla „mătuşă”.

WILHELM ZÜGEL a găsit o cale să se îmbarce în Portugalia, pentru Statele Unite. Pe durata călătoriei şi-a schimbat numele în Walter Pace, de suspecte origini evreieşti. La frontiera de intrare pe insula Ellis Island, în faţa New York-ului, nu-l lăsară să treacă. Zilele următoare s-a găsit un cadavru plutind cu o valiză goală legată încă de mână. Unii martori au recunoscut cadavrul ca fiind al lui Walter Pace, care voia cu orice preţ să treacă de vamă. Cadavrul a fost înmormântat cu acel nume, dar un Wilhelm Zügel reapare după mulţi ani într-o anchetă privind o fantomatică organizaţie numită *Organisation der Ehemaligen SS-Angehörigen*, sau mai simplu *ODESSA*, specializată în ajutorarea criminalilor de război nazişti care şi-au găsit refugiu în America de Sud.

GIANNIZARDO zis şi ZANNA, după terminarea războiului a fost arestat, împreună cu alţi doi de teapa lui, în timp ce loveau cu sălbăticie un soldat american de culoare, complet beat. Asupra lui s-a găsit un jurnal cu o listă a tuturor faptelor lui. Un partizan care luptase în munţii Appennini, spre Toscana, de partea rezistenţei – a „şerveţelelor albe” – îşi amintea de acea chică blondă şi de doi morţi ucişi pe care i-a găsit într-o casă abandonată. Îi îngropase fără un nume, dar dintotdeauna ştia că acel om avea o legătură cu cei doi morţi. Soldatul american muri din cauza bătăii şi guvernul provizoriu al CLN a decis condamnarea lui la moarte prin împuşcare. Sentinţa a fost executată în prima zi de Crăciun a anului 1945. Corpul lui Giovanni Volpe nu a fost găsit niciodată.

GIOVANNI PICO, conte de Mirándola nu se poate odihni în linişte. La 26 iulie 2007 i-au îndepărtat piatra de pe mormânt cu scuza de a examina oasele, în ciuda protestelor din partea călugărilor dominicani din biserica San Marco. Erau prezenţi şi carabinierii de la R.I.S. Partea

ştiinţifică) şi nu s-a înţeles pentru ce motiv. Pentru un delict care a avut loc cu cinci secole mai înainte? Sau mai degrabă pentru a interveni în cazul descoperirii vreunui document care ar fi fost mai bine să rămână îngropat pentru totdeauna? Ceva, în aceşti ani s-a întâmplat, vreo ştire, vreo urmă, poate filtrate în cărţi, articole şi documente. La 17 ianuarie 2004, Ioan Paul al II-lea, pe durata „*Concertului de Reconciliere*" a vorbit despre necesitatea de-a uni într-un singur Dumnezeu pe zeul creştinilor, al evreilor, al mahomedanilor. A spus că: „Trebuie *să găsim în noi curajul pentru pace*. *Trebuie să implorăm Cerului darul păcii*. *Şi această pace se va împrăştia ca uleiul care calmează o suferinţă*, *dacă vom parcurge fără opriri*, *strada reconcilierii*. *Atunci deşertul va deveni o grădină unde va domni justiţia şi efectul justiţiei va fi pacea*". *Acesta* era primul obiectiv al lui Pico, din cele „Nouă sute de Scrieri". Dar înainte de Ioan Paul al II-lea, Ioan Paul I, trecuse peste spunând clar, pe durata sărbătorii *Angelus*, la 10 septembrie 1978, că „*Dumnezeu e Mamă*", că trebuie să ne gândim la el ca la o mamă. Acestea erau în schimb concluziile celor „Nouăzeci şi nouă de Scrieri", împreună cu alte dezvăluiri despre esenţa omului, originea lui, de divinitatea care se află în el. Secrete pe care geniul lui Mirándola le-a descoperit, care la timpul lor nu s-au putut dezvălui şi care, încă în zilele noastre reprezintă un pericol mortal pentru supravieţuirea ţărilor şi instituţiilor. Şi poate, e din această cauză că papa Albino Luciani (Ioan Paul I) a stat pe tronul pontifical doar treizeci şi trei de zile?

Oricine a urmărit recentele evenimente din San Marco a rămas deziluzionat, şi poate „bucuros" pentru rezultatul cercetării. Nu ştie că visul lui Pico e aici, mai viu ca niciodată printre noi, iar eu sunt „Ultimul Custode".

Guido de Mola
Ultimul descendent al lui Ferruccio de Mola

Strănepot al lui Jacques de Molay, Mare Maestru al Ordinului Cavalerilor Templieri.